

BUDAPEST

ÚJ SZÉCHENYI TERV

FŐVÁROSI TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM - I. KÖTET

STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV MUNKARÉSZ
2014. SZEPTEMBER

Fővárosi területfejlesztési program

MEGBÍZÓ: BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

SZAKMAI IRÁNYÍTÓ: BUDAPEST FŐVÁROS FŐPOLGÁRMESTERI HIVATAL

VÁROSÉPÍTÉSI FŐOSZTÁLY

Finta Sándor főépítész

Maczák Johanna

Lelkes Nóra

Pósfai Zsuzsanna

SZERZŐK

Pro Regio Nonprofit Közhasznú Kft. munkatársai és szakértői

Dr. Gordos Tamás – vezető tervező

Bezerédy-Herald Balázs

Csohány Borbála

Ezer-Katona Viktória

Gutai Berta

Szilvási Zsuzsa

Tóth Csaba

Virág Attila

KÖZREMŰKÖDŐK

BFVT Kft.

Ecorys Kft.

Tartalom

Bevezető	4
A tervezés keretei	6
I. Stratégiai munkarész	7
1. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülmeényeinek leírása	8
1.1 A tervezés tárgya	8
1.2 A tervezési folyamat bemutatása	11
1.3 A koncepció társadalmisítási folyamatának bemutatása	12
1.4 A tervezés mérföldkövei	14
1.5 A helyzetelemzés összefoglalója	15
1.6 SWOT elemzés –összefoglaló	22
2. Célrendszer bemutatása	28
2.1 Jövőkép	28
2.2 Célstruktúra	29
2.3 Stratégia (specifikus) célok leírása	32
2.4 A célok kapcsolódása az uniós programokhoz	38
2.5 A prioritások azonosítása	41
3. Prioritások bemutatása	42
3.1. prioritás - Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért ...	42
3.2. prioritás - Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városszerkezetért	49
3.3. prioritás –Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért	58
3.4. prioritás- Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában	66
3.5. prioritás- Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért	72
4. Célok és prioritások kapcsolata	79
5. Tervezés-kísérő eljárások	82
5.1 Területi hatásvizsgálat	82
5.2 Stratégiai környezeti vizsgálat	84
5.3 A 2007-13-as programozási időszakban felmerült végrehajtási tapasztalatok	89
6. Közreműködő szervezetek.....	92
6.1 Intézményi és eljárásrendi rendelkezések	92

6.2 Kedvezményezettek	104
7. Monitoring és értékelési terv	105
7.1 A mérőszámok meghatározásának alapelvei	105
7.2 A fontosabb indikátorok	108
7.3 Értékelési terv	113
7.4. Monitoring feladatok	115
8. Forrásütemezés	117
Prioritások és intézkedések táblázata.....	121
II. Operatív munkarész	122
9. Bevezető.....	123
9.1 A vállalkozások fejlesztési tervei.....	124
9.2 Együttműködésben megvalósuló intézkedések.....	136
9.3 Támogatás segítségével megvalósítandó intézkedések.....	141
10. A tervezett intézkedések bemutatása	145
10.1 Az intézkedések illeszkedésének levezetése.....	145
10.2 Az intézkedések egymásra épülése	160
10.3 Az intézkedések részletes bemutatása.....	171
11. Fővárosi hatáskörön túlmutató fejlesztések	217
11.2. Környezeti értékelés	226
11.3. Teljesítésigazolás követelményrendszerének kialakítása	226
12. Társadalmasítás	227
12.1 A partnerségi terv elemeinek bemutatása.....	227
12.2 A partnerség eredményeinek bemutatása	231
Hivatkozások	242
Rövidítések jegyzéke	246
Mellékletek	248

*ENYEDI GY.: [A Közép-magyarországi régió]
„...hazánk egyetlen globális nagyvárosi régiója,
amelynek sikere vagy hanyatlása alapvetően
befolyásolja az ország egészének a sorsát.”*

Bevezető

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban: Tftv.) 2011. decemberi módosításával a jogalkotó a területfejlesztési feladatokat területi szinten – a regionális fejlesztési tanácsok megszüntetésével – a megyei önkormányzatok hatáskörébe utalta. A Tftv.-ben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzat és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, amelynek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben is fontos szerepe lesz a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek, amelyek alapul szolgálhatnak a 2014-2020-as uniós költségvetési időszakban a Közösségi Stratégiai Keret alá tartozó alapokból finanszírozandó operatív programok tervezéséhez annak érdekében, hogy az uniós finanszírozású ágazati és területi operatív programokban a területi fejlesztési igények is megjelenítésre kerülhessenek.

A megyei önkormányzatok tervezési feladatait a Tftv., Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, és a 218/2009. (X.6.) Kormányrendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól, továbbá a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III.8.) számú határozat jelöli ki. E szerint a **megyék** a jogszabályok alapján **készítenek területfejlesztési koncepciót és programot**, valamint közreműködnek a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések megtervezésében. A főváros területén - a kerületi önkormányzatok hatáskörébe tartozó fejlesztési feladatok kivételével - a megyei önkormányzat Tftv. szerinti feladatait Budapest Főváros Önkormányzata látja el. A főváros területét és a főváros vonzáskörzetét érintő fejlesztésekkel és programokkal kapcsolatban Budapest Főváros Önkormányzata együttműködik az érintett kerületi és agglomerációs települési önkormányzatokkal.

A 2014-2020-as tervezés tekintetében a fenti felhatalmazások alapján a megyék elsődlegesen a területi operatív programokhoz készíthetik el fejlesztési javaslatukat. A

kevésbé fejlett, konvergencia régiókban elhelyezkedő megyék a Terület- és Településfejlesztési Operatív programban (a továbbiakban: TOP) megvalósuló fejlesztésekhez készítene elő megyei szintű gazdaságfejlesztési részprogramokat, míg a Középmagyarországi régióban a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) biztosíthatja a finanszírozás alapját.

1. táblázat: A 2014-20-as operatív programok tervezett megoszlása

Operatív program	Forrás	Tervezésért felelős tárca	Forrásaránya
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)	ERFA, ESZA	NGM	~36,40%
Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	KA, ERFA	NFM	~13,8%
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	KA, ERFA	NFM, VM	~14,9%
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	ESZA, ERFA	EMMI	~10,94%
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	ERFA, ESZA	NGM	~3,6%
Terület- és településfejlesztési OP (TOP)	ERFA,	NGM	~15,5%
Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP)	TA	-	~4%

Forrás: Partnerségi megállapodás tervezete (2014. március)

A tervezési folyamatot a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (NTH) által megadott „IRÁNYMUTATÁS a megyei és fővárosi szintű tervezési folyamat keretében a Középmagyarországi régióban elkészítendő terv-dokumentumok kidolgozásához” c. dokumentum, valamint a 218/2009. (X.6.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A tervezés keretei

A területfejlesztési törvény 11.§ (1) bekezdés a) pontja írja elő a megyei önkormányzatok számára a területfejlesztési koncepció, illetve a **stratégiai és operatív program elkészítését**. A területfejlesztési tervek (koncepció és program) kidolgozásának követelményeit a Rendelet határozza meg.

A Rendelet által előírt elvárásokat a 2014-2020-as időszak tervezési feladataira az „**IRÁNYMUTATÁS** a megyei és fővárosi szintű tervezési folyamat keretében a Középmagyarországi régióban elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához” című útmutató (továbbiakban: Iránymutatás) adaptálja, amelyet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (NTH) készített el.

A dokumentumok tartalmi felépítést illetően az „Útmutató és tervezési sablon a megyei területfejlesztési program elkészítéséhez” (továbbiakban: **Útmutató**) ad segítséget. Az Útmutató az NTH készítette el 2014 májusában.

A területfejlesztés - a Tftv 5.§ a) pontja szerint – „az országra, valamint térségeire kiterjedő társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok figyelése, értékelése, a szükséges tervszerű beavatkozási irányok meghatározása, rövid, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása, összehangolása és megvalósítása a fejlesztési programok keretében, érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben”.

A Tftv. 5.§ n) pontja szerint **a területfejlesztési program „a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv”**.

A területfejlesztési program két részből áll:

- I. Stratégiai programrész (stratégiai munkarész) és
- II. Operatív programrész (operatív munkarész).

A fenti két munkarész készítése szinte egyidejűleg zajlott, így a jelen dokumentum is együttesen tartalmazza azokat. A Stratégiai programrész elemei az 1-8. fejezetekben jelennek meg, míg az operatív munkarész a 9-12. fejezetben.

Fővárosi területfejlesztési program

I. Stratégiai munkarész

1. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

1.1 A tervezés tárgya

A jelen dokumentum (I. Stratégiai munkarész) a Rendelet 4.§ (3) bekezdése szerinti **középtávú területfejlesztési program stratégiai programrésze**, amely meghatározza – a területfejlesztési koncepcióban meghatározott jövőkép, átfogó és stratégiai célok, valamint horizontális célok megvalósítása érdekében szükséges – beavatkozási területeket, azaz prioritásokat.

A stratégiai tervezés szerves folytatása a főváros területfejlesztési programjának (továbbiakban FŐTEP) operatív programrésze (II. Operatív munkarész), amelyben meghatározásra kerülnek az intézkedések, a stratégiai munkarészben foglalt prioritások, beavatkozási területek alapján.

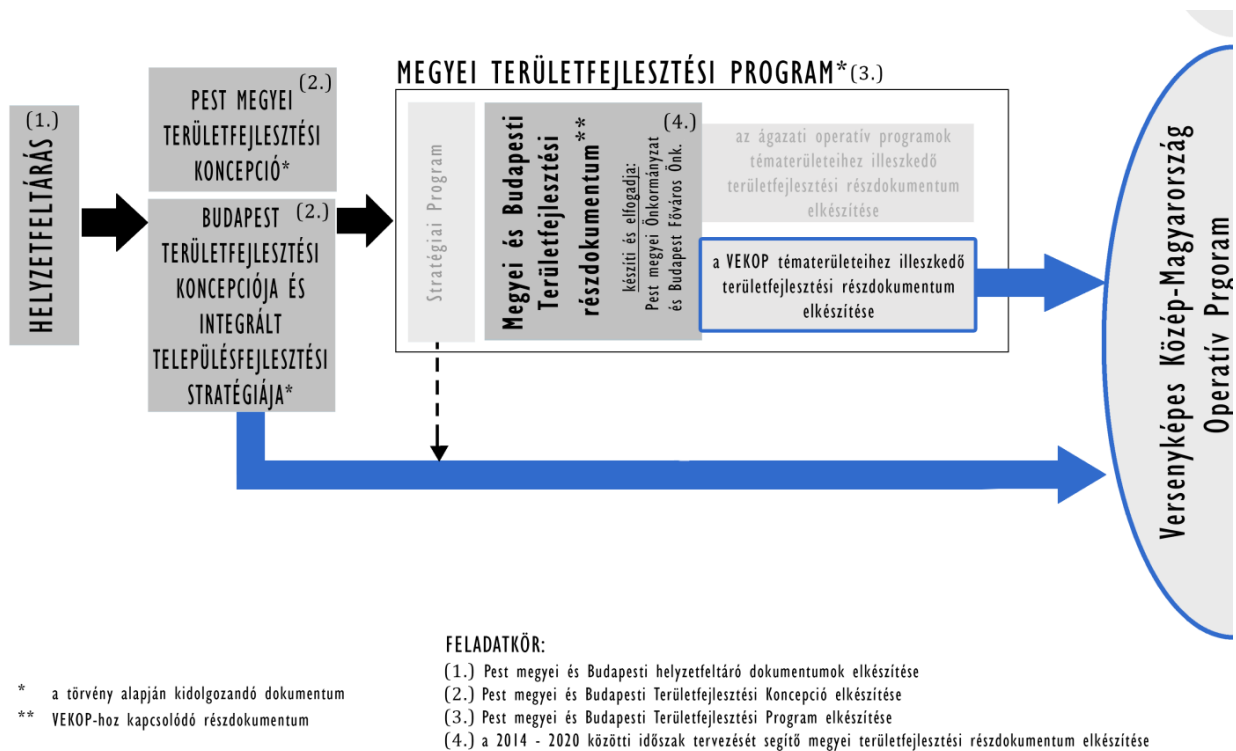
A stratégiai és operatív program tartalmát is a Rendelet 3. melléklete definiálja. A stratégiai munkarész tartalmi követelményei a következők:

- a tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása;
- célrendszer: a jövőkép, az átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a specifikus, horizontális és területi célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása;
- a prioritások azonosítása: a prioritások leírása; célok és prioritások eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása, a megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése; a prioritások leírásában egyértelműen azonosítani kell a megye, azaz a tervezésért felelős szervezet saját felelősségébe tartozó beavatkozásokat és azok esetleges külső feltételeit, valamint a megye felelősségén kívül eső, a célok eléréshez elvárt beavatkozásokat;
- a célok és a prioritások közötti kapcsolatok beazonosítása;
- a programnak jeleznie kell a különböző ágazatok felé a fejlesztési igények közül az ágazati programokban megvalósítani javasolt elemeket;
- a tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) dokumentációja, bemutatva a tervezéskísérő eljárások tervezési folyamatra tett hatásait és a végrehajtás várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait;
- a végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere; a végrehajtásban közreműködő üzleti és civil szervezetek bevonásának módja (partnerségi program);
- a végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása;
- monitoring és értékelési terv.

Az Iránymutatás 1. sz. melléklete tartalmazza a megyei, és a fővárosi stratégiai programok sablonját. A sablonban leírtak részletesebben tartalmazzák a Rendeletben előírt fejezetek tartalmát, és a kidolgozás módjára. A jelen dokumentum az ott leírtakat követi, szem előtt tartva a Rendeletben megfogalmazottakat is.

Az „Útmutató és tervezési sablon a megyei területfejlesztési program elkészítéséhez” az operatív program szerkezetére tett javaslattal egészíti ki az Iránymutatásban leírtakat, pontosítva egyúttal a Rendelet 3. sz. mellékletének felsorolását. Javaslatot ad továbbá a stratégiai, és az operatív munkarész fejezeteinek terjedelmére.

Az Iránymutatás 4. pontja szerint a jogszabályilag előírt tertípusok (koncepció, és program) mellett Budapest Főváros Önkormányzatának ún. területfejlesztési, illetve ágazati **részprogramot** kell készítenie (1. ábra), amelyek a fővárosi területfejlesztési stratégiai és operatív program azon elemeit jelenítik meg, amelyek egyrészt a VEKOP-hoz, másrészt az ágazati operatív programokhoz kapcsolódnak.

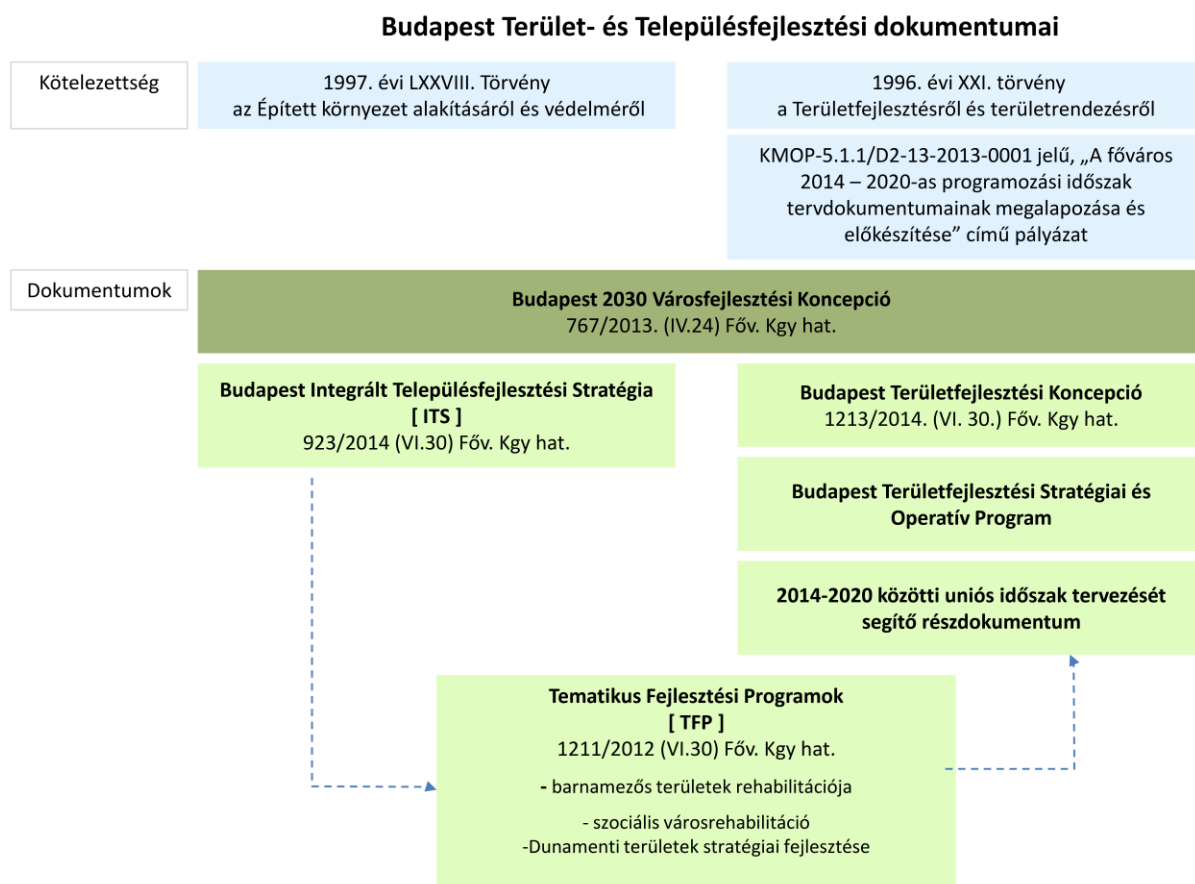
1. ábra: A területfejlesztési programozás során elkészítendő dokumentumok összefüggései (Forrás: Iránymutatás)

Budapestre két részprogram készült; a VEKOP és az ágazati OP-k intézkedéseinek végrehajtásához szükséges projektsomagokat tartalmazó részprogramok. Az NTH által megadott Iránymutatás alapján az első fázisban 2013. december 30-ig a VEKOP-hoz, illetve az ágazati operatív programhoz kapcsolódó fejlesztési irányokat és projektsomagokat kellett meghatározni.

A részprogramok készítésének második fázisában – 2014. szeptember 30-ig – a fejlesztési irányokat, majd projektsomagokat tovább kell fejleszteni, részletesen

kibontva azok tartalmát. Az erre vonatkozó iránymutatást a megyék várhatóan 2014 júniusában kapják meg. A részprogram továbbfejlesztéséhez már várhatóan rendelkezésre fog állni a VEKOP elfogadott változata, illetve tisztázódik, hogy melyik VEKOP intézkedések minősülnek területi meghatározottságúnak és melyek ágazatinak. A Fővárosi és a Pest megyei Önkormányzat az előbbieket keretére javasolhat projekteket.

Budapest a 2014-2020-as programozási időszak tervezési, stratégiaalkotási folyamatában speciális helyzetben van, mivel a területfejlesztési dokumentumok mellett városfejlesztési koncepciót és integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) is kell készítenie. A megyei tervezés szorosan kapcsolódik az 1/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (az OFTK-hoz), illetve a 2014-2020-as programozási időszakra irányuló operatív programok (OP-k) tervezéséhez.

2. ábra: Budapesti fejlesztési dokumentumok összefüggései

Az uniós tervezés szempontjából a területfejlesztési tervek fontos funkciója a helyi adottságok alapján meghatározott sajátos területi és ágazati igények, szempontok közvetítése az OP tervező szaktárcák felé. A Fővárosi Területfejlesztési Program tehát a város egészére vonatkozó koordináló terv, amely célkitűzéseiben természetesen összhangban áll az ITS céljaival. Ebben az értelemben a területfejlesztési tervezés teljes

tervezésnek felel meg, azaz a területfejlesztésben érintett összes résztvevő igényeit, érdekeit hangolja össze, és fogalmaz meg célokat, prioritásokat. A fejlesztési célok, prioritások és intézkedések vonatkozásában a területfejlesztési terv elsősorban a gazdaságfejlesztést helyezi a fókuszba. Az ITS viszont inkább tekinthető a városvezetés stratégiájának, a Fővárosi Önkormányzat által előkészítendő, koordinálandó, megvalósítandó fejlesztéseket, projekteket helyezve a középpontba. A két dokumentum ily módon teljes mértékben összhangban van egymással, és az említett módon kiegészítik egymást.

A területfejlesztési tervezés összehangoló, budapesti szereplők közötti koordinációt megteremtő szerepét továbbá az ún. Tematikus Fejlesztési Programok (TFP) teljesítik ki. A TFP-k nem képeznek jogszabályilag rögzített tervtípust, viszont a 2014-2020-as fejlesztési időszak fővárosi **tervezés koordinációjában kiemelten fontos szerepet játszanak**. A TFP-k illeszkednek a fent felsorolt területfejlesztési dokumentumokhoz, és céljuk, hogy az azokban meghatározott fejlesztési területek közül bizonyos kiemelt fejlesztési témák tekintetében a fővárosi és kerületi önkormányzatok, valamint további érintett területi és ágazati szereplők intenzív együttes tervezésének eredményeként stratégiai dokumentumok szülessenek a következő időszakra. Az egyeztetések első fázisa 2014 első felében zajlik. A TFP-k elkészítését a Bellügyminisztérium, illetve az egykori Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által kiírt pályázat, továbbá a területfejlesztési törvényben meghatározott koordinációs kötelezettség alapozza meg.

1.2 A tervezési folyamat bemutatása

Előzmények

A területfejlesztési dokumentumok tartalma nem lehet ellentétes az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióval (a továbbiakban: OFTK), és az Országos Területrendezési Tervvel (a továbbiakban: OTrT-vel), tehát tervezési előzményként figyelembe veendő. Az OFTK 2014 januárjában került elfogadásra az 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékleteként, Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió néven. Az OTrT-t a 2013/CCXXIX. törvény módosította.

A dokumentum közvetlen előzményének **Budapest Területfejlesztési Konceptiója** (BTFK) tekintendő, amelyet a Fővárosi Közgyűlés a 1213/2014. (VI. 30.) Főv. Kgy. határozatával hagyott jóvá. A Program szorosan kapcsolódik továbbá a fővárosi Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS), amelyet a Fővárosi Közgyűlés szintén 2014. június 30-i ülésén hagyott jóvá.

A BTFK alapvetően a Fővárosi Közgyűlés által 2013. április 24-én elfogadott városfejlesztési koncepcióra épül (Budapest 2030 – hosszú távú városfejlesztési koncepció), kiegészítve a vonatkozó kormányrendelet szerinti tartalmi követelményekkel. A területfejlesztési koncepció helyzetelemzésére vonatkozóan a Fővárosi Közgyűlés 2012. november 28-án a 2617/2012. érdemi határozattal úgy döntött, hogy Budapest területfejlesztési koncepciójának helyzetelemzése megfelel a további tervezés alapjául.

2013-ban elkészült a BTFK javaslati munkarésze, amelyet a fent említett előkészítő fázis (helyzetelemzés, helyzetértékelés) alapozott meg. A területfejlesztési koncepció javaslata megfogalmazza a térség 2030-ra elérni kívánt jövőképét, térstruktúráját, valamint a 2020-ra szóló átfogó és stratégiai célok által előirányzott célállapotot, és a tervezett fejlesztési irányokat. A BTFK célrendszer-tervezetének a Rendeletben előírt - a területi tervek egyeztetési rendjének megfelelő - véleményezési eljárása 2013 decemberében lezárult. A Tftv 2014. január 1-jétől hatályos állapota szerint az elfogadás előtt a kerületeknek döntést kell hozniuk, hogy a BTFK tartalmával egyetértenek-e. A kerületek nagy többsége egyértelmű döntést hozott, így a dokumentum közgyűlési elfogadására várhatóan 2014 júniusában kerül sor. Elkészült az ún. tervezéskísérő eljárások körén belül a területi hatásvizsgálat, valamint külön eljárás szerint a környezeti vizsgálat (SKV). Ezen dokumentumok a megvalósítás feltételeit, várható környezeti, társadalmi, gazdasági hatásait elemzik.

Szakmai szereplők

A jogszabályi előírások alapján a területfejlesztési stratégiai és operatív program kidolgozásának, egyeztetésének, és elfogadásának felelőse Budapest Főváros Önkormányzata. A tervek elkészítését szakmailag Budapest Főváros **Főpolgármesteri Hivatala** koordinálja, amelyen belül a szakmai előkészítés a **Városépítési Főosztály** feladata. A dokumentum készítése Közszolgáltatási szerződés alapján a Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.-t (BFVT) feladata. A területfejlesztési tervek kidolgozásában egy széles szakértői kör működik közre, akik az egyes szakmai részfejezetek kidolgozásában kaptak meghatározó szerepet.

A területfejlesztési tervezés során a legfontosabb döntéshozó szerv a Fővárosi Közgyűlés, amely a koncepció, a programok, és azokat megalapozó helyzetfeltáró munkarészek elfogadásáról határozattal jogosult dönteni. A tervezési folyamatban operatív szinten az ún. Stratégiai Munkacsoport (SMCS) működik közre, amely tagjai a Fővárosi Önkormányzat és a Főpolgármesteri Hivatal szakértői. A kidolgozási fázisban a csoport véleményezi és koordinálja a fejlesztési dokumentumokat.

1.3 A koncepció társadalmassági folyamatának bemutatása

Budapest Területfejlesztési Koncepciója (BTFK) kidolgozása során a tervezők folyamatosan egyeztettek a felettes szakmai szervezetekkel (NTH, területfejlesztésért felelős minisztérium), a kerületekkel és a Pest megyei önkormányzat képviselőivel. A dokumentum készítői részt vettek a kapcsolódó tervezési rendezvényeken (pl. megyei tervezési fórumok), illetve maguk is 3 alkalommal tartottak fórumot a civil szervezeteknek, vállalkozásoknak a fővárosi kerületi főépítészeknek.

A helyzetfeltáró- és értékelő szakaszban a –Városfejlesztési koncepció (Budapest 2030) készítését megelőzően– részletes adat- és információgyűjtésre, valamint előzetes egyeztetések megtartására került sor, amelyek folyamán beérkezett vélemények kerültek e munkarészben felhasználásra.

A helyzetfeltáró– és értékelő folyamat előtt az alábbi tevékenységek valósultak meg:

- kapcsolatfelvétel az érintett partnerekkel
- előzetes véleménykérés (az 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről 8. § (2) bekezdés alapján);
- szakmai és véleményező fókuszcsoporthoz felállítás;
- fórumok és műhelymunkák szervezése (Helyzetértékelő fókuszcsoporthoz számára tematikus fórumok szervezése);
- részvétel szakmai fórumokon – a munkafolyamat ismertetése;
- lakossági reprezentatív kérdőív elkészítése és annak eredményeinek feldolgozása.

A Főpolgármesteri Hivatal 2013 májusában bocsátotta társadalmi vitára a BTFK javaslati munkarészét, amelyet a Rendeletben meghatározott partneri körnek küldte meg a Hivatal. A Konceptió Egyeztetési anyaga 2013. május 9-én került közzétételre a Fővárosi Önkormányzat hivatalos honlapján: <http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>.

A területfejlesztési koncepció dokumentációja véleményezésre megküldésre kerül az egyeztetésben résztvevők részére, valamint társadalmi egyeztetés céljából közzétették a TeIR-ben: <http://www.terport.hu/teruletfejlesztes/megyek/fejlesztési-dokumentumok/koncepcio/budapest>.

A 45 napos véleményezés lezárultával 43 db vélemény érkezett be. A javaslatok többsége a koncepcióban megfogalmazott fejlesztési területeket kívánta tágítani, és kiterjeszteni, valamint a leírtakat pontosítani. A javaslatok között igényként jelent meg a szociális és a gazdasági témakörök részletesebb kidolgozása. A véleményezők gyakran kértek olyan változtatásokat, amelyek meghaladták a koncepció, mint tervi műfaj keretét, és részletezettségét, és kértek – az adott fázisban indokolatlan – tartalmi bővítést.

Az elkészült koncepció fórumokon és fókuszcsoporthoz számára szervezett műhely-beszélgetéseken is bemutatásra került: Főépítési fórum (FUGA, 2013. június 3.), Civil-, szakmai fórum (FUGA, 2013. június 4.), Stratégiai munkacsoport (Főpolgármesteri Hivatal, 2013. június 27.).

A BTFK 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata (a továbbiakban: SKV) az egyeztető tárgyalást követően, 2013. novemberében készült el, majd megküldésre került a környezet védelméért felelős szervezeteknek. Társadalmi egyeztetés céljából közzétették a TeIR-ben (<http://www.terport.hu/teruletfejlesztes/megyek/fejlesztésidokumentumok/koncepcio/budapest>) és a Fővárosi Önkormányzat hivatalos honlapján (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>).

2013 decemberében a Tftv. módosításra került a 2013. évi CCXVI. törvény által. A módosító törvény 7.§ (1) bekezdésének megfelelően. 2014. január 1. óta a megyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat területfejlesztési feladatai kiegészültek. A hatályos Tftv. 11. § szerint a Fővárosi Önkormányzat területfejlesztési feladata, hogy „az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban - a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok

többségének egyetértésével - kidolgozza és **határozattal** elfogadja a megyei és a fővárosi területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei és a fővárosi területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembe vételével - a megyei és a fővárosi területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően.”

A területfejlesztési koncepció elfogadásához szükséges kerületi önkormányzatok döntési folyamata 2014. február-áprilisban lezajlott, a kerületek többsége egyetért jelen koncepcióval.

A Fővárosi Közgyűlés várhatóan 2014. június hónapban fogadja el a koncepciót, majd közzéteszik az önkormányzat honlapján. Emellett TeIR-ben is hozzáférhetővé teszik, valamint megküldik a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszternek.

1.4 A tervezés mérföldkövei

A stratégiai program elfogadásának határidejét a KMOP 5.1.1/D2-13 kódszámú „Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése” című pályázati felhívás és az Iránymutatás határozza meg, amely szerint a **Nemzetgazdasági Minisztériumnak 2014. július 30-ig** kellett a fővárosi területfejlesztési stratégiai és operatív programot elfogadnia. A kapcsolódó jogszabályi határidők alapján a következő ütemezés határozható meg.

A területfejlesztési program stratégiai és operatív programrészét a főpolgármester-helyettes hagyja jóvá (jelen Egyeztetési változatot). A területfejlesztési részprogramokat, a Főpolgármesteri Hivatal szakértői tervezetként juttatta el a Nemzetgazdasági Minisztérium és az NTH számára a 2013. december 30-i határidőn belül.

A jelen Egyeztetési változatot a tervezők 2014 januárjában bocsátották társadalmi egyeztetésre. A fővárosi területfejlesztési stratégiai program, ekkorra kiegészült – a részprogramokra épülő – operatív program munkarésszel. Az operatív munkarész alapvetően annyiban bővebb a stratégiai munkarészénél, hogy ez már tartalmazza a tervezett intézkedések leírását, illetve azokat a tématerületeket is, amelyek finanszírozása uniós forrásokból nem támogatható.

A fővárosi területfejlesztési programot (stratégiai és operatív munkarész) a Főpolgármesteri Hivatal küldte ki a Rendeletben meghatározott egyeztetési partnerek számára, elindítva a 45 napos **hivatalos egyeztetési** folyamatot.

A hivatalos egyeztetés mellett (2014 márciusában) megrendezésre kerültek a szakmai és partnerségi rendezvények (civil fórum, gazdasági és intézményfenntartói műhely-megbeszélés, főépítész fórumok). A partnerségi rendezvények összefoglalóját a 12. fejezet, míg a társadalmi egyeztetési folyamatra beérkezett véleményeket és az arra adott válaszokat a Fővárosi Területfejlesztési Program II. kötete tartalmazza.

A Munkaközi változat alapján 2013 decemberében elindult a **területi** (környezeti, gazdasági és társadalmi) **hatásvizsgálat** kidolgozása, amelynek egyeztetési változata a jelen dokumentum tervezete alapján került lezárásra. A hatásvizsgálat egyeztetési változata a fővárosi területfejlesztési program jelen változatával együtt került a

Rendeletben megadott partnerek részére kiküldésre. A hatásvizsgálat legfontosabb megállapításait az 5. fejezet tartalmazza.

A tervezéskísérő eljárások másik fontos eleme a stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) elvégzése a 2/2005. (I. 11.) sz. kormányrendelet alapján, amellyel kapcsolatban 2013 októberében sor került a felkérő levelek kiküldésére. A véleményező szervezetek közül négyen jelezték, hogy be kívánnak a folyamatba kapcsolódni, ezt követően került sor a tematika elfogadására. A megfelelő jogosultsággal rendelkező szakértői cég a fővárosi területfejlesztési program egyeztetési változata és az elfogadott tematika alapján készítette el az SKV elemzést. Az ehhez kapcsolódó 30 napos véleményezési folyamat a 45 napos törvényi egyeztetéssel párhuzamosan zajlott.

A fővárosi területfejlesztési programhoz és az SKV-hoz kapcsolódó, beérkezett vélemények feldolgozását követően 2014 áprilisában egyeztetés történt a véleményező szervezetekkel. Az SKV-t, az arra érkezett véleményeket és az egyeztetés eredményeit a területfejlesztési program II. kötete tartalmazza. A módosítási javaslatokat a Városépítési Főosztály munkatársaival, és a Stratégiai Munkacsoporttal (SMCS) egyeztetve 2014 májusában beépítették a területfejlesztésért felelős miniszter részére megküldendő változatba. A Nemzetgazdasági Minisztériumnak 30 napja van a Tftv. által előírt jóváhagyás kiadására.

A területfejlesztési törvény 2013. decemberi módosítása alapján (Tftv. 11.§) a fővárosi területfejlesztési program elfogadásához a kerületi önkormányzatok többségének egyetértése szükséges. A kerületi önkormányzatok a 45 napos véleményezési folyamat során már látták a Program egyeztetési változatát, és a kapcsolódó észrevételeiket – többi partnerrel együtt – 2014 áprilisáig elküldték a Fővárosi Önkormányzatnak. A második – kizárólag a kerületi önkormányzatokat érintő – egyeztetési körben **a kerületi képviselőtestületeknek a jelen javított dokumentációról kell állást foglalnia.**

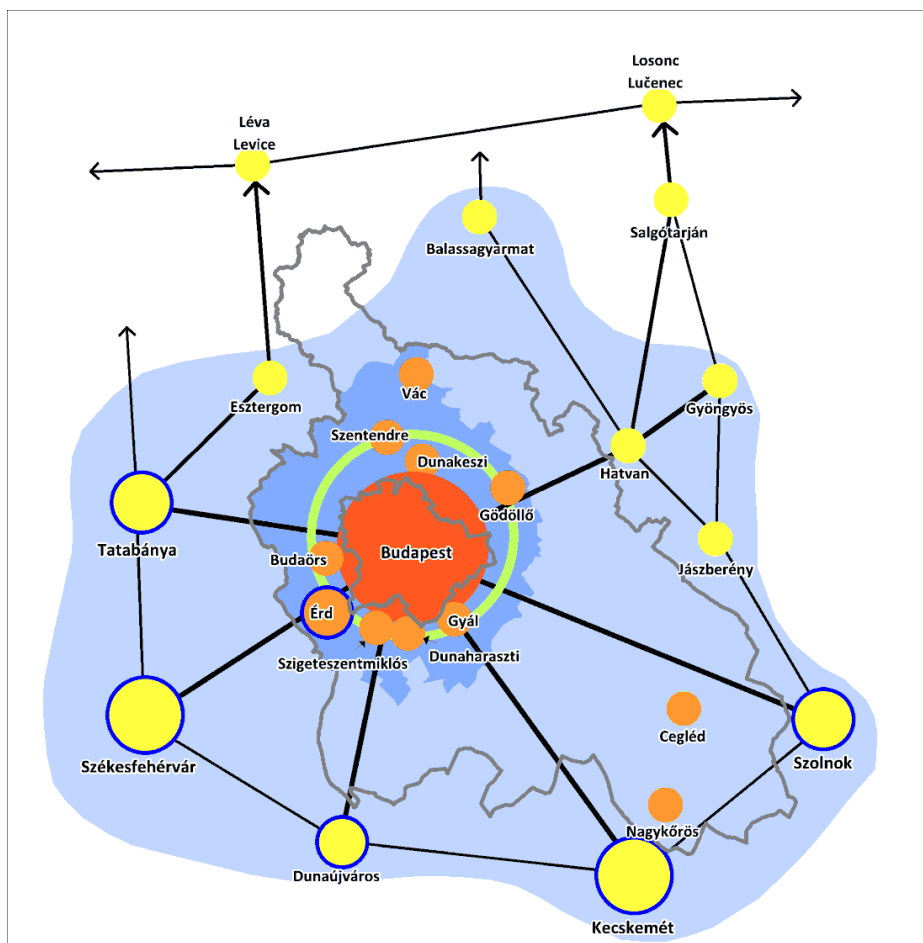
A Nemzetgazdasági Minisztérium 2014. július 23-án küldte el a Főpolgármester úr részére a Fővárosi Területfejlesztési Program vonatkozó **támogató állásfoglalását**. A társadalmasított és a területfejlesztési miniszter támogató állásfoglalásával, illetve a kerületi egyetértésekkel rendelkező tervet a Hivatal egy hónappal a közgyűlés tervezett időpontja előtt előterjeszti, és elindítja a jóváhagyáshoz szükséges eljárásokat.

1.5 A helyzetelemzés összefoglalója

Budapest a Kárpát-medence legnagyobb központja, amely eltérő tájak és különböző kultúrák határán, szerkezeti jelentőségű közlekedési útvonalak találkozásánál fekszik: itt metszi a dunai vízi út a Nyugat-Európából keletre (Ázsia felé) és délkeletre (a Balkán felé) irányuló tradicionális közlekedési folyosókat. Ezek az útvonalak potenciális gazdasági folyosók is, amelyek találkozásában Budapest csomóponti pozícióba kerülhet.

Budapest fejlesztését is befolyásolják, meghatározzák a térségi funkciói, pozíciói, térségi kapcsolatai és azok minősége. Az elmúlt évtizedekben a városok növekvő versenyében néhány területen ugyan veszített kedvező pozíciójából, de az itt koncentrálódó gazdasági erő és fejlesztési potenciál a város és térsége számára nemzetközi és nagytérségi jelentőséget adhat. Budapest az európai városhálózat tagjaként 1,7 millió fős lakosságával a jelentősebb városok közé tartozik, területe 525,1 km², amelynek az 52%-a beépített, 48%-a beépítetlen.

Az éghajlati, földtani, talajtani, vízrajzi, domborzati adottságok és az élővilág vonatkozásában megállapítható, hogy Budapest egyedülálló természeti értékekkel, kedvező földrajzi adottságokkal bír. Ugyanakkor ezek az értékek a dinamikus terjeszkedő város miatt veszélyeztetve is vannak, különösen a természeti területekre és a földtani kincsekre (termásvíz, hideg források, ivóvíz, gyógyvíz) vonatkozóan. Hasonlóképpen veszélyezteti a város terjeszkedése az értékes termőföldeket, amelyek a város peremterületein jelentősebb kiterjedésben találhatóak.

3. ábra: A metropolisztérség szerkezete, csapágyvárosok, térségi központok
(Forrás: Budapest és Pest Megye Területfejlesztési Koncepciójának közös javaslata)

A közvetlen várostérség funkcionális szempontból együttműködik a központtal, és társadalmi-, gazdasági- és környezeti folyamatok intenzív kölcsönhatása jellemzi. A főváros gazdaság és társadalom-szervező hatása azonban a közvetlen agglomerációs térségnél nagyobb területen érezhető, Esztergomtól Szolnokig és Rétságától Székesfehérvárig (lásd 3. ábra).

Közigazgatási szempontból a területfejlesztési törvény határolja le a Budapesti agglomerációt, amelybe a főváros és a körülötte elhelyezkedő 80 agglomerálódó település tartozik. Területe 2538 km², amely Magyarország területének mindössze 2,7%-a, de itt állítják elő az ország bruttó nemzeti jövedelmének közel felét. Területfejlesztési szempontból érdemes lenne mérlegelni a meglévő – elsősorban rendezési szemléletű – lehatárolás felülvizsgálatát.

Régiós összehasonlításban a főváros Pest megyével alkot egy NUTS II. szintű régiót, a Közép-magyarországi régiót, amely az ország gazdaságilag legfejlettebb térsége, ahol a bejegyzett külföldi tőke több mint 66,7%-a, és a regisztrált vállalkozások 34,2%-a koncentrálódik. Itt valósult meg a beruházások mintegy fele. A relatív fejlettség ellenére a régió jelentős belső egyenlőtlenségekkel küzd, mely nagyrészt a budapesti agglomeráció és Pest megye külső területei közötti kettőségben csúcsosodik ki. A gazdasági szerkezetre az előrehaladott terciarizáció (szolgáltató szektor túlsúlya) jellemző, ami egyértelműen Budapest hatása.

Az 1990-es és részben a 2000-es években Budapest gyors – esetenként a 7%-os éves gazdasági növekedési rátát is meghaladó – növekedése elsősorban külső forrásokból táplálkozott, részben a külföldi működő tőke, részben az európai uniós fejlesztési források beáramlásából.

Közben a nagy élőmunka igényű, korábban jelentős termelőágazatok (gép-, építő-, textil-, élelmiszer-, feldolgozóipar, stb.) visszaszorultak, leépültek, és a magas hozzáadott értéket adó, képzett munkaerőt igénylő tevékenységek és szolgáltatások (pl. szolgáltató központok, kutató- és szoftver cégek) telepedtek meg. Meggyengült a helyi gazdaság (helyi ipar, kiskereskedelem).

A város főbb gazdasági tevékenységei közül a pénzügyi, üzleti és más szolgáltatások a bruttó hozzáadott érték több mint 80%-át teszik ki. A fővárosban a rendszerváltás előtti, meghatározó méretű iparból mára a gyógyszer- és a szolgáltatóipar maradt talpon.

A főváros gazdaságban betöltött döntő szerepét szemlélteti, hogy a 2011. évi országos GDP-hez Budapest közel 40%-os mértékben járult hozzá. Kiemelkedik a szolgáltatási szektorból való részesedése, hiszen mind az infokommunikációs, mind a pénzügyi, biztosítási ágazatban 70%-ot meghaladja Budapest hozzájárulása az országos GDP-hez. A működő vállalkozások nemzetgazdasági besorolása alapján kitűnik, hogy 2011-re a szolgáltató szektor részaránya 87%-hoz közelített, amely ~10%-ponttal haladja meg az országos átlagot. Az ipari, építőipari szektor együttes aránya Budapest esetében 12,5%-ra csökkent. A visszaesés után azonban a 2010. év tendenciáit figyelve megállapítható, hogy az ipar eléri, sőt meghaladja a 2008. évi szintet, és egy-egy ágazatban a bővülés jeleit mutatja.

A Közép-magyarországi régió kiváló turisztikai adottságokkal rendelkezik: a természeti és kulturális adottságok mellett az idegenforgalmi infrastruktúra a többi régióhoz képest fejlett, azonban a belső aránytalanságok (Budapest túlsúlya) meghatározóak. Előnyös, hogy a szezonális a térségben nem jelentkezik olyan extrém módon, mint például a Balaton partján. Nemzetközi vonzerőkkel rendelkezik. Komplex, relatív magas minőségű szolgáltatások, épített örökség, fesztiválok/ rendezvények, gyógy- és termásvizek, üzleti turizmus, városlátogató turizmus jellemzi a régiót..

Budapest a rendkívül kedvező, egyedi turisztikai adottságait jelenleg nem képes kiaknázni teljes mértékben az idegenforgalom területén. A fővárosba látogató turisták által eltöltött vendégéjszakák mennyiségéből megállapítható, hogy a 2000-es évtized közepe óta a budapesti idegenforgalomra enyhe növekedés jellemző, amit azonban árnyal, hogy ez idő alatt a térségi versenytársak (pl. Bécs, Pozsony, Prága) jelentősen növelték látogatóik számát.

Az ország népesedési helyzetének egyik fontos jelensége a természetes fogyás, amely azt jelenti, hogy az adott éven belüli halálozások száma meghaladja az élve-születések számát. A rendszerváltást követően a fővárost is csökkenő népességszám jellemezte, amelyet főleg az 1990-es években fokozott a szuburbanizáció jelensége. 2007 után azonban a lakosság számának csökkenése megállt, ami elsősorban a szuburbánus kiköltözés mértékének jelentős visszaesésével, a belföldi és nemzetközi bevándorlás növekedésével, a halandósági mutatók javulásával és a hosszabb várható élettartamokkal magyarázható. A bevándorlás mára eléri az évi 10.000 főt.

A főváros népessége az ország egészének majdnem egyötödét adja. Az itt élő 1,7 millió fő egyúttal jelentős fogyasztói piacot is teremt. Az agglomerációban élő 2,5 millió fő nem csak a lakosság száma, de annak összetétele, a magasabb keresetek miatt is meghatározó szerepű a hazai gazdaságban.

A lakosság életkor szerinti összetétele kedvezőtlen irányban változik: csökken a gyermekkorúak száma, míg az időseké növekszik. A munkaképes korúak száma és aránya is csökkenésnek indul az elkövetkező időszakban, ezáltal az eltartási arány kedvezőtlené válik. A teljes lakosságra vetített átlag életkor 40 év feletti, tehát hosszabb ideig élünk és tovább kell, hogy dolgozzunk.

Budapesten a foglalkoztatottak aktív korúakhoz mért aránya elmarad az uniós átlagától, különösen a legalacsonyabb iskolai végzettségű csoportokban. A KSH által készített munkaerő-felmérés adatai szerint a 15–74 éves korú népességre vonatkozóan 2012-ben a budapesti munkaerőpiacon 845.000 főt regisztráltak, ami a munkavállalási korú népesség 60%-a. A foglalkoztatottak száma 766.000 fő, ami a 2011-es értéknél 30.000 fővel volt magasabb, míg a munkanélkülieké 78.000 fő volt, és értéke nem változott. A foglalkoztatási arány a fővárosban (56,7%) az országosan mérténél (49,6%) nagyobb volt, míg a munkanélküliségi ráta (9,3%) valamivel alacsonyabb (10,9%). A következő évtizedekben jelentősen nőni fog az idősek aránya, amelyre a munkaerőpiacnak és a társadalomnak is fel kell készülni (társadalmi integráció, és a részvétel elősegítése). A cigány lakosság népességen belüli arányáról nincsenek megbízható adatok; de a felmérések szerint 15–20%-os az arányuk a fővárosban.

Az országos átlagot tekintve a legmagasabb iskolai végzettség az elmúlt évtizedekben egyre magasabbá vált, az érettségizettek és diplomások száma folyamatosan nőtt.

Budapesten a középiskolai nappali tanulók száma 2012-ben a KSH adatai szerint 103.212 fő volt, ami nagyságrendileg megfelel a 2001-es értéknek. A 15–19 éves korcsoportba tartozók száma azonban nem tartotta a népességen belüli százalékos megoszlását. Míg 2001-ben a teljes népességnek 7%-a volt 15–19 éves korosztályba tartozó, addig 2012-ben 4,3%-ra csökkent ez az arány. A középiskolai oktatásban részt vevők aránya az évek során nőtt. A felsőfokú- és mesterképzésben résztvevő hallgatók száma a KSH adatai szerint egy kétezres évek eleji felfutást követően csökkenni kezdett, és a 2012-es adatok a 10 évvel ezelőtti mért értékeknek felelnek meg. A foglalkoztatottság egyik befolyásoló tényezője a lakónépesség képzettségi szintje. Budapesten a népesség iskolázottsága magasabb, mint az országos átlag.

Budapest az ország egyetlen valódi, nemzetközi kisugárzással is bíró innovációs központja, a K+F ágazat által megtermelt bruttó termelési érték több mint 60%-a a fővárosban koncentrálódik. Magyarországon jelenleg a Közép-magyarországi régió területén található az egyetlen kistérségi határokat is átlépő regionális innovációs rendszer. A K+F ágazat fejlődése és a start up ökoszisztéma kiépítése szempontjából „pozitív tendencia, hogy térségi kitekintésben Budapest és vonzáskörzete már ma is európai léptékű tudástermelő régióknak tekinthető (Borsi és Viszt, 2010), KFI-teljesítménye az Európai Kutatási Térség (ERA) szintjén is jelentős (ld. Lengyel és Leydesdorff, 2008).”¹

Budapesten található a kutatóhelyek 43%-a, itt jelentkezik a K+F foglalkoztatottak 52%-a, a K+F ráfordítások kétharmada, és így az egy kutatóra jutó fajlagos ráfordítások is jóval nagyobbak, mint vidéken. A kutató-fejlesztők aktív keresőkhöz mért aránya Budapesten 6%, a fejlett nyugat-európai arányokhoz hasonlóan. A magasan kvalifikált szakemberek koncentrációja még nagyobb; az MTA doktorainak 36%-a a fővárosi agglomerációban dolgozik.

Budapest lakásállománya 2012-ben 905 ezer lakásból állt, amelyből 786 ezer volt lakott. A száz lakásra jutó lakos mutatójának tekintetében a fővárosi érték javult, és változatlanul országosan a legmagasabb (191 fő). Alapterület szempontjából minden harmadik lakás a 40–59 m² közötti kategóriába tartozik, míg minden ötödik 39 m² alattiba, és csak 10% körüli a 100 m² feletti lakások aránya. A belvárosi kerületek egy részében jelentős az egyszobás lakások aránya (XIII., IX., VI., VII., VIII.), míg a nagyobb négy, illetve több szobás lakások aránya csak néhány kerületben (II., XVI., XVII.) magas (25–29% közötti).

A 10 ezer lakosra jutó épített lakások száma másfélszer haladja meg az országos átlagot. Az utóbbi 5 évben felépített új lakások jelentős része kis alapterületű volt. A város beépített területeinek 62%-át a lakóterületek jelentik. A lakótelepek a lakóterület 12%-át teszik ki, itt lakik a budapestiek 34%-a.

A belvárosi területen a leromlott, idős épületállomány jelent problémát, míg a lakótelepeken a házak szerkezeti és energetikai problémáit kell megoldani, egyes szabálytalanul beépített területeken a megfelelő infrastruktúra kiépítése okoz gondot.

¹ Befektetés a jövőbe. Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020. Nemzeti Innovációs Hivatal. Budapest, 2013. június

Az önkormányzati bérlakások száma szinte minden kerületben csökkent. Hiányuk egyrészt fékezi a lakosság mobilitását, másrészt az alacsonyabb jövedelmű csoportoknak nem biztosít megfelelő, megfizethető lakhatást.

Az egyedi városkarakter, a megőrzött történetiség egyre nagyobb értéke az európai településeknek. Budapest is a különböző történelmi korszakokból származó épített örökséggel rendelkezik, egymásra rétegződve. A kulturális örökség jelentős szerepet játszik a lakosság magasabb életminőségének biztosításában, kedvezően befolyásolja a települések, térségek megítélését, erősíti annak gazdasági pozícióit.

Budapest nemzetközi kapcsolatai kedvezőek, a város az európai közlekedési folyosók rendszerének egyik csomópontja, mindemellett az ország sugaras szerkezetű közút-, valamint vasúthálózatának is központja (5 autópálya, 13 autóút és főút, továbbá 16 mellékút hálózati elem és 11 vasútvonal kapcsolja össze). A térséget jelentős átmenőforgalom terheli, amelyet csak részben tudott enyhíteni az MO-ás körgyűrű részleges kiépülése.

A főváros, és az azt körülvevő, hozzá szervesen kapcsolódó funkcionális várostérség lakossága az ország teljes népességének közel 30%-a, amellyel arányosak a közlekedés terén jelentkező terhelések és igények. Budapest és az agglomeráció közötti közösségi közlekedés vasúton és közúton (autóbuszal) egyaránt biztosított, azonban a vízi közlekedés terén nem. A főváros területén levő kerékpárút-hálózat csak hat szomszados településhez kapcsolódóan éri el a városhatárt.

A fővárosban naponta több mint 5.000.000 utazásra kerül sor, melyen belül a gépjárművel történő, mintegy 3.800.000 utazás esetében a közösségi közlekedés és az egyéni személygépjármű közlekedés aránya (az ún. modal-split arány) 61,4-38,6%.

Budapest közlekedését összességében közel 1.100 km hosszúságú tömegközlekedési útvonalakból álló rendszer segíti. A városi közösségi közlekedéshez kevesebb mint 4.000 férőhelyes P+R rendszerű parkoló hálózat kapcsolódik, melynek kapacitása messze elmarad az igényektől. Budapest közlekedésében az elmúlt években a legdinamikusabb fejlődés a kerékpáros közlekedés terén jelentkezett. Budapest kerékpáros infrastruktúrája (kerékpárutak, kerékpár sávok) ennek ellenére is csak 245 km hosszúságú.

Budapest területét 32 km hosszúságban szeli át a Duna, egy potenciális közlekedési folyosó, amelyen a személyforgalom alacsony mértékű, az áruszállítás 90%-a tranzitforgalomként jelenik meg. Hiányoznak az agglomerációs személyhajó járatok, és a jelenleginél nagyobb szerep vállalására képes teherkikötő (logisztikai központ).

A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér I. terminálja jelenleg nem üzemel, a II. terminál mintegy 8,5 millió utas/év személyforgalmat, és több mint 80.000 t/év áruforgalmat bonyolít. A repülőtér és a meghatározó úti célként jelentkező főváros között hiányzik a színvonalas közúti és közösségi közlekedési kapcsolat.

Budapesten 5 m² zöldterület (városi park, közpark, közkert) jut egy lakosra, amely – mint az élhetőség egyik indikátora – nemzetközi viszonylatban alacsonynak tekinthető érték. Jelentős kiterjedésű természeti, illetve természetközeli területek a városszéleken találhatóak, különösen a Budai-hegyvidéken. Ezen területek különböző jogi védelem alatt állnak: ökológiai hálózat, „ex lege” védett területek, értékek (lápok, barlangok stb.),

Natura 2000 területek, országos jelentőségű védett természeti területek (Sas-hegy, vagy a Fűvészkert), helyi jelentőségű védett természeti területek (természetvédelmi területek és természeti emlékek – pl. a Naplás-tó, Kondor úti Libanoni cédrus), mindösszesen a főváros területének 13,7%-a.

A beépített területek zömét a lakóterületek (62%), ezt követően a gazdasági területek (12%) teszik ki, minden más területhasználat lényegesen kisebb arányt képvisel. A beépítetlen területek közül a mezőgazdasági terület, az erdők és a közlekedési területek hasonló arányban fordulnak elő. Mivel a közlekedési területek műszaki szempontból azonban igénybe vett területek, a város szabad területeinek aránya a teljes területhez képest összesen csak 32%.

A városi életforma folyamatosan növekvő mennyiségű, részben hasznosítható hulladékot termel. Az elmúlt években jelentős fejlődés következett be az elkülönített lakossági hulladékgyűjtés tekintetében, a házhozmenő rendszer 2015-re teljes Budapest területén kiépül. Ugyanakkor a keletkező hulladéknak még mindig csak egy töredék részét (5–10%-át) képesek kivonni elkülönített gyűjtéssel. A közszolgáltató által begyűjtött települési hulladék jelentős része (kb. 60%-a) energetikai hasznosításra kerül a rákospalotai Hulladékhasznosító Műben. A fennmaradó rész a Pusztazámori Regionális Hulladékkezelő Központban lerakással kerül ártalmatlanításra, míg az égetésből fennmaradó salak és pernye a Dunakeszi lerakóban. Budapesten lerakóhely már nem üzemel, hulladékgazdálkodási létesítmények viszont működnek.

A főváros és még további 21 Budapest környéki település ivóvízellátását a Fővárosi Vízművek Zrt. végzi, alapvetően a két fő vízbázisa által, amely a Duna vizét hasznosítja (a Szentendrei-szigeten és Észak-Pesten, valamint a Csepel-sziget déli részén). A vízbázisok a Duna-part sávjába telepített parti szűrésű, ún. csápos kutakra épülnek. Kapacitásukat tekintve jelentős tartalékokkal rendelkeznek, így távlati fejlesztésükkel, bővítésükkel nem kell számolni.

A főváros felszíni vízfolyásai közül Budán jóval többet találunk, mint a pesti oldalon. Ennek oka elsősorban a domborzatban keresendő, hiszen a budai hegységből elfolyó, gyorsan összegyűlő, nagy mennyiségű csapadékvizek hamar utat törnek maguknak.

A tisztított szenny- és csapadékvizek befogadója a domborzati adottságok miatt a Duna, illetve a Ráckevei (Soroksári)-Duna (RSD). A vízellátáshoz képest a csatornázottság még kb. 10–15%-kal elmarad a teljes területi lefedettségtől. Bár jelentős rekonstrukciók és hálózatfejlesztések történtek az elmúlt évtizedben, még mindig vannak olyan külvárosi területek, melyek csatornázatlanok. A csatornahálózat kiterjesztésével elérendő cél 2015-ig – a szennyvízelvezetés tekintetében – a 100%-ot megközelítő csatornázottság.

Az ellátásban részesülő közel 1,7 millió fő összesen átlagosan napi 500 – 600 000 m³ mennyiségű szennyvizet bocsát a hálózatba. Az Észak-Pesti Szennyvíztisztító telep 57 368 m³/nap, a Dél-Pesti Szennyvíztisztító telep 15 800 m³/nap tartalékkal rendelkezik, míg a Központi (Csepel-szigeti) Szennyvíztisztító telep átlagos biológiai tisztítási kapacitása 350 000 m³/nap.

Budapest egyik legnagyobb környezeti problémája a zajterheltség, mivel a lakosság több mint kétharmada L_{den}=55 dB feletti zajterheléssel érintett. A zajterhelés nem csak

pszichés, egészségügyi értelemben káros az emberi szervezetre, nagyban rontja a város élhetőségét is.

Mellette a légszennyezés is jelentős problémát okoz. Egyes légszennyező anyagok (elsősorban a nitrogén-dioxid és a kisméretű szálló por) koncentrációja a levegőben a megengedettnél több helyen, többször meghaladja az egészségügyi határértékeket, a túllépések esetszáma azonban csökkenő tendenciát mutat.

1.6 SWOT elemzés -összefoglaló

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, jelen esetben az Európai Unió által alkalmazott módszertant vettük figyelembe, amely a SWOT elemeit belső és külső tényezőkre osztja fel az alábbiak szerint:

Erősségek – Belső tényezők

Pozitív dolgok egy helyzetről, vagy tevékenységről, ami jól működik, és lehet rá (mint Régió) befolyásunk

Gyengeségek – Belső tényezők

Olyan dolgok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyásunk, hogy megváltoztassuk.

Lehetőségek – Külső tényezők

Olyan adottságok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, de rájuk építve kihasználhatjuk az erősségeinket.

Veszélyek – Külső tényezők

Olyan korlátok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, és kockázatot jelentenek.

SWOT – Belső tényezők

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
GAZDASÁG	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Országos jelentőségű államigazgatási, politikai központ. ▪ Nemzetközi cégek regionális központjainak helyszíne (informatika, K+F, szolgáltató központ). ▪ Foglalkoztatottság magas az országos átlaghoz képest. ▪ Tőkeerős vállalkozói szféra. ▪ Tőke-koncentráció. ▪ Innovációs és K+F potenciál átlag feletti jelenléte. ▪ Gyorsan növekvő vállalkozások (gazellák) magasabb aránya. ▪ Üzleti szolgáltató tevékenységek a fővárosban koncentrálnak. ▪ Jelentős számú alulhasznosított ingatlan. ▪ Kreatív osztály jelenléte. ▪ Nemzetközi ismertség. ▪ Magyarország első számú turisztikai desztinációja. ▪ Turisztikai infrastruktúra kiépítettsége. ▪ Kiépített magas színvonalú gyógyfürdők. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közigazgatási rendszer és a költségei rontják a régió versenyképességét. ▪ Magánberuházások csökkenése. ▪ Duális szerkezet jellemzi a gazdaságot. ▪ Multinacionális cégek a saját beszállítóikat hozzák, kevésbé kapcsolódnak be a helyi gazdaság szerkezetébe ▪ KKV-k üzleti ismereteinek hiánya, nem motiváltak az ismeretszerzésben. ▪ KKV-k jövedelemtermelő képessége alacsony. ▪ Innovációs befektetések stagnálása. ▪ A tudásgazdaság szereplői közötti kooperáció esetleges. ▪ KKV-k finanszírozási rendszerének problémái (hitelképesség). ▪ Emelt szintű szolgáltatásokat biztosító üzleti inkubátorházak hiánya. ▪ Az üzleti környezet kerületenként eltérő minősége. ▪ Kreatív társadalom kiköltözése. ▪ Kihaszíratlan turisztikai potenciál. ▪ 1000 főt meghaladó befogadóképességű konferencia központ hiánya. ▪ Minőségi problémák a turisztikai szolgáltatásokban. ▪ Turisztikai vonzerők erőteljes belvárosi koncentrációja Budapest Brand hiánya.
TÁRSADALOM, HUMÁN INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Magasan kvalifikált munkaerő koncentrációja jellemző. ▪ A fővárosban koncentrálnak az ország K+F, és innovációs potenciálja. ▪ Képzett pályakezdő fiatal munkaerő jelenléte. ▪ Az oktatási szolgáltatások széles köre hozzáférhető. ▪ Elsődleges hazai migrációs központ, nemzetközi bevándorlás. ▪ Kiépült a humán közszolgáltatások alapintézmény-rendszere. ▪ Megfelelő szakember állomány a humán közszolgáltatásokban. ▪ A felsőoktatási intézmények többségében a foglalkoztatottak képzettsége, tudományos minősítettsége magas. ▪ Alap- és felsőfokú oktatási intézményi hálózat teljes körűen kiépített. ▪ Relatív fejlett egészségügyi ellátórendszer. ▪ Legnagyobb a bentlakásos intézmények száma. ▪ A fővárosi kulturális rendezvények látogatottsága jelentős. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Külföldre költöző, elvándorló szellemi tőke. ▪ Emelkedik a fővárosi lakosság eltartottsági rátája. ▪ A szakképzés nem követi a munkaerőpiaci igényeket. ▪ Kerületenként, társadalmi csoportokként eltérő egészségügyi állapot. ▪ Területi különbségek az egészségügyi és az oktatási ellátás színvonalában. ▪ A kapacitások nincsenek arányban a szükségletekkel. ▪ Társadalmi feszültségek, szubkultúra negyedek. ▪ Sok az ellátásból kikerülő, eltűnő munkanélküli. ▪ A hajléktalanság problémája a fővárosban koncentrálnak. ▪ A humán közszolgáltatások infrastruktúrája korszerűtlen. ▪ A közszolgáltatásban dolgozók anyagi és erkölcsi megbecsülése alacsony. ▪ Az egyes szolgáltatások között hiányzik az ágazatközi integráció. ▪ A közintézmények, közterületek akadálymentesítése nem megoldott.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
KÖRNYEZET	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A meglévő természeti értékek jellemzően védelem alatt állnak. ▪ Nagyvárosi parkjaink egyedülálló kultúrtörténeti hagyományokkal rendelkeznek, rekreációs kínálatuk szerteágazó. ▪ A belváros értékes egyedi városképe. ▪ Nagyszámú műemlék, műemléki környezet, műemléki jelentőségű terület, illetve történelmi látványosságok. ▪ Világörökség helyszínek. ▪ Barnamezős területek rendelkezésre állása. ▪ Kialakuló szomszédsági körzetek. ▪ Duna, mint vonzó vízparti környezet felértékelődik. ▪ A Nagy-Duna javuló vízminősége 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elhanyagolt közterek, parkok jelenléte, amelyek helyzetét tovább súlyosbítják a társadalmi problémák, pl. a hajléktalanság közterületeken történő megjelenése, és az illegális hulladéklerakás. ▪ Biológiaiilag aktív felületek arányának csökkenése. ▪ Természeti területek szétaprózottak, ökológiai (biotóp) hálózat hiányos. ▪ Árterek és zöldövezetek beépülése. ▪ Leromló állagú, elhanyagolt műemléki épületek. ▪ A gyalogos elsőbbségű terek hiánya (az utóbbi évek beavatkozásai ellenére). ▪ Energiahatékonyságot célzó beruházások alacsony száma. ▪ Elhanyagolt, kihasználatlan termálvízkutak. ▪ Kármentesítés elmaradása hátráltatja a barnamezős területek hasznosítását. ▪ „Lakó sivatagok” kialakulása. ▪ Budapest területén jelentős a zaj-, rezgés-, fény- és vizuális szennyezés. ▪ A nagyvárosi környezetre visszavezethető egészségügyi problémák.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Magyarányú kiépített közmű infrastruktúra. ▪ Budapest ivóvízminősége országos és európai összehasonlításban is a jobbak közé tehető. ▪ A víz- és energiahálózatok jelentős tartalékkapacitásokkal rendelkeznek. ▪ Az elkülönített hulladékgyűjtés a fővárosban egyre szélesebb körű. ▪ Budapest légszennyezettséget mérő állomásokkal megfelelően lefedett. ▪ Az országos közlekedési hálózat centralizáltságának (autópályák és főutak) köszönhetően a Régió, és különösen Budapest megközelíthetősége jó. ▪ A Régióban van Magyarország legfontosabb nemzetközi reptere. ▪ A közösségi közlekedésnek megvannak a tradíciói, részaránya kedvező. ▪ Budapest közösségi közlekedésének hálózati lefedettsége nemzetközi összehasonlításban is figyelemre méltó. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Peremkerületekben vannak részlegesen közművesített területek. ▪ Előregedő árvízvédelmi rendszer, néhol kritikus állapotú szakaszokkal. ▪ Előregedő közműhálózatok, ütemezett hálózati rekonstrukciók hiánya. ▪ Az energiafelhasználáson belül alacsony a megújuló energiaforrás részarány. ▪ Távhőközetek közötti kapcsolatok hiánya rontja a szolgáltatás versenyképességét. ▪ A fogyasztási szokások, a fogyasztás növekvő mértéke jelentős mennyiségű hulladék keletkezését eredményezi. ▪ Szlömösödött nagyvárosi területek megléte. ▪ A bérlakás állományt főként alacsony státuszú népesség használja, állaga leromlik. ▪ A körirányú közúti elemek alacsony száma, elkerülő szakaszok hiánya. ▪ A parkolási igények kielégítetlenek, kevés a parkolóház, a mélygarázs, illetve P+R parkolók száma. ▪ Összefüggő kerékpáros hálózat (és B+R rendszerű kerékpártárolók) hiánya. ▪ Repülőtér és a város közötti kapcsolat alacsony színvonalú. ▪ Közösségi közlekedés intézményi integrációja hiányzik. ▪ Az átszállási kapcsolatok sok esetben nem megfelelőek. ▪ A Duna, mint közlekedési folyosó kihasználatlansága. ▪ A gyorsvasúti hálózat (metró, HÉV) fejlesztésében több évtizedes lemaradás tapasztalható.

SWOT – Külső tényezők

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
GAZDASÁG	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Közvetítő szerep Nyugat-Európa és Kelet-, Délkelet-Európa között. ▪ Tartósan nagy belső (lakossági, üzleti) piac. ▪ Magántőke országosnál nagyobb jelenléte. ▪ A régió megörökölt tőkevonzó képessége. ▪ Az innovációhoz és a K+F-hez szükséges belső kapacitás jelentős. ▪ Alulhasznosított ingatlanok (részben egykori ipari területek) fejlesztése. ▪ Duna fejlesztési potenciáljának jobb kihasználása (turizmus, rekreáció, gazdaság, közlekedés). ▪ Térségi gazdasági együttműködések (főváros és agglomeráció). ▪ Szabadidőgazdaságban a természeti környezet és vízpartok szerepe egyre fontosabbá válik. ▪ A kreatív gazdaság, innovatív kisvállalkozások számára vonzerőt jelentenek a revitalizált városrészek, az interakciókban gazdag nagyvárosi környezet. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bécs, Prága, Pozsony régiót előnybe részesíti a működő tőke. ▪ Beruházási ráta visszaesése. ▪ Az uniós támogatások volumenének visszaesése, alacsony támogatási intenzitás. ▪ Növekvő számú alulhasznosított ingatlan. ▪ Természeti turisztikai potenciál kihasználatlansága. ▪ A települések gazdasági kényszere erősebb, mint a környezetvédelmi érdek. ▪ A fiatal képzett munkaerőt más országok hiányszakmái elvonnák.
TÁRSADALOM, HUMÁN INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Multikulturális társadalom. ▪ Kreatív gazdasági, társadalmi milió. ▪ A Régió vonzza a szakembereket. ▪ Az országos és nemzetközi civil szervezetek központjai itt koncentrálnak. ▪ Az öngondoskodás erősödése. ▪ Alternatív önfenntartó rendszer, helyi támogató csoportok megjelenése. ▪ Hatékonyabb ellátási rendszerek kialakítása. ▪ Az uniós Regionális Politika 3. célterületén belül hangsúlyos a humán erőforrás fejlesztés. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezárkózó társadalom, gyengülő civil tevékenység. ▪ Kedvezőtlen demográfiai folyamatok a fővárosban. ▪ Előregedő város, egyszemélyes háztartások növekvő aránya. ▪ Társadalmi feszültségek élesen jelentkeznek. ▪ A romák helyzetének megoldatlansága, országos programok gyengesége. ▪ Rövid távú gondolkodás az adminisztrációval túlterhelt önkormányzatoknál. ▪ Önkormányzati segélyezési rendszer erősödése. ▪ Nincs egyensúlyban Budapest és agglomerációja a humán infrastruktúra tekintetében.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
KÖRNYEZET	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egyedi táji és természeti adottságok, történelmi és építészeti, illetve világörökségi területek. ▪ A budai erdőterületek, mint komplex élőhelyek és táji léptékű látványelemek jelentős értéket képviselnek. ▪ Környezettudatosság és az energiahordozók növekvő világpiaci árának ösztönző hatása. ▪ A szimbiotikus elemek erősítése a környékbeli területekkel, a globális ellátás rovására. ▪ Duna Stratégiával előtérbe kerül a Duna menti területek komplex fejlesztése. ▪ A megközelíthető vízparok javítják a városlakók életminőségét. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A települések gazdasági kényszere erősebb, mint a környezetvédelmi érdek. ▪ Forráscsökkenés kockázata a természet- és környezetvédelem területén. ▪ Zöldfelületek védelme nehezen biztosítható, a gazdasági érdekekkel szemben. ▪ Fokozódó kedvezőtlen klimatikus hatások, a burkolt felületek kiterjedésének további növekedésével a hősziget jelenség növekedése. ▪ Az átszellőzési sávok további beépülése.
INFRASTRUKTÚRA	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az energiahatékonyság kiemelt uniós célkitűzés, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre. ▪ A kiépült távhőrendszer megfelelő alapot biztosít a megújuló energiaforrások, mint biomassza, másodlagos tüzelőanyagok (RDF, SRF) energiafelhasználásban való részarányának növeléséhez. ▪ A távhővel ellátott területek bővítésével csökkenthető a CO₂-kibocsátás, a földgázimport-függőség, és növelhető a megújuló energiaforrások kihasználtsága. ▪ Termálvizek hőtényezője kihasználható. ▪ A főváros jó közúti és vasúti elérhetősége. ▪ Több közlekedési (TEN-T) folyosó is áthalad a Régióban, ez fejlesztéseket generálhat. ▪ Területrendezések végrehajtásának lehetősége, intermodális csomópontok kialakítása. ▪ MO-ás gyorsforgalmi gyűrű befejezése. ▪ VO vasúti elkerülő szakasz megépítése tehermentesíti a fővárosi vasúti vonalakat. ▪ Duna-tengely közlekedési folyosóként történő hasznosítása. ▪ Városon belüli vasúti közlekedés közösségi közlekedésbe való bekapcsolása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az építészeti, kulturális és természeti örökség romló állapota vagy veszélyeztetettsége. ▪ Elavult energiapazarló fűtési rendszerek fejlesztése nem valósul meg. ▪ Támogatás és megfelelő jogi környezet hiánya a megújuló energiaforrások hasznosítása érdekében. ▪ A már elterjedt nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelés részaránya tovább csökken. ▪ Előregedő lakásállomány, panellakások magas száma. ▪ Negatív attitűd megerősödése a közösségi közlekedéssel szemben. ▪ A motorizáció (személygépjármű ellátottság) további növekedése várható. ▪ A kétszintű önkormányzati rendszer nehezíti az egységes közlekedési rendszer fejlesztését és fenntartását. ▪ A fenntartási és a fejlesztési források tekintetében is forráshiánnyal kell szembenézni (maradványelv). ▪ További egybeépülés a környező településekkel.

2. Célrendszer bemutatása

A főváros területfejlesztési célrendszerének alapjait Budapest Területfejlesztési Konceptiója (BTFK) fektette le, amely két célszintet határozott meg: az átfogó célok és a stratégiai (specifikus²) célok szintjét (lásd 2. sz. táblázat).

A területfejlesztési stratégiai és operatív program követi a BTFK által előírányzott célokat, azonban részben átstrukturálva és kiegészítve a koncepcióban meghatározott célhierarchiát tovább részletezi a tervműfajnak megfelelően.

A fővárosi területfejlesztési koncepcióban meghatározott célok illeszkednek az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) és az Európa 2020 céljaihoz, így a területfejlesztési program is illeszkedik hozzájuk.

A stratégiai programrész kidolgozása során megvizsgálásra került, hogy a meghatározott célok és prioritások közül, melyek megvalósításához tudnak hozzájárulni a 2014-20 közötti időszakra tervezett ágazati operatív programok intézkedései, illetve melyek azok, amelyhez hazai központi költségvetési, vagy fővárosi önkormányzati forrásokra lesz szükség. Az alábbiakban a teljes célrendszert, majd ezt követően a programhoz kapcsolódó célhierarchia kerül bemutatásra.

2.1 Jövőkép

A célrendszer alapját a jövőkép jelenti, amelyet a BTFK határozott meg, és az alábbiakat fogalmazza meg.

Jövőkép – a BTFK alapján

Budapest legyen egy élhető és vonzó, egyedi karakterű főváros, az ország és a várostérség innovatív gazdasági és kulturális központjaként az európai városhálózat megbecsült tagja.

A Konceptióban kidolgozott célhierarchia ezt a jövőképet bontja ki részletesen, meghatározva a 2020-ig – ennek érdekében – megvalósítandó célok körét.

² Megjegyzés: Az NTH által a megyei önkormányzatok számára készített „**Útmutató a megyei területfejlesztési koncepciók kidolgozásához**” című koordinációs leírásban a stratégiai cél kifejezés szerepel, ami célrendszeri szinten, és tartalmilag az OFTK specifikus céljainak felel meg. A BTFK-ban a kapcsolódó Útmutatónak megfelelően a „stratégiai cél” megfogalmazás került alkalmazásra. A Rendelet a területfejlesztési program tartalmi elvárásainak leírásánál a „specifikus célok” kifejezést használja. Jelen dokumentumban a BTFK-val való összhang és könnyebb használhatóság érdekében továbbra is a „stratégiai cél” kifejezés kerül alkalmazásra.

2.2 Célstruktúra

Az átfogó és stratégiai célok egyaránt a megfogalmazott jövőkép elérése érdekében, azt alátámasztva kerültek meghatározásra.

Budapest sajátosságai alapján az OFTK-val összhangban a BTFK átfogó céljai az alábbiak:

- Budapest az európai városhálózat erős tagja
- Fenntartható, érték- és tudásalapú gazdaság
- Egészséges, harmonikus, sokszínű városi környezet
- Javuló életminőség, harmonikus együttélés

Az átfogó célok Budapest meglévő értékeire és sokszínűségére alapoznak, meghatározva azokat az irányokat, melyek az integrált fejlesztési elvek érvényesülése mellett Budapest jövőjének fejlesztési alapjait képezik.

Az átfogó célok és a jövőkép időtávja 2030, míg a stratégiai céloké 2020.

2. táblázat: Területfejlesztési célrendszer

Átfogó célok	BUDAPEST AZ EURÓPAI VÁROSHÁLÓZAT ERŐS TAGJA	FENNTARTHATÓ, ÉRTÉK- ÉS TUDÁS-ALAPÚ GAZDASÁG	EGÉSZSÉGES, HARMONIKUS, SOKSZÍNŰ VÁROSI KÖRNYEZET	JAVULÓ ÉLETMINŐSÉG, HARMONIKUS EGYÜTTÉLÉS
Stratégiai célok	KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTTMŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS	TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG	PARTNERSÉG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROSTÉRSÉGBEN	
	NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL	HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS	A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE	
	BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE	BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM	RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA	

A BTFK a stratégiai célok meghatározását és részletes bemutatását az alábbi fejlesztési irányok mentén teszi meg:

Stratégiai cél	A Konceptió fejlesztési irányai
1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés	1.1. A város- és térségfejlesztés megvalósításához szükséges intézményrendszer kiépítése 1.2. A város- és térségfejlesztés forrásszerkezetének átalakítása 1.3. Önfenntartó városgazdálkodási rendszer létrehozása
2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és „zöld” gazdaság	2.1. Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása 2.2. Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása 2.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat
3. Partnerség - a jövő	3.1. Partnerség a budapesti gazdasági tér összehangolt fejlesztése

Stratégiai cél	A koncepció fejlesztési irányai
közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben	<p>érdekében</p> <p>3.2. Partnerség Budapest és Pest megye között</p> <p>3.3. A budapesti külső kerületek és a szomszédos agglomerációs települések közötti együttműködések elősegítése</p> <p>3.4. A budapesti kerületi önkormányzatok és a Fővárosi Önkormányzat közötti együttműködés</p>
4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával	<p>4.1. Együttműködések erősítése</p> <p>4.2. Versenyképesség növelése</p>
5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város	<p>5.1. Vegyes területhasználat kialakítása</p> <p>5.2. Barnamezős területek funkcióváltása</p> <p>5.3. Differenciált központrendszer létrehozása</p> <p>5.4. A Dunával együtt élő város</p> <p>5.5. Értékvédelem - értékteremtés</p>
6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése	<p>6.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése</p> <p>6.2. Természeti- tájképi értékek megőrzése</p> <p>6.3. Zaj- és légszennyezés csökkentése</p> <p>6.4. Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem</p> <p>6.5. Korszerű vízgazdálkodás</p> <p>6.6. Energiahatékonyság és klímavédelem</p>
7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése	<p>7.1. Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése</p> <p>7.2. Térségi közlekedés fejlesztése</p> <p>7.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése</p> <p>7.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése</p>
8. Befogadó, támogató, aktív társadalom	<p>8.1. Befogadó és támogató társadalom</p> <p>8.2. Az életformák és a társadalmi gazdasági környezet változásainak összehangolása</p> <p>8.3. A humán szolgáltatások optimalizálása</p> <p>8.4. A kulturális kínálat bővítése</p>
9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása	<p>9.1. A lakásállomány optimalizálása</p> <p>9.2. A térbeni-társadalmi szerkezet kiegyensúlyozása</p>

2.2.1 Horizontális célok

Budapest területfejlesztése akkor lehet sikeres, ha élhető a város, ami szorosan összefügg működésének és környezetének fenntarthatóságával, egyben az esélyegyenlőség biztosításával.

A **horizontális célok** a teljes célrendszert és fejlesztési programot átszövik. Az egyes célok megvalósítása során érvényesíteni javasolt:

- **Együttműködés** ösztönzése az önkormányzati, a gazdasági és a civil szféra szereplői között.
- A hátrányos és halmozottan **hátrányos helyzetű népesség** társadalmi, gazdasági felemelkedésének és **beilleszkedésének** előmozdítása.
- Preferencia a „**barnamezős**” területek számára.
Lehetővé kell tenni azonban azt is, hogy ha nincs alkalmas barnamezős terület, vagy annak bevonása bármilyen okból ellehetetlenül, akkor egyéb zöldmezős területeket lehessen igénybe venni.
- A **burkolt felületek** kiterjedésének csökkentése.
Tudatosan törekedve a városi ökológiai hálózat megőrzésére.
- A minél **alacsonyabb energiaigényű épületek** megvalósítása új építés, vagy felújítás esetén. A fejlesztéseknek gondolnia kell az adott teljes életciklusra, a létesítésre, a fenntartásra és az elévülésre.
- Budapest főváros jelentős népességszáma, valamint hazánk fejlődésében betöltött meghatározó szerepe is kiemelten fontossá teszi, hogy a főváros kormányzásában érvényesüljön tudatosan az **erőforrás hatékonyságra** való törekvés.

2.3 Stratégia (specifikus) célok leírása

1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés

A célkitűzés lényege az önkormányzati irányító szerep felvállalása, a koordináló szerepkör erősítése, amely gazdaságélénkítő kormányzást, a gazdasági szereplők orientálását jelenti, megteremtve a lakosság és a gazdasági szereplők számára az ideális intézményi és infrastrukturális feltételeket. A külső források szűkülésének megállítása mellett a belső források bővülő újratermelése irányába kell elmozdulnia úgy, hogy az itt keletkező hozzáadott érték minél nagyobb hányada kerüljön visszaforgatásra, alapot képezve a város- és térségfejlesztés újratermelő forrásainak biztosításához. Ez a fejlesztési forráskészlet fenntarthatóságának, egyben a foglalkoztatás növelésének is feltétele.

A kezdeményező város- és térségfejlesztés megvalósítása elválaszthatatlan a változó hazai és nemzetközi gazdasági körülményekre eredményesen reagálni képes szervezeti és pénzügyi rendszer kiépítésétől. E komplex rendszernek egyrészt összhangban kell lennie az ország és a budapesti agglomeráció teljesítő-képességével, másrészt pedig biztosítania szükséges az önálló gazdasági potenciált kiépítő és kihasználó városgazdálkodási mozgásteret. A következő években a város- és területfejlesztésre fordítható források nagyobb része uniós támogatásokból adódik, ezért ebben az időszakban kell létrehozni azt a gazdasági alépítményt, ami biztosítja a város gazdasági kormányzását a vonzó gazdasági környezet kialakítása céljából. A város- és területfejlesztési feladatok megvalósításához azzal adekvát stratégiai város- és területfejlesztő szervezetre van szükség.

2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és „zöld” gazdaság

A főváros és térsége gazdasági szerkezetéről megállapítható, hogy a rendszer-váltás óta a szolgáltató szektor aránya nagymértékben, a hozzáadott érték tartalmú tevékenységek részesedése folyamatosan nőtt, párhuzamosan az ipari, építőipari szektor háttérbe szorulásával. Budapest és térsége gazdaságfejlesztési célja, összhangban a nemzetgazdasági célokkal, hogy export-orientált ágazatok fejlődjenek, minél kisebb mértékű import-, anyag- és energia tartalommal, ami jórészt a hatékonyság és a piacképesség javításával érhető el, a fenntarthatósági követelmények betartása mellett. Hiányosságok tapasztalhatók a tudástranszfert biztosító szereplők egymás közötti és a piac, illetve a képzést és kutatás-fejlesztést végző helyek közötti információáramlásban, továbbá a kapcsolati háló erősítésében. Alapvető cél tehát a gazdaság innovatív, energiahatékony, „zöld” jellegének biztosítása és ehhez a befektetőbarát üzleti klíma, vonzó gazdasági környezet megteremtése.

Előnyben szükséges részesíteni a gazdasági környezethez alkalmazkodni képes, magas hozzáadott értéket létrehozó ágazatokat, egyúttal erősíteni kell Budapest egyetemvárosi, K+F+I és vállalkozásbarát jellegét. Térségi cél, hogy versenyképes gazdaságfejlesztési tengelyek, vállalkozási térségek, high-tech technológiai övezetek, innovációs pólusok alakuljanak ki.

Az energiatakarékosság, a megújuló energiaforrások részarányának növelése hatékonyságra, innovációra készíti a gazdasági szereplőket, fokozatosan átrendezve ezzel a gazdaság-szerkezetet. A „zöld” gazdaság átfogja a teljes urbanisztikai rendszert. Ez lehet a megújuló Budapest és az agglomeráció gazdaságának egyik fő „versenyképes” prémium hozzáadott értéke, mert helyi, megújuló, egyensúlyi, azaz fenntartható.

Mindemellett fontos megemlíteni, hogy Budapest elegendő tudományos és K+F potenciállal rendelkezik ahhoz, hogy Európa egyik fontos ICT / IKT központjává váljon az adatfeldolgozás, valamint a kollaboratív kutatási laborhálózatok létrehozása terén. Budapest és környéke az intelligens szakosodás mentén az informatikai területen szolgáltató központként tud részt venni az Európai Kutatási Térség és az Európai Felsőoktatási Térség fejlesztésében és működtetésében.

3. *Partnerség – A jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben*

A nemzetközi trendek alapján a jövőben még inkább a Budapestnek Pest megyével alkotott várostérségéhez hasonló térségek lesznek a fejlődés motorjai Európában. Mindemellett egyre inkább kelet felé rendeződnek át a globális növekedés centrumai. Budapest és Pest megye, mint városségió, európai metropolisztérség, valamint a metropoliszhoz gravitáló („csapágy”) városok együttes gazdasági ereje, fejlettsége, társadalmi és kulturális sokszínűsége, és mindenekelelt a hazai K+F és innováció rendkívüli koncentrációja következtében a térség képes arra, hogy részt vegyen az európai központok (HUB) versenyében. Budapest és várostérsége azonban csak együtt lehet versenyképes. A közös sikerhez a terület- és településfejlesztés valamennyi állami, önkormányzati, gazdasági és civil szereplőjének közös érdekek alapján közös célokat megfogalmazó és összehangolt fejlesztési eszközöket alkalmazó, sokoldalú együttműködése szükséges.

Az együttműködés kulcsa az összehangoltság kell, hogy legyen, ennek alapja pedig a jogi, intézményi feltételek kialakítása, melyet három szinten indokolt értelmezni:

- Budapest és a budapesti gazdasági térhez tartozó városok (Tatabánya, Székesfehérvár, Dunaújváros, Kecskemét, Szolnok, Hatvan-Gyöngyös) között – egy európai szinten pozícionálható egységes budapesti gazdasági tér kialakítása érdekében;

- Budapest és Pest megye között – a térségi szinten összehangolt fejlesztés megvalósítása és az agglomerációs problémák hatékony kezelése érdekében;
- A budapesti külső kerületek és a szomszédos agglomerációs települések között – a kerület- és településközi fejlesztési és rendezési feladatok megoldására, közös integrált fejlesztési programok kezdeményezésére.

Az együttműködést és a közös tervezést ki kell terjeszteni a terület- és településfejlesztési célok valamint az alkalmazásra kerülő fejlesztési- és rendezési eszközök összehangolására, ezeken belül kiemelten: a térstruktúra közös érdekű fejlesztésének tervezésére, a térségi gazdaság fejlesztésére, a térségi zöldövezet kialakítására és a közlekedés térségileg összehangolt fejlesztésének tervezésére.

4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával

Az országos törekvések szerint fontos cél Magyarország Európán belüli központi fekvéséből adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése a fenntarthatóság figyelembe vételével. Az ország fővárosaként Budapestnek kiemelt szerep jut ennek megvalósításában.

Nemzetközi szerepkörét akkor tudja erősíteni, ha az európai városhálózat erős tagjaként együttműködik minden lehetséges partnerrel a számára komparatív előnyöket hordozó témákban, mint a humán tőke vagy a földrajzi elhelyezkedés adottságainak érvényesítése; ha transzfer szerepet játszik Nyugat-Kelet és Észak-Dél relációjában a kultúra, az innováció, az áruk, a tőke, a képzett munkaerő és szaktudás átadása/közvetítése terén.

Ehhez Budapestnek találkozóhellyé kell válnia a nemzetközi döntéshozatal, a kereskedelem és a kultúra meghatározó szereplői számára, meg kell őrizni Budapest nemzetközi városhálózaton belül megnyilvánuló egyedülálló sajátosságait, egyedi karakterét. A főváros és az agglomerációs gyűrű települései alkotják hazánk gazdasági értelemben vett „Kapu” térségét, amely képes lehet nemzetközi szinten csomóponti (HUB) funkciók betöltésére. Szerepet kaphatnak ebben a kutatás-fejlesztési és innovációs-közvetítési feladatok mellett a magas hozzáadott értéket termelő logisztikai funkciók is (elsősorban az agglomeráció déli és délkeleti szektorában).

5. Hatékony városszerkezet kialakítása – Kompakt város

A fenntartható város hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezettel rendelkezik, kompakt és vegyes használatú, ahol előnyben részesül a közösségi, a gyalogos és kerékpáros közlekedés.

Bár a kompakt város elvét a rendszerváltást követően megszületett fejlesztési koncepciók, stratégiák és tervek is hangsúlyozzák, a demográfiai változások, a klímaváltozás, valamint a globális gazdasági és pénzügyi válság miatt végképpen rá kell ébredni, hogy a kompakt város az, ami a rendelkezésre álló források ésszerű felhasználását teszi lehetővé. Fókuszálni kell a meglévő értékek megmentésére, megfelelő hasznosítására, minőségének javítására. Az ökológiai

szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei kell, hogy képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt.

A város öt, eltérő adottságokkal rendelkező zónája (belső, átmeneti, elővárosi, hegyvidéki és Duna menti) differenciált fejlesztést igényel. Összhangot kell teremteni a területhasznosítás és a területek kiszolgálását biztosító különböző (humán és műszaki) infrastruktúrák között. A távlati fenntarthatóság érdekében egy-egy területnek a környezetre gyakorolt negatív hatásait és működtetésének költségét, valamint a társadalmi hátrányokat – e három tényező kiegyensúlyozott összehangolásával – minimalizálni szükséges.

Vegyes funkciójú, kompakt városi területhasználatot és hálózati rendszert kell kialakítani, tiszteletben tartva a megőrzésre érdemes természeti és épített környezetet, az egyedi városkaraktert. A közlekedési kényszerek csökkentésével kisebb terhelés érheti a város zsúfolt területeit. A megfelelő intenzitás és a vegyes területhasználat segíti a „kis távolságok elvének” megvalósítását: ha a mindennapok helyszínei közel vannak, elérésükhöz nem kell motorizált közlekedés, a kerékpározás, gyaloglás esélye is javul.

6. *A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek megőrzése*

A környezeti elemek védelme és az élhetőség szempontjából kiemelten fontos, hogy elegendő biológiailag aktív zöldfelület álljon rendelkezésre környezetünkben. A fővárosi élőhelyek a nagyvárosi terjeszkedés ellenére is faj-gazdagok maradtak, biodiverzitásuk magas, emellett a tájképi adottságok és értékek is egyedülálló vonzerőt adnak a városnak. Mindezek védelme és fejlesztése a város fenntartható fejlődésének záloga.

A város fenntartható fejlődésének egyik alapvető feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás. E tekintetben különösen fontos a különböző földtani elemek, a talaj (különösen a termőtalaj) és a talajvizek állapota. Az urbanizációs folyamatok egyre jobban veszélyeztetik ezeket az erőforrásokat is. A szennyező-források felszámolása, a kármentesítés, további szennyezések megakadályozása, a termelő hulladékok megfelelő hasznosítása, vagy ártalmatlanítása kiemelten fontos az élhető városi környezet megteremtéséhez.

Meghatározó jelentőségű természeti erőforrások a különböző vízkészletek is, amelyekkel mind minőségi, mind mennyiségi értelemben is felelősen kell bánni. A környezet és az élővizek védelme ma már megköveteli a keletkező szennyvizek teljes mértékben történő megtisztítását. Az egyre szélsőségesebb időjárási események miatt az árvízi védekezés is egyre fontosabb feladattá válik.

A klímaváltozásért felelős üvegházhatású gázok kibocsátása az energiafogyasztással hozható összefüggésbe. Az energiafogyasztás csökkentését és a klíma védelmet a nemzetközi elvárásokkal összhangban kell megvalósítani.

7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése

Az egységesülő Európa a kontinens közepén elterülő Magyarország közlekedésre is jelentős hatást gyakorol, a nemzetközi és országos szintű közlekedési rendszerek közötti „határvonal” egyre inkább eltűnik, helyét a várostérségek, régiók közötti utazási - szállítási kapcsolatrendszer veszi át. Ezt figyelembe véve, a külső, távolsági kapcsolatok fejlesztésének célja a TEN-T hálózatok, európai közlekedési folyosók és a főváros közötti kapcsolatok multimodális kiépítésével a nemzetközi és az országos elérhetőség javítása, továbbá a transzkontinentális utazási, szállítási módok integrációjával Budapest európai csomóponti szerepkörének (HUB) kiteljesítése. A nemzetközi forgalom tekintetében a repülés a személyszállítás kiemelkedő jelentőségű eleme, míg a hajózás csak az áruszállításban vehető figyelembe.

A nemzetközi forgalomban betöltött szerepén túlmenően, az ország egyes részei és a főváros közötti kapcsolatok szempontjából is a közúthálózat és a vasúthálózat a domináns. A közúthálózat (a gyorsforgalmi úthálózat) és a vasúthálózat fejlesztésének tovább kell javítania Budapest elérhetőségét, de ugyanakkor biztosítaniuk kell a jelenleg főváros centrikus kapcsolati rendszer oldását is.

Az egységesülő Európát felépítő régiók egyikeként Budapest és Pest megye között mind szorosabb együttműködés alakul ki. A létrejövő belső, helyi kapcsolatoknak a részeként a városi-városkörnyéki közlekedés integrációja, valamint az intermodális szolgáltatások intézményi- és infrastrukturális feltételeinek megteremtése is egyre fontosabb cél. Mindezek mellett szükséges, hogy a Főváros közlekedésszervezete biztonságos, kiszámítható, megbízható legyen, és a koncepcióban kitűzött élhető városi környezet megteremtését is szolgálja közlekedési igények és módválasztás befolyásolásával, a környezetterhelés csökkentésével, valamint az esélyegyenlőség és a gazdasági versenyképesség növelésével.

8. Befogadó, támogató, aktív társadalom

A főváros csak úgy válhat befogadóvá, ha megteremti azokat a feltételeket, melyek az ország más térségeiből vagy más országokból betelepülők, a nem város lakó városhasználók befogadását és egyenlő esélyű városhasználatát segíti elő. Az integráció érdekében tehát törekedni kell a társadalmi kisebbségi csoportokat a munkahelyeken érő, vagy egy-egy városi szolgáltatás elérését, használatát akadályozó diszkrimináció felszámolására. Ezen belül feladat az akadálymentes, felhasználóbarát helyi szolgáltatások kialakítása, az akadályokkal küzdő városhasználók egyenlő esélyű városhasználati lehetőségének megteremtése.

A szomszédsági, lakossági együttműködések alkalmasak a diszkrimináció és a társadalmi hátrányok csökkentésére, a szociális problémák helyi szintű kezelésére, az egészséges életmóddal, környezetvédelemmel kapcsolatos szemléletformálásra, kulturális együttműködések háttérének megteremtésére.

Mivel a központi, állami fenntartású ellátórendszerek egyre leterheltebbek, a rájuk fordítható központi források egyre szűkösebbek, az egyénnek fel kell ismernie az öngondoskodás szükségességét. Az öngondoskodás egyrészt az oktatásban való részvételre, másrészt a munka és munkahely megtartására, harmadrészt a saját egészségének megőrzésére) vonatkozik elsősorban. Az öngondoskodásban és a megelőzésben segítség a közösségi, lakókörnyezeti kapcsolatok erősítése és tartalmi bővítése, a civil szervezetek ilyen irányú tevékenységének támogatása. Törekedni kell az aktív életkor meghosszabbítására. Az egyénnek fel kell készülnie az idős korban is aktív, kereső életre.

Az oktatásban a magas színvonalú, hatékony és a gazdaságot is szolgáló képzési rendszer működtetése kiemelt feladat, meghatározó tényező a felnövekvő generációk tudásszintjének, foglalkoztatottságának és társadalmi szerepvállalásának megalapozásában, és a társadalmi problémák megelőzésében, kezelésében is döntő szerepe van.

A fővárosnak a lakosság helyi és országos szintű egészségügyi kiszolgálását ezután is el kell látnia és ezen túlmenően továbbra is vállalnia kell az egyes speciális ellátások tekintetében az országos központ szerepet. Kiemelt feladat az egészségügyi alap- és járóbeteg szakellátórendszer fenntartása, és a lakosság térbeni és demográfiai összetételében bekövetkező változások térbeni és kapacitásbeli lekötése, a prevenció erősítése. E mellett a szakellátórendszer minőségi fejlesztése is szükséges.

Cél a város kulturális identitásának megőrzése, a sokszínű kulturális élet fenntartása.

9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása

A XXI. század teremtette újfajta mobilitási lehetőségekre lényegesen rugalmasabb lakásstruktúra létrehozásával kell válaszolni, melyben annak összetétele, a lakásméret, a piaci és nem piaci lakásbérleti szegmens egymáshoz viszonyuló aránya, továbbá a városon belüli térbeli eloszlás egyaránt fontos.

A fővárosi lakásállomány fejlesztésére szükség lesz, ezen belül főleg a meglévő strukturális problémákra kell a hangsúlyt helyezni. A főváros lakásállományának egy része ugyanis kedvezőtlen méretbeli és energiahatékonysági összetétellel rendelkezik. A területi problémák, kihívások közé tartozik továbbá a kiegyensúlyozatlan, a korábbi és közelmúltbeli lakóterületi fejlesztések eredményeképpen intézményekkel, szolgáltatásokkal rosszul ellátott lakóterületek kérdése.

Vannak olyan területek, ahol a rossz lakásállomány és az alacsony státuszú népesség koncentrációja krízisterületek kialakulásához vezetett, melyeknek kezelése hosszú távon már nem halogatható.

Szükséges a lakhatási konstrukciók átalakítása, ezen belül a bérlakások számának növelése és a magán és önkormányzati bérlakás szektor helyzetének átgondolása, országos szintű szabályozás alkotása, melyben a fővárosnak kezdeményező szerepet kell vállalnia.

2.4 A célok kapcsolódása az uniós programokhoz

Fontos szempont minden területfejlesztési program esetében, hogy a tervezett célok megvalósításához milyen – elsősorban – pénzügyi eszközök állnak rendelkezésre. A 2014-2020-as időszakban várhatóan az uniós kohéziós források lehetnek a legfontosabbak a fővárosi területfejlesztési program szempontjából. Ezek magyarországi felhasználását az 1. táblázatban szereplő operatív programok biztosíthatják, amelyek közül a Versenyképes Közép-Magyarország OP, a Környezeti és Energiahatékonysági OP, illetve az Integrált Közlekedésfejlesztési OP, amelyek fővárosi fejlesztéseket is finanszírozhatnak.

Az alábbiakban (3. táblázat), azt mutatjuk be, hogy az egyes stratégiai célok mely operatív programokhoz kapcsolódnak a legerősebben, illetve mely programokhoz közvetett módon.

3. táblázat: Koherencia – kapcsolódás OP-khoz

Stratégiai cél	VEKOP	KEHOP	IKOP	GINOP	EFOP
1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés	✓	✓	✓	✓	✓
2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és "zöld" gazdaság	✓			✓	✓
3. Partnerség - a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben	✓	✓	✓	✓	✓
4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával	✓	✓	✓	✓	✓
5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város	✓	✓			
6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése	✓	✓		✓	
7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése	✓		✓		
8. Befogadó, támogató, aktív társadalom	✓				✓

Stratégiai cél	VEKOP	KEHOP	IKOP	GINOP	EFOP
9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása					

Az 1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés cél, mindegyik OP-hoz társítható, mivel a város és térségfejlesztés megvalósításához szükséges intézményrendszer kiépítésére, annak forrásszerkezetének átalakítására, önfenntartó városgazdálkodási rendszer fejlesztésére kerül sor ebben a célterületben. Ezek kiépülése a többi 8 stratégiai cél teljesülését és azokon keresztül az érintett OP-k megvalósulását segítik

A 2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és “zöld” gazdaság cél gazdaságfejlesztési vonatkozása miatt egyértelműen a VEKOP-hoz, és a 15%-os rugalmasság alkalmazhatósága esetében a GINOP-hoz, az EFOP prioritás-tengelyeihez kapcsolódik (pl. a társadalmi innováció, hálózatosodás tekintetében).

A 3. Partnerség - a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben cél Budapest és várostérsége tervezésének összehangolása érdekében tervegyeztető és koordinációs fórumok rendszerének kialakítását és azok hatékony működtetését tűzi ki célul, ami a területi és operatív programok hatékonyabb végrehajtását segíti, a partnerség elvének maximális érvényesülése minden operatív programban alapvető célkitűzés (kvázi horizontális szempont).

A 4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával átfogó cél összefoglalja Budapest egyik legfőbb törekvését, ami a főváros nemzetközi szerepének megtartásához és fejlesztéséhez szükséges: városdiplomácia, nemzetközi K+F+I kapcsolatok erősítése, kulturális központ szerep, kereskedelmi közvetítő szerep. A 2014-2020-as közép-magyarországi és ágazati OP-k egyaránt illeszkednek a 4. célhoz, mivel közvetett módon mindegyik OP hozzájárul a kitűzött cél eléréshez.

Az 5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város célterület, főként a területi OP, a VEKOP prioritástengelyeihez kapcsolható (településfejlesztés és rehabilitáció), de a barnamezős területek kármentesítése kapcsán a KEHOP-nak, illetve az intermodalitás révén az IKOP-nak is lehet szerepe.

A 6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése cél, a KEHOP prioritástengelyeihez és a VEKOP, illetve a GINOP releváns prioritásaihoz kapcsolható (pl. Közszolgáltatások infrastrukturális hátterének energia-hatékonysági célú fejlesztései), az utóbbi esetében a 15%-os rugalmassági keret terhére.

A 7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése, az IKOP-hoz és a VEKOP-hoz (pl. Térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD) is egyaránt hozzárendelhető.

A 8. Befogadó, támogató, aktív társadalom több olyan részecét is magába foglal, ami illeszthető az EFOP prioritásaihoz (pl. befogadó társadalom, gyarapodó tudástőke), azonban többnyire a VEKOP-ból (5. és 6. prioritás) juthat finanszírozáshoz.

A 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása cél főként Budapest lakásállományának optimalizálást és a társadalom térszerkezetének kiegyensúlyozását tartalmazza. Ezekhez a célokhoz leginkább a VEKOP prioritásai illeszthetőek (társadalmi együttműködést szolgáló programok, térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD). A KEHOP a társasházak épületenergetikai fejlesztéseit támogatja.

2.5 A prioritások azonosítása

A prioritások (prioritástengelyek) kialakításának a célja, hogy a – mindig korlátos – források figyelembe vétele mellett meghatározza a legfontosabb beavatkozási területeket, azaz, hogy az adott térség, város mire akarja a fejlesztési forrásait felhasználni. A prioritások meghatározása segít a célokat konkrét eszközökké formálni (nagyprojektek, pályázati konstrukciók, tőkealapok), így átmenetet képezve a célok és a forrásfelhasználás eszközei között.

A prioritások száma az uniós gyakorlat alapján 4-5. Nem szerencsés, ha ezt meghaladja, hiszen így annak a koncentrációnak a lehetősége vész el, amit a prioritások bevezetése jelentett. A prioritások az egyes eszközök rendszerezésében is segítséget nyújtanak, az általuk összefogott eszközök akár több cél megvalósításához is hozzájárulhatnak.

A fővárosi területfejlesztési program prioritás-struktúrájának meghatározásában a fenti 2.4-es fejezetben szereplő 3. táblázat nyújt segítséget. A koherencia-vizsgálatból az látszik, hogy a BTFK stratégiai céljai közül, várhatóan 6 célhoz rendelhető uniós társfinanszírozás:

- Tudásalapú, versenyképes, innovatív és “zöld” gazdaság
- Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város
- A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése
- Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése
- Befogadó, támogató, aktív társadalom
- Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása.

Mivel ezen stratégiai célok sem minden elemükben támogathatók, viszont egyes támogatási területeik összekapcsolhatóak, a tartalmukat 5 prioritás-tengely alá rendeztük, amelyek a következők:

- I. **Gazdaságfejlesztés** a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért
- II. **Településfejlesztési** beavatkozások a hatékony városszerkezetért
- III. **Környezeti** fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért
- IV. **Közlekedésfejlesztés** Budapest komplex szerepkörének szolgálatában
- V. **Társadalmi** beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért

A fenti prioritások és a stratégiai célok kapcsolódását a 4. fejezetben összesítettük.

A következő 3. fejezetben a prioritások tartalmát mutatjuk be részletesen.

3. Prioritások bemutatása

A prioritások tartalmát a Rendeletben és az NTH által adott Iránymutatásnak megfelelően alakítottuk ki. Az alábbiakban az ott megadott szempontokat fejtjük ki prioritásonként. A prioritásokon belül az egyes intézkedések (beavatkozási területek) bemutatásánál, az OP-kapcsolódások mellett, jelezzük a tematikus fejlesztési programok lehetséges kapcsolódási pontjait.

A területfejlesztési programok elkészítését a KMOP-5.1.1/D2-13 kódszámú „Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése” című pályázati felhívás írja elő. A 3 program megvalósítását ugyancsak az uniós források tudják biztosítani, várhatóan integrált területi beruházként (ITI), vagy ahhoz hasonló – több OP több intézkedése által finanszírozott – eszközként. A kapcsolódási pontjaikat ezért szerencsés már a készülő területfejlesztési programban feltüntetni.

A jelen program elkészítésekor egyes kérdésekre még nem lehet választ adni, mivel nem állnak rendelkezésre a szükséges információk. Ezeknél jeleztük, hogy később kerülnek feltöltésre (pl. az intézményrendszeri keretek még nem ismertek).

A korábbi fejezetben bemutatott stratégiai célokhoz kapcsolódó, és a fővárosi célok elérését támogató prioritás-tengelyek a következők:

3.1. prioritás - Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért

Hazánkban a rendszerváltást követően a szolgáltató szektor súlyának hirtelen növekedése volt tapasztalható, ami párhuzamosan zajlott az ipari funkciók háttérbe szorulásával. A szolgáltató szektor fejlődésével a vállalati szférán belül a mikro-, kis- és középvállalkozások túlsúlyba kerültek a nagyvállalatokkal szemben, melyek területileg is a főváros és térségére koncentrálódnak. A viszonylag kis méretű cégeknél az elmúlt években tapasztalható volt a nemzetközi hálózatosodásra való hajlam és a nagyfokú üzleti rugalmasság. A főváros és térsége gazdasági szerkezetében az emelkedő, érték-növelő, multiplikátor hatású ágazatok túlsúlyára – valamint összhangban a nemzetgazdasági célokkal –, export-orientált ágazatok fejlesztésére van szükség. Fontos fejlesztési célterület a kreatív gazdaság hatékony működéséhez szükséges feltételrendszer kiépítése, a tudásintenzív iparágak fejlesztése, mint az infokommunikáció, jogi üzleti szolgáltatások, pénzügyek, K+F, felsőoktatás. Az EU 2020-as célkitűzéseivel összhangban nagy hangsúlyt kell fektetni a gazdasági növekedés energia- és erőforrás hatékonyságára és fenntarthatóságára, „zöld” jellegének biztosításra. Ez többek között az épületenergetikai beruházások támogatásával, a zöld technológiák alkalmazásának segítségével érhető el. Az energiatakarékosság, a megújuló energiaforrások növelése

hatékonyságra, innovációra készíti a gazdasági szereplőket, ami „zöld” gazdaság elterjedését teszi lehetővé.

Budapest számos, a nemzetközi piacon ismert, markánsan meghatározható turisztikai vonzerővel rendelkezik: a város és a Duna összeforrott látványa, a világörökségi területek, az épített örökség, a gasztronómia, a fesztiválok/rendezvények, a gyógy- és termálvizek. Földrajzi fekvésénél és gazdasági logisztikai szerepénél fogva, valamint vonzerőinek összetétele révén a főváros turizmusában nagyságrendileg meghatározó a város-látogató és az üzleti motiváció. A városmag közvetlen közelében és a régióban kellemes kirándulóhelyek teszik egyedivé a nagyvárosi környezetet.

Összefoglalva Budapest versenyképes fejlődéséért az alábbi fejlesztésekre van szükség: a szolgáltató szektor magas hozzáadott érték arányának növelésére (magas szintű üzleti szolgáltatások), a tudás-alapú termelés fejlesztésére (csúcstechnológiák fejlesztése), innovációs képesség fejlesztésére (K+F+I szektor), a fenntarthatóság és zöld technológiák fejlesztésére (fenntartható termelés), turizmusfejlesztésre (turisztikai attrakciók, természeti- kulturális vonzerő fejlesztés, szolgáltatásbővítés).

Kapcsolódás a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A területfejlesztési koncepcióban foglalt célrendszer a helyzetértékelés megállapításaira épül (lásd 1.5-ös fejezet). A prioritás a helyzetértékelésben bemutatottakhoz a koncepció célrendszerével való koherenciája révén kapcsolódik. A FŐTEP prioritásainak kapcsolódása a koncepcióhoz, és annak célrendszeréhez a 4. Célok és prioritások kapcsolata fejezetben kerül részletesen ismeretésre.

Az 1. prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés
- Tudásalapú, versenyképes, innovatív és „zöld” gazdaság
- Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával
- A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése

Kapcsolódó uniós tematikus célkitűzések, beruházási prioritások:

TC3 – A kkv-k versenyképességének fokozása ERFA rendelet (3) c): A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése. 3 (d) a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni.

TC1 – A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése ERFA rendelet (1) b) A vállalatok innovációba, kutatásba, a vállalatok közötti szinergikus kapcsolatok kialakításába, a K+F központokba és felsőoktatásba irányuló beruházásai révén, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítésére, a technológiaátadásra, társadalmi innovációra, öko-innovációra és közszolgálati alkalmazásokra, a keresletélénkítésre, a hálózatépítésre, a klaszterekre és a nyílt innováció keretében megvalósuló intelligens specializációra, a technológiai és alkalmazott kutatásokra, a kísérleti programokra, a korai termékhitelítési

intézkedésekre, az alaptermékgyártás fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatására, illetve az általános célú technológiák terjesztésére.

TC1 – A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése ERFA rendelet (1) a) A kutatási és innovációs (K+I) infrastruktúra és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása.

TC6 – Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése, ERFA rendelet (6) c) a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése

Intézkedések felsorolása

- 1.1 Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása
- 1.2. Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása
- 1.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat
- 1.4. Várostermségi együttműködés

Kedvezményezettek köre

- Önkormányzatok (különösen üzleti infrastruktúra tekintetében)
- Vállalkozások
- Központi költségvetési szervek
- Gazdasági társaságok
- Felsőoktatási intézmények
- egyesületek, köztestületek, alapítványok

Lebonyolításban közreműködők

A FŐTEP lebonyolításának közreműködőit a 6 fejezet részletesen bemutatja. A lebonyolítói kör prioritásonként nem differenciálódik.

3.1.1. Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása (BTFK 2.1)

Az intézkedés célja

Az alapvető gazdaságpolitikai cél: stabil, erős, versenyképes gazdaság megalapozása, amely a meglévő munkahelyek megtartása mellett újakat hoz létre, és amely a város-lakók és -használók számára képzettségüknek és készségeiknek megfelelő kiteljesedési lehetőséget és létbiztonságot nyújtó jövedelemszerzést kínál, a továbbképzés, ill. új technológiai és innovációs ismeretek folyamatos elérhetőségének biztosításával. Az intézkedés megvalósítása során a fenntarthatóság és „zöld” technológiák szempontját is érvényesíteni szükséges.

Kiemelt feladat a tudásgazdaság szereplői közötti kooperáció ösztönzése a minél több innovatív tartalmú termék létrehozása és minél több, magasan képzett munkaerő lekötése érdekében, növelve a város gazdasági versenyképességét.

Kapcsolódó program: VEKOP (GINOP – rugalmassági keret)
 VEKOP 1.2 Vállalkozások külpiaci jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése
 VEKOP 1.3 A vállalati K+I aktivitás és innovációs együttműködések erősödése
 VEKOP 1.4 Megerősített tudásbázisok
 VEKOP 2.1 Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása
 GINOP 2.3 - Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések

Finanszírozó alap: ERFA (részben a GINOP rugalmassági keret terhére)
 Horizon 2020
 Európai Területi Együttműködési programok

Becsült forrásigény: **45** Mrd Ft
 (ebből GINOP 24 Mrd Ft)

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelés

3.1.2. Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (BTFK 2.2)

Az intézkedés célja

Cél, hogy a lakosság, a gazdasági szereplők és a különböző intézmények jó minőségű otthonra találjanak a városban, egyebek mellett megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával. A kezdeményező és együttműködő város- és térségfejlesztés lényege az önkormányzati irányító szerep felvállalása, a koordináló szerepkör erősítése, amely gazdaságélénkítő kormányzást, a gazdasági szereplők orientálását jelenti, megteremtve a lakosság és a gazdasági szereplők számára az ideális intézményi és infrastrukturális feltételeket.

A fenti célok elérését szolgálhatják létrehozandó szervezetek (pl. a fejlesztési ügynökségi feladatok elleátására), vagy meglévő szervezetek átalakítása, továbbá a szolgáltatási javító lépések, és szervezeti, képzési projektek. Fontos szempont az új szolgáltatások pénzügyi fenntarthatóságának biztosítása lesz.

Finanszírozó alap: Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrásai
 (alapvetően szervezetfejlesztési és működési támogatást igényel)

Becsült forrásigény: ~7 Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- mindhárom tematikus programhoz közvetetten kapcsolható az intézkedés tartalma (különösen a végrehajtáshoz kapcsolható szervezeti vonatkozások)

3.1.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat (BTFK 2.3)

Az intézkedés célja

Elengedhetetlen feladat Budapest meglévő turisztikai kínálatának továbbfejlesztése, az örökségi (elsősorban világörökségi) értékeken alapuló vonzerők fejlesztése, a kulturális létesítmények választékának szélesítése (ennek részeként például a rendezvény- és programkínálat bővítése, valamint a bor- és gasztronómiai kínálat fejlesztése), a Duna-part és a vízfelület turisztikai és közösségi használatának növelése, a budapesti fürdők kínálatának és szolgáltatási színvonalának fejlesztése, látogatóbarát és nemzetközi szintű kiállítások rendezése, az egészségturizmusban rejlő lehetőségek feltárása az aktív kikapcsolódási lehetőségek és a családi élményturizmus bővítése. Mindezt kiegészíti az üzleti turizmusban rejlő adottságok kiaknázása, infrastrukturális háttérének fejlesztése.

A fenti termékfejlesztési célok megvalósítása a turisztikai szolgáltatóipar fejlesztésével, a turista tengelyek meghatározásával, tájékoztató rendszer kiépítésével, folyamatos képzéssel és eredményes turisztikai marketing tevékenységgel valósítandó meg.

Az intézkedés célja összességében Budapest és térsége fogadási feltételeinek színvonalasabbá tétele illetve meglévő turisztikai kínálatának továbbfejlesztése. A meglévő turisztikai termékek fejlesztése mellett elengedhetetlen azoknak az új vonzerőknek a felfuttatása, bekapcsolása amelyek lehetővé teszik a turisták érdeklődésének fenntartását megyei és fővárosi szinten egyaránt. Összhangban az országos törekvésekkel, építve Budapest adottságaira támogatni kell az egészségturisztikai fejlesztések megvalósítását.

Kapcsolódó program: VEKOP (GINOP – rugalmassági keret)
VEKOP 1.2 Vállalkozások külpiazi jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése
GINOP 4.1: - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

Finanszírozó alap: ERFA

Becsült forrásigény: **40** Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Duna menti területek fejlesztése

3.1.4. Várostérségi együttműködés (BTFK 3)

Az intézkedés célja

Budapest és Pest megye gazdasága és társadalma ezer szállal kapcsolódik egymáshoz már jelenleg is (közös gazdasági erőter, munkahelyi ingázás, rekreációs szolgáltatások, oktatás és egészségügyi ellátás, stb.). Az ezekben rejlő szinergiákat ki kell használni és a felmerülő konfliktusokra megoldásokat keresni. Meg kell találni azokat a közös érdekből fakadó együttműködési lehetőségeket (pl. környezetvédelmi együttműködés), amelyek érdekében mindkét nagy közigazgatási szereplő ki tud állni, azonosítva azokat a

fejlesztési területeket, illetve ágazatokat, amelyek fejlesztése mindkettőjük számára előnyös.

Vannak olyan fejlesztési zónák (pl. a repülőtér térsége), logisztikai területek, amelyek kiépítése közös célként jelenhetnek meg. Ezek fejlesztése csak részben igényel gazdaságfejlesztési forrásokat. Komoly szerepe lehet a szervező munkának, az együttműködésnek, a jó értelemben vett lobbizásnak. A Duna-part rekreációs célú, és árvízvédelmi fejlesztése, illetve a közösségi közlekedés fejlesztése (P+R) önállóan is megjelenik a területfejlesztési program többi tervezett intézkedésén belül.

Finanszírozó alap: Európai Bizottság által támogatott együttműködési programok
Központi költségvetési forrás
Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrása (a szervezetfejlesztési és működési támogatást igénylő feladatoknál)

Becsült forrásigény: **10 Mrd Ft**

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- mindhárom tematikus program.

Megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése:

Az intézményi háttér kiforratlansága miatt később kerül feltöltésre.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
1.1 –Technológia innováció és tudás-transzfer hatékonyságának javítása (2.1)	2014-2018	45	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
1.2 – Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)	2014-2020	7	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
1.3 – Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)	2014-2018.	40	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
1.4 – Várostérségi együttműködés (2.4)	2014-2018.	10	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
A támogatások eredményeként megmozgatott magánberuházás	eredmény	millió HUF	ERFA	0	25 000	FAIR	évente
A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	200	FAIR	évente
A támogatott attrakciók száma	output	db	ERFA	0	20	FAIR	évente
A támogatott vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	500	FAIR	évente
A támogatott K+F együttműködések száma	output	db	ERFA	0	15	FAIR	évente
A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	25	FAIR	évente
Teremtett új munkahelyek száma	eredmény	teljes munkaidő egyenérték	ERFA	0	500	FAIR	évente
A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma	eredmény	teljes munkaidő egyenérték	ERFA	0	100	FAIR	évente

3.2. prioritás - Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városszerkezetért

Budapest sokszínűsége területhasználati értelemben olyan érték, melyet meg kell őrizni. A város öt, eltérő adottságokkal rendelkező zónája (belső, átmeneti, elővárosi, hegyvidéki és Duna menti) ezért differenciált fejlesztést igényel. Az értékek és problémák figyelembevételével összhangot kell teremteni a területhasznosítás és a területek kiszolgálását biztosító különböző (humán és műszaki) infrastruktúrák között. A távlati fenntarthatóság érdekében egy-egy területnek a környezetre gyakorolt negatív hatásait és működtetésének költségét, valamint a társadalmi hátrányokat – e három tényező kiegyensúlyozott összehangolásával – minimalizálni szükséges. A fejlesztések megvalósítása során kiemelt figyelmet kell szentelni a klímaváltozás hatásaira való felkészülésre és védekezésre, valamint a területtakarékos megoldások alkalmazására.

A prioritás célja a kiegyensúlyozott térszerkezet megteremtése, olyan vegyes funkciójú, kompakt városi területhasználat és hálózati rendszer kialakítása, amely megőrzi az értékes természeti és épített környezetet. Fontos cél a közlekedési kényszerek csökkentése, hogy kisebb terhelés érje a város zsúfolt területeit. A már infrastruktúrával ellátott területek (barnamezős területek) váljanak a fejlesztések célterületeivé, az ökológiai szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalék területei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt. A megfelelő intenzitás és a vegyes területhasználat lehetővé teszi a „kis távolságok elvének” megvalósítását, így a kerékpározás, gyaloglás esélye javul.

Kiemelt cél, hogy a Duna partjai váljanak a közösség tereivé, illetve – ahol ez indokolt és elfogadható – álljon rendelkezésre a vízkapcsolat az ezt igénylő gazdasági funkciók rendelkezésére. A világörökségi területek minőségének növelése, a parthasználat kiterjesztése és humanizálása, az értékmegőrzés elsőrendű feladat.

A jövőben a városfejlesztés egyik súlypontjaként a barnamezős területeket szükséges megjelölni, ahol a kreatív, tudás alapú gazdaság mellett a zöld gazdaság kiterjesztése számára nyílhat olyan „tér”, amely a főváros határain is túlnyúlik. Főként a Duna menti területek és az átmeneti zóna területei hozhatók helyzetbe előnyös fekvésük, infrastrukturális ellátottságuk okán.

Kapcsolódás a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A területfejlesztési koncepcióban foglalt célrendszer a helyzetértékelés megállapításaira épül (lásd 1.5-ös fejezet). A prioritás a helyzetértékelésben bemutatottakhoz a koncepció célrendszerével való koherenciája révén kapcsolódik. A FŐTEP prioritásainak kapcsolódása a koncepcióhoz, és annak célrendszeréhez a 4. Célok és prioritások kapcsolata fejezetben kerül részletesen ismeretésre.

A 2. prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- Hatékony városszerkezet kialakítása – kompakt város

- A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése
- Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése
- Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása

Kapcsolódó uniós tematikus célkitűzések, beruházási prioritások:

TC 8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése ERFA 5. cikk (8) c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek

TC9 – A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

TC4 – Az alacsony szén-dioxid –kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban ERFA 5. cikk (4) c) Az energiahatékonyság, az intelligens energiamenedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot;

TC3 – A kkv-k versenyképességének fokozása ERFA rendelet (3) c): A termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése.

Intézkedések felsorolása

- 2.1. Vegyes területhasználat kialakítása - a Dunával együtt élő város
- 2.2. Barnamezős területek funkcióváltása
- 2.3. Differenciált központrendszer létrehozása
- 2.4. Értékvédelem – értékteremtés
- 2.5. A lakásállomány optimalizálása

Kedvezményezettek köre

- Önkormányzatok (fővárosi, kerületi)
- Központi költségvetési szervek
- Gazdasági társaságok

Lebonyolításban közreműködők

A FŐTEP lebonyolításának közreműködőit a 6 fejezet részletesen bemutatja. A lebonyolítói kör prioritásonként nem differenciálódik.

3.2.1. Vegyes területhasználat kialakítása - a Dunával együtt élő város (BTFK 5.1; 5.4)

Az intézkedés célja

Kiemelt cél a kiegyensúlyozott térszerkezet megteremtése, olyan vegyes funkciójú, kompakt városi területhasználat és hálózati rendszer kialakítása, mely megőrzi az értékes természeti és épített környezetet. Cél továbbá a közlekedési kényszerek csökkentése, hogy kisebb terhelés érje a város zsúfolt területeit. Az infrastruktúrával ellátott (barnamezős) területek előnyben részesítése, a zöldmezős területek beépítése helyett, javítva a környezetbarát közlekedési módok (kerékpáros és gyaloglás) igénybevételének esélyeit.

A Duna alapvetően meghatározza a város szerkezetét, belső kapcsolatait, azok fejleszthetőségét és a vízpart közelében fekvő területek használatát. Funkcionálisan cél, hogy a piaci befektetések mellett a Duna menti területek – mint presztízsterületek – továbbra is helyet adjanak a felsőfokú közösségi intézményeknek, így a kulturális, a felsőoktatási, a sport- és rekreációs létesítményeknek, a gyógyturizmusnak, mindamelllett, hogy megfelelő vegyes arány létrehozása indokolt az egyéb intézmények és lakóterületi fejlesztések között.

A Duna menti zöldterületek és közterek, illetve erdőterületek védelme, illetve minőségi és mennyiség fejlesztésén túl kiemelten fontos az azokat összekötő elemek fejlesztése, és ezáltal egy jelentősebb vonzerővel, magasabb rekreációs potenciállal rendelkező zöldfelületi hálózat kialakítása. A Duna menti zóna vízparttól távolabbi háttérterületeire is figyelemmel, olyan parthasználati kínálatot kell megteremteni, mely a Duna szakaszok eltérő sajátosságaiból adódó lehetőségeket maximálisan kihasználják. A Duna-partok használatánál a szabadidős és turisztikai szempontok előtérbe kerülése, az ökológiai szempontok érvényesítése a gyalogosforgalomra és a kerékpáros forgalomra épülhet (a fővárosi Duna partok az országos kerékpáros úthálózat, az EuroVelo részét képezik).

Kapcsolódó program: VEKOP GINOP (rugalmassági keret terhére)
 VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása
 VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)
 GINOP 4.1: - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

Finanszírozó alap: ERFA
 Központi költségvetési forrás

Becsült forrásigény: ~**180** Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):
 Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése;
 Duna menti területek összehangolt fejlesztése.

3.2.2. Barnamezős területek funkcióváltása (BTFK 5.2)

Az intézkedés célja

A város- és területfejlesztés célterületeinek magját a barnamezős területek kell, hogy képezzék. A funkcióváltás és a területi potenciál kihasználása mellett egyszerre a területeken lévő környezeti problémák megoldása és a zöldmezősként tervezett beruházások – ésszerű keretek melletti – áttérése is a célok között szerepel. (A Program értelmezésében funkcióváltásnak tekinthető az adott területhasználati kategórián belüli funkcióváltás is, például ha a korábbi nehézipari funkció helyett egy barnamezős területen könnyűipari funkció jelenik meg.) Az átmeneti és a Duna menti zónában elhelyezkedő barnamezős területek megfelelő átstrukturálása, hasznosítása kulcskérdés a kompakt város elvén történő városfejlesztés szempontjából. Ki kell használni az átmeneti zónában található barnamezős térségek kedvező közlekedési és közmű adottságait. További cél, hogy a városszövetbe ékelődött leromlott területek a pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt. Fontos szempont, hogy a szennyezés kockázatával érintett területek esetében funkcióváltásra csak a szükséges kármentesítési feladatok elvégzését követően kerülhet sor.

Kapcsolódó program: VEKOP

VEKOP 1.1 Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

Finanszírozó alap: ERFA

Becsült forrásigény: **30** Mrd Ft

TFP – Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
- Szociális városrehabilitáció
- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése

3.2.3. Differenciált központrendszer létrehozása (BTFK 5.3)

Az intézkedés célja

Az intézkedés célja a meglévő tradicionális központok fejlesztése és új központok létrehozása, illetve intermodális szerepű központok kialakítása. A főközpontot tehermentesítő mellékközpontok fejlesztése mellett fontos feladat a helyi központok rendszerének megfelelő kialakítása.

Budapest közúthálózatát a terület-felhasználásból adódó valós forgalmi igények ellátására, az elmúlt évtizedek elmaradt közlekedésfejlesztései következtében számos kisebb főúthálózati- és gyűjtőút hálózati, illetve közösségi közlekedési infrastruktúra elemmel kell kiegészíteni.

Kapcsolódó program: VEKOP, IKOP

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

VEKOP 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által

IKOP 3.1 – Közlekedésbiztonság javítása

IKOP 5.1 – Kötőtpályás városi közlekedésfejlesztések

IKOP 5.2 – Intermodalitás és társadalmi tudatosság javítása

Finanszírozó alap: ERFA (IKOP-ban a rugalmassági keret terhére), KA

Becsült forrásigény: **31** Mrd Ft

TFP-Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Szociális városrehabilitáció

3.2.4. Értékvédelem – értékteremtés (BTFK 5.5)

Az intézkedés célja

A város egyedülálló természeti és táji, valamint ezzel harmóniában lévő épített örökséggel rendelkezik, amelynek megőrzése révén tartható csak fenn a város értékei iránt megmutatkozó kiemelkedő érdeklődés. Budapesten célszerű újra meghatározni, pontosítani a területi védettségeket. A kijelölt területekre kedvező beépítési sűrűséget meghatározó, a meglévő egyedi karaktert erősítő és a léptékek megőrzését elősegítő szakszerű szabályozás készítendő.

Budapest belvárosában – mint történeti városi tájban – az épülethomlokzatok a városképi látvány kiemelkedő fontosságú elemei. Sokszor a védett értékek közvetlen szomszédságában lévő megkopott, omladozó homlokzatok állagmegóvása, illetve felújítása is sürgető feladat. A hasonlóan fontos, meghatározó elemeknek, a közterületeknek a felújítása évek óta sikeresen zajlik a belvárosban és több városrész-központban. A városkarakter megőrzése érdekében a helyi egyedi értékek védelme kiemelkedő fontosságú feladat. Az intézményesített védelem hatékonyságát növelni kell. A főváros világörökségi értékekben igen gazdag, a Világörökségi Listán a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út egyaránt megtalálható. E helyszínek jól szemléltetik a város történelmének egyes szakaszait, ezért értékeik megőrzése, kibontakoztatása különösen indokolt.

A belváros vonatkozásában a parkolási problémák megoldása is fontos feladat, amelynek megoldásában elsősorban piaci alapú megoldások merülhetnek fel.

Kapcsolódó programok:

A műemlék-épületek felújítása közvetlenül nem támogatható uniós forrásból, azonban amennyiben az épület egy egyéb célú (szociális város-rehabilitációs, vagy energetikai) projekt elemeként jelenik meg, akkor az épületre eső költség elszámolható lehet.

VEKOP 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

GINOP 4.1 – Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

KEHOP 5.5 – Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – lakóépületek

Finanszírozó alap:

közvetett módon ERFA, KA
Európai Területi Együttműködések
Norvég Alap

Becsült forrásigény: **21 Mrd Ft**

TFP – Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
- Szociális városrehabilitáció

3.2.5. A lakásállomány optimalizálása (BTFK 9.1)

Az intézkedés célja

A magyarországi háztartások jelentős része számára okoz nehézséget a lakhatás költségeinek megfizetése. A lakáspolitikával foglalkozó kutatók álláspontja szerint Magyarországon a bérlakás-állomány, ezen belül a szociális bérlakás-állomány jelentősen elmarad az igényektől, miközben az olcsó bérű bérlakások iránti igény a következő években valószínűleg növekedni fog. Becslések szerint országos szinten a szociális bérlakás-szektor megduplázására lenne szükség az igények kielégítésére.

A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány egytizede üresen áll, ezek durván fele az állapota miatt nem adható bérbe, ezért ezek helyettesítése, vagy – amennyiben ez racionális – felújítás indokolt lehet. A beavatkozások kijelölése során szem előtt kell tartani a rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakításának célját.

A belső zóna XIX. század végi épületállománya jelentős potenciállal bír. A nemzetközi trendekre alapozva a jövőben azon lakóterületek közé tartozhat, amely presztízse és népességmegtartó ereje nőni fog. Ennek eléréséhez azonban az épületállomány megőrzésére és korszerűsítésére kell helyezni a hangsúlyt.

Az átmeneti zónában néhány olyan lakótelep is található, melyre ki kell terjeszteni a panelprogramot. Ezek azok a területek, ahol az új lakóterületi fejlesztések egy-egy mikro-térség társadalmi státuszát befolyásolni képesek.

A fentiekkel kapcsolatban figyelembe kell venni, hogy a lakásállomány korszerűsítése érdekében a beavatkozásoknak érinteniük kell a magánlakásokat is, szem előtt tartva, hogy magánlakások esetében csak energiahatékonysági beavatkozások finanszírozására van lehetőség.

Az elővárosi zónában biztosítani kell azt, hogy a fejlesztésre ki nem jelölt területek a jövőben se váljanak új fejlesztési területekké. Egyrészt azért mert a lakásigények kielégítésére az eddig kijelölt területek jelentős területi tartalékkal szolgálnak. Másrészt azért, mert ez hozzájárul a kompakt város céljának eléréséhez.

Kapcsolódó program: KEHOP, VEKOP

VEKOP. 3.1 Energhatékonyág növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekén élő lakosság életminőségének javítása

KEHOP 5.5 – Épületek energiahatékonyági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – lakóépületek

Finanszírozó alap: ERFA,
KA,
Fővárosi Önkormányzat saját költségvetése

Becsült forrásigény: **50** Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja
- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása

Megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése:

Az intézményi háttér kiforratlansága miatt később kerül feltöltésre.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
2.1 Vegyes terület-használat kialakítása - Dunával együtt élő város (5.4)	2014-2020	180	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.2 – Barnamezős területek funkció-váltása (5.2)	2014-2020	30	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.3 – Differenciált központrendszer létrehozása (5.3)	2014-2020	31	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.4 – Értékvédelem-értékkeremtés (5.5)	2014-2020	21	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.5 – A lakásállomány optimalizálása (9.1, 9.2)	2014-2020	50	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Városfejlesztési beavatkozások által érintett terület nagysága	output	m2	ERFA	0	100 000	FAIR	évente
Támogatással érintett lakosok száma a fejlesztett / megújított településrészekben	eredmény	fő	ERFA	0	100 000	FAIR	évente
Közösségi bérház-programban fejlesztett épületek száma	output	db	ERFA	0	10	FAIR	évente
Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma	output	db	ERFA	0	10	FAIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Az új funkcióval ellátott területek nagysága	output	m2	ERFA	0	10 000	FAIR	évente
Revitalizált barnamezős területek nagysága	output	ha	ERFA	0	40	FAIR	évente

3.3. prioritás -Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért

Budapest egyedülálló természeti adottságokkal rendelkezik: változatos domborzat a síkvidéktől a hegyvidékig, értékes földtani kincsek (pl. barlangok, termálvizek), illetve vízrajzi viszonyok (Duna és a kapcsolódó vízfolyások) és nagyvárosi viszonylatban rendkívül gazdag állat- és növényvilág, különösen a budai erdőterületeken. Az egy főre jutó zöld- és erdőterületek nagysága azonban elmarad a nemzetközi ajánlástól. A zöldterületek mind minőségi, mind területi megoszlás tekintetében jelentős egyenlőtlenségeket mutatnak. A főváros területének 13,7%-át érinti a természetvédelmi védettségek valamelyike. A város beépített területeinek terjeszkedése kiváló termőhelyi adottságú területeket is érinthet, emiatt a termőföld, mint természeti erőforrás, különösen veszélyeztetett a városszéleken. Budapest sajátos földrajzi fekvésének köszönhetően kivételes tájképi adottságokkal bír, ami jelentős vonzerőt kölcsönöz a városnak. A város és környéke ökológiai integritásának javítása érdekében alapvető fontosságú a természetközeli élőhelyek elszigeteltségének csökkentése, a Natura 2000 és egyéb védett természeti területek, és értékek helyreállítása, védelme. Az értékek 'ex situ' védelmét segítő gyűjteményes növénykertek és történelmi kertek fejlesztése, valamint a hazánkban kiemelkedő jelentőséget képviselő földtani, barlangtani értékek helyreállítása is a műveletcsoport részét képezi.

A város egyik legnagyobb környezeti problémája a jelentős zajterheltség. Budapest stratégiai zajtérképe és a korábbi évek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a kedvezőtlen környezeti zajállapot főként a közlekedésből ered. A fővárosban egyes légszennyező anyagok koncentrációja a levegőben a megengedettnél több helyen, többször meghaladja az egészségügyi határértéket, a túllépések esetszáma azonban csökkenő tendenciát mutat. Más európai nagyvárosokkal összehasonlítva Budapest levegő szennyezettsége átlagos. A szennyezett talajú területeken történtek ugyan műszaki beavatkozások, de még mindig sok a kármentesítést igénylő barnamezős terület, felhagyott és/vagy illegális hulladéklerakó.

Az árvízvédelmi védvonal mind a budai, mind a pesti oldalon jól kiépített, azonban a nem megfelelő mértékű karbantartása miatt egyes szakaszok mára már kritikus állapotba kerültek. Kiemelten igaz ez a Római-part területére, ahol az elmúlt évtizedben újabb és újabb Duna menti területek kerültek beépülésre, melyek közül számos helyen – az árvíz elleni védekezés céljából – feltöltés vagy földmű építés történt. A kialakult jogi helyzet miatt, mely szerint a védekezési munkálatokat csak a fővédvonalon, illetve a mögöttes területeken kell a fővárosnak ellátnia, a Duna menti sáv (hullámtér) esetleges védelme a tulajdonosok feladata, illetve azok költségére történne. A fővároson is átfolyó vízfolyások természetes befogadói a környező települések csapadék- és tisztított szennyvizeinek, ezért az érintett települések tervezett fejlesztéseit a fővárossal összhangban kell megvalósítani, hogy a káros elöntések, hordalék-lerakódások, valamint eróziós károk elkerülhetőek legyenek.

A város vonzerejének fejlesztése keretében a természetvédelem, természeti környezet rehabilitációja, a környezetvédelmi szolgáltató-rendszer fejlesztése, a fenntartható

fogyasztással és természetvédelmi szemléletformálással kapcsolatos beavatkozási irányok támogathatók.

Kapcsolódás a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A területfejlesztési koncepcióban foglalt célrendszer a helyzetértékelés megállapításaira épül (lásd 1.5-ös fejezet). A prioritás a helyzetértékelésben bemutatottakhoz a koncepció célrendszerével való koherenciája révén kapcsolódik. A FŐTEP prioritásainak kapcsolódása a koncepcióhoz, és annak célrendszeréhez a 4. Célok és prioritások kapcsolata fejezetben kerül részletesen ismeretésre.

A 3. prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- Hatékony városszerkezet kialakítása – kompakt város
- A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése
- Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése

Kapcsolódó uniós tematikus célkitűzések, beruházási prioritások:

TC6 – Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése KA rendelet-tervezet 3. cikk c) i.: A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében

TC6 – Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése KA rendelet-tervezet 3. cikk c) iv.: A városi környezet javítása, a szennyezett talajú területek helyreállítása és a levegő-szennyezés csökkentése

TC6 – Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése ERFA rendelet-tervezet 5. cikk 6. e): A biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és -helyreállítás és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is

TC4 – Az alacsony szén-dioxid –kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban KA rendelet-tervezet 3. cikk a) iii.: Az infrastrukturális létesítményekben és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása

Intézkedések felsorolása

- 3.1 Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése, természetvédelem
- 3.2 Zaj- és légszennyezés csökkentése
- 3.3 Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem
- 3.4 Korszerű vízgazdálkodás
- 3.5 Energiahatékonyság és klímavédelem

Kedvezményezettek köre

- Önkormányzatok és társulásai

- Magyar Állam
- Állami szervezetek
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága
- Gazdasági társaságok (köztük a nonprofit jogállású önkormányzati vállalatok)
- Vízközmű tulajdonosok
- Intézményfenntartók

Lebonyolításban közreműködők

A FŐTEP lebonyolításának közreműködőit a 6 fejezet részletesen bemutatja. A lebonyolítói kör prioritásonként nem differenciálódik.

3.3.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése, természetvédelem (BTFK 6.1, 6.2)

Az intézkedés célja

A biológiailag aktív felületek arányát Budapest teljes területén növelni kell, ennek érdekében az üres fahelyeken fasorokat kell telepíteni, a tervezett erdőtelepítéseket fokozatosan végre kell hajtani, a barnamezős és a hasznosítatlan területek egy részén törekedni kell zöldfelületek létesítésére (akár csak átmeneti jelleggel is). A zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése nagyban hozzájárul a kompakt város tagolásához is. Kiemelt figyelmet érdemelnek a közparkok, -kertek, -terek, amelyek ütemezett felújításáról és újak létesítéséről gondoskodni kell. A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenleg érvényes védelmek megerősítése. A környezeti nevelés támogatása is kiemelt cél. Célszerű az önkormányzatok és a lakosság zöldterületi programokba kezdeményező és végrehajtó szintű bevonása.

Budapest sajátos földrajzi fekvésének köszönhetően egyedülálló tájképi adottságokkal rendelkezik, ami jelentős vonzerőt kölcsönöz a városnak. A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos lakóterületi fejlesztések koordinálása.

Kapcsolódó programok: VEKOP, KEHOP

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

GINOP 4.1: - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

KEHOP-4.1 A védett illetve közösségi jelentőségű védett természeti értékek és területek természet-védelmi helyzetének és állapotának javítása

Finanszírozó alap: ERFA (KEHOP, GINOP rugalmassági keret terhére)

KA

Központi költségvetési forrás

Becsült forrásigény: **20 Mrd Ft**

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
- Szociális városrehabilitáció

3.3.2. Zaj- és légszennyezés csökkentése (BTFK 6.3)

Az intézkedés célja

A zaj- és légszennyezettség számottevően rontja a város élhetőségét, miközben számszerűsíthető egészségügyi és karbantartási költségeket eredményez. Alapvető cél ezért, hogy a lakosság terheltsége ne növekedjen, hosszabb távon pedig folyamatosan csökkenjen.

Míg a zajterhelés tekintetében jól azonosíthatóan a gépjárműközlekedés a fő kibocsátó forrás, a levegő szennyezettségének alakulása komplex probléma. Alapvetően meghatározó az energiaátalakítás (beleértve a közlekedést is) emissziója, de időszakosan egyéb tényezők (pl. lakossági fűtés) és a térségi háttérszennyezettség, valamint a mindenkori meteorológiai viszonyok nagyban befolyásolják a levegő minőségét.

A közlekedés környezeti konfliktusainak mérséklésére az egyéni gépjármű használat mértékét kell csökkenteni, amely a modal-split arány javításával, valamint környezetbarát közlekedési módok (pl. vasút, kerékpár) előnyben részesítésével érhető el, a közösségi közlekedés gépjárműflottájának korszerűsítése mellett.

A levegőminőség javításában fontos szerepe van a zöldfelület-fejlesztésnek is, elsősorban a lombos növényzet intenzifikálása által. Fontos cél továbbá a városias területek kedvező átszellőzésének megőrzése, vagy javítása. A közösségi közlekedés használatának növekedéséhez a szolgáltatások minősége, és az ellátás teljes körűvé tétele járulhat hozzá. A zaj- és rezgés csökkentés érdekében korszerűsíteni kell a vasúti és közúti pályákat is.

A fővárosi zajtérkép felülvizsgálata a beavatkozások célzottságát segíti elő, ezért elkészítése a 2014-2020-as tervezési ciklus első felében indokolt.

Az infrastruktúra fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani zaj- és légszennyezés csökkentésére, amelyet a kapcsolódó intézkedések leírásában ki is emeltünk. Ennek részeként támogatandó a passzív akusztikai védelmi intézkedések, illetve környezetbarát technológiák, illetve rendszerek alkalmazása.

Kapcsolódó program: IKOP 4.1. – Elővárosi vasúti közlekedés korszerűsítése
IKOP 5.1 – Kötőpályás városi közlekedésfejlesztések

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap
Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrása

Becsült forrásigény: **35** Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja

3.3.3. Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem (BTFK 6.4)

Az intézkedés célja

A hulladékok keletkezésének megelőzése, illetve a keletkezett hulladékok minél nagyobb arányú felhasználása: újrahasználat, feldolgozást követő hasznosítás, vagy energetikai hasznosítás által. A cél hogy a hulladéklerakókba minél kevesebb hulladék kerüljön, különösen a szerves és egyéb, jól hasznosítható anyagok tekintetében. Fontos feladat a potenciális szennyező-források minél szélesebb körének a felszámolása.

Kapcsolódó program: KEHOP

KEHOP 2.4 Szennyvíziszap országosan egységes koncepció alapján történő hatékony kezelése és optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések energiahatékonyasági elemekkel

KEHOP 3.1 Hulladékkezelési létesítmények hálózatának rendszerszerű fejlesztése (beleértve az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerit)

KEHOP 3.2. Az elkülönített gyűjtés és szállítás rendszerének fejlesztése

KEHOP 3.4 Országos Környezeti Kármentesítési Program

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap (KA)

Becsült forrásigény: **180** Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja
- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása

3.3.4. Korszerű vízgazdálkodás (BTFK 6.5)

Meghatározó jelentőségű természeti erőforrások közé tartoznak a vízkészletek is, amelyekkel mind minőségi, mind mennyiségi értelemben is felelősen kell bánni. Mindenki, de különösen a lakosság számára, fontos a mindenkor elérhető, jó minőségű ivóvíz, melyet az ivóvízhálózaton keresztül szerezhetnek be. A környezet és az élővizek védelme ma már megköveteli a keletkező szennyvizek teljes mértékben történő megtisztítását. A vízkészletekkel való tudatos gazdálkodás (vízvisszatartási megoldások, korszerű gépészet és víztakarékos berendezések), illetve a burkolt felületek arányának csökkentése részben az ivóvízfogyasztás csökkentését, részben a csapadékvíz elvezetésének mérséklését és a hálózat tehermentesítését eredményezheti. Az egyre

szélsőséesebb időjárási események miatt az árvízi védekezés is egyre fontosabb feladattá válik.

Az intézkedés célja

Mindenki számára elérhető, jó minőségű víz. A vízbázis védelme érdekében a tisztítási technológia fejlesztése mellett, a vízelosztó hálózat korszerűsítése (vízminőség biztosítása, csőtörések számának csökkentése, elszivárgás minimalizálása) és a tudatos vízgazdálkodás megteremtése. A csapadékvizek tudatos kezelése. Kisvízfolyások rendezése. Az árvízvédelmi rendszer megújulása, valamint a védekezési tevékenység hatékonyságának növelése.

Kapcsolódó program: KEHOP

KEHOP 2.1 Projekt előkészítés

KEHOP 2.2. Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával

KEHOP 2.3 Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések
KEHOP 1.6. Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap (KA)

Becsült forrásigény: **150** Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Duna menti területek fejlesztése

3.3.5. Energiahatékonyság és klímavédelem (BTFK 6.6)

Az intézkedés célja

A Fővárosi Környezetvédelmi Programban szereplő célkitűzéseknek megfelelően a fővárosi közintézmények fajlagos energiaigényét 2005-höz viszonyítva 2016-ig legalább 15%-kal kell csökkenteni. A különböző típusú épületek más-más eszközökkel újíthatók fel hatékonyan, ezért a budapesti épületállomány célzott felújítási programjához elengedhetetlen a meglévő épületállomány részletes feltérképezése, adatbázisának létrehozása.

Meg kell oldani többek között, hogy a hősziget-hatást elősegítő és fokozó magas hőelnyelésű, mesterséges, burkolt felületek aránya csökkenjen, növekedjen a városi szellő hatás és a jól átszellőztetett területek aránya.

Kapcsolódó program: KEHOP, VEKOP

KEHOP 2.1 – Projekt előkészítés

KEHOP 5.3 – Demonstrációs célú megújuló energetikai mintaprojektek;

KEHOP 5.5 – Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új, közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – központi költségvetési szervek tekintetében (Budapesti elhelyezkedéssel), lakóépületek

KEHOP 5.6 – Távhőrendszerek komplex energetikai felújítása, illetve megújuló alapra helyezése

KEHOP 5.7 – Közvilágítás korszerűsítése

VEKOP 2.1 Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása

VEKOP 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben

VEKOP 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben VEKOP 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása

VEKOP 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap, ERFA

Becsült forrásigény: **105 Mrd Ft**

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja
- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása
- Duna menti területek fejlesztése

Megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése:

Az intézményi háttér kiforrotlansága miatt később kerül feltöltésre.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
3.1 – Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése - természetvédelem	2014-2018	20	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.2 – Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)	2014-2020	35	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.3 - Korszerű hulladék-gazdálkodás és talajvédelem (6.4)	2014-2020	180	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
3.4 - Korszerű vízgazdálkodás (6.5)	2014-2020	150	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.5 – Energia-hatékonyság és klímavédelem (6.6)	2014-2020	105	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Támogatott zöldfelületi és természetvédelmi beavatkozásokkal érintett terület	output	m ²	ERFA	0	10000	FAIR	évente
A középületek elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	eredmény	MJ/év	ERFA, KA	0	850 000	FAIR	évente
Üvegházhatású gáz kibocsátás csökkenése	eredmény	tonna CO ₂ eq	ERFA	0	124 000	BKÁÉ	évente
A megújuló és hulladék energia-hordozóból származó energia felhasználás aránya Budapesten	hatás	%	ERFA	0,45	1	BKÁÉ	évente
Zöldfelületi intenzitás Budapesten	hatás	%	ERFA	47	48,5	Kutatói elemzés és	5 évente

3.4. prioritás- Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában

A prioritási tengely elsősorban „Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése” specifikus cél megvalósulását segíti elő az elérhetőség, a közlekedési kapcsolatok mennyiségi és minőségi javításával, szem előtt tartva a környezetileg fenntartható közlekedési módok térnyerését és a közlekedésbiztonságot.

A romló modal-split arány ellenére is, a közösségi közlekedés kiemelt jelentőséggel bír a főváros közlekedése és az itt élők mobilitása szempontjából. A közösségi közlekedési ellátottság európai összehasonlításban hálózati kapcsolatok szempontjából viszonylag jónak tekinthető, azonban a szolgáltatás minőségével és sebességével kapcsolatban komoly problémák merülnek fel, amelyek további jelentős városi és elővárosi kötőtpályás, illetve egyéb fejlesztéseket tesznek szükségessé. A beruházások jelentősége többnyire túlmutat a helyi igényeken, a viszonylatok sok esetben régiós és országos igényeket is kiszolgálhatnak.

A közúti fejlesztések (mely a felszíni közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedés fejlesztését is szolgálja) elsődleges indoka, hogy elősegítsük a munkaerő hozzáférést a foglalkoztatás centrumaihoz, és enyhítsük a jelentős átmenő forgalom miatt – a centrális hálózati szerkezet következtében – a belvárosra nehezedő nyomást. A Budapestet elkerülő utak és a belső kör irányú közúti elemek kiépítése a sugár irányú szakaszokon csökkentik a környezeti terhelést és a balesetek számát. Az általánosan rövidülő eljutási idő hozzájárul a versenyképesség javulásához és a foglalkoztatottság növekedéséhez, javítja a tranzittengelyek működését. A kerékpáros közlekedés a hajózás fejlesztése, valamint a vasúti pályák igénybevétele a városi közlekedés számára a környezeti szempontból fenntartható közlekedési rendszer létrejöttét segíti elő.

Mindezeket kiegészíti a járműállomány megújítása az intelligens közlekedési rendszereken alapuló szolgáltatásfejlesztések, illetve a biztonságos közlekedésre nevelés, és szemléletformálás.

Kapcsolódás a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A területfejlesztési koncepcióban foglalt célrendszer a helyzetértékelés megállapításaira épül (lásd 1.5-ös fejezet). A prioritás a helyzetértékelésben bemutatottakhoz a koncepció célrendszerével való koherenciája révén kapcsolódik. A FŐTEP prioritásainak kapcsolódása a koncepcióhoz, és annak célrendszeréhez a 4. Célok és prioritások kapcsolata fejezetben kerül részletesen ismertetésre.

A 4. prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- Hatékony városszerkezet kialakítása – kompakt város
- A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése
- Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése

Kapcsolódó uniós tematikus célkitűzések, beruházási prioritások:

TC4 – Az alacsony szén-dioxid –kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban ERFA 5. cikk (4) c) Az energiahatékonyság, az intelligens energiamenedzsment és a megújuló energiák használatának elősegítése a köztulajdonú infrastruktúrákban, beleértve (ERFA esetében a középületeket) és a lakásépítési ágazatot;

TC 8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése ERFA 5. cikk (8) c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek

Intézkedések felsorolása

- 4.1. Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése
- 4.2. Térségi közlekedés fejlesztése)
- 4.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése
- 4.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése

Kedvezményezettek köre

- KKK/NIF/MÁV
- BKK/Fővárosi Önkormányzat
- VOLÁN társaság
- Agglomerációs települések önkormányzatai

Lebonyolításban közreműködők

A FŐTEP lebonyolításának közreműködőit a 6 fejezet részletesen bemutatja. A lebonyolítói kör prioritásonként nem differenciálódik.

3.4.1. Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (BTFK 7.1)

A gyorsforgalmi úthálózat teljessé válásához az országos fejlesztési tervek további sugár irányú vonalak megépítését tartalmazzák, ezek az elemek a főváros nemzetközi és országos kapcsolatrendszerét kedvező módon egyaránt szélesíteni fogják (például az M4 és M10).

A hagyományos rendszerű vasúti közlekedés hálózatának fővárost is érintő, új elemekkel történő bővítésére nem kerül sor, nem szerepel az országos fejlesztési tervekben. A vasúti pályák sebességének, a biztosított szolgáltatás minőségének javítása érdekében megkezdett rekonstrukciós munkák folytatása viszont létfontosságú a vasúti közlekedés jövőjét illetően.

Fővárosi érdek a Budapest elkerülését biztosító harántoló vasúti kapcsolat építése, a tranzit áruszállítás terhei alól a városon belüli vasúti pályák mentesítésére (Vo vasúti kapcsolat). A nagysebességű vasúti közlekedés az országhatár és városhatár között új,

önálló vonalakon, Budapesten belül pedig a bővítésre kerülő, meglévő hagyományos pályákon történik majd.

A repülőterek közötti légi forgalomhoz minden esetben szervesen hozzá tartozik a repülőtér és a vonzáskörzetét jelentő települések közötti földi közlekedési kapcsolatrendszer. Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér nemzetközi színvonalának megtartásához és fejlesztéséhez, elengedhetetlen a főváros és a repülőtér közötti közlekedési kapcsolatok fejlesztése, ezen belül is magasabb prioritást kell, hogy élvezzen, a kötöttpályás közösségi közlekedési hálózat fejlesztése.

A Duna nyújtotta, jelenleg alulhasznosított kapcsolatokat – a korlátozott lehetőségeik ellenére – fejleszteni kell a személyforgalom és az áruszállítás terén egyaránt.

Kapcsolódó program: IKOP

Finanszírozó alap: KA

Becsült forrásigény: országos tervek alapján

3.4.2. Térségi közlekedés fejlesztése (BTFK 7.2)

A térségi közlekedésfejlesztési intézkedés célja, hogy előremozdítsa az elővárosi vasúti közlekedés integrált szemléletű fejlesztését, a településközi és ráhordó autóbusz szolgáltatások fejlesztését. Cél továbbá a közlekedési eszközváltás feltételrendszerének biztosítása a várostérség településein, a településközi kerékpározás feltételeinek megteremtése és a településközi személyhajóforgalom beindítása.

Az intézkedés célja az elővárosi vasúti közlekedés integrált szemléletű fejlesztése keretében, hogy az együttműködést megteremtse a vasúti és autóbusz közlekedés versenyhelyzete ellenében. A várostérség településein – a fővárosba irányuló személygépjármű közlekedés alternatívájaként - az eszközváltás lehetőségét biztosító P+R és B+R parkolók fejlesztésének folytatása. A településközi kerékpározás feltételeinek megteremtése és a településközi személyhajóforgalom beindításának célja, hogy környezetbarát alternatívát kínáljon a személygépkocsi és autóbusz közlekedés mellett.

Kapcsolódó program: IKOP 4.1. – Elővárosi vasúti közlekedés korszerűsítése

Finanszírozó alap: KA

Becsült forrásigény: **250** Mrd Ft

3.4.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (BTFK 7.3)

A közösségi közlekedés vonzerejének, versenyképességének növelése alapvetően a jelenleg nyújtott szolgáltatási színvonal javítását igényli már rövid távon is (városi és várostérségi közlekedés integrálása, igényeket folyamatosan meghaladó férőhelykínálat és megfelelő utas tájékoztatás, megbízhatóság és menetrendszerűség, komfortos

megállók és esztétikus járművek) a fenntartható közlekedésfejlődés egyik zálogaként. A kötöttpályás közösségi közlekedési fejlesztések finanszírozása várhatóan az IKOP-ból lesz biztosítható.

A P+R parkolók 4000 férőhelyet el sem érő jelenlegi kapacitását a főváros lakos számának és a régió belüli kapcsolatrendszernek a figyelembe vételével több mint 20.000 férőhelyre kell növelni. Az egyéni közlekedés részleges alternatívájaként merül fel a Duna mentén a vízi közlekedésben rejlő lehetőségek kihasználása.

Kapcsolódó program: VEKOP
VEKOP 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által

Finanszírozó alap: ERFA

IKOP 5.1 – Kötöttpályás városi közlekedésfejlesztések
IKOP 5.2 – Intermodalitás és társadalmi tudatosság javítása

Finanszírozó alap: KA

Becsült forrásigény: **430** Mrd Ft

TFP – Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja
- Duna menti területek fejlesztése

3.4.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (BTFK 7.4)

Az intézkedés célja

A haránt irányú kapcsolatok és az elkerülő szakaszok létesítése, hidak építése a közúti elérhetőséget javítja, ezáltal egyrészt környezetterhelési szempontból kedvező módon csökkentve az utazások hosszát, másrészt előremozdítva a gazdasági területek fejlesztését.

Összefüggő kerékpáros hálózat kialakítása és a kerékpározás preferálása a környezetbarát közlekedés fejlesztését jelenti, amely hozzá tud járulni a város területén belüli személygépjármű-használat csökkentéséhez.

A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani zaj- és légszennyezés csökkentésére (BTFK 6.3), ennek részeként támogatandó a passzív akusztikai védelmi intézkedések, illetve környezetbarát technológiák, illetve rendszerek alkalmazása.

Kapcsolódó program: VEKOP
VEKOP 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által

Finanszírozó alap: ERFA

Kapcsolódás ágazati, vagy határon átnyúló operatív programhoz:

IKOP 3.2 – Regionális közúti elérhetőség és közösségi közlekedési kapcsolatok javítása

Finanszírozó alap: ERFA (rugalmassági keret terhére)

Becsült forrásigény: **150** Mrd

TFP – Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja
- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása
- Duna menti területek fejlesztése

Megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése:

Az intézményi háttér kiforratlansága miatt később kerül feltöltésre.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)	-	-	-
4.2 – Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)	2014-2020	250	Közlekedési Koordinációs Központ Budapesti Közlekedési Központ
4.3 – A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)	2014-2022	430	Budapesti Közlekedési Központ
4.4– A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)	2014-2020	150	Budapesti Közlekedési Központ

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	output	km	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
Az érintett vasúti szakaszon szállított személyek száma	eredmény	ezer fő	ERFA, KA	0	3 000	FAIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
A felújított vagy korszerűsített vasútvonalak teljes hossza	output	km	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
A fejlesztett városi kötőtpályás szakaszokat használó utasok száma	eredmény	ezer utas/nap	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
Megtakarított utazási idő a városi kötőtpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan	eredmény	ezer utasóra/év	ERFA, KA	0	100 000	FAIR	évente
Korszerűsített városi kötőtpályás hálózat hossza	output	km	ERFA, KA	0	80	FAIR	évente
Létrehozott P+R parkolóhelyek száma	output	db	ERFA, KA	0	6000	FAIR	évente
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	output	km	ERFA	0	250	FAIR	évente

3.5. prioritás- Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért

A fővárosban élő népesség mutatói az iskolázottság tekintetében jobbak az országos átlagnál, ezért a térség humánerőforrás fejlesztésekor az alkalmazkodóképesség, a foglalkoztathatóság növelésére és versenyképesség megőrzésére is koncentrálni szükséges. A munkaerő versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú a munkaerő-piaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás, melynek középpontjában a munka világában való részvételhez szükséges szaktudás fejlesztése, készségek és kompetenciák megszerzése áll. Kiemelkedő szerepe van ebben a szakképzésnek, és a felsőoktatásnak.

Az élethosszig tartó tanulás korszakába léptünk, ahol a tudás közvetítőjévé az iskola mellé a munkahely lép elő. A vállalkozások fejlődését többek között a vezetők és az alkalmazottak folyamatos képzésével lehet biztosítani. Ennek megfelelően Budapest olyan oktatási programok indításával kívánja a KKV szektor fejlődését elősegíteni, amelyek a rugalmas piaci alkalmazkodás elérése érdekében egyrészt általános vállalkozási, vállalatvezetési, másrészt szakma-specifikus ismereteket adnak át, hogy a munkavállaló – munkaerő-piaci esélyei növelése érdekében – megfelelő képzési kínálatot találjon, képességei fejlődjenek. A nem formális és informális tanulási alkalmakhoz való hozzáférés elősegítése egyúttal hozzájárul azon hátrányok mérsékléséhez, amelyeket a köznevelés vagy a formális felnőttképzés önmagában nem tud kompenzálni, továbbá esélyt kínál a formális oktatásba való visszatéréshez szükséges tudás, készségek és képességek elsajátításához.

A humán közszolgáltatást nyújtó közintézmények (szociális, egészségügyi, foglalkoztatási, kulturális) a fővárosban sem tudják kiegyenlíttetten, egyenletesen jó minőségben, és a társadalom minden csoportja számára egyformán hozzáférhetően biztosítani a szolgáltatásaikat. A humán szolgáltatások színvonalának emelése egyrészt biztosítható a közintézményeket befogadó épületek állapot javításával, rekonstrukciójával és eszközbeszerzéseivel, másrészt szükség lehet új szolgáltatások létrehozására, a szakember – ellátottság és szakember-képzés színvonalának – javítására, helyenként a szakmai színvonal emelésére a szolgáltatási kínálat bővítése által.

A város épületállományának leromlott fizikai, műszaki állapota, illetve az egyes városrészekon koncentrálódó társadalmi problémák felerősítik a társadalmi egyenlőtlenséget. A társadalmi reintegráció elmaradása a társadalom alsó rétegeinek talajvesztéséhez, leszakadásához vezethet.

A város akkor válhat befogadóvá, ha a leszakadó társadalmi csoportok mellett kiemelt figyelmet fordít az ország más, gyakran elmaradott térségeiből, vagy más országokból érkező betelepülőkre, az agglomerációból érkező „városhasználókra”. Számukra is egyenlő esélyű városhasználatot szükséges biztosítani a diszkrimináció megszüntetését célozva.

A változó demográfiai tendenciák következtében a következő évtizedekben az idősek aránya jelentősen nőni fog. Az előregedés új szakaszában a várost és az ellátórendszerét a következményekre fel kell készíteni.

Kapcsolódás a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A területfejlesztési koncepcióban foglalt célrendszer a helyzetértékelés megállapításaira épül (lásd 1.5-ös fejezet). A prioritás a helyzetértékelésben bemutatottakhoz a koncepció célrendszerével való koherenciája révén kapcsolódik. A FŐTEP prioritásainak kapcsolódása a koncepcióhoz, és annak célrendszeréhez a 4. Célok és prioritások kapcsolata fejezetben kerül részletesen ismeretésre.

Az 5. prioritáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés
- Partnerség – a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben
- Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával

Kapcsolódó uniós tematikus célkitűzések, beruházási prioritások:

TC10 – Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba ESZA rendelet 3. cikk (1) c) i: a korai iskolaelhagyás megelőzése és a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkorai nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban; ESZA 3. cikk (1) c) ii.: a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében

TC10 – Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba ESZA rendelet 3. cikk (1) c) iii.: az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerőpiaci igényekhez való jobb igazítása, beleértve a szakoktatás és -képzés színvonalának a javítását, a munkahelyi tanulási és a tanulószerveződéses gyakorlati képzési rendszerek, mint pl. a duális oktatási rendszerek kialakítását és továbbfejlesztését.

TC9 – A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem ERFA 5. cikk (9) b): A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülésnek támogatása.

TC8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése ESZA rendelet 3. cikk (3) a) v.: a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez

TC8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése ESZA rendelet 3. cikk (1) a) i: a munkaerőpiaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén.

Intézkedések felsorolása

- 5.1. Befogadó és támogató társadalom
- 5.2. A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése
- 5.3. A humán szolgáltatások optimalizálása

5.4. A kulturális kínálat bővítése

Kedvezményezettek köre

- Önkormányzatok
- Non-profit szervezetek
- Egyházak
- Gazdasági társaságok
- Érintett oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézmények, illetve azok fenntartói

Lebonyolításban közreműködők

A FŐTEP lebonyolításának közreműködőit a 6 fejezet részletesen bemutatja. A lebonyolítói kör prioritásonként nem differenciálódik.

3.5.1. Befogadó és támogató társadalom (BTFK 8.1)

A főváros csak úgy válhat befogadóvá, ha megteremti azokat a feltételeket, melyek az ország más térségeiből vagy más országokból betelepülők, a nem városlakó városhasználók (tanulók, dolgozók, szolgáltatási rendszert használók, látogatók) befogadását és egyenlő esélyű városhasználatát segíti elő. Ennek alapja a társadalmi kisebbségi közösségek emberi méltóságának és emberi jogainak tiszteletben tartása, a többségitől eltérő kultúra tisztelete, a társadalmi kisebbségi közösségekkel szembeni gyűlölködés bármely formájának és megnyilvánulásának határozott elutasítása.

Az integráció érdekében tehát törekedni kell a társadalmi kisebbségi csoportokat a munkahelyeken érő, vagy egy-egy városi szolgáltatás elérését, használatát akadályozó diszkrimináció felszámolására. Szükséges a migrációs folyamatok támogatása, és a fellépés a társadalmi diszkriminációval szemben. Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű emberek, csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése érdekében. További cél az elvándorlás mérséklése és a helyi közösségek erősítése.

Az országot tekintve leginkább a fővárosban koncentrálódik a hajléktalanság problémája. A probléma kezeléséhez komplex szociális program kidolgozása szükséges.

Kapcsolódó program: VEKOP

VEKOP 5.1 Társadalmi együttműködés erősítése

VEKOP 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása

VEKOP 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

Finanszírozó alap: ESZA

Becsült forrásigény: 21 Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása

- Duna menti területek fejlesztése

3.5.2. A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése (BTFK 8.2)

Budapesten a foglalkoztatási lehetőségek az országos átlagot meghaladóak, ezért a munkanélküliség mértéke hosszú távon is várhatóan az országos átlagtól alacsonyabb marad. A foglalkoztatás szint megtartásában azonban alapvetően meghatározó a gazdaság helyzete, a munkaadók piaci lehetőségei. A gazdasági tényezők mellett a humán erőforrás fejlesztésének is meghatározó a szerepe. A munkaerő versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú a munkaerőpiaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás. Lényeges, hogy javuljon a szakképzési és felnőttképzési rendszer munkaerő-piaci elvárásokra való érzékenysége. Ez magába foglalja a szakképzési rendszer munkaerőpiaci igényekhez igazítását, a képzési kínálat átalakítását, ezáltal a hiányszakmák szerint szakképzés-fejlesztést, a munkaerőpiacról tartósan vagy átmenetileg kiszoruló, olykor szakképzettség nélküli társadalmi csoportok készség és kompetencia fejlesztését speciális (tranzit) foglalkoztatási programok keretében.

Az ESZA rendelettel összhangban kiemelt cél a korai iskolaelhagyók integrálása a szak és felnőttképzésbe, az élethosszig tartó tanulás minőségének és az ahhoz való hozzáférés javítása, a gyakornoki munka és a fiatalok pályakezdésének elősegítése, intelligens szakosodás fokozása. A tématerület hangsúlyosan jelenik meg az országos programokban, és alapját képezheti a Pest megye és főváros közötti együttműködésnek.

Kapcsolódó program: VEKOP

VEKOP 5.1 Társadalmi együttműködés erősítése

VEKOP 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

VEKOP 6.2 A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított

VEKOP 6.5 A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek jobb hozzáférése a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzési lehetőségekhez

VEKOP 6.6 A gazdaság igényeihez igazodó képzési intézményrendszer

Finanszírozó alap: ESZA

Becsült forrásigény: 21 Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- A városi környezet javítása, barnamezős területek rehabilitációja
- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása

3.5.3. A humán szolgáltatások optimalizálása (BTFK 8.3)

A köznevelés intézményeinek mennyisége és eloszlása a fővárosban jelenleg megfelelő, törekedni kell arra, hogy az intézményhálózat, sűrűsége, kapacitása minden városrészben, mindenkor kövesse a lakosság életszakasz-változását, és az ebből következő szükségleteket.

A szociális ellátórendszer bizonyos típusai esetében területi-eloszlási és kapacitás-problémák mutatkoznak. E mellett a szektorban minőségi fejlesztés szükséges, a társadalmi problémák halmozódásának és koncentrálódásának megelőzése érdekében a preventív szemléletű ellátások erősítésével. A szociális szolgáltatásokat és a szolgáltatásokban dolgozókat képessé kell tenni a különböző életszakaszokban, élethelyzetekben lévő, különböző társadalmi és kulturális háttérből érkezők sokféle igényeinek felismerésére és az azokra való adekvát megoldások megtalálására.

A fővárosnak a lakosság helyi és országos szintű egészségügyi kiszolgálását ezután is el kell látnia és ezen túlmenően továbbra is vállalnia kell az egyes speciális ellátások tekintetében az országos központ szerepet. Cél továbbá az egészségügyi ellátás működésének racionalizálása. A már elindított regionális kórházprogram középtávon sikeres befejezése. Az intézményrendszer fejlesztése mellett kiemelt fontosságú az egészségfejlesztés támogatása.

A szolgáltatásokat elérhetővé és megfelelővé kell tenni a speciális igényű emberek számára is. Ezért szükséges az oktatásban, a szociális és egészségügyi szolgáltatásokban a teljes körű, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés.

Kapcsolódó program: VEKOP

VEKOP 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása

VEKOP. 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

Finanszírozó alap: ESZA

Becsült forrásigény: 37 Mrd Ft

TFP - Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok):

- Hátrányos helyzetű városi területek fizikai, társadalmi-gazdasági megújítása

3.5.4. A kulturális kínálat bővítése (BTFK 8.4)

Budapest sajátos hagyományai és gazdag kulturális élete miatt is vonzó város, egyedi karakterét a kulturális sokszínűség erősíti. Az itt nagy számban koncentrálódó kulturális intézmények és kulturális civil szervezetek meghatározzák a városlakók életminőségét, identitástudatát és helyhez kötődését, valamint a főváros nemzetközi vonzerejét, versenyképességét is. Budapest elsősorban kultúrájának továbbfejlesztése révén tarthatja meg vonzását és erősítheti regionális központ szerepkörét.

Kapcsolódó program: Központi Európai Bizottsági Keretprogramok

Finanszírozó alap: Központi költségvetési támogatás
Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrása
Európai Területi Együttműködés
Norvég Alap

Becsült forrásigény: 7 Mrd Ft

Megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése:

Az intézményi háttér kiforrotlansága miatt később kerül feltöltésre.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
5.1. Befogadó és támogató társadalom (8.1)	2014-2020	21	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
5.2 – A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése	2014-2020	21	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
5.3 – A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)	2014-2020	37	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
5.4 – A kulturális kínálat bővítése (8.4)	2014-2018	7	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázis-érték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Támogatott gyermek-gondozási intézmények növekvő kapacitása	eredmény	fő	ERFA	0	1000	FAIR	évente
A támogatott anti-diszkriminációs	output	db	ERFA	0	25	FAIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
programok száma							
A korai iskolaelhagyás csökkentéséhez kapcsolódó programok száma	output	db	ESZA	0	10	FAIR	évente
A támogatott képzésben részt vevők száma	output	fő	ESZA	0	7500	FAIR	évente
A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek (ISCED1, ISCED2) száma	output	fő	ESZA	0	1200	FAIR	évente
A támogatott képzésben képesítést szerzők száma	eredmény	fő	ESZA	0	6000	FAIR	évente
A támogatások eredményeként fejlesztett gyermekjóléti intézményekben nevelt gyermekek száma	eredmény	fő	ERFA	0	10 000	FAIR	évente
Támogatásban részesülő szemléletformáló akciók száma	output	db	ERFA	0	50	FAIR	évente

4. Célok és prioritások kapcsolata

A prioritások azonosítását a 2.5-ös fejezet tartalmazza, amelyek tartalmát főbb vonalaiban a 3. fejezet mutatja be. A jelen fejezetben az Iránymutatásban és az Útmutatóban foglaltakkal összhangban a „célok és a prioritások közötti kapcsolatok” kerülnek beazonosításra.

Az alábbi táblázatban a célok és prioritások kapcsolódásait foglaltuk össze, a legerősebb kapcsolatokat emelve ki. A fentiekén túl is lehetnek olyan elemei az egyes prioritásoknak, amely az elsődleges célkapcsolaton kívül más stratégiai cél megvalósítását is szolgálják, azonban az egyszerűbb áttekinthetőség érdekében itt ezek nem kerültek jelölésre.

4. táblázat: A stratégiai célok és a prioritástengelyek kapcsolódása

Stratégiai cél \ Prioritás	1. prioritás- Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért	2. prioritás- Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városrészteretért	3. prioritás- Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért	4. prioritás- Közlekedés-fejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában	5. prioritás- Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért	A prioritásokhoz közvetlenül nem illeszkedő, horizontálisan érvényesülő célok
1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés	✓					✓
2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és „zöld” gazdaság	✓					
3. Partnerség - a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben					✓	✓
4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával	✓					✓
5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város		✓	✓	✓		
6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése	✓	✓	✓	✓		
7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése		✓	✓	✓		

Stratégiai cél \ Prioritás	1. prioritás- Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért	2. prioritás- Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városrészterét	3. prioritás- Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért	4. prioritás- Közlekedés-fejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában	5. prioritás- Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért	A prioritásokhoz közvetlenül nem illeszkedő, horizontálisan érvényesülő célok
8. Befogadó, támogató, aktív társadalom					✓	✓
9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása		✓				

Jelmagyarázat:

szoros, erős kapcsolódás a stratégiai célok között

kevésbé szoros, de van kapcsolódás a stratégiai célok között

A területfejlesztési stratégiai és operatív program követi a BTFK által előirányzott célokat, azonban részben átstrukturálva és kiegészítve a koncepcióban meghatározott célhierarchiát tovább részletezi a tervműfajnak megfelelően.

A célokat és a prioritásokat részletesen ismertettük a 2.3 és a 2.5 fejezetekben. A fenti táblázatban látható, hogy a FÓTEP 5 prioritása hogyan illeszthető a koncepció stratégiai céljaihoz. Különösen erős kapcsolat mutatkozik a 2. gazdaságfejlesztési stratégiai cél és a 1. prioritás között, illetve az 5. és 9. településfejlesztési célok és a 2. prioritás között, továbbá az 6. környezeti cél és a 3. prioritás között. Egyértelmű a 7. stratégiai cél (közlekedés) és a 4. prioritás kapcsolódása, akárcsak a 8. stratégiai cél és az 5. prioritás kapcsolódása.

Az “1. Kezdeményező, együttműködő terület-, város- és térségfejlesztés” stratégiai cél, a “3. Partnerség - a jövő közös tervezése, összehangolt fejlesztések Budapesten és a várostérségben” stratégiai cél, és a “4. Nemzetközi szerepkör erősítése a térségi pozíció kihasználásával” stratégiai célok nem rendelhetők ennyire egyértelműen egy-egy prioritáshoz, hanem mindegyikhez hozzájárulnak, mintegy horizontális szempontként.

Egy stratégiai cél eléréséhez több prioritás is hozzájárulhat, jó példa lehet erre “A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése (6)”, amelynek elérését nemcsak a közvetlen környezetvédelmi célú beavatkozások szolgálják, hanem a különböző település- és közlekedésfejlesztési intézkedések is (2. és 4. prioritás).

Az átfogó célok vizsgálata szinte minden cél és prioritás között kapcsolatot mutatna, így annak önálló szerepeltetése nem indokolt.

Az alábbiakban a FŐTEP és a megyei területfejlesztési program koherenciája került vizsgálatra. Az 5. táblázatban a fővárosi területfejlesztési program prioritásai kerültek összevetésre a megyei prioritásokkal.

5. táblázat: A Pest megyei és a fővárosi prioritástengelyek kapcsolódása

Prioritás (FŐTEP)	1. prioritás- Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért	2. prioritás- Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városrészektől	3. prioritás- Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért	4. prioritás- Közlekedés-fejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában	5. prioritás- Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért
Prioritás (Pest Megyei Területfejlesztési Program)					
1. prioritás: Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása	✓				
2. prioritás: Pest megye fejlődésben lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (CLLD)	✓	✓	✓	✓	✓
3. prioritás: Közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében		✓		✓	
4. prioritás: Települési infrastruktúra fejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért		✓		✓	
5. prioritás: Fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása	✓		✓	✓	
6. prioritás: Társadalmi innováció, megújulás, a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem		✓			✓
7. prioritás: Testben és lélekben egészséges Pest megye		✓			✓

Jelmagyarázat:

szoros, erős kapcsolódás a stratégiai célok között

kevésbé szoros, de van kapcsolódás a stratégiai célok között

A táblázatban jól látható, hogy a prioritások több helyen is kapcsolódnak, külön érdemes kiemelni a megyei program 2. prioritását, ami a komplexitása miatt mindegyik fővárosi prioritást magába foglalja. A prioritások magas koherenciája jól jelzi, hogy az EU2020-as fejlesztési determinációk által kijelölt tematikus célkitűzések.

5. Tervezés-kísérő eljárások

5.1 Területi hatásvizsgálat

A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat (a továbbiakban: Területi hatásvizsgálat) készítését a Rendelet írja elő a területi tervek esetében, melyek körébe tartozik a területfejlesztési program is. A területi hatásvizsgálat a tervek javaslattevő fázisának megalapozó munkarészeként készül.

A Fővárosi Önkormányzat a Rendelet előírásainak megfelelően elkészítette a területfejlesztési (stratégiai és operatív) program területi hatásvizsgálatát, hogy a programban foglaltak várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait, illetve a javasolt változások várható következményeit feltárja és bemutassa a szakmai és társadalmi egyeztetésekben résztvevők, valamint a döntéshozók számára.

Az alábbiakban összefoglaljuk a hatásvizsgálat legfontosabb megállapításait:

A fővárosi területfejlesztési stratégia és program tartalmilag megfelel a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Kormányrendeletnek. ...

Összességében kijelenthető, hogy a fővárosi területfejlesztési program megfelelő formában való programozása és kivitelezése esetén várhatóan eléri a kívánt társadalmi és gazdasági hatásokat, vagy azok egy jelentős részét anélkül, hogy komoly környezeti kárt okoznának, vagy a meglévő gazdasági és társadalmi problémákat elmélyítené.

Súlyosabb hatásai lehetnek a tervezett fejlesztések elmaradásának, mint azok – akár részleges – megvalósításának. Kockázatként kell ezért számba venni, hogy a főváros 3. célterületi besorolásával csökken a felhasználható uniós források nagyságrendje, amelyet a vállalkozások szempontjából tovább nehezít, hogy a támogatás-intenzitás is csökken.

Szem előtt kell tartani azt is, hogy a megvalósítani tervezett fejlesztések eredményei és hatásai nem függvényszerűen jelentkeznek, hanem számos külső és a terv által befolyásolt tényező együttes hatásaként.

A prioritások és az intézkedések tartalmának és keretösszegének meghatározásával – a koncepcióhoz képest – jobban becsülhetők lettek a beavatkozások hatásai, azonban mindez nem helyettesíti a projektszintű hatásvizsgálatok szükségességét. Ezeket az egyes projektek megvalósíthatósági tanulmányai és engedélyezési tervdokumentációi fogják tartalmazni.

A stratégiai és operatív program céljait összevetve az országos és a vele megegyező tervi szinten elhelyezkedő Pest megye területfejlesztési koncepcióval, megerősíthető, hogy a megfogalmazott célok megfeleltethetők a magasabb tervi szintű céloknak. A megye tekintetében a kölcsönös előnyök szem előtt tartásával kerültek meghatározásra, szinergikus hatással egymást erősítik.

A program hatásvizsgálatának belső konzisztencia vizsgálata igazolta, hogy a stratégiai célok továbbra sem tartalmaznak ellentmondást, nem szerepelnek benne egymással ütköző célok. A stratégiai célok és intézkedések kisebb-nagyobb mértékben kapcsolódnak egymáshoz, erősítik egymást, illetve lehetőséget biztosítanak az uniós forrásból megvalósítandó országos programok (VEKOP, IKOP, KEHOP) forrásainak lehívására.

A területfejlesztési program a korábban már a koncepció kapcsán feltárt – és a terv megvalósításától függetlenül is fennálló – környezeti konfliktusokra megfelelő javaslatokat határozott meg. A környezeti konfliktusok értékelése rávilágított, hogy a célok meg nem valósulásának jelentős környezeti, társadalmi és gazdasági hatásai lennének. Így például a növekvő energiafelhasználás és a kedvezőtlen városszerkezet miatt fokozódó környezeti terhelésre, és ezáltal romló életkörülményekre, illetve demográfiai folyamatokra lehet számítani.

A program megvalósulása, az előzetes vizsgálat alapján, kedvező hatásokat eredményez mind környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból, amennyibe a fejlesztők a projektek megvalósítása során betartják a területrendezési és környezetvédelmi szabályokat.

A terv céljainak megvalósulása néhány esetben ugyan eredményezhet kisebb járulékos káros hatásokat is; ezek azonban kezelhető mértékűek, illetve aránytalanul kisebb mértékűek, mint a tervezett beavatkozások által orvosolni tervezett probléma. Ilyen káros hatással lehet a hiányzó közlekedési infrastruktúra elemek kiépítése (zaj- és légszennyezés) vagy éppen az egyes célok egyoldalú megvalósítása (pl. a turizmus egyoldalú fejlesztése okozta környezeti és társadalmi konfliktusok). Mindezen káros hatások a megfelelő beavatkozásokkal (pl. zajárnyékoló-falak építése), illetve arányos fejlesztésekkel kiküszöbölhetők, mérsékelhetők.”

A FŐTEP Területi hatásvizsgálatát a Fővárosi Önkormányzat a törzsdokumentummal együtt bocsátotta a 45 napos társadalmi egyeztetésre, összhangban a Rendeletben foglaltakkal. A dokumentumok az alábbi címen érhetők el: <http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>.

A Hatásvizsgálat tartalmához nagyságrenddel kevesebb észrevétel érkezett, mint a Programhoz. Ezek döntő többsége pontosítási és szövegezési javaslatokat tartalmazott. Az észrevételek a Területi hatásvizsgálat szövegében átvezetésre kerültek.

Az észrevételek alapján módosított Területi hatásvizsgálatot a Fővárosi Területfejlesztési Program tervezéskísérő eljárásainak eredményeit összegző II. kötete tartalmazza (II/A fejezet).

5.2 Stratégiai környezeti vizsgálat

A tervezéskísérő eljárások másik fontos eleme a stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) elvégzése, amelyet az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) sz. kormányrendelet alapján kell elkészíteni. Budapest Főváros Önkormányzata az SKV-vel kapcsolatos felkérő levelet 2013 októberében kiküldte a véleményező szervezetek számára. A véleményező szervezetek közül 4-en jelezték, hogy be kívánnak a folyamatba kapcsolódni, ezt követően került sor a tematika elfogadására. A megfelelő tervezési jogosultsággal rendelkező szakértői cég a fővárosi területfejlesztési program egyeztetési változata és az elfogadott tematika alapján készítette el az SKV elemzést.

Az Önkormányzat a stratégiai környezeti vizsgálatot (az alapját jelentő programmal együtt) 30 napos véleményezési határidővel megküldte a folyamatban részt venni kívánó szervezeteknek.

Az SKV véleményezésében 10 szerevezet vett részt, ebből 5-en elfogadták az elkészült vizsgálatot, 3-an fogalmaztak meg véleményt, amelyet az SKV készítői megvizsgáltak, és részben beépítettek a dokumentumba (FŐTEP II. kötet II/D fejezet). A be nem fogadott elemek tekintetében a beérkezett javaslatokat és észrevételeket megválaszolták.

A fővárosi területfejlesztési programhoz és az SKV-hoz kapcsolódó vélemények beérkezését és feldolgozását követően, a tervezők az SKV-hoz érkezett észrevételeket és válaszokat egy megbeszélés keretében 2014. április 22-én egyeztették a jogszabály által előírt szervezetekkel. A megbeszélésre a Főpolgármesteri Hivatalban került sor, amelynek emékeztetőjét a FŐTEP Tervezéskísérő eljárások eredményét összefoglaló II. kötete tartalmazza (II/D).

A kiforrott módosítási javaslatok beépítésre kerültek az SKV anyagába.

Az SKV fontosabb megállapításai és javaslatai be tudtak épülni a Fővárosi Területfejlesztési Programba, amelynek eredményeiről az alábbiakban számolunk be.

Az SKV a tervezők számára elsősorban 5. fejezetében fogalmazott meg javaslatokat. Ezek többsége, azaz a kedvezőtlen hatások csökkentése, és a környezetvédelmi megoldások hatékonyságának javítása érdekében megfogalmazott javaslatok a tervezői válasz szerint **a későbbi akciótervi, vagy pályázati fázis során lesz alkalmazható.** Az SKV értékelői ezzel egyetértenek, tehát fokozott figyelemmel kell lenni a pályázati kiírások és azok értékelése kapcsán, hogy ezen javaslatok érvényesítésre kerüljenek.

A javaslatok egy részét – mindezek mellett – a tervezők beépítették a Program szövegébe is horizontális célként, indikátorként, vagy a SWOT elemzés részeként. (Ezen módosításokra a társadalmi egyeztetési folyamat eredményeinek visszavezetése részeként került sor.)

A befogadott fontosabb javaslatokat az alábbi, 6. táblázatban foglaltuk össze. A táblázatban a pályázati kiírásoknál alkalmazható szempontok közül csak a leghangsúlyosabbakat kerültek kiemelésre.

6. táblázat Az SKV javaslatok beépülése a Programba

SKV készítői javaslatok	FŐTEP tervezői javaslatok a beépítésre	Beépítés helye a FŐTEP-ben
SWOT elemzés környezeti részeinek kiegészítése.	A javasolt megállapítások egy része beépítésre került.	1.6 fejezet SWOT elemzés kiegészítésre került.
A Fővárosi Területfejlesztési Program SKV-ban javasolt célrendszerének és a problémafának átvétele.	A javasolt célrendszer jónak mondható, azonban ebben a fázisban az átvezetése már nem megoldható.	
5.1.1 Fenntarthatóságra vonatkozó javaslatok		
Az olyan külső hatásokkal szembeni védelmet, mint a klímaváltozás mindenképpen erősíteni kellene az intézkedések tartalmánál	A tervezők a felvetéssel egyetértettek, az SKV-ban leírtaknak megfelelően a településfejlesztési prioritás felvezető szövegében beemelésre került.	10.3.2-es fejezet.
Csökkenteni kell a burkolt felületek kiterjedését, tudatosan törekedni kell a városi ökológiai hálózat megőrzésére	Horizontális szempontként való megjelenítése javasolt – a klímavédelemhez kapcsolódva.	2.2 Célstruktúra fejezet 3.1 intézkedés
Konkrét fejlesztésekkel szemben támasztható szempontok		
A fejlesztéseknek gondolnia kell a teljes életciklusra, a létesítésre, a fenntartásra és az elévülésre	Horizontális szempontként való megjelenítése javasolt – a klímavédelemhez kapcsolódva.	2.2 Célstruktúra fejezet
Előnyben kell részesíteni, az alacsony költségekkel fenntartható fejlesztéseket, pl. parkosításnál az önfenntartó, minimális gondozást igénylő felületeket.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél lehetséges figyelembe venni.	-
Felsorolás a tudatosan alkalmazandó környezeti szempontokról.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél lehetséges figyelembe venni.	
A „kultúra várost épít”, ha kulturáltak az emberek, és várost rombol, ha kulturálatlanok. Az eredmények jellemzően ezért csak a közösségfejlesztés eszközeivel tarthatók meg.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél lehetséges figyelembe venni.	-
5.1.2 Környezetvédelmi javaslatok		
Lehetőség szerint barnamezős beruházások kivitelezése javasolt.	A FŐTEP a barnamezős területeknek preferenciát biztosít a fejlesztések megvalósítása során, ezt önálló intézkedés is szolgálja.	Intézkedést nem igényel
Termőföldek rovására a jövőben	Támogatjuk horizontális célként,	2.2 Célstruktúra

SKV készítői javaslatok	FŐTEP tervezői javaslatok a beépítésre	Beépítés helye a FŐTEP-ben
már ne irányuljon fejlesztés akkor, ha még van a település belterületén beépítésre kijelölt, de fel nem használt terület. Amennyiben egy beruházás megvalósítása csak termőföldek igénybevételével valósítható meg, akkor a gyengébb minőségű termőföldeket kell igénybe venni.	de javasolják, hogy kerületi szinten kerüljön sor a beépítésre kijelölt, de fel nem használt területek vizsgálatra.	fejezet – Horizontális célként
Nagyon hasznos minden lehetséges helyen buszsávok kialakítása.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél szükséges figyelembe venni.	-
Javasoljuk, hogy járműbeszerzések során a csendesebb üzemmód is legyen szempont a kiválasztás során.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél szükséges figyelembe venni.	-
Minden új építésű épület, illetve felújítás esetében törekedjenek a minél alacsonyabb energiaigényű épületek megvalósítására.	Horizontális szempontként való megjelenítése javasolt – a klímavédelemhez kapcsolódva.	2.2 Célstruktúra fejezet 3.1 intézkedés
A zajvédő fal telepítése mellett fasor, növényzet telepítését javasoljuk.	A javaslatot elfogadjuk. Pályázati kiírások készítésénél szükséges figyelembe venni.	-
Kötőpályás közlekedés pályafelújítással járó fejlesztése esetén a csendesebb, kisebb rezgést biztosító kivitel javasolható.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél szükséges figyelembe venni.	-
Az éghajlatváltozás hatásait mérsékelő - építészeti megoldásokat (például zöld udvarok, zöld homlokzatok, (extenzív) zöldtetők mennyiségének, az árnyékoló, fényvisszaverő felületek, a csapadékvíz talajba szivárgását, elpárolgását lehetővé tevő vízáteresztő felületek kialakítását részesítsék előnyben a fejlesztések során.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél szükséges figyelembe venni.	-
A buszmegállókban az árnyékolás, a fény visszaverés biztosítása is szempont legyen a kialakítás során.	A javaslatot elfogadták. Pályázati kiírások készítésénél szükséges figyelembe venni.	-
A várható környezeti hatások monitorozására vonatkozó javaslatok (5.3)		
A 7.2. fejezetben megjelenített indikátorok jó része output indikátor, amely kevés, vagy semmilyen információt nem nyújt a beavatkozások tényleges eredményéről, hatásáról. Azaz, a	A javaslatot elfogadták, az indikátorokat javítják.	7.2 Fontosabb indikátorok fejezet

SKV készítői javaslatok	FŐTEP tervezői javaslatok a beépítésre	Beépítés helye a FŐTEP-ben
beavatkozások tényleges sikerének mérésére alig van indikátor.		
Javasolt indikátorok: <ul style="list-style-type: none"> • levegőminőség alakulása minimálisan a nitrogén-oxidok, szálló por ...; • alternatív energiatermelés alakulása; • az új funkcióval ellátott területek nagysága; • létesített, illetve megszüntetett zöldfelületek nagysága; • revitalizált barnamezős területek nagysága; • vízveszteség csökkenése az ivóvízhálózaton; • szennyvízbefogadó víz-folyások minőségének alakulása. 	A javasolt indikátorok – az országos OP-kkal való összevetés alapján – beemelésre kerülhetnek.	7.2 Fontosabb indikátorok fejezet

A környezetvédelmi célok és a FŐTEP intézkedések közötti összefüggések vizsgálatáról szóló fejezetben (3.3) az SKV-t értékelők 4 esetben jelezték, hogy a tervezett intézkedések nem járulnak hozzá a környezetvédelmi célok teljesüléséhez (szomorúságra adnak okot ☹), illetve 5 alkalommal találták a hatást semlegesnek (közömbösnek - ☺). Az esetek döntő többségében (21 alkalommal - ☺) a FŐTEP koherensnek mutatkozott a környezetvédelmi célokkal.

Az alábbiakban azt a 4 célt és a tervezői választ mutatjuk be, amelyek esetében az SKV készítők összhang hiányt jeleztek.

7. táblázat A környezeti szempontból problémásnak ítélt célok kezelése

Környezetvédelmi célok	SKV készítői észrevétel	FŐTEP tervezői javaslatok a beépítésre
Kevesebb és tisztább energia felhasználása a közlekedési szektorban, a közlekedésből származó ÜHG kibocsátás csökkentése 2012-től évente átlagosan 1 %-kal	A közlekedésfejlesztési 4. prioritás 4.3. fejlesztési célja alatt feladatként meghatározott „A közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának növelése, vonzó használati feltételek kialakítása (benne járművek beszerzése)”. Ennek részeként – amennyiben a támogatási feltételként megfogalmazásra kerül – figyelembe vehető a	A hivatkozott helyre („A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése” intézkedés) célleírásába a kiegészítés beépítésre került.

	kedvezőbb kibocsátású járművek beszerzése. Ez segítheti a cél megvalósulását.	
A levegő minőségére vonatkozó átmeneti uniós előírások teljesítése a kritikus városi területek tekintetében is, a kibocsátások csökkentése az EU követelményekkel és a Genfi Egyezményvel összhangban	A 3.1. ...légszennyezés kibocsátás csökkentés cél alatt megfogalmazott közösségi és kerékpáros közlekedés körülményeinek javítása, illetve a 4.3. és a 4.4. közösségi és egyéni közlekedés fejlesztése segítheti, amennyiben a gépkocsi közlekedési forgalmat minimálisan is, de csökkenteni képes. Ide sorolható 2.3. „ <i>Differenciált központrendszer létrehozása</i> ” – ami eredményezheti a közlekedési kényszer mérséklődését. A kellő hatékonysága ezen intézkedéseknek nem garantálható, célzott intézkedés pedig nincs.	A 3.2-es zaj- és légszennyezés intézkedés közvetlenül is hozzájárul a légszennyezés csökkentéséhez, azonban valóban a közösségi közlekedési fejlesztéseknek lehet jelentősebb közvetett hatása. A tervezett intézkedések hatásossága az elérhető források nagyságán fog múlni. Ez azonban kevésbé a FŐTEP kidolgozottságának, mint a főváros által elnyerhető uniós források nagyságrendjének függvénye.
A kisajátított területek növekedésének megállítása (2050-re), ... a talaj szerves-anyagtartalmának növelése	A FŐTEP nem fogalmaz erre vonatkozó célt	A FŐTEP közvetett módon jelenik meg a kisajátított területek növekedésének megállítása, azáltal, hogy a terv a barnamezős területek hasznosítása számára kíván preferenciát biztosítani.
A vízkivétel ne érje el a rendelkezésre álló megújuló víz-készletek 20%-át, azaz a túlzott vízkivételek csökkentése, a vízfogyasztás tudatosítása, a takarékos vízhasználat, a vízfelhasználás hatékonyságának javítása	A FŐTEP-ből a víztakarékosságra vonatkozó célok hiányoznak. Nem feltétlenül kell önálló célként megjelennie, fejlesztési feltételként is alkalmazható.	A víztakarékossághoz kapcsolódó tartalom közvetetten megjelenik a 3.4-es intézkedés leírásában, azonban önálló hivatkozással kiegészítésre került a szöveg. Fejlesztési feltételként a későbbi akciótervezési és pályázati konstrukció-fejlesztési fázisban tud megjelenni. Szerepeltetésével így a FŐTEP tervezői egyet tudtak érteni.

Fenti táblázatokat figyelembe véve megállapítható, hogy **a FŐTEP tervezői az SKV megállapításaival túlnyomó többségében egyetértettek, a relevánsakat a Programba beépítették.** A javaslatokkal is egyetértve, azok nagyobb részét horizontális szempontként, illetve a pályázati kiírásokban elvárásként kívánják a Program megvalósítása során érvényesíteni

Az SKV-t a tervezéskísérő eljárások elemeként a fővárosi területfejlesztési program (stratégiai és operatív munkarész) egyeztetési változatának mellékleteként kerül a Fővárosi Közgyűlés számára előterjesztésre (II. kötet – II/C fejezet, illetve az SKV véleményekre adott válaszokat tartalmazó II/D fejezet).

5.3 A 2007-13-as programozási időszakban felmerült végrehajtási tapasztalatok

A 2007-13. évi programozási időszakban általános problémát jelentett a pályázók számára az **önerő**, illetve biztosíték hiánya, melyet a gazdasági válság nyomán előállt hitelkínálat szűkülés is erősen befolyásolt. A probléma számos szerződéskötéstől vagy szerződéstől történő elállás okozója volt a gazdaságfejlesztési prioritásban, elsősorban a KKV-k részéről, főként a gazdasági válság hatásainak felerősödését követően. Az önkormányzatok önerő problémái elsődlegesen a turisztikai és humán infrastruktúra fejlesztési prioritások keretében jelentkeztek, melyre az önerő alap működése sok esetben megoldást jelentett. A 2014-20. évi programozási időszak előkészítése során a tapasztalatok figyelembe vételével mindenképpen tekintettel kell lenni az önkormányzati szféra megváltozott finanszírozási lehetőségeire az operatív programok sikeres megvalósítása érdekében.

A központi régió **forrás-adszorpciója országosan kiemelkedő**, amit a 2007-2013-as pályázati rendszerek is visszaigazoltak. Szinte alig volt olyan pályázati felhívás, amelynek keretét ne pályázták volna túl a projektgazdák, és amelyre ne érkeztek volna átgondolt támogatási igények, különösen a gazdaság-fejlesztés és az önkormányzati beruházások területén. A 2014-2020-as időszakban érdemes lesz erre továbbra is támaszkodni, és a belső forrás-arányok kialakítása során figyelembe venni.

A 2007-13. évi programozási időszak egyik fontos tanulsága, hogy a nagy összegű, és nagy bonyolultságú projektek esetében különös **gondot** szükséges **fordítani a projekt előkészítésre**. Egy-egy kevésbé jól előkészített projekt akár a javítására fordított több év után bizonyulhat támogatásra alkalmatlannak, ami főként a programozási időszak végén akár forrásvesztés veszélyét is hordozhatja. A legjellemzőbb példa az előbbiekre az M4 gyorsforgalmi út fejlesztését célzó projekt volt, de ide sorolandó a Budai Vár fejlesztésére irányuló projekt is.

Elsősorban a gazdaságfejlesztési és turizmusfejlesztési területeken, különös tekintettel a Közép-magyarországi régió fejlettségére, illetve azon tényre, hogy sok projekt esetében az alapvető problémát nem a megtérülési deficit, hanem a piaci finanszírozás hiánya okozza, javasolt a visszatérítendő támogatások arányának és szerepének növelése. A visszatérítendő támogatások további előnye, hogy azok alkalmazásával olyan alapok hozhatóak létre, melyek újra és újra felhasználhatóak az elkövetkezendő fejlesztési időszakok folyamán.

Egyes **hátrányos helyzetű célcsoportok** és térségek esetében a sztenderd egyfordulós pályázati rendszer is teljesíthetetlen feladat elé állítja a kedvezményezetteket. Ezek esetében közvetett támogatási rendszerek alkalmazása lehet indokolt, ahol a közvetítő szervezetek számolnak el a hozzájuk kihelyezett forrásokkal, amelyekből a célcsoport tagjai az alapvető készségfejlesztő képzésekhez, vagy egyéb foglalkoztatási támogatásokhoz juthatnak.

Fontos szerepe lesz az érdemi hatások vizsgálatának például a városfejlesztési támogatások esetében, ahol túlzott szerepet kaptak a köztérfejlesztések során a presztízs beruházási elemek, miközben háttérbe szorultak a gazdaságfejlesztési, közösség-építési és egyéb komponensek. Javasolt lehet az eredeti főútca módszertant figyelembe venni, amelyek révén a 2007-2013-as időszakban felhasznált források töredékével lehetne érdemi hatást elérni.

A pályázók számára problémát jelentett a 2007-13. időszakban, hogy az **elérhető információk** nehezen voltak hozzáférhetőek, nehezen értelmezhetőek és sok esetben nem következetesek. Egy projekttel kapcsolatban a pályázónak sok, különböző időpontokban megjelent dokumentumot kell megismernie és alkalmaznia, amelyek sokszor egymással sem voltak teljes összhangban. A fenti problémák megoldására születtek meg több operatív program esetében az úgynevezett általános pályázati útmutatók, melyek azon feltételeket tartalmazzák, melyek minden pályázat esetében egységesen alkalmazandóak, így az adott területre vonatkozó speciális pályázati útmutatók könnyebben kezelhetőek áttekinthetőek.

Az elmúlt pár évben a Kormány jelentős erőfeszítéseket tett ezek egyszerűsítése és összehangolása érdekében, amelyek eredményeként a végrehajtás eljárásrendje jelentősen egyszerűsödött. Fontos szerepe lehet – az új nem-pályázatos – eljárásrendek bevezetésének, amelyekről azonban csak a részletes eljárásrendek kidolgozását követően lehet megítélni, hogy mennyiben egyszerűsítik a forráslehívást.

A 2007-13. évi Közép-Magyarországi Operatív Program célkoherenciájának vizsgálata után elmondhatjuk, hogy a Közép-Magyarországi Operatív Programban **rögzített célok** a nagy egészhez viszonyítva csak kis részükben **sérülnek a kiírási szintig**, jelentős torzulással nem kellett számolni. E kevés torzulás közül az egyik jelzésértékű: a kreatív gazdaság, kreatív ipar támogatásának háttérbe szorulása. Az operatív program cél-szinten az 1.5 intézkedésen belül átvette a régió stratégiai tervének egyik hangsúlyos célkitűzését: a kreatív régió megvalósítását. Az operatív programban még megjelenik azon tevékenységek támogatása, amelyek gyökere az egyéni kreativitásban, képzettségben és képességekben rejlik (kulturális gazdaság), az akciótervek szintjén azonban ez a cél elveszett, így a pályázati kiírások szintjén sem jelenhetett meg. Ezáltal egy fontos, a regionális identitást érintő cél sérült. A fővárosi tervezés számára is fontos jel lehet, hogy az uniós módszertanon belül nehéz érvényre juttatni a nem „hagyományos” támogatási területhez kapcsolódó, nem szabvány eszközökkel végrehajtható fejlesztési célokat.

Javasolt a későbbiekben a tervezési hierarchiát úgy kialakítani, hogy az az operatív programok akcióterveire, illetve pályázati kiírásaira is olyan kötelező elvárásokat fogalmazzon meg, akár jogszabályi szinten is, mely biztosítja valamennyi az operatív programban foglalt cél teljes körű, a pályázati kiírások szintjén is megjelenő érvényesülését.

A Közép-Magyarországi Operatív Programra jellemző, hogy a célok sokaságából és a források nagyságrendjéből és korlátosságából adódó elaprózottság miatt az intézkedések egy részénél várhatóan nem lehet érdemi, hosszútávon érzékelhető eredményt elérni az operatív program célkitűzései tekintetében. Ez a kockázat a jóval kisebb forráskeretből gazdálkodó 2014-2020-as Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) tekintetében még fokozottabban érvényesül.

A 2014-20. évi időszak tervezése során javasolt a célokat már a tervezés kezdeti szakaszától megfelelően priorizálni, és a ténylegesen legfontosabbnak, elsődlegesen megoldandónak ítélt problémákból levezethető célokra koncentrálni a forrásokat. Fontos előzetesen minél pontosabban felmérni a cél elérésének forrásigényét, és szükség esetén a kevésbé fontos célok esetében a forrásallokáció mellőzésével megteremteni a szükséges keretösszeget.

6. Közreműködő szervezetek

6.1 Intézményi és eljárásrendi rendelkezések

A Program végrehajtásának fő felelőse és így a **legfontosabb közreműködője Budapest Főváros Önkormányzata**. A Főpolgármesteri Hivatalon belüli munkamegosztás alapján a legnagyobb szerepe a Városépítési Főosztálynak és a Projektmenedzsment Főosztálynak lesz, amely utóbbinak a szakmai felügyeletét a Városfejlesztési Főpolgármester-helyettesi Iroda látja el.

A stratégiai irányításba, a stratégiai döntések előkészítésébe és a program monitoring tervékenységbe azonban több szervezeti egység is bekapcsolódik, feladatot vállal az alábbiak szerint:

Területfejlesztési Bizottság (új szervezeti egység)

- delegáltak: Kormány, Fővárosi Önkormányzat, kerületek képviselői, a stratégiai partnerség célcsoportjainak delegáltjai.
- összfővárosi érdekeket érintő stratégiai döntések előkészítése, egyeztetése.

Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettes/ Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettesi iroda:

- döntéselőkészítés a Közgyűlés/Főpolgármester számára
- városfejlesztési ügyek koordinálása
- stratégiai partnerségek előkészítése
- képviselet koordinálása az országos szintű egyeztetési platformokon (pl: Duna Régió Stratégia)
- monitoring feladatok koordinálása

Fejlesztési Koordinációs Munkacsoport (új egyeztetési platform)

- rendszeres és ad-hoc jellegű működés
- ágazati, fővárosi cégstratégiák egyeztetése, koordinálása
- projekt sor aktuális állapotának egyeztetése
- ágazatokhoz köthető információk megosztása
- kooperációs mechanizmusok kialakítása a projektek előkészítésében, s szükséges lépések (közte lobbifunkció) megszervezésében.

Résztvevői:

- Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettes/ Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettesi iroda;
- főépítész / Városépítési főosztály

- főosztályvezetők / képviselők

Monitoring Bizottság (új szervezeti egység)

- fejlesztési stratégiák megvalósításának követése, értékelése (a kézhez kapott monitoring jelentések megvitatása)
- résztvevők indikatív listája (a Területfejlesztési Bizottság döntése alapján pontosítható)
 - Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettes / Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettesi Iroda
 - főépítész / Városépítési főosztály
 - főosztályok delegáltjai
 - civil, gazdasági és intézményi szféra képviselői

Városépítési Főosztály

- budapesti fejlesztési ügynökségi feladatokat ellátó szervezeti egység szakmai felügyelete
- Fejlesztési Koordinációs Munkacsoporton keresztül ágazati tervek, projektek, városfejlesztési (koncepcionális és stratégiai) illeszkedésének ex-ante értékelése
- Fejlesztési Koordinációs Munkacsoport működésének szervezése (előkészítés, koordináció)
- városfejlesztési tematikus programok szakmai kialakítása, elkészítésük megszervezése, koordinálása
- összehangolás a rendezési terveszközökkel
- döntés-előkészítéshez anyagok előállítása (program, adott esetben projektszinten is), egyeztetés kezdeményezése a Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettesi Irodával / Projekt Koordinációs Munkacsoporttal
- projektötletek azonosítása, előkészítő tanulmányok elkészíttetése, megvalósíthatóság értékelése az elkészített vizsgálatok alapján-döntéselőkészítő anyagok összeállítása
- projektek műszaki tartalmának, és engedélyezési eljárás részletes kidolgozása
- tervezetés elindítása, koordinációja
- közbeszerzések szakmai tartalmának előkészítése

Főosztályok

- ágazati szakmai koncepciók és programok kialakítása a település és területfejlesztési stratégiákhoz illeszkedő feladatok, intézkedések integrálásával
- országos szintű szakpolitikák követése, szakmai befolyásolása, szükséges anyagok előkészítésének koordinálása
- cégek felügyelete, informálása

- projektötletek azonosítása, előkészítő tanulmányok elkészítése, megvalósíthatóság értékelése az elkészített vizsgálatok alapján
- projektek műszaki tartalmának és engedélyezési eljárás részletes kidolgozása
- tervezetés elindítása, koordinációja
- közbeszerzések szakmai előkészítése

Projektmenedzsment Főosztály:

- központi pályázatírási kapacitás-támogatási szerződés megkötéséig
- nemzetközi projektek koordinálása
- főosztályok rendszeres tájékoztatása
- információgyűjtés, lobbitevékenység, partnerszervezés, kapcsolatépítés

A Főosztály három egységből áll: a Pályázatkezelési Osztályból, a Projekt-megvalósítási Osztályból és a Brüsszeli Képviselőtől.

- Pályázatkezelési Osztály a szakmai főosztályokkal együttműködve előkészíti a Fővárosi Önkormányzat európai uniós források felhasználásával megvalósítani kívánt projektjeire benyújtandó pályázatokat.
- A Projekt-megvalósítási Osztály a támogatási szerződések megkötése után, a szakmai főosztályokkal együttműködve ellátja a projektek végrehajtásával összefüggő feladatokat, előkészíti az európai uniós támogatásból megvalósuló projektek támogatási szerződés módosításaira vonatkozó közgyűlési előterjesztéseket.
- A Brüsszeli Képviselő ellátja a Főváros képviselőjét Brüsszelben az uniós intézmények felé, előkészíti a Főváros európai uniós szakpolitikákat érintő állásfoglalásait.

Közbeszerzési Főosztály

- Projektmenedzsment Főosztályon keresztül közbeszerzések előkészítése, lefolytatása
- projektekhez kötődő közbeszerzési eljárások belső auditja

Budapest Főváros Városfejlesztési Tervező Kft.

- stratégiai tervezés és felülvizsgálat
- területrendezési eszközök elkészítése, felülvizsgálata
- városfejlesztési kutatások
- városfejlesztési projektek szakmai előkészítése

Projektek előkészítésében, **végrehajtásában résztvevő szervezetek**

- Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány
- Budapest Esély Nonprofit Kft.
- Budapest Városfejlesztési és Városrehabilitációs Zrt.
- Budapesti Fesztivál- és Turisztikai Központ nonprofit Kft. (szervezetfejlesztésre javaslat a stratégiában)
- BVK Holding Budapesti Városüzemeltetési központ Zrt. tagvállalatai
- Budapesti Közlekedési Központ Zrt.
- Budapest Főváros Vagyonkezelő Központ Zrt.
- Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.
- Fővárosi Vízművek Zrt.

Fejlesztési ügynökségi feladatokat ellátó új, vagy meglévő szervezeti egység

- projektek szakmai előkészítésében való részvétel (irányelvek, részletes tartalom, üzleti terv, stb.)
- műszaki tartalom és engedélyezési eljárás részletes kidolgozásában való közreműködés
- tervezetés szakmai felügyeletében való részvétel
- közbeszerzési eljárások tartalmának előkészítésében való részvétel
- a projektek megvalósításában a műszaki, pénzügyi, kommunikációs menedzsment feladatok ellátása
- a projektek megvalósításával járó teljes körű adminisztrációs feladatkör ellátása (általános projekt menedzsment)
- Facility Management feladatok ellátása az átadott projektek vonatkozásában (kötelező fenntartási időszak)

Városkommunikációs ügynökségi feladatokat ellátó új, vagy meglévő szervezeti egység

- városszéma kialakításának és gondozásának menedzselése
- városfejlesztési tervezés és projektek kommunikációs és partnerségi feladatainak ellátása, szervezése-széleskörű partnerségi adatbázis kialakítása és gondozása, bővítése; partnerségi kapcsolatok erősítésének, bővítésének tervezése (intézményesített formális és informális módon, eszközök, módszerek kidolgozása, alkalmazása)
- város média megjelenéseinek előkészítésében való részvétel
- város kiállításokon, vásárokon való megjelenésének előkészítésében való részvétel

Stakeholderek

A korábban felsorolt – a Fővárosi Önkormányzathoz közvetlenül köthető – szervezetek és szervezeti egységek mellett fontos szerepet kaphatnak a Program végrehajtásában a külső, de a megvalósításra (pozitív, vagy negatív) hatással bíró, szereplők, az ún. stakeholderek.

A partnerségi terv alapjául szolgáló Rendelet 18. § (5) bekezdése alapján a megyei területfejlesztési koncepciót és programot véleményezésre meg kell küldeni a szomszédos megyei önkormányzatoknak és a Rendelet 10. számú mellékletében szereplő, következő szervezeteknek:

- az Országos Területfejlesztési Tanács,
- a miniszterek,
- az országos önkormányzati érdekszövetségek,
- az érintett térségi fejlesztési tanácsok,
- az érintett megyei jogú városok önkormányzata (Budapest Főváros Önkormányzata és kerületi önkormányzatok),

A fentiekben jelölt szervek többsége egyúttal ún. ‘stakeholdernek’ is tekinthető, akiken a Program sikeres megvalósítása múlhat. A minisztériumoknak szerepük lehet a források biztosításában, míg a kerületi önkormányzatoknak az egyes intézkedésekhez kapcsolódó projektek megvalósításában.

A FÓTEP támogatási területei meglehetősen szerteágazóak, ezért megvalósítása számos szereplő (önkormányzatok, **gazdasági társaságok, civil szervezetek**, és költségvetési szervek) részvételét feltételezi. Az együttműködés szükségességét erősíti, hogy stratégiai célok között is hangsúlyosan megjelennek a térségi és intézményi együttműködésre vonatkozó elvárások.

Kiemelkedően fontos a Pest megyével, a kerületekkel fenntartandó és elmélyítendő kapcsolat, illetve a program megvalósulásában érdekelt kormányzati intézményekkel, és intézményfenntartókkal kialakítandó együttműködés. Mivel Budapest csak térségi partnereivel együtt lehet sikeres, a szükséges együttműködési fórumokat létre kell hozni.

Üzleti és civil szervezetek bevonása

Az üzleti szféra bevonását és bevonhatóságát a Fővárosi Területfejlesztési Program végrehajtásába jelentős mértékben meghatározza, hogy az EU Strukturális Alapok felhasználását szabályozó intézmény- és eljárásrendszer milyen feltételeket alakít ki. A Program által meghatározott beavatkozások többsége a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Programra fog támaszkodni. A releváns vállalkozás-fejlesztési és kutatás-fejlesztési intézkedések kedvezményezettjei várhatóan az érintettek versenyeztetésén alapuló pályázati eljárásokban kerülnek kiválasztásra. A vissza nem

térítendő támogatásokról a hangsúly a visszatérítendő forrásokra fog áthelyeződni. A Fővárosi Önkormányzat a forráskihelyezésbe intézményei révén be tud kapcsolódni.

A **vállalkozások** javaslatait és szempontjait az őket képviselő **érdekképviseleti szervezetek** révén tudja becsatornázni, támaszkodva – egyebek mellett – a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával (BKIK), illetve a Vállalkozók Országos Szövetsége – Közép-Magyarországi Regionális Szervezetével (VOSZ-KMRSZ) kialakított kapcsolatokra.

A jelen tervezési fázis lezárultát követően, a pályázati- és egyéb hitelkonstrukciók tartalmának kialakítása során kerül ismételten sor az üzleti szféra képviselőinek bevonására. A tapasztalataikra a Fővárosi Önkormányzat támaszkodni kíván, és ennek becsatornázásában számít a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány (BVK) közreműködésére. A 2014-2020-as időszakban a kutatás-fejlesztés és innováció kiemelkedően fontos fejlesztési terület lesz. A Program, összhangban az országos tervekkel, nagy hangsúlyt kíván helyezni a vállalkozások és a kutatóhelyek közötti együttműködésekre és ennek ösztönzésére. Az ezt támogató intézményrendszert az üzleti szféra képviselőivel összehangoltan indokolt kialakítani. A közvetlenül gazdaságfejlesztési célt szolgáló intézkedések mellett, fontos szerepe lehet az egyéb például barnamezős területeket érintő beavatkozásoknak, ahol a területek rehabilitációját követően a közfunkciók, illetve a vállalkozások betelepítése lesz a cél. A lehetőségek megismertetésében a Fővárosi Önkormányzat a saját intézményei mellett a vállalkozási érdekképviseleti szervezetekre is támaszkodni kíván.

A Közép-magyarországi régióban a **civil** szervezetek száma az országos átlagnál magasabb, így közvetlen kapcsolattartásra csak korlátozottan van lehetőség. Tevékenységüket többnyire **ernyőszervezetek** fogják össze, amelyek már a tervezés fázisában igen aktívak voltak. A Fővárosi Önkormányzat a végrehajtási időszakban is fenn kívánja velük tartani a kapcsolatot. A civil szervezetek számos esetben az egyes intézkedések kedvezményezettjei lesznek; ezeknél az ernyőszervezeteknek tájékoztatói és információ-átadási szerepe lesz. A civil szolgáltatók a befogadó és aktív társadalom kialakításában (5. prioritás) juthatnak leginkább szerephez, képzések, munkaügyi, szociális és egyéb támogató szolgáltatások megvalósítása révén. A szociális városrehabilitációs projektek esetében, az ún. soft elemek megvalósítása esetében hárulnak rájuk hasonló feladatok. A barnamezős rehabilitáció területein – a vállalkozásokhoz hasonlóan – az új közösségi szolgáltatások létrehozásában és működtetésében lehet szerepük.

A Fővárosi Önkormányzat a hivatkozott intézkedések sikeres végrehajtása érdekében a tervezett konstrukciók kialakítása során kívánja bevonnai az ernyőszervezeteket.

Európai Unió intézményrendszer

A program megvalósításához legnagyobb arányban várhatóan az Európai Unió Strukturális Alapok 2014-20 forrásai (továbbiakban: uniós források) fognak hozzájárulni. Ezeket egészíthetik ki a központi kormányzati támogatások, és a fővárosi önálló bevételek. A főváros szempontjából elérhető uniós források felhasználását a VEKOP, az IKOP és a KEHOP szabályozza, amelyek tervezetét a Kormány 2013 októberében bocsátotta társadalmi vitára. A programok még nem tartalmazták a végrehajtásra vonatkozó részletes rendelkezéseket, mivel az uniós jogszabályok sem kerültek elfogadásra.

A 2014-2020-as uniós források intézményrendszeri szabályozásával kapcsolatban csak a fontosabb irányvonalak érzékelhetők, a pontos feladatmegosztás még nem ismert. A Kormány döntése értelmében az uniós fejlesztési források felhasználását **központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszer** biztosítja a következő hét éves költségvetési ciklusban. Ennek megfelelően az 1600/2012. (XII.17.) Korm. határozatban a 2014-2020 források támogatáskezelését végző irányító hatóságokat közvetlenül, az egyes operatív programok végrehajtásáért felelős minisztériumokon belül jelölték ki. Ugyanakkor az 1545/2013. (VIII.15.) Korm. határozat értelmében a Kormány úgy döntött, hogy a Regionális Fejlesztési Ügynökségek (amelyek a 2007-2013-as ciklusban a regionális operatív programok közreműködő szervezeti feladatait látták el) 2014. január 1-től a területileg érintett megyei önkormányzatok irányítása alá kerülnek. Így a Közép-magyarországi régió regionális fejlesztési ügynöksége (Pro Régió Ügynökség) a Pest megyei Önkormányzat és a Fővárosi Önkormányzat tulajdonába került.

Az erős központi koordináció melletti elköteleződést támasztja alá az a tény, hogy a 475/2013 (XII.17.) Korm. határozattal a 2007-2013-as és azt megelőző támogatási ciklusokat lebonyolító Nemzeti Fejlesztési Ügynökséget a kormány 2014. január 1-i hatállyal megszüntette, az irányító hatóságok jogutódjaként szintén az egyes operatív programok végrehajtásáért felelős minisztériumokat jelölte meg.

8. táblázat: A Fővárosi kedvezményezettek számára pályázható operatív programok intézményei

Programozási időszak	2007-2013-as programok					2014-2020-as programok		
Operatív program	KMOP	KEOP	KÖZOP	TÁMOP	ÁROP	VEKOP	KEHOP	IKOP
Irányító Hatóság	NGM	NFM	NFM	EMMI	MEH	NGM	NFM	NFM
Közreműködő szervezet	Pro Régió	NFM	NFM	EMMI	MEH	Pro Régió?	NFM?	NFM?

Forrás: Pro Régió Ügynökség szerkesztése a kapcsolódó jogszabályok alapján

A 2007-2013-as intézményrendszer átalakítása keretében 1085/2014. (II.28) Korm. határozat értelmében a Gazdaságfejlesztési Operatív Program, a Közlekedés Operatív Program, a Környezet és Energia Operatív Program, valamint a Társadalmi Megújulás Operatív Program pályázatainak kezelésével kapcsolatos korábban közreműködő szervezetek útján ellátott feladatokat az operatív programok végrehajtásáért felelős miniszterek saját erőforrásaikkal látják el a jövőben.

A korábban közreműködő szervezetek által ellátott feladatokért 2014-20 ciklusban felelős intézmények a Kormány által még nem kerültek kijelölésre, azonban a fent leírt átalakítások vélhetően alapjaiban meghatározzák a következő program ciklus intézményi kereteit is.

A jelenlegi hatáskörmegosztások alapján az látszik, hogy a Fővárosi Területfejlesztési Program megvalósításában – a projektgazdák mellett – a Nemzetgazdasági Minisztériumnak (VEKOP Irányító Hatóság) és a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak (IKOP, és KEHOP Irányító Hatóság) lesz fontos szerepe.

A projekt-előkészítés során fontos változás lehet, hogy a Kormányzat nem minden kiírás esetében kívánja a sztenderd pályázati kiválasztási eljárásrendet alkalmazni, különösen az önkormányzati kedvezményezettek tekintetében. A felújítandó iskolák, vagy egyéb intézmények versenyztatása felesleges költségeket ró az önkormányzatokra, miközben például a leginkább rászoruló intézmények előzetes kiválasztásával csak azon fenntartók költenek az előkészítési költségekre, akik később ténylegesen meg is valósítják a projektet. A szabályozás részletei azonban még nem ismertek.

A végrehajtásban és finanszírozásban további változást jelentenek új komplex területi programok megvalósítását szolgáló eszközök, az Integrált Területi Beruházás (ITB), és a Community Lead Local Development (CLLD), azaz helyi közösségek által vezetett helyi fejlesztések.

Az ITB egy új típusú beavatkozás az Európai Unió területfejlesztési eszköztárában, melyet a 2014-2020 időszakban első alkalommal lehet használni. Olyan területi fókuszú fejlesztések támogatására használható, amelyek csak egy, vagy több operatív program több prioritástengelyének felhasználásával finanszírozható.

Az Integrált Területi Beruházásokat a Főváros Integrált Területi Program (melynek részei lehetnek a Tematikus Fejlesztési Programok) elkészítésével alapozza meg, amely benyújtásra kerül a VEKOP Irányító Hatósághoz. Az Irányító Hatósággal Integrált Területi Beruházási Megállapodást kell kötni a program finanszírozására és végrehajtására.

Az ITB végrehajtása két eljárásrend alapján történhet:

- projektcsomag – jellemzően közszolgáltatások fejlesztésénél,
- felhívásos eljárás – jellemző KKV fejlesztésnél

Jelen tervezési feladattal párhuzamosan három Tematikus Fejlesztési Programot készít elő a Fővárosi Önkormányzat, amelyek a fővárosi ITB részeként valósulhatnak meg a jövőben:

- A Duna menti területek összehangolt fejlesztése;

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése;
- Szociális városrehabilitáció.

A fenti három programon felül további programok definiálására és megvalósítására is lehetőség van.

Az ITB kidolgozása során figyelembe kell venni, hogy a regionális támogatási térkép szerint a fővárosi vállalkozások meglehetősen alacsony támogatás intenzitás mellett juthatnak csak vissza nem térítendő támogatásokhoz.

Támogatás maximális mértéke		
Nagyvállalat	Középvállalat	Kisvállalat
0%	10%	20%

A 2014-2020 között kísérleti jelleggel bevezetésre kerülő támogatási eszköz, a CLLD előképét a korábbi LEADER program adja. A program lényege a helyi gazdaságfejlesztés, helyi közösségek fejlesztése, foglalkoztatás bővítés, társadalmi együttműködés, ezen belül a hazai tematikus fókusz a kulturális fejlesztések, a helyi gazdaság erősítése és a közösségek erősítése adja.

A CLLD-eket Helyi Akció Csoportok (HACS) készítik elő és bonyolítják le, amely csoportokban az önkormányzat mellett részt vesznek, vállalkozók, civilek, helyi lakosok. A döntéshozatalban egyik szféra sem rendelkezhet 49%-nál nagyobb szavazati aránnyal. A HACS-ok feladata a Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) kidolgozása, benyújtása, végrehajtása. A Fővárosban a kerületeknek 8,2 Mrd Ft fejlesztési forrás áll majd rendelkezésére a CLLD keretében.

Összegzésként a támogatási eljárások tekintetében elmondható, hogy a korábbi hagyományos pályázati felhíváson alapuló projektkiválasztás mellett a 2014-2020-as támogatási időszakban új eszközök is megjelennek. A Program finanszírozására bevonható támogatások a következő eszközökkel lesz elérhető a végrehajtás időszakában:

- pályázat (a 2007-2013-as időszak eljárásainak megfelelően);
- kiemelt projekt (a 2007-2013-as időszak eljárásainak megfelelően);
- ITB - Integrált Területi Beruházás;
- CLLD - helyi közösségek által vezetett helyi fejlesztések;
- egyéb nem pályázati eljárás.

A végrehajtáshoz kapcsolódó fővárosi intézményrendszert az országos keretek tisztázását követően, vagy annak formálódásával párhuzamosan érdemes véglegesíteni. Mindettől függetlenül, a Fővárosi Önkormányzat, és annak intézményei, illetve a tulajdonában álló gazdasági szervezetek egyrészt **projektgazdaként** jelennek, jelenhetnek meg az uniós források felhasználásában, másrészt az ITB eszköz révén **pályáztató szervezetként**.

ITB program végrehajtásának szervezeti kérdései

Az ITB keretében megvalósuló programok végrehajtására az eszköz sajátosságait figyelembe vevő egyedi szervezeti, végrehajtási rendszer került kialakításra a következő három funkciócsoport szerint:

- stratégiai, irányítási feladatokra (tervezés, monitoring, értékelés, felülvizsgálat, partnerség),
- projektkiválasztási feladatokra (egyedi projektek bírálata, fejlesztése, konstrukció kiírások tervezése, projektek értékelése) és
- projektvégrehajtási feladatokra (szerződésmenedzsment, projektnyomonkövetés és ellenőrzés, projektzárás, tájékoztatás, ügyfélszolgálat).

A stratégia jóváhagyását és a Fővárosi Önkormányzat ITB gazdaként történő nevesítését/kijelölését követően kerülhet sor az ITB megvalósításának jogi alapját képező keretszerződés megkötésére. A fenti feladatokat részben vagy egészben az ITB-t végrehajtó szervezetre ruházhatják az operatív programok irányító hatóságai (továbbiakban IH), így a szerződés egyrészt rögzíti az OP források terhére történő kötelezettségvállalás tényét, a rendelkezésre bocsátott források mértékét, másrészt meghatározza az ITB megvalósításával kapcsolatos, kiemelten ITB gazda funkcióhoz kapcsolódó feladatokat. A keretszerződés az uniós jogszabályban foglaltakat figyelembe véve konkrét kötelezettségeket tartalmaz abszorpció és ITB szintű indikátorok, illetve az ezek teljesüléséhez szükséges feladatok (pl. ütemterv, jelentési kötelezettség, stb.) terén. Az ITB-hez kapcsolódó irányítási, stratégiai feladatok tehát szükségszerűen a Főváros hatáskörébe kerülnek, amennyiben az operatív programok ITB-ként befogadják a valamely Tematikus Fejlesztési Programot. Míg a végrehajtási feladatok várhatóan az IH-k feladatkörében maradnak, a kiválasztási feladatok egy jelentős része várhatóan szintén a Fővárosi Önkormányzat feladatkörébe kerül.

Projektkiválasztási feladatok

Az ITB megvalósítását szolgáló projektek kiválasztása két eljárásrend szerint történik. A projektek egy része már az ITB keretében nevesítésre kerül, másik része esetében pedig – azokon a területeken, ahol a közvetlen kiválasztás kevésbé indokolt (pl. egyszerűbb, kisebb összegű, jellegükben hasonló projektek) – a támogatásra érdemes projektek kiválasztása pályázati felhívást követő versenyeztetés alapján történik. Ez utóbbi esetében a Főváros elképzelhető, hogy csak közreműködőként vesz részt a pályázati felhívás elkészítésében.

A nevesített projektek esetében várhatóan a Főváros feladata lesz a projektkiválasztási folyamat lefolytatása, és a támogatandó projektek körére vonatkozó javaslat összeállítás. A projektértékelés során a Fővárosnak biztosítania kell a projekteknek az előzetesen meghatározott kiválasztási szempontrendszer (formai és tartalmi értékelési szempontok) alapján történő részletes szakértői vizsgálatát, értékelésének elkészítését. A projektek bírálata érdekében a Főváros bíráló bizottságot hív össze, amely tartalmazza

az ITB megvalósításában érintett partnerszervezetek képviselőit és a szükséges szakértőket. A bírálóat eredményéről a Főváros írásos előterjesztést készít a Közgyűlés számára a jóváhagyás érdekében. A Közgyűlés megtárgyalja és formális határozatot hoz a támogatásra javasolt projektekről, amelyet megküld az IH számára.

Az ITB keretében nevesített, az ITB szempontjából stratégiai jelentőségű, közvetlenül kiválasztott projektek esetében a Főváros szakmai segítséget nyújt a projekt elkészítéséhez, kiemelten információ, koordináció (pl. több projektet érintő kérdésekben), speciális szakértelem bevonása révén.

Stratégiai irányítási feladatok

A stratégiai irányítási feladatok a TFP megtervezésén túl magába foglalja a stratégia végrehajtásának nyomon követését, előrehaladásának értékelését és a kapcsolódó jelentések elkészítését, a szükséges módosítások előkészítését és végigtárgyalását, továbbá a nyilvánossághoz kapcsolódó partnerségi és kommunikációs feladatok biztosítását. E feladatok a TFP céljainak lényegét érintik, ezért e feladatcsoport esetében a tervezési lépésekhez hasonlóan a TFP-ben érintett partnerek bevonásával kell, hogy megtörténjen.

Az ITB szintű indikátorok teljesülése, ezáltal a stratégia megvalósítása kizárólag akkor lehet sikeres, ha az egyes projektek végrehajtása garantálja a tartalom, kiemelten a projekt szintű indikátorok teljesülését. A Főváros, mint ITB gazda folyamatosan kapcsolatot tart a kedvezményezettekkel, értékeli a projektszintű indikátorok teljesülésének helyzetét, segíti az esetlegesen felmerülő problémák megoldását. A kedvezményezettek szakmai támogatásának részeként a több projektet érintő kérdésekben megbeszéléseket, tájékoztatót/ képzést szervez és gondoskodik a jó gyakorlatok elterjedéséhez szükséges tudásmegosztásról.

A Főváros az ITB megvalósulásáról rendszeres jelentést készít a döntéshozók, Közgyűlés és KSZ/IH-k számára, kiemelve és értékelve a stratégia megvalósításának terén elért előrehaladást, az ITB szintű indikátorok teljesülését, eredményeket, esetleges problémákat és további teendőket. Eljár a hatáskörébe tartozó, a projektek megvalósításához szükséges problémák megoldása érdekében. A Főváros gondoskodik az ITB megvalósításához kapcsolódó kommunikációs feladatok elvégzéséről.

Projektvégrehajtási feladatok

Az ITB gazdai feladatok erősen kapcsolódnak a Tematikus Fejlesztési Programok tervezése során a Főváros által vállalt koordináló szerephez. A tervezés 4-5 hónapjának tapasztalatai alapján e szerepkör szükségszerűen a Fővárosra hárul, amennyiben egész Budapestet érintő és partnerségi módon kialakított fejlesztési projektek megvalósítása a cél. A Főváros koordinálása és a kerületek valós, aktív részvétele mellett megvalósított fejlesztési programoknak több egyértelmű előnye is van:

- lehetőség nyílik az egész várost érintő stratégiai tervezésre;

- becsatornázzhatóak a kerületeknél, illetve külső szereplőknél rendelkezésre álló információk;
- az ágazati szereplők bevonásával a szakági, államigazgatási kompetenciába tartozó, valamint a területi alapú fejlesztési elképzelések összekapcsolhatók;
- a budapesti területi szereplőknek közösen nagyobb a lobbijereje;
- átláthatóbbá válik a tervezés;
- egyszerre érvényesülhetnek a kerületek helyi programvégrehajtási kapacitásainak és tapasztalatainak, illetve a Főváros átfogóbb szemléletének előnyei.

A TFP-k tervezésének tapasztalatai alapján valamennyi területi szereplő részt tud venni egy ilyen típusú partnerségi folyamatban, és erre a tervezésen túl a végrehajtás fázisára vonatkozóan is határozott igény mutatkozik.

6.2 Kedvezményezettek

Kedvezményezettként a programban meglehetősen széles szervezeti kör jelenik meg az önkormányzati szereplőktől a gazdasági társaságokig, illetve az intézményfenntartókig. Ezek részletes bemutatását a jelen stratégiai program 3. fejezete, illetve az operatív programrész (II. Operatív munkarész) tartalmazza.

Az alábbiakban az egyes prioritások főbb kedvezményezetteit mutatjuk be táblázatos formában.

9. táblázat – A kedvezményezettek összefoglalása

Prioritás	Kedvezményezettek fő típusai
Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért	Önkormányzatok (különösen üzleti infrastruktúra tekintetében) Vállalkozások Központi költségvetési szervek Gazdasági társaságok Felsőoktatási intézmények köztestületek, alapítványok, egyesületek
Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városszerkezetért	Önkormányzatok (fővárosi, kerületi) Központi költségvetési szervek Gazdasági társaságok non-profit szervezetek
Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért	Önkormányzatok és társulásai Magyar Állam Állami szervezetek Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága Gazdasági társaságok (köztük a nonprofit jogállású önkormányzati vállalatok) Vízközmű tulajdonosok Intézményfenntartók
Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában	KKK/NIF/MÁV BKK /Fővárosi Önkormányzat VOLÁN társaság Agglomerációs települések önkormányzatai
Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért	Önkormányzatok Non-profit szervezetek Egyházak Gazdasági társaságok Érintett oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézmények, illetve azok fenntartói

7. Monitoring és értékelési terv

7.1 A mérőszámok meghatározásának alapelvei

A területfejlesztési program céljainak mérése érdekében olyan mérőszámrendszert kell kialakítani, amely egyrészt összhangban van az uniós célrendszerrel, másrészt teljesíti az úgynevezett SMART kritériumokat. Az utóbbi egy angol betűszó, amely a „Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-based” szavakból áll össze.

Magyarra fordítva ezek a kritériumok a következők:

- A jó indikátornak **specifikusnak** kell lennie (Specific), azaz olyannak, ami kimondottan az adott cél teljesülését méri. Fontos, hogy valóban arra a jelenségre vonatkozzon, amit mérni szeretnénk, és a mutató értelme, jelentése, azonos legyen a döntéshozók, a nyilvánosság és a projektmenedzsment számára egyaránt.
- Az indikátor legyen **mérhető** (Measurable), és megbízható, azaz legyen rá elfogadott, vagy kidolgozandó, de könnyen alkalmazható módszertan, amit az érintettek könnyen átvehetnek.
- Elengedhetetlen, hogy az adatok legyenek **hozzáférhetőek** (Achievable), hiszen ha semmilyen szervezet nem gyűjti, és a projektgazda sem tudja mérni, akkor az a mutatószám a gyakorlatban használhatatlan, így aztán sem projekt, sem program-szinten nem lesz alkalmazható.
- A mutatónak **relevánsnak** (Relevant) kell lennie, azaz a projekt azon jelenségét kell mérnie, ami érdekes a program egésze szempontjából. Az output indikátorok esetében ezt általában könnyebb biztosítani, az eredmény és hatásindikátorok esetében azonban ez már nem ennyire egyértelmű, hiszen számos esetben egy jelenség (pl. foglalkoztatás, turisztikai látogatószám) alakulásához számos külső tényező is hatással bír, amelyeket a támogatási rendszer által nem befolyásol. A magasabb indikátor szinteken ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a relevancia szempontjára.
- Az indikátornak **idő-alapúnak** (Time-based) kell lennie, azaz a jelenséget az adott időponthoz kötötten kell jellemeznie. A célértékek megadásakor nem szabad elsiklani a fölött sem, hogy a bázisérték mérésének időpontja is megadásra kerüljön, csakúgy mint a célérték teljesülésének időpontja.

A 2007-2013-as programozási időszak egyik nagy tanulsága az **indikátor-szettek előzetes és pontos meghatározásának szükségessége** volt. Gyakran akár az azonos jelenséget mérő output indikátorok tekintetében is több módszertan futott párhuzamosan. Ennek az egyik leglátványosabb példája a teremtett munkahelyszám mérésének rendezetlensége volt. Gondot okozott, hogy egyes pályázati konstrukciók tekintetében a bázislétszámot is bele kellett számítani a teremtett munkahelyek számába, míg más konstrukciók esetében csupán a különbözetet, illetve időben is elvált

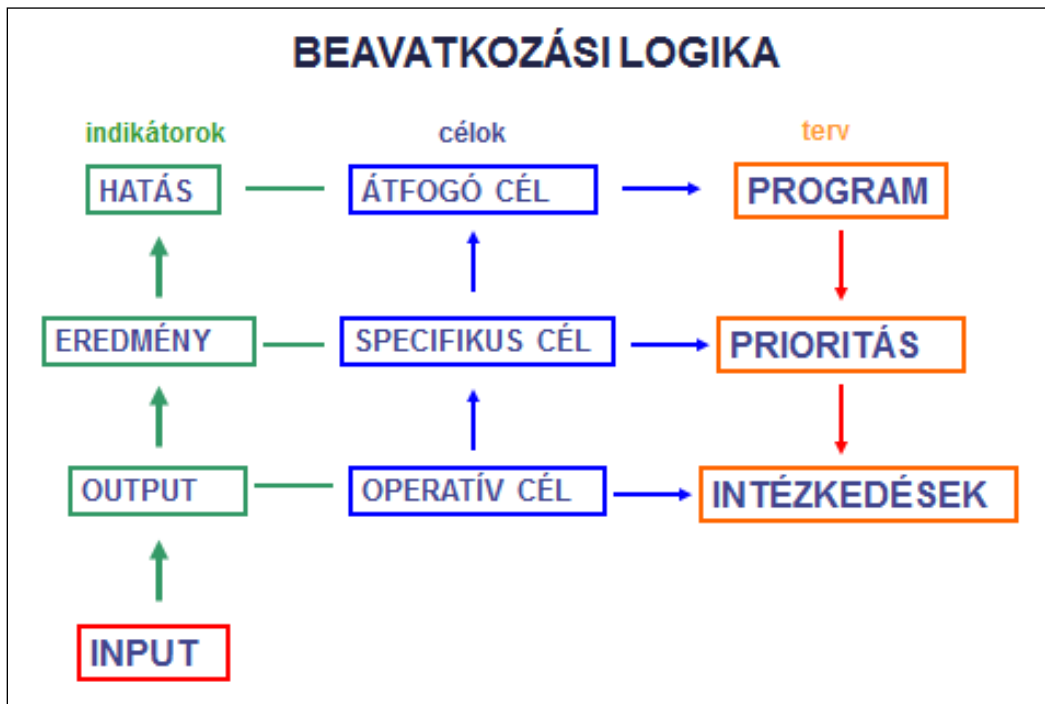
a folyamat, mivel a munkahelyteremtésnél egyes konstrukciók megengedték, hogy a projektgazdák a fenntartási időszak végére tegyenek vállalásokat.

A célérték teljesülés ellenőrzésében, és az összevethetőségben jelentett mindez gondot, mindaddig, amíg az intézményrendszer a kötelezően alkalmazandó kulcsindikátorok rendszerét ki nem alakította, illetve nem definiálta az egyes indikátor-szettek tartalmát.

A 2014-2020-as időszakban az **Európai Bizottság** azzal kíván elébe menni a problémának, hogy eleve **megad** olyan **mérőszámokat**, amelyek az általa meghatározott tematikus célkitűzések, illetve beavatkozási prioritások teljesülését mérik. Ezek alkalmazását a tagállamok számára előírja, akiknek az általuk tervezett támogatási konstrukciók illeszkedését le kell vezetniük az uniós tematikus célkitűzésekből.

Másik fontos tapasztalat a projektgazdák által tett **vállalások irrealitása** volt, mivel azok – főleg a magasabb pontszám reményében – számos esetben túlzottan magas célértéket határoztak meg. A képet árnyalja, hogy számos esetben ezekre a vállalásokra a pénzügyi, illetve hitelválság előtt került sor, és a pénzügyi, gazdasági környezet drasztikus változása miatt nem tudtak teljesíteni. Az új tervezési időszakban a végrehajtási intézmény-rendszernek is fokozott óvatossággal kell eljárnia a célértékek meghatározása terén.

Az egyes célszintek és az annak megfeleltethető indikátor-szintek kapcsolódását az alábbi 4. ábra mutatja be.

4. ábra – A célok és indikátorok kapcsolódása

Az output indikátorok tervértékeinek meghatározása során a kedvezményezettek által tett vállalások összessége adja ki az egyes támogatási konstrukciók célértékeit. Az intéz-

kedések megvalósulása esetén az összeadódó outputok vezetnek a prioritás szinten meghatározott specifikus célok eléréséhez és az ehhez kapcsolódó eredmény-indikátorok célértékének teljesüléséhez. A prioritások összessége járul hozzá a tervezett hatások eléréséhez, amik az adott operatív program átfogó céljainak teljesülését mérik.

A programszinten összesíteni kívánt indikátorokon túl, a szerződés-kötés során a kedvezményezetteknek majd rögzíteniük kell azokat a számszerűsített mutatókat, amelyekkel saját projektjeik előrehaladását és sikerességét mérni lehet a megvalósítás folyamán.

A fenti elvek mentén határoztuk meg a programhoz, illetve az egyes prioritásokhoz és intézkedésekhez kapcsolódó célok mérőszámait, amelyeket a szövegben a megfelelő helyeken feltüntettük.

7.2 A fontosabb indikátorok

A Fővárosi Területfejlesztési Program (FŐTEP) indikátorrendszerét alapvetően meghatározza, hogy milyen mérőszámok kerülnek az uniós forrásból finanszírozott programokban elfogadásra. Mivel finanszírozás szempontjából a FŐTEP erősen a közösségi forrásokra támaszkodik, ezért az indikátorainak jelentős része is a VEKOP-ból és az IKOP-ból, illetve a KEHOP-ból kerül áttemelésre.

Az alábbiakban a 7.1-es fejezetben leírtak és az uniós programokban meghatározottak alapján kialakított fontosabb indikátorokat mutatjuk be táblázatos formában.

10. táblázat – A fővárosi területfejlesztési program fontosabb indikátorai

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázis-érték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Program szintű indikátorok							
Egy főre jutó bruttó hazai termék növekedése	hatás	ezer forint	ERFA	6096 (2011)	7925	KSH	2 évente
A 15-64 évesek foglalkoztatási rátája	hatás	%	ERFA	64,2 (2012)	70%	KSH	2 évente
Kutatás-fejlesztési ráfordítások ezer lakosra	hatás	millió forint	ERFA	123 (2012)	150	KSH	2 évente
Budapest levegőjének éves szálló por (PM ₁₀) átlagkoncentrációja	hatás	µg/m ³	ERFA	29 (2012)	25	OLM	2 évente
Budapest levegőjének nitrogén-oxidokkal való szennyezettsége a légszennyezettségi index szerint	hatás	minőségi index	ERFA	szennyezett (4) (2012)	megfelelő" (3)	OLM	2 évente
Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és "zöld" Budapestért – 1. prioritás							
A támogatások eredményeként megmozgatott magánberuházás	eredmény	millió HUF	ERFA	0	25 000	FAIR	évente
A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások	output	db	ERFA	0	200	FAIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mérték- egység	Finanszí- rozó Alap	Bázis- érték	Célért- ék (2022)	Adat- forrás	Jelentés i gyakori- ság
száma							
A támogatott attrakciók száma	output	db	ERFA	0	20	FAIR	évente
A támogatott vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	500	FAIR	évente
A támogatott K+F együttműködések száma	output	db	ERFA	0	15	FAIR	évente
A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	25	FAIR	évente
Teremtett új munkahelyek száma	eredmény	teljes munkaidő egyenérték	ERFA	0	500	FAIR	évente
A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma	eredmény	teljes munkaidő egyenérték	ERFA	0	100	FAIR	évente
Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városrészektől – 2. prioritás							
Városfejlesztési beavatkozások által érintett terület nagysága	output	m ²	ERFA	0	100 000	FAIR	évente
Támogatással érintett lakosok száma a fejlesztett / megújított településrészekben	eredmény	fő	ERFA	0	100 000	FAIR	évente
Közösségi bérház-programban fejlesztett épületek száma	output	db	ERFA	0	10	FAIR	évente
Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma	output	db	ERFA	0	10	FAIR	évente
Az új funkcióval ellátott területek nagysága	output	m ²	ERFA	0	10 000	FAIR	évente
Revitalizált barnamezős területek nagysága	output	ha	ERFA	0	40	FAIR	évente
Megújított fővárosi zöldterületek	output	ha	ERFA	0	100	EMIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázis-érték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
növekedése							
Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért – 3. prioritás							
Támogatott zöldfelületi és természetvédelmi beavatkozásokkal érintett terület	output	m2	ERFA	0	10000	FAIR	évente
A középületek elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	eredmény	MJ/év	ERFA, KA	0	850 000	FAIR	évente
Üvegházhatású gáz kibocsátás csökkenése	eredmény	tonna CO ₂ eq	ERFA	0	124 000	BKÁÉ	évente
A megújuló és hulladék energiahordozóból származó energia felhasználás aránya Budapesten	hatás	%	ERFA	0,45	1	BKÁÉ	évente
Zöldfelületi intenzitás Budapesten	hatás	%	ERFA	47	48,5	Kutatási elemzés	5 évente
Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában – 4. prioritás							
A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	output	km	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
Az érintett vasúti szakaszon szállított személyek száma	eredmény	ezer fő	ERFA, KA	0	3 000	FAIR	évente
A felújított vagy korszerűsített vasútvonalak teljes hossza	output	km	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
A fejlesztett városi kötőpályás szakaszokat használó utasok száma	eredmény	ezer utas/nap	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
Megtakarított utazási idő a városi kötőpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan	eredmény	ezer utasóra/év	ERFA, KA	0	100 000	FAIR	évente
Korszerűsített városi	output	km	ERFA, KA	0	80	FAIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
kötőpályás hálózat hossza							
Létrehozott P+R parkolóhelyek száma	output	db	ERFA, KA	0	6000	FAIR	évente
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	output	km	ERFA	0	250	FAIR	évente
Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért – 5. prioritás							
Támogatott gyermekgondozási intézmények növekvő kapacitása	eredmény	fő	ERFA	0	1000	FAIR	évente
A támogatott antidiszkriminációs programok száma	output	db	ERFA	0	25	FAIR	évente
A korai iskolaelhagyás csökkentéséhez kapcsolódó programok száma	output	db	ESZA	0	10	FAIR	évente
A támogatott képzésben részt vevők száma	output	fő	ESZA	0	7500	FAIR	évente
A képzésben résztvevő alacsonyán képzettek (ISCED1, ISCED2) száma	output	fő	ESZA	0	1200	FAIR	évente
A támogatott képzésben képesítést szerzők száma	eredmény	fő	ESZA	0	6000	FAIR	évente
A támogatások eredményeként fejlesztett gyermekjóléti intézményekben nevelt gyermekek száma	eredmény	fő	ERFA	0	10 000	FAIR	évente
Támogatásban részesülő szemléletformáló akciók száma	output	db	ERFA	0	50	FAIR	évente

Az indikátorok köre a dokumentum továbbfejlesztése során átalakulhat és bővíthet, ha az uniós támogatásból részesülő programok tartalma változik.

2014. harmadik negyedévének végéig várhatóan meghatározásra kerülnek azok a kulcsindikátorok, amelyek az egyes operatív programok előrehaladását egységesen mérik, ezeket a jelen területfejlesztési stratégiában és programban is át kell vezetni.

A 2007-2013-as Közép-Magyarországi Operatív Program félidei értékelése több esetben „tervezési inkonzisztenciákat” jelzett, ezek elkerülése érdekében javasolt a 2014-20. évi programok indikátorainak tervezését úgy végrehajtani, hogy egyrészt a mérhetőség biztosítása elsődleges szempont legyen, ehhez minél egyszerűbb, és könnyebben beszerezhető mutatók meghatározására van szükség, másrészt kötelezően elő kell írni a program szintű indikátorok alacsonyabb szintű dokumentációkban történő megjelenítésének kötelezettségét.

Az indikátorrendszer kialakítása során a fenti szempontok hangsúlyosan figyelembe lettek véve.

7.3 Értékelési terv

A fővárosi területfejlesztési program megvalósításához elsősorban az EU Strukturális Alapok forrásai tudnak hozzájárulni, így érdemes lesz a területfejlesztési program értékelési mechanizmusait is az uniós programok értékelési logikájához igazítani. Az EU-s értékelési elvárásokat a kapcsolódó EK Rendeletek szabályozzák.

„Értékeléseket kell végezni a programok kidolgozása minőségének és végrehajtásának a javítása érdekében, valamint eredményességük, hatékonyságuk és hatásuk felmérésére.” (1303/2013 EK rendelet 54. cikk (1))

A programértékeléseket az elvégzésük időpontját tekintve három csoportba sorolhatjuk: előzetes (ex-ante), közbenső (mid-term), és utólagos (ex-post) értékelés. Tartalmukat tekintve vannak közöttük hasonlóságok. A különbségeket az alábbiak szerint lehet bemutatni:

1. **Az ex-ante** (előzetes) értékelés egy tervezés alatt / megvalósítás előtt álló program értékelési dokumentuma.

Az értékelés főbb céljai, feladatai az alábbiak:

- uniós stratégiához, nemzeti és regionális fejlesztési szükségletekhez való hozzájárulás felmérése, a korábbi programozási időszak következtetései beépítésének vizsgálata;
- a készülő dokumentum koherenciájának vizsgálata;
- a belső logika ellenőrzése (mennyire következnek a célok a helyzetelemzés megállapításaiból);
- a kijelölt célok társadalmi-gazdasági megalapozottságának; a közös stratégiai kerettel, nemzeti reformprogrammal való összhangjának vizsgálata;
- a program várható hatásainak, eredményeinek prognosztizálása; a számszerűsített célértékek relevanciájának bemutatása;
- a nemek közötti egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, és a fenntartható fejlődés érdekében tett intézkedések megfelelőségének bemutatása.

Az ex ante értékelés elkészítése az irányító hatóság felelőssége. Az értékelést egy külső szakértővel kell készíttetni a program elfogadása előtt. Az elkészült értékelést az operatív programmal együtt kell benyújtani a Bizottságnak.

2. A **mid-term** (időközi) értékelés célja az adott – végrehajtás alatt álló – program eredményeinek pénzügyi és tartalmi értékelése. Az időközi értékelés azt vizsgálja, hogy sikerül-e / sikerülhet-e a programidőszak végéig kitűzött célokat teljesíteni. Az időközi értékelés során – főleg a hatás és eredmény indikátorok esetében – többnyire csak becslésekkel lehet élni, mivel a megvalósuló fejlesztések eredménye és hatása pár évvel később lesz érzékelhető. Amennyiben a célok teljesülése veszélyben forog a mid-term értékelés javaslatokat tesz a célok elérést segítő intézkedésekre, illetve szükség esetén a célértékek módosítására.

„A Bizottság saját kezdeményezésére elvégezheti a programok értékelését. A Bizottság tájékoztatja az irányító hatóságot, az eredményeket pedig megküldi az irányító hatóságnak, valamint az érintett monitoring-bizottság rendelkezésére bocsátja.” (1303/2013 EK rendelet 56. cikk (4))

A program időközi értékelését várhatóan 2016-ban érdemes lesz elkészíteni mivel az uniós támogatási rendszerekből származó források a Közép-magyarországi régióban meglehetősen kis összegben állnak rendelkezésre, és ezek lehívására már várhatóan az első pár évben sor kerül, függetlenül attól, hogy a tervezett forrásallokáció egy lassú felfutással számol (lásd 6. ábra).

A mid-term értékelés ütemezését az ún. eredményességmérési keret tervezett bevezetése is befolyásolja, amely a – finanszírozást biztosító – uniós operatív programok esetében egy forrásvisszatartást jelent, amelynek a felhasználását várhatóan 2019-ben vizsgálják felül.

3. Az utólagos (**ex post**) **értékelést** a program végrehajtás lezárulását követően, 2024. december 31-ig kell elkészíteni. Az utólagos értékelést a Bizottság vagy – a Bizottsággal szoros együttműködésben – a tagállamok végzik. Ez az értékelés már alkalmas a tényleges eredmények és hatások felmérésére, megvizsgálva, hogy az eredeti célkitűzéseket sikerült-e elérni / teljesíteni. Az utólagos értékelés vizsgálja a források felhasználásának mértékét, a végrehajtás módját, a program eredményességét és hatékonyságát, a társadalmi-gazdasági hatásait. Az elemzés a program-ciklus menedzsment elveinek megfelelően inputokat ad későbbi programok, akciótervek tervezéséhez.

Természetesen ez a három értékelés nem pótolja a folyamatos (on-going) értékelést, amely periodikusan (minimum félévente) vizsgálja a pénzügyi végrehajtás előrehaladását, a forráslekötéseket, csakúgy, mint a mutatószámok tényértékeinek alakulását, illetve a tervértékek alapján becsülhető teljesülést. Mindez azonban már a monitoring tevékenység számára biztosít információkat.

7.4. Monitoring feladatok

A monitoring olyan tevékenység, amely a program végrehajtását folyamatosan figyelemmel kíséri, és elemzi az elért outputokat és eredményeket, illetve szükség esetén elvégzi a szükséges beavatkozásokat, amennyiben a programcélok elérését valamilyen tényező veszélyezteti.

A monitoring legfontosabb szervezete a monitoring bizottság, amely összetételének legfontosabb vonásait az 1303/2013 EK rendelet szabályozza.

Összetétel: „(1) A monitoring-bizottság összetételéről a tagállam határoz, feltéve, hogy a monitoring-bizottság az érintett tagállami hatóságok, a közreműködő szervezetek és az 5. cikkben említett partnerek képviselőiből áll. A partnerek képviselőit – átlátható eljárások útján – az egyes partnerek delegálják a monitoring-bizottságba. A monitoring-bizottság minden tagja rendelkezhet szavazati joggal.

(3) A Bizottság tanácsadói minőségben részt vesz a monitoring-bizottság munkájában.

...

(5) A monitoring-bizottság elnöke a tagállam vagy az irányító hatóság képviselője”. (1303/2013 EK rendelet 48. cikk (1),(3),(5))

Az 5. (1) cikkben meghatározott monitoring –bizottsági partnerek:

- a) illetékes városi és egyéb hatóságok;
- b) gazdasági és szociális partnerek; valamint
- c) a civil társadalmat képviselő érintett szervezetek, beleértve a környezetvédelmi partnereket, a nem kormányzati szervezeteket, valamint a társadalmi befogadást, a nemek közötti egyenlőséget és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát előmozdító szervezeteket.”

A monitoring bizottság évente legalább egyszer ülésezik. Meggyőződik az operatív programok végrehajtásának eredményességéről és minőségéről a következő rendelkezések szerint:

- a) Felülvizsgálja az operatív program végrehajtását és a célkitűzései elérésének előrehaladását. Ennek során figyelembe veszi a pénzügyi adatokat, a közös és a programspecifikus mutatókat, beleértve az eredménymutatók értékének változásait, illetve a számszerűsített célértékek elérésének előrehaladását és a 21. cikk (1) bekezdésében említett eredményességmérési keretben meghatározott részcélokat.
- b) Megvizsgálja a program teljesítését érintő valamennyi kérdést, beleértve az eredményességi felülvizsgálat következtetéseit is.
- c) Az irányító hatóság által esetlegesen javasolt programmódosításokat véleményezi.
- d) Észrevételeket tehet az irányító hatóság számára a program végrehajtása és értékelése tekintetében, a kedvezményezettekre háruló adminisztratív terhek csökkentéséhez fűződő intézkedéseket is ideértve.
- e) A monitoring bizottság az észrevételei eredményeképpen hozott intézkedéseket monitoring alá vonja. (1303/2013 EK rendelet 49. cikk (1)-(3))

A 2014-2020-as időszakban is megalakításra kerülnek azok az egyes operatív program szintű monitoring bizottságok, amelyek a 2007–2013-as időszak programjainak ellenőrzését és felügyeletét végezték. Az 1303/2013 EK rendelet 47. cikk (1) értelmében az operatív program elfogadásáról szóló határozat tagállam részére történő megküldését követően három hónapon belül, a tagállam az intézményi, jogi és pénzügyi keretének megfelelően, létrehozza a monitoring bizottságot.

Az intézményi keretek kiszámítható biztosítása érdekében Budapest Főváros Önkormányzata Területfejlesztési Bizottság felállítását tűzi ki célul. A Területfejlesztési Bizottság tagjai között nem csak a kerületi önkormányzatok képviseltetik magukat, hanem a tudományos élet, a gazdaság és a civil szektor is.

A Területfejlesztési Bizottság közreműködésével kell felállítani a **Monitoring Bizottságot**, amelynek feladata a terület- és városfejlesztési célok megvalósulásának nyomkövetése. Ilyen módon a települések nem csak a tervezés és döntéshozatali folyamatába kapcsolódnak be, hanem az értékelésbe is.

Monitoring Bizottság lehetséges feladatai és tagjai (az ITS tervezete alapján):

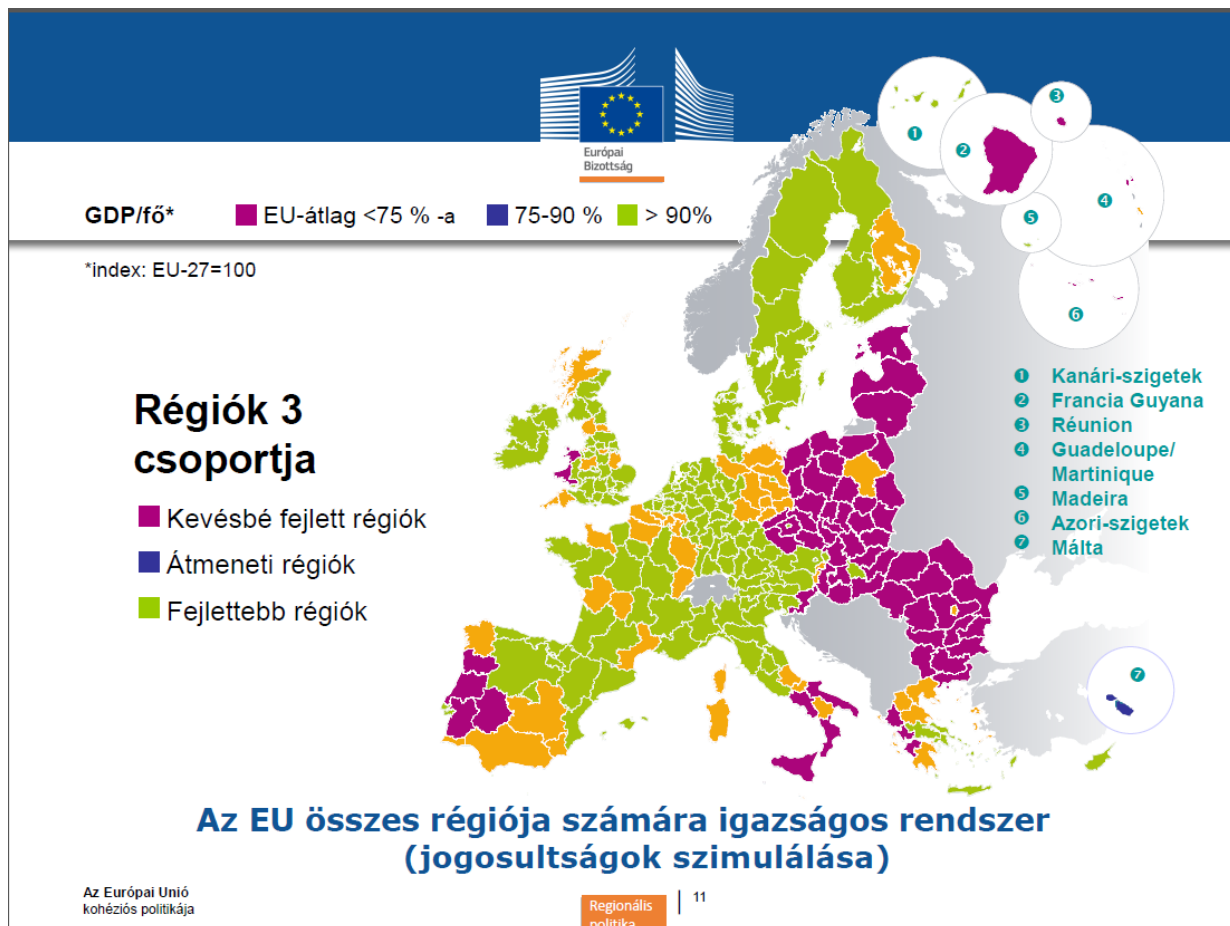
- fejlesztési stratégiák megvalósításának követése, értékelése (a kézhez kapott monitoring jelentések megvitatása)
- résztvevők indikatív listája (a Területfejlesztési Bizottság döntése alapján pontosítható)
 - Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettes / Városfejlesztésért felelős Főpolgármester-helyettesi Iroda;
 - főépítész / Városépítési Főosztály;
 - Főosztályok delegáltjai;
 - civil, gazdasági és intézményi szféra képviselői.

A Monitoring Bizottság a fenti feladatai részeként a területfejlesztési koncepció és a jelen területfejlesztési (stratégiai és operatív) program megvalósítását is felügyeli. Összetételéhez és működéséhez az uniós programok monitoring bizottságai szolgáltathatnak példát.

8. Forrásütemezés

A fővárosi területfejlesztési program céljainak megvalósításához legnagyobb mértékben várhatóan az Európai Unió 2014-20-as kohéziós forrásai (továbbiakban: uniós források) tudnak hozzájárulni, ezért az alábbiakban röviden összefoglaljuk az uniós finanszírozás lehetőségeit.

A Közép-magyarországi régió és azon belül Budapest speciális helyzetben van a NUTS II szintű hazai régiók között, mivel az egy főre jutó GDP értéke alapján – a kapcsolódó uniós jogszabályok szerint – a fejlettebb régiók közé tartozik (ún. 3. célterület), így kevesebb támogatásban részesülhet, mint a többi 6 magyarországi ún. konvergencia régió.

5. ábra: Az egyes régiók várható besorolása az EU Kohéziós politikája szempontjából

A főváros szempontjából elérhető uniós források felhasználását elsősorban – az ERFA és ESZA forrásokat tartalmazó – VEKOP, illetve a Kohéziós Alap forrásaira építő IKOP és

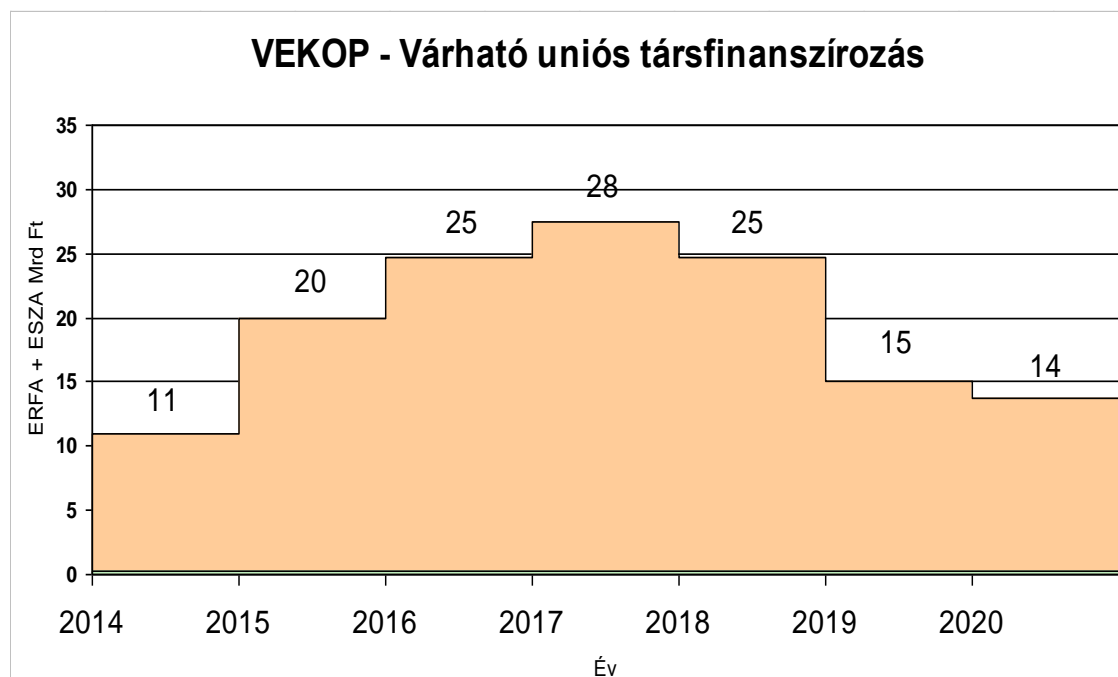
KEHOP szabályozza (11. táblázat). Ezek keretösszegeiből a fővárosi kedvezményezettek közvetlenül juthatnak támogatáshoz. A VEKOP keretösszege – a program egyeztetési változata alapján – 267,4 Mrd Ft, amely Pest megyei, illetve országos kormányzati fejlesztések megvalósítását is szolgálja.

11. táblázat: A 2014-20-as operatív programok tervezett megoszlása

Operatív program	Forrás	Forrásaránya
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)	ERFA, ESZA	~36,40%
Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	KA, ERFA	~13,8%
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	KA, ERFA	~14,9%
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	ESZA, ERFA	~10,94%
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	ERFA, ESZA	~3,6%
Terület- és településfejlesztési OP (TOP)	ERFA,	~15,5%
Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP)	KA	~4%

Forrás: Partnerségi megállapodás tervezete (2014. március)

Az operatív program (és esetleges) alprogramok kidolgozása során kiemelt figyelmet kell fordítani a VEKOP forrásainak ütemezésére, amelyet az alábbi ábra szemléltet.

6. ábra: A VEKOP tervezett forrásütemezése

A többi hat régió ERFA és ESZA forrásaiból akkor részesedhetnek Közép-magyarországi projektek (ún. 15%-os rugalmassági keret), ha a tervezett fejlesztésről egyértelműen bizonyítható, hogy az országos célt szolgál, és a konvergencia régiók kedvezményezettjeit is segíti, illetve ezt a célterületek közötti átcsoportosítást Európai Bizottság is előzetesen elfogadja. Közvetett módon tehát az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program és a Gazdaság és Innováció Operatív Program forrásai is hozzájárulhatnak a főváros területén megvalósuló fejlesztésekhez.

12. táblázat – *Becsült finanszírozási igény*

Prioritás címe	Becsült finanszírozási igény (Mrd Ft)	Finanszírozás forrása, a finanszírozás becsült mértéke (Mrd Ft)				
		ERFA	ESZA	KA	Egyéb	Nemzeti hozzájárulás
Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért	102	46	-	-	8,5	47,5
Településfejlesztési beavatkozások a hatékony város-szerkezetért	312	119	-	23,8	5,95	124,25
Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért	490	31,25 ³	-	348,5	-	92,75
Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában	830	182,5	-	395,25	-	252,25
Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért	86	-	30,25	-	18,7	33,55

Az ERFA és ESZA alapok esetében a nemzeti hozzájárulás mértéke 50%; a KA alapok esetében 15%; az egyéb alapok esetében (EGT; ETE) 85%; 60 Mrd Ft Fővárosi Költségvetési forrás egészíti ki külső finanszírozást.

A nem-uniós forrásból finanszírozni tervezett intézkedések esetében jelentős központi költségvetési támogatással nem érdemes számolni, mivel jelenleg ezek köre, és hozzáférhetősége minimális, és az elkövetkező 7 éves időszakban is csak akkor lehet ezekkel

³ A 3. prioritás finanszírozásának forrásait jelen fázisban, csak becsléssel határozhattuk meg, a prioritáshoz tartozó intézkedések várható finanszírozási igényét és forrását figyelembe véve, a következő arányok alapján: ERFA 20%; KA 80%;

komolyan számolni, ha a központi költségvetés bevételei markáns növekedést mutatnak. Ezekkel így a stratégiai program tervezése során nem számoltunk.

A Fővárosi Önkormányzat önálló bevételei szintén meglehetősen korlátosak, és erősen függenek a mindenkori jogszabályi feltétel-rendszerétől. Az önkormányzat bevételeinek döntő többségét a fenntartási és működési költségek emésztik fel, miközben a fejlesztési források felhasználását alapvetően az uniós projektek társfinanszírozási igénye határozza meg.

A fejlesztések lehetőségeit hitelfelvétellel szélesíthetné az önkormányzat, azonban az állam a kétlépcsős adósságválallást követően ezt az irányt csak korlátozottan és ellenőrzött módon támogatja, így jelentős beruházásokkal visszatérítendő forrásból sem érdemes kalkulálni, különös tekintettel arra, hogy ezeket a forrásokat később – a várható bevételekből – kamattal növelten kell visszafizetni.

Prioritások és intézkedések táblázata

Prioritás	Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és „zöld” Budapestért [102 Mrd Ft]	Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városszerkezetért [312 Mrd Ft]	Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért [490 Mrd Ft]	Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában [830 Mrd Ft]	Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért [86 Mrd Ft]
Intézkedés	1.1 Technológia innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása (2.1) 45 Mrd Ft	2.1 Vegyes területhasználat kialakítása – Dunával együtt élő város (5.1, 5.4) 180 Mrd Ft	3.1 Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése, természetvédelem (6.1., 6.2) 20 Mrd Ft	<i>4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)</i>	5.1 Befogadó és támogató társadalom (8.1) 21 Mrd Ft
	1.2 Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2) – 7 Mrd Ft	2.2 Barnamezős területek funkcióváltása (5.2) 30 Mrd Ft	3.2 Zaj- és légszennyezés csökkentése (6.3) 35 Mrd Ft	<i>4.2 Térségi közlekedés fejlesztése (7.2) 250 Mrd Ft</i>	5.2 A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése (8.2) 21 Mrd Ft
	1.3 Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3) 40 Mrd Ft	2.3 Differenciált központrendszer létrehozása (5.3) 31 Mrd Ft	3.3 Korszerű hulladék-gazdálkodás és talajvédelem (6.4) 180 Mrd Ft	<i>4.3 A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3) 430 Mrd Ft</i>	5.3 A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3) 37 Mrd Ft
	1.4 Várostérségi együttműködés (3) 10 Mrd Ft	2.4 Értékvédelem – értékteremtés (5.5) – 21 Mrd Ft	3.4 Korszerű vízgazdálkodás (6.5) 150 Mrd Ft	<i>4.4 A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4) 150 Mrd Ft</i>	5.4 A kulturális kínálat bővítése (8.4) – 7 Mrd Ft
		2.5 A lakásállomány optimalizálása (9.1, 9.2) 50 Mrd Ft	3.5 Energiahatékonyság és klímavédelem (6.6) 105 Mrd Ft		

Színkód: elsősorban VEKOP, *elsősorban IKOP*, elsősorban KEHOP, uniós forrásból nem támogatható

Zárójelben a BTFK szerinti sorszámokat tüntettük fel

Fővárosi területfejlesztési program

II. Operatív munkarész

9. Bevezető

A tervezés tárgya

A területfejlesztési törvény 11. § (1) bekezdés a) pontja írja elő a megyei önkormányzatok számára a területfejlesztési koncepció, illetve a **stratégiai és operatív program elkészítését**. A területfejlesztési tervek (koncepció és program) kidolgozásának követelményeit a „218/2009. (X.6.) Kormányrendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” című jogszabály határozza meg (továbbiakban: Rendelet).

A Rendelet által előírt elvárásokat a 2014-20-as időszak tervezési feladataira az „IRÁNYMUTATÁS a megyei és fővárosi szintű tervezési folyamat keretében a Közép-magyarországi régióban elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához” című útmutató (továbbiakban: Iránymutatás) adaptálja, amelyet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (NTH) készített el.

A jelen dokumentum a Rendelet 4.§ (3) bekezdése szerinti **középtávú területfejlesztési program – operatív programrésze**, amely meghatározza a főváros (mint megye) céljai megvalósítása érdekében szükséges beavatkozási területeket, kibontja azok tartalmát nevesítve a konkrét támogatási eszközöket (nagyprojektek, pályázati alapok).

A Tftv. 5.§ n) pontja szerint a területfejlesztési program: „a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv.”

A stratégiai tervezés szerves folytatásaként készül el a főváros területfejlesztési programjának operatív munkarésze, amely már intézkedés szinten határozza meg a legfontosabb fejlesztési beavatkozásokat.

Az operatív program tartalmát a 218/2009 (X. 6.) Korm. rendelet 3. melléklete definiálja. A jelen Operatív munkarész tartalmát az ott leírtaknak és az Iránymutatásban foglaltaknak megfelelően készítettük el.

9.1 A vállalkozások fejlesztési tervei

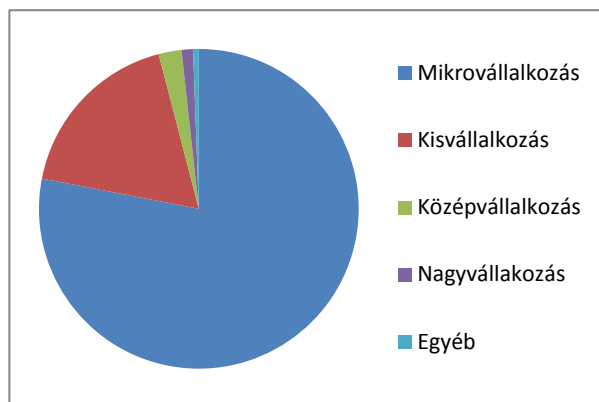
Az Operatív Program elkészítésének időszakában, hazánkban és azon belül a Budapesten működő vállalkozásokra az óvatos tervezés és alacsony beruházási kedv, kivárás jellemző. A stratégiai munkarészben bemutatottak alapján az operatív program kiemelten kezeli a kis-és középvállalkozások piaci megerősödését. A főváros gazdaságfejlesztési tevékenységének fókuszában elsősorban a gazdasági növekedés felerősítése, a beruházási aktivitás növelése és a vállalkozások fejlesztéseinek a településfejlesztési céloknak megfelelő orientálása áll.

A fővárosi kis- és középvállalkozások fejlesztési terveit meghatározó elvárások és tényezők, a Pro Régió Ügynökség közvetlen ügyfélkapcsolati konzultációi alapján elsősorban, a következők (nem fontossági sorrendben):

- piaci megrendelések volumene, értéke;
- kedvező kondíciók mellett hozzáférhető finanszírozási eszközök;
- a vissza nem térítendő támogatásokhoz való hozzáférés;
- a fővárosi vállalkozások által elérhető vissza nem térítendő támogatások intenzitása; (az EU támogatások intenzitása a Fővárosban rendkívül alacsony. Sok esetben nem ösztönöz a pályázatok benyújtására, a szürkegazdaság kifehérítését nem szolgálja.)
- vállalkozóbarát, egyszerű, gyors hivatali ügyintézés;
- átlátható és kiszámítható szabályozási környezet;
- átlátható és kiszámítható fővárosi településpolitika;

2014. március végétől április végéig intenzív online kérdőíves felmérés keretében mértük fel a fővárosi vállalkozások fejlesztési elképzeléseit, és azt, hogy miként ítélik meg helyzetüket, milyen területeken történő beavatkozásokat tartanak a legszükségesebbnek. Több szervezettel folyt együttműködés a kérdőív kialakítása és a címzettekhez való eljuttatása során. A felmérésben egyebek mellett részt vett a VOSZ, a BVK, a BKIK, a FIVOSZ, az ÉRME üzletember Hálózat és a GyereHaza Alapítvány.

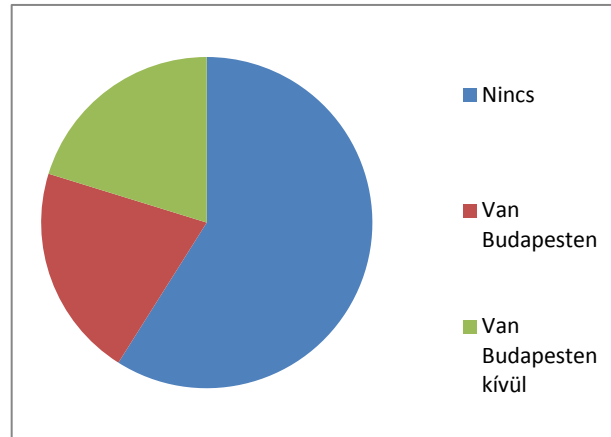
Az összes megszólított vállalkozás száma meghaladja az 1700-at. A

A válaszadók méret szerinti megoszlása

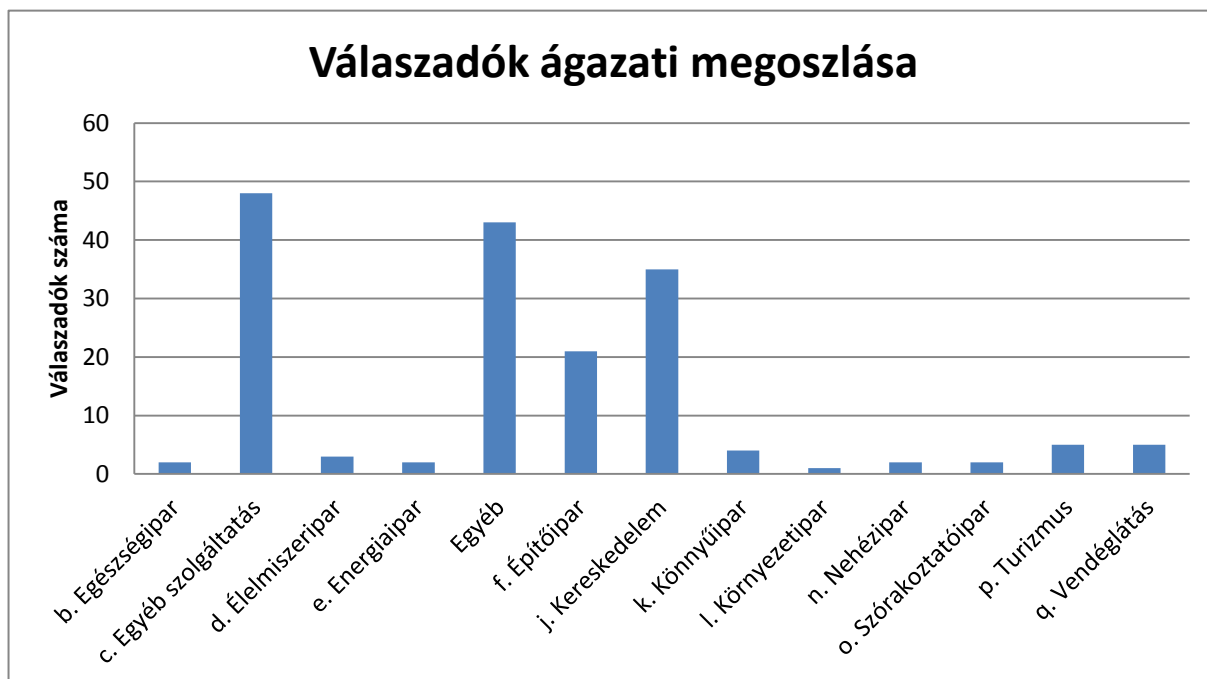
kiértékelésre került kérdőívek száma 173 db. A megkeresések és a válaszok aránya hozzávetőlegesen 10%-os, így a válaszadási hajlandóság átlagosnak tekinthető.

A KSH 2012-es Budapesti Statisztikai évkönyve szerint a regisztrált, foglalkoztatottal rendelkező társas vállalkozások ~91% mikro vállalkozás, ~7% kisvállalkozás, ~1% közép-vállalkozás és alig több mint 0,2% nagyvállalat.

A képviselt vállalkozásnak van a székhelyén kívül telephelye?

A feldolgozott kérdőívek kitöltői között erősen felülreprezentáltak a kisvállalkozások (18%), és enyhén felülreprezentáltak a közép-vállalkozások (2%). Azonban figyelembe véve, hogy a 135 mikro vállalkozás mellett (78%), 31 kisvállalkozás, 4 közép-vállalkozás és összesen 2 nagyvállalat (1%) véleményét ismerhetjük meg, a valós arányoktól való eltérés előnyös, mert minden vállalatméretből érkezett válasz. Így a vizsgálatban résztvevő vállalatok válaszai mégis elemzésre érdemesen tükrözik a fővárosi vállalkozások véleményét.

Válaszadók ágazati megoszlása

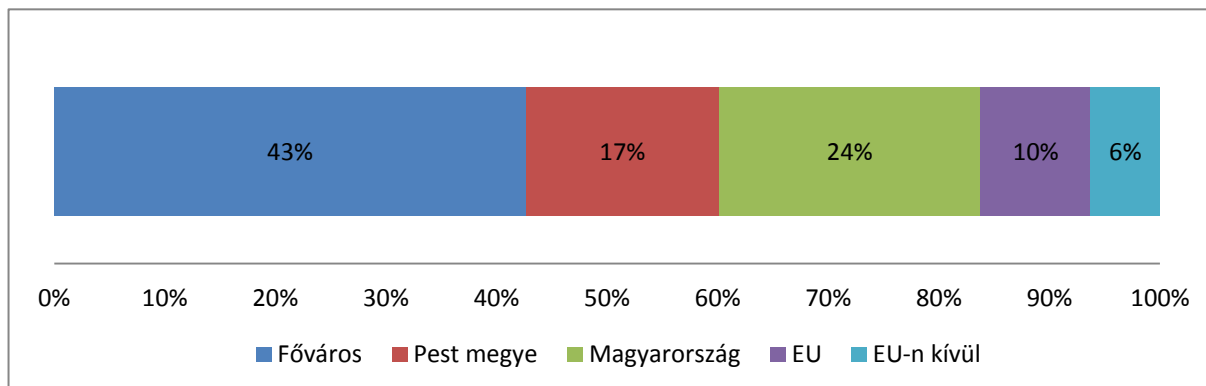
A kérdőív 4. kérdésére adott válaszokból kiderül, hogy a válaszadók 81%-a nem rendelkezik Budapesten kívüli telephellyel, és csak 41% rendelkezik egynél több telephellyel. A fentiekből arra következtethetünk, hogy a válaszadók döntő többsége valóban Budapesten végzi üzleti tevékenységét, és feltételezhetően az összes válaszadó Budapesten végzi a hivatalos ügyeit.

A fővárosi vállalkozások legnagyobb arányban a kereskedelmi ágazatban tevékenykednek (23,68%), ezt követi a szakmai tudományos, műszaki tevékenység (~20%), majd az ingatlanügyek (9%). A válaszadók összetételében az „egyéb szolgáltatás” és az „egyéb” kategóriák a kiugróak, mely kategóriák magukban foglalják a szakmai tudományos, műszaki tevékenységet, valamint az ingatlanokkal kapcsolatos üzleti tevékenységet is. A harmadik legnagyobb arányban válaszoló vállalati kör a kereskedelemben tevékenykedik. A felmérésben felülreprezentált az építőipar, míg alulreprezentált a turizmus és a vendéglátás.

A kapott válaszok területi eloszlása egyenletes, az egyes településrészek között nem mutatható ki szignifikáns véleménykülönbség.

A válaszadók számából és összetételéből azt az átfogó következtetést vonhatjuk le, hogy a felmérésből érvényes következtetéseket vonhatunk le a fővárosi vállalkozások helyzetéről, fejlesztési elképzeléseiről.

Helyzetleírás

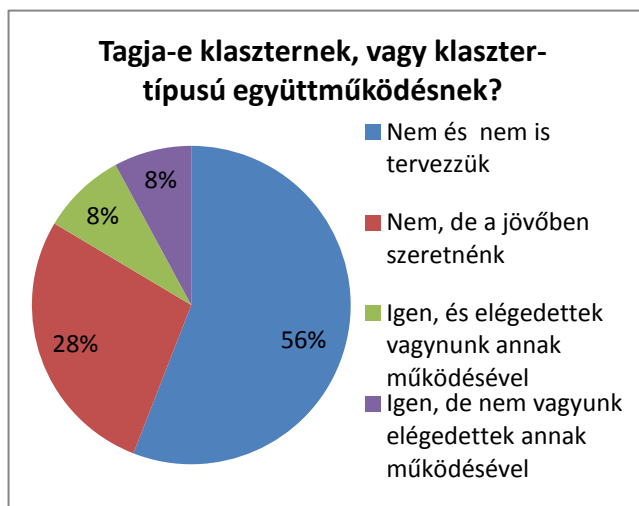
7. ábra: Az árbevétel területi eloszlása

Az átlagos fővárosi vállalkozó (amely természetesen egy elméleti fogalom) nagyrészt Budapesti ügyfélkör igényeit elégíti ki. Nagyságrendileg azonos árbevételt realizál a közeli, de kisebb piacról (Pest megye), mint a földrajzilag távolabb eső, de jóval nagyobb piacról (Magyarország). Az átlagos fővárosi vállalkozás, hozzávetőlegesen azonos arányú árbevételt realizál a megyében, mint a nemzetközi szinten. Az Európai Unión belüli üzleti tevékenység a fenti diagram alapján hatékonyabb, mint az Európai Unión kívüli,

amely jelenség minden bizonnyal a földrajzi távolságokon felül a közös európai piac nyújtotta lehetőségeknek is köszönhető.

Amennyiben a fővárosi és pest megyei piacot tekintjük a bázis szektor célpiacának (Non-traded, azaz helyben értékesítendő termékek és szolgáltatások piaca) 60%, és a Magyarországi és nemzetközi piacot a Traded (nem helyben értékesítésre kerülő termékek és szolgáltatások) szektornak 40%, akkor kirajzolódik egy egyértelmű fejlesztési szükséglet: a Traded piacra kijutni kívánó vállalatok, vagy vállalati üzletágak jelentős fejlesztésre szorulnak. (Ez akkor is igaz, ha a fenti ábra, nem a piacok közötti nominális eloszlást mutatja, hanem az adott válaszadó vállalat árbevételén belüli eloszlások átlagát.)

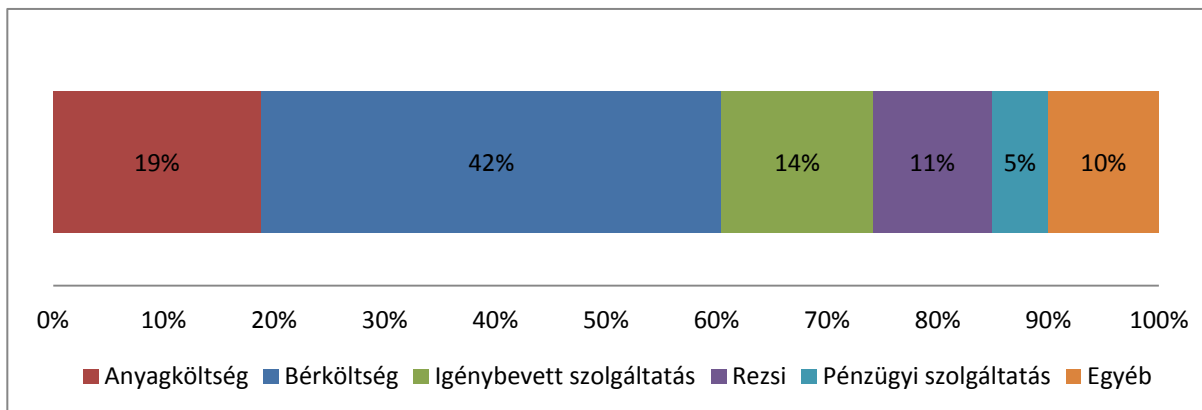
A Traded szektor piaca egy „növekvő torta”, a piac mérete szinte korlátlan, amely piacon elsődleges szempont a versenyképesség (elsősorban árverseny). Ez a szektor kikényszeríti a helyi vállalkozások együttműködését, mert csak így képesek a fővárosi kkv-k a nemzetközi versenyben helyt állni. Következésképpen a kkv-k között együttműködés hiánya, vagy alacsony színvonala jelentős versenyhátrányt jelent a Traded szektorban. A Traded szektor sikere, a Főváros nemzetközi versenyképességének javulása, megfelelő belső keresletet generálna a Non-traded szektor számára, amely a helyi munkahelyek bővülését eredményezné.

A fenti összefüggések alapján kiemelt jelentőséggel bír a válaszadók klaszterekről, illetve azokhoz hasonló együttműködésekéről szóló véleménye.

A vállalkozások több mint fele nem tag és nem is szándékozik taggá válni ilyen együttműködésben. A válaszadók 16%-a tagja valamilyen klaszternek, de csak 8% nevezte magát elégedettnek.

A versenyképesség egyik kulcskérdése, hogy a következő években sikerül-e az eredményesen együttműködő vállalkozások arányának növelése. (A korábbi klaszterfejlesztésekre kiírt bőséges pályázati források alapján kijelenthető, hogy a klaszteresedés nem elsősorban finanszírozási, támogatási kérdés.) Ígéretes, hogy jelenleg 28%-os az a vállalati részarány, akik jelenleg nem tagjai klaszternek, de a jövőben szeretnék azzá válni.

Költségek megoszlása

A domináns szolgáltató szektorra jellemzően a fővárosi vállalkozások többségében a bérköltség, és az igénybevett szolgáltatások jelentik a költségek gerincét. Tehát a személyi költségeket érintő adó- és egyéb politika fokozott hatással bír a fővárosi vállalkozások versenyképességére és Budapest gazdaságára.

A többi költségtípushoz képest alacsony, de önmagában mégis feltűnően magas a pénzügyi szolgáltatásokra fordított költséghányad. A hazai banki szolgáltatásokhoz kapcsolódó költségek jelentősen meghaladják az EU átlagát, amely rontja a hazai vállalatok versenyképességét. A Magyarországon működő bankok alapvetően két dologgal magyarázzák a magas díjakat: nem elég elterjedt az internetes banki szolgáltatások használata (amelyek jóval olcsóbbak, mint a személyes ügyintézés); a nyugat-európai országokkal azonos méretű infrastruktúrával kell kiszolgálni jelentősen kevesebb banki ügyletet. Az utóbbi szempont alapvetően a gazdasági növekedéssel változhat meg, az első kérdésben viszont van lehetősége a Fővárosnak ismeretterjesztő kampánnyal, vagy kedvezményekkel pozitív elmozdulást előidézni.

A fővárosi vállalkozók beszállítóik anyagi helyzetét közepesre értékelik, ami a beszállítók irányába mutatott empátiára utal.

Összességében kedvező képet kaptunk a felmérés során a rendelkezésre álló munkaerő minőségével és mennyiségével kapcsolatban, de figyelmeztető, hogy a „Nagyon rossz” és a „Rossz” kategóriákra is jelentős számú szavazat jutott mindkét kérdés

esetén. Ez arra a strukturális problémára utal, hogy egyes területeken szakemberhiány van.

Nem tekinthető azonban kedvezőnek a piaci környezet, állami szabályozás megítélése. (A „Nagyon jó” kategóriára egy szavazat sem érkezett.) Erre a környezeti tényezőre lehet a legközvetlenebb befolyása a fővárosi vezetésnek és a vállalkozások véleménye alapján beavatkozás szükséges.

A szabályozási környezet minősége és kiszámíthatósága nem csak a már működő vállalkozások versenyképességét befolyásoló tényező, hanem jelentősen kihat a Főváros tőkevonzó képességére is.

A helyi szabályozással kapcsolatos szintén kedvezőtlen megítélés egyértelművé teszi, hogy nem csak az állami szabályozást, hanem a helyi szabályozást sem tartják kedvezőnek a helyi vállalkozások.

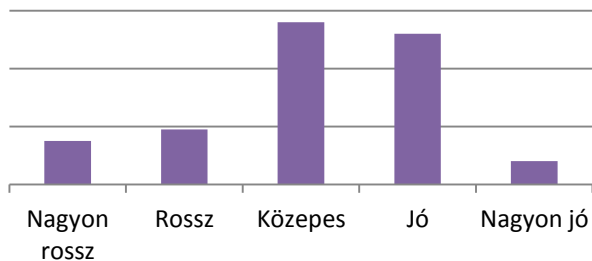
Fontos hangsúlyozni, hogy a gazdaságfejlesztés több területen történő összehangolt, tervezett tevékenység, amelynek nagyon fontos és sokszor meghatározó területe a gazdaság szabályozási környezetének optimalizálása.

Meglepő, hogy a forrásellátottság tekintetében a válaszok a „Közepes” megítélésnél csúcsosodnak. (A vállalkozások fejlődésére vonatkozó kérdésre adott válaszok viszont a hitelezési rendszer gyengeségére

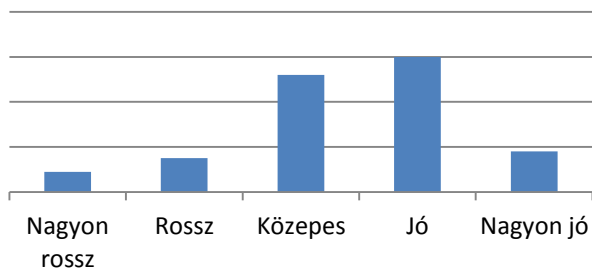
Beszállítók anyagi helyzete

Minőségi munkaerő rendelkezésre állása

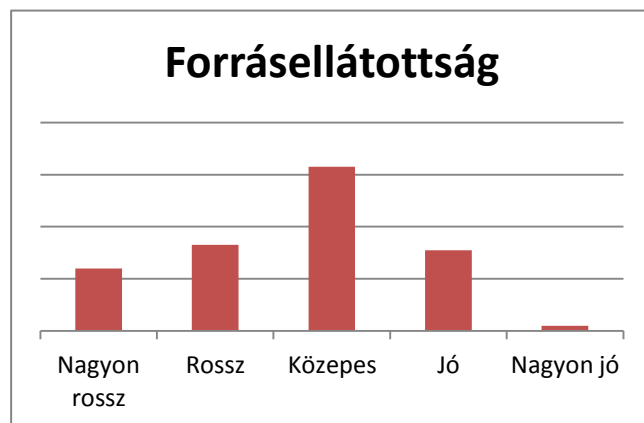
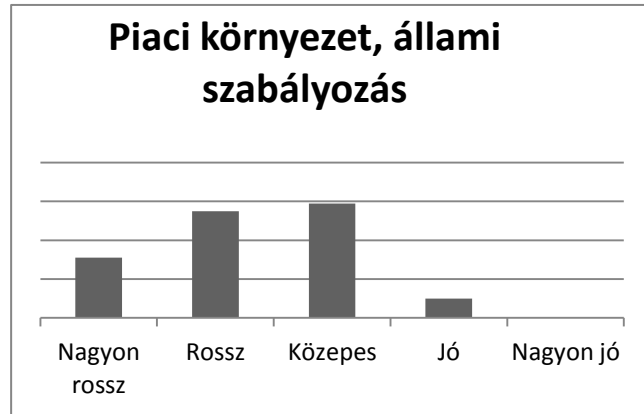
Mennyiségileg megfelelő munkaerő

utalnak. Lásd fejezet utolsó diagramja.) Az, hogy a vállalkozók nem tekintik markánsan kedvezőtlennek a forrásokhoz való hozzáférés lehetőségét szintén két dologgal lehetne magyarázható: egyrészt a felméréssel egy időben a Magyar Nemzeti Bank széleskörű marketingkampánnyal népszerűsít egy új, kedvező feltételekkel hozzáférhető növekedési hitelprogramot; másrészt az alacsony beruházási kedvvel.

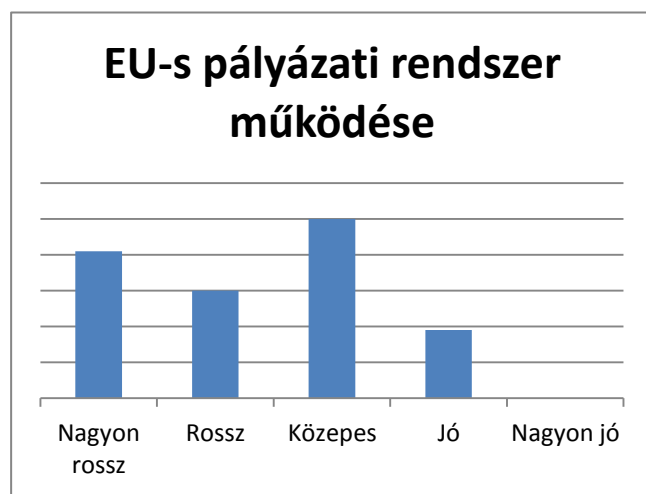
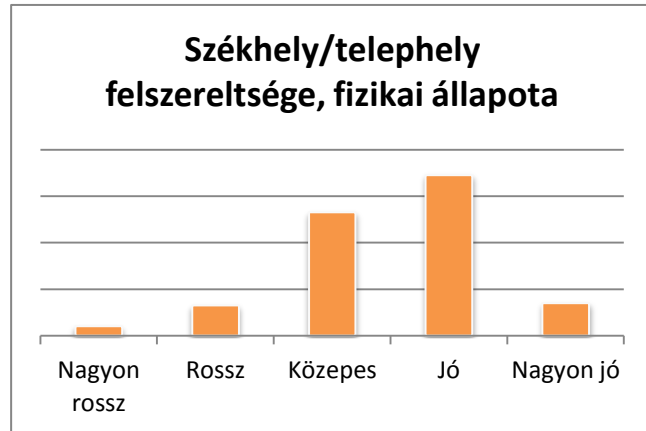
Az alacsony beruházási kedvet nem csak a hitelekhez való hozzáférés határozza meg, hanem a gazdasági környezet egyéb tényezői is: Azok a vállalkozások, amelyek a forgalmukat kereslet oldali bővülésből adódóan nem tudják növelni és/vagy korábbi fejlesztéseik hitelterhét még viselik, nem lesznek érzékenyek a hitelezési feltételek javulására. Amennyiben mégis, inkább korábbi hitelek kiváltására fordítják az új hiteleket, mintsem további beruházások indítására.

A székhely/telephely felszereltségének, fizikai állapotának vizsgálata szintén meglepően kedvező eredményt mutat. Az elmúlt időszak (2007-2013) legnépszerűbb pályázati kiírásainak egyike a telephelyek fejlesztésére nyújtott támogatást. A rendelkezésre álló támogatási keretekre jelentős túligénylés mutatkozott. Az előzetes várakozások szerint a következő támogatási ciklusban is magas igény

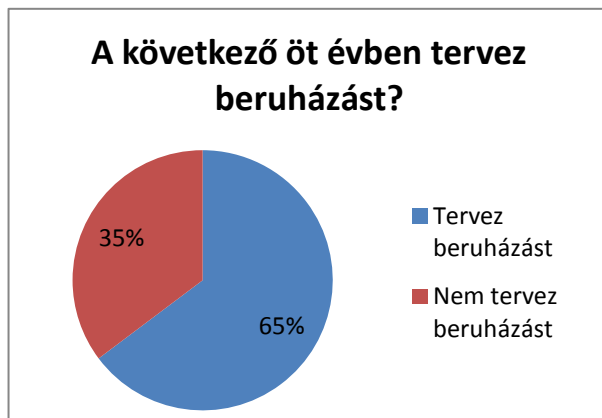
mutatkozik majd a régióban a telephely fejlesztési pályázatokra. A felmérés egyik kérdésére, amely a jövőbeli fejlesztések célját vizsgálta a válaszadók harmadik legnépszerűbb válaszként a telephely fejlesztését adták meg, ami szintén árnyalja az itt megmutatkozó kedvező véleményeket.

Az elmúlt évek beruházásainak meghatározó finanszírozási eszközei az Európai Unió támogatások voltak. A források pályáztatásával, a támogatási szerződések nyomon követésével foglalkozó intézményrendszer működésével kapcsolatban a fővárosi vállalkozások véleménye nem konzisztens.

A diagramról az olvasható le, hogy van egy jelentős kör, aki közepesnek ítéli a rendszer működését, és van egy nagyszámú válaszadó, amely nagyon rossznak. (A diagram rajzolata abból a szempontból is különbözik a többi diagramétól, hogy csak itt előzi meg a „Nagyon rossz” szavazatok száma a „Rossz” szavazatokét.) Az EU pályázati rendszer működésével kapcsolatos megítélés alapján a rendszer (elsősorban a pályázókkal való kommunikáció) továbbfejlesztendő, de a fejlesztésben a Fővárosi Önkormányzat lehetőségei korlátozottak.

Fejlesztési elképzelések

Az EU támogatási intézményrendszer fejlesztése és a fővárosi vállalkozások sikeres részvétele a pályázatokon azért is kiemelkedően fontos kérdés, mert a megkérdezett vállalkozások 65 %-a tervez beruházást a következő öt évben. Az átlagos beruházási méret hozzávetőlegesen 45 millió forint (arra, hogy egyszeri, vagy ütemezett beruházásokat terveznek-e a vállalkozások jelen felmérés nem kérdezett rá.) Jelentős többségük feltehetően pályázatokon elnyert támogatásból kívánja finanszírozni beruházásait.

A korábbi évekhez (és a Pest megye Területfejlesztési Programban bemutatott megyei vállalkozói tervekhez) hasonlóan a következő években a vállalkozások fejlesztéseinek célkeresztjében az eszközpark bővítése, telephelyfejlesztés és az informatikai eszközök cseréje, fejlesztése szerepel majd. Az előbbi céloknál jelentősen kevesebben tervezik a munkaerő továbbképzését, a külföldi piacra jutást célzó beruházásokat, vagy a K+F beruházásokat. A fejlesztési arányok és a fővárosi vállalkozások fejlettségének figyelembe vételével kirajzolódik egy *Maslow piramis*-szerű fejlesztési célhierarchia.

A telephelyfejlesztést, eszközvásárlást, informatikai fejlesztést tekinthetjük hiány alapú szükségleteknek, amelyekkel szemben a munkaerőképzés, a külföldi piacra jutást elősegítő beruházások és K+F beruházások növekedésalapú szükségletek. A Maslow féle elmélet szerint a szükségletek kielégítésében minden esetben azonos sorrendiség figyelhető meg, amely a hiány alapú szükségletekből mutat a növekedés alapú szükségletek irányába. Mivel azonban a fenti elmélet alapvetően egyéni (tehát nem vállalati) szükségletek leírására született, a fővárosi vállalkozások esetében célszerű a hierarchiát felülvizsgálni. A nemzetközi versenyképesség érdekében jelentősen nagyobb befektetéseket kell megvalósítani a munkaerőképzés, a K+F, a beszállítóvá válás és a külföldi piacszerzés érdekében. Ennek előmozdítására számos beavatkozás mellett, jelentős vállalkozói szemléletformálásra van szükség, amelyet a fővárosi vállalkozásokat támogató szolgáltatásokon keresztül valósíthat meg.

Pesszimista vállalkozói várakozásokra utal ugyanakkor a munkahelybővítésre vonatkozó kérdés eredménye:

A fővárosi vállalkozások kicsit több mint fele a következő öt évben nem tervezi a munkahelyek számának bővítését. Ez különösen figyelemre méltó, annak a megállapításnak a tükrében, amelyet a *Költségek megoszlása* c. ábra vonatkozásában tettünk.

A fővárosi vállalatok körében a kiadások között meghatározó a bérkiadás, tehát a tudás intenzív, jelentős élőmunka igényű tevékenységek dominálnak. Ebből adódóan a munkahelybővítés elmaradása, arra is utal, hogy a vállalkozások többsége nem számol jelentős forgalomnövekedéssel a következő öt évben.

Arra a kérdésre, hogy a válaszadók megítélése szerint mennyire segítenék a felsorolt beavatkozások a vállalkozás fejlesztését öt kategóriából választhattak a kérdőív kitöltői. (Egyáltalán nem; Inkább nem; Közepesen; Inkább igen; Teljes mértékben). A kapott válaszokat 1-től 5-ig súlyszámnak tekintettük és így a szavazatok számából pontszámokat képeztünk. A fenti diagramon került összesítésre, hogy az egyes beavatkozások milyen pontszámot értek el egymáshoz viszonyítva.

A korábbi válaszokkal összehangban kiugróan kedvezőnek ítélnék a fővárosi vállalkozások, ha a hivatali ügyintézés gördülékenyebbé, gyorsabbá válna (ami a szabályozási környezet vállalkozóbarát átalakítását is feltételezi). A következő legjelentősebb hatást elérő beavatkozás a válaszadók szerint a hitelezési rendszer fejlesztése lenne. Ez a vélemény látszólag ellentmond a korábban bemutatott forrásellátottságra vonatkozó inkább kedvező képnek. Az ellenmondás feloldása további részletes vizsgálatot igényelne.

Közel azonos pontszámot kaptak az egyéni közlekedés fejlesztés, a vállalkozásokat támogató szolgáltatások bevezetése és a közbiztonság fejlesztése. Mindhárom terület önkormányzati hatáskörben fejleszthető. Az egyéni közlekedési lehetőségek fejlesztése részben ellentétes a fenntartható városfejlesztés irányjaival, míg a közbiztonsági

problémák hangsúlyos megjelenése (magasabb pontszámot kapott, mint a szakmunkás és felsőfokú végzettségű szakemberek képzése) meglepő. A vállalkozókat támogató szolgáltatásokra való „nyitottság” megfelelő alapot teremthet a korábban javasolt szemléletformáló és támogató önkormányzati tevékenységekhez. A válaszokból kiderül, hogy a helyi vállalkozások összességében elégedettek a hálózati infrastruktúrával, valamint a közösségi közlekedéssel.

Az elemzés összegzéseként kijelenthető, hogy a felmérés karakteresen rámutat két fontos önkormányzati beavatkozási lehetőségre: egyrészt a vállalkozókat érintő szabályozási környezet felülvizsgálatára, fejlesztésére; másrészt a vállalkozói kultúra továbbfejlesztésére. A Fővárosi vállalkozások versenyképességének fokozása érdekében nélkülözhetetlen az együttműködés kultúrájának megerősítése, és a beruházások növekedés alapú szükségletek irányába történő áttrendezése.

9.2 Együttműködésben megvalósuló intézkedések

Az operatív program egyetlen programként valósítja meg a stratégiában foglaltakat. A program több intézkedésre bomlik, melyek között a legtöbb intézkedés esetében támogatandó és szükséges a szereplők közötti együttműködés, párbeszéd. Az együttműködési formák a résztvevő szereplők alapján az alábbiak szerint is csoportosíthatóak:

1. közsféra szereplői közötti;
2. közsféra és üzleti szektor közötti;
3. közsféra és civil szektor közötti együttműködések

A fenti kategóriákat tágran értelmeztük, mivel sok esetben a fejlesztések számos típusánál a kormányzati szereplők megjelenése hangsúlyosabb, mint az önkormányzati részvétel, így az önkormányzati szereplőket több esetben kormányzati szerv (állami költségvetési szerv pl. Nemzeti Park, állami egyetemek) vagy egy többségi önkormányzati tulajdonnal rendelkező vállalkozás helyettesítheti. A civil szektor értelmezése jelen esetben elég tágan nevezhető a klasszikus nonprofit szervezetek (egyesületek, alapítványok) mellett társasházak, egyházak, közösségi képviseletek széles köre beletartozik. Az intézkedések mentén generálódhatnak olyan - pl. ITI, CLLD - komplex projektek melyek megvalósításához szélesebb körű projektpartneri kör megléte szükséges. Mivel a FŐTEP intézkedéseinek tartalma sem teljesen kiforrott, ezért az összevetések indikatív jellegűek.

A FŐTEP intézkedései közül az alábbi intézkedések azok, amelyek projektjei a fenti együttműködési háttér valamelyikének meglétét/létrejöttét lehetővé teszik vagy igénylik a megvalósítás során. Erre vonatkozóan az alábbi 13. táblázat nyújt iránymutatást:

13. táblázat: Együttműködésben megvalósítandó intézkedések

FŐTEP intézkedések	Önkormányzatok közötti együttműködés	Önkormányzat és üzleti szektor közötti	Önkormányzat és civil szektor közötti
1.1. Technológiai innováció és tudás-transzfer hatékonyságának javítása			
1.2. Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása			
1.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat			
1.4. Várostérségi együttműködés			
2.1. Vegyes területhasználat kialakítása - a Dunával együtt élő város			
2.2. Barnamezős területek funkcióváltása			

FŐTEP intézkedések	Önkormányzatok közötti együttműködés	Önkormányzat és üzleti szektor közötti	Önkormányzat és civil szektor közötti
2.3. Differenciált központrendszer létrehozása			
2.4. Értékvédelem – értékteremtés			
2.5. A lakásállomány optimalizálása			
3.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése, természetvédelem			
3.2. Zaj- és légszennyezés csökkentése			
3.3. Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem			
3.4. Korszerű vízgazdálkodás			
3.5. Energiahatékonyság és klímavédelem			
4.1. Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése			
4.2. Térségi közlekedés fejlesztése			
4.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése			
4.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése			
5.1. Befogadó és támogató társadalom			
5.2. A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése			
5.3. A humán szolgáltatások optimalizálása			
5.4. A kulturális kínálat bővítése			
FŐTEP intézkedések	Közsféra szereplői közötti együttműködés	Közsféra és üzleti szektor közötti	Közsféra és civil szektor közötti
1.1. Technológiai innováció és tudás-transzfer hatékonyságának javítása			
1.2. Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása			
1.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat			
1.4. Városterületi együttműködés			
2.1. Vegyes területhasználat kialakítása - a Dunával együtt élő város			

FŐTEP intézkedések	Önkormányzatok közötti együttműködés	Önkormányzat és üzleti szektor közötti	Önkormányzat és civil szektor közötti
2.2. Barnamezős területek funkcióváltása			
2.3. Differenciált központrendszer létrehozása			
2.4. Értékvédelem – értékteremtés			
2.5. A lakásállomány optimalizálása			
3.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése, természetvédelem			
3.2. Zaj- és légszennyezés csökkentése			
3.3. Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem			
3.4. Korszerű vízgazdálkodás			
3.5. Energiahatékonyság és klímavédelem			
4.1. Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése			
4.2. Térségi közlekedés fejlesztése			
4.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése			
4.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése			
5.1. Befogadó és támogató társadalom			
5.2. A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése			
5.3. A humán szolgáltatások optimalizálása			
5.4. A kulturális kínálat bővítése			

A fenti táblázatból látható, hogy a FŐTEP projekt szintű megvalósítása széles körű projektpartneri együttműködések igényel. A vélhetően a több kerületet átfedő intézkedések, vagy tematikus fejlesztési programok szélesebb körű projektpartneri körmozgósítását teszik majd lehetővé.

Nem a FŐTEP feladata, hogy részleteiben kijelölje és meghatározza az együttműködők körét, azonban fontos megemlíteni azokat az együttműködési szempontokat, amelyekre az intézkedésekhez tartozó pályázati felhívások kialakítása során figyelni szükséges:

- az együttműködési formák „mélysége” (pl. konzorciumi forma, vagy projektpartneri együttműködési megállapodások);

- a projektben vállalt szerep (pl. „soft” elemek tartalomfejlesztése, fenntartás során nyújtott segítség);
- kötelezően bevonandó partnerek köre (pl. BKK, NIF Zrt.).

Együttműködési kezdeményezések – integrált programokban

Jelen tervezési feladattal párhuzamosan három Tematikus Fejlesztési Programot készít elő a Fővárosi Önkormányzat, amelyek a fővárosi Integrált Területi Beruházás részeként valósulhatnak meg a jövőben:

- A Duna menti területek összehangolt fejlesztése;
- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése;
- Szociális városrehabilitáció.

A Főváros területén kialakuló CLLD együttműködések, még nem kerültek abba az előkészítési fázisba, hogy azokban a Főváros szerepe egyértelműen, tételesen definiálható legyen, indikatív jelleggel a Duna TFP keretében az alábbiak kerültek meghatározásra:

- RSD CLLD
- Nagy-Duna CLLD
- Felhévíz CLLD
- Rákos-patak menti CLLD

A fenti lehetséges és részben előkészített együttműködési területek mindegyike illeszkedik a Program intézkedéseivel a konkrét kapcsolódásokat az egyes intézkedések leírása tartalmazza (10.3-as fejezet).

Együttműködési lehetőségek – makroregionális programokban

A FÓTEP illeszkedik az EU Duna Régió Stratégiája (DRS) a Duna vízgyűjtő területéhez tartozó régiók és országok makroregionális fejlesztési stratégiájához és akciótervéhez. A fő illeszkedési pont, hogy a TFP-k tervezése során nevesítésre került a Duna Tematikus Fejlesztési Program, ami kézzel foghatóbbá teszi a Duna által összekapcsolt projekteket, kizárólag mikroregionális, városi szinten. A Duna Régió Stratégia az Unió második makroregionális fejlesztési stratégiája. Megalkotásában 14 ország vett részt: Ausztria, Bulgária, Csehország, Magyarország, Németország (Baden-Württemberg és Bajorország), Románia, Szlovákia, Szlovénia, valamint Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova és Ukrajna.

A DRS elfogadására hazánk soros EU-s elnöksége során került sor, 2011-ben. A Duna stratégia jelentősége, hogy átfogóan a Közép-Európa szimbólumként is felfogható, víziója hogy a Duna-térség egy élhető és fejlődő régió. Hazánk szerepe a stratégia végrehajtásában:

- Csehországgal közösen látja el a fenntartható energia kiemelt terület koordinációját,
- koordinációs szerepet vállalt Szlovákiával együttműködésben a „Vízminőség védelme és megőrzése” elnevezésű cselekvési területen;
- „Természeti katasztrófák kezelése” terület Romániával közösen történő koordinációjának ellátása.

A Fővárosi Területfejlesztési Program több intézkedése kapcsolódik a DRS országos vállalásaihoz. Kiemelhető ezek közül a 3.5-ös Energiahatékonyság és klímavédelem, a 3.4-es Korszerű vízgazdálkodás, és a 2.1-es Vegyes területhasználat – Dunával együtt élő város, amelyek több száz milliárd forintnyi fejlesztés megvalósítására tesznek javaslatot. Természetesen, a többi beavatkozási terület esetében is több közvetett kapcsolódás merülhet fel (pl. a vízi közlekedés, vagy a turizmus vonatkozásában), ezek részletes bemutatása azonban nem a Program feladata.

9.3 Támogatás segítségével megvalósítandó intézkedések

A Rendelet 3. sz. mellékletének 2.2 c) pontja előírja, hogy kerüljenek bemutatásra a támogatás segítségével megvalósuló programok, három típus szerinti csoportosításban. A jelen fejezet összesíti az egyes finanszírozási típusok szerinti bontást.

A Fővárosi Területfejlesztési Programban foglalt intézkedések döntő többsége az Európai Unió Kohéziós Politikájának a 2014-2020-as időszakra vonatkozó – magyarországi – támogatásaiból kerülhet megvalósításra.

A tervezett **2014-2020-as országos operatív programok** közül a főváros számára a Versenyképes Közép-Magyarország (VEKOP) lesz a legfontosabb, hiszen ez tartalmazza a Közép-magyarországi régió számára elérhető Európai Regionális Fejlesztési Alap és Európai Szociális Alap forrásokat. Ezt egészítik ki a Kohéziós Alap forrásaiból megvalósuló ágazati operatív programok: az Integrált Közlekedésfejlesztési OP, és a Környezet és Energiahatékonyság OP. Közvetett módon kapcsolódhat – ERFA finanszírozás esetén a 15%-os rugalmassági szabály alkalmazásával - a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program és az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program. Az alábbiakban az ehhez való kapcsolódásokat is feltüntettük.

Vannak olyan FŐTEP **intézkedések, amelyek megvalósítását több forráscsoport is szolgálhatja**, így pl. a „Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése – természetvédelem” intézkedéshez uniós és hazai forrást is igénybe kíván venni a főváros a különböző támogatható tevékenységek vonatkozásában. Az ilyen „multi-fund” intézkedéseket mindkét (esetleg mindhárom) csoportnál feltüntettük.

Az egyes támogatáscsoportok szerint bontott intézkedéseket az alábbiakban foglaltuk össze:

Uniós forrásból megvalósuló intézkedések

Uniós forrás alatt a magyar Partnerségi megállapodásban rögzített forrásokat értettük, így tehát ide tartoznak a VEKOP, IKOP, KEHOP forrásaira pályázó fővárosi fejlesztési csomagok.

A Fővárosi Területfejlesztési Program tervezett intézkedéseinek nevét a stratégiai programrész 3. fejezetének sorszámozása szerinti sorrendben adtuk meg, zárójelben tüntetve fel a Budapest Területfejlesztési Konceptióban szereplő kódolását.

- 1.1 Technológiai innováció és tudástranzfer hatékonyságának javítása (2.1)
- 1.2 Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)
- 1.3 Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)
- 2.1 Vegyes területhasználat kialakítása– A Dunával együtt élő város (5.1, 5.4)
- 2.2 Barnamezős területek funkcióváltása (5.2)

- 2.3 Differenciált központrendszer létrehozása (5.3)
- 2.4 Értékvédelem- értékteremtés (5.5)
- 2.5 A lakásállomány optimalizálása (9.1)
- 3.1 Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, természetvédelem (6.1, 6.2)
- 3.2 Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)
- 3.3 Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem (6.4)
- 3.4. Korszerű vízgazdálkodás (6.5)
- 3.5 Energiahatékonyság és klímavédelem (6.6)
- 4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)
- 4.2 Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)
- 4.3 A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)
- 4.4 A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)
- 5.1 Befogadó és támogató társadalom (8.1)
- 5.2 A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése (8.2)
- 5.3 A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)

Egyéb nemzetközi támogatással megvalósuló intézkedések

Az uniós források másik csoportját jelentik a közvetlenül az Európai Bizottságtól pályázható tematikus programok, a nemzetközi együttműködésekért szolgáló programok, illetve az egyéb nemzetközi támogatási eszközök (például a Norvég Alap).

- 2.4 Értékvédelem-értékteremtés (5.5)
- 5.4 A kulturális kínálat bővítése (8.4)

Hazai támogatással megvalósuló intézkedések

A hazai támogatással megvalósuló programok megvalósításához részben hazai központi költségvetési támogatás biztosítására lenne szükség, főleg azokon a területeken, amelyek uniós forrásból nem részesülhetnek támogatásban (pl. közúti fejlesztések, belterületi vízrendezés, kulturális és egészségügyi intézmények felújítása).

Mindezek mellett ide soroltuk, azokat az intézkedéseket, amelyek megvalósítása fokozottan támaszkodik a Fővárosi Önkormányzat saját forrásaira.

- 1.2 Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)
- 1.4 Várostérségi együttműködés (2.4)
- 2.1 Vegyes területhasználat kialakítása - Dunával együtt élő város (5.4)
- 2.4 Értékvédelem-értékteremtés (5.5)
- 3.1 Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése - természetvédelem (6.1, 6.2)
- 3.2 Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)
- 5.4 A kulturális kínálat bővítése (8.4)

A célrendszer alapjai

Az operatív munkarész célrendszerét a stratégiai munkarész 2. fejezete részletesen tartalmazza, így itt azt nem ismételjük meg. Az operatív tervezés céljainak megfelelően az egyes intézkedések és prioritások tartalmát bontjuk ki részletesen.

Az intézkedések felsorolása

A Fővárosi Területfejlesztési Program – Operatív munkarész tervezett intézkedéseinek nevét a stratégiai programrész 3. fejezetének sorszámozása szerinti sorrendben adtuk meg, zárójelben tüntetve fel a Budapest Területfejlesztési Konceptióban szereplő kódolását.

- 1.1 Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása (2.1)
- 1.2 Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)
- 1.3 Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)
- 1.4 Várostérségi együttműködés (3)
- 2.1 Vegyes területhasználat kialakítása– A Dunával együtt élő város (5.1, 5.4)
- 2.2 Barnamezős területek funkcióváltása (5.2)
- 2.3 Differenciált központrendszer létrehozása (5.3)
- 2.4 Értékvédelem- értékteremtés (5.5)
- 2.5 A lakásállomány optimalizálása (9.1)
- 3.1 Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, természetvédelem (6.1, 6.2)
- 3.2 Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)
- 3.3 Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem (6.4)
- 3.4. Korszerű vízgazdálkodás (6.5)

- 3.5 Energiahatékonyság és klímavédelem (6.6)
- 4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)
- 4.2 Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)
- 4.3 A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)
- 4.4 A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)
- 5.1 Befogadó és támogató társadalom (8.1)
- 5.2 A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése (8.2)
- 5.3 A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)
- 5.4 A kulturális kínálat bővítése (8.4)

10. A tervezett intézkedések bemutatása

10.1 Az intézkedések illeszkedésének levezetése

A tervezett intézkedések (projektcsoomagok) indokoltságát a koncepció és a stratégiai munkarész helyzetfeltárásából, illetve célleírásaiból vezettük le. A sorszámozásban megtartottuk a Koncepcióban szereplő stratégiai célok eredeti számozását.

10.1.1 Stratégiai cél – 2. Tudásalapú, versenyképes innovatív és „zöld” gazdaság

Budapest gazdasági helyzete, fejlődésének minősége és dinamikája az ország és a közép-magyarországi régió versenyképessége szempontjából kiemelt jelentőségű, alapvetően befolyásolja az ország teljesítőképességét. A főváros és térsége gazdasági szerkezetéről megállapítható, hogy a rendszerváltás óta a szolgáltató szektor aránya nagymértékben, a hozzáadott érték tartalmú tevékenységek részesedése folyamatosan nőtt, párhuzamosan az ipari, építőipari szektor háttérbe szorulásával.

1.1 – Technológia innováció és tudástranzfer hatékonyságának javítása (2.1)

Az intézkedés célja

Az alapvető gazdaságpolitikai cél: erős, versenyképes gazdaság megalapozása, amely a meglévő munkahelyek megtartása mellett jól fizetett és stabil újakat hoz létre, és amely a városlakók és -használók számára képzettségüknek és készségeiknek megfelelő kiteljesedési lehetőséget és létbiztonságot nyújtó jövedelemszerzést kínál, a továbbképzés, ill. új technológiai és innovációs ismeretek folyamatos elérhetőségének biztosításával.

Kiemelt feladat a tudásgazdaság szereplői közötti kooperáció ösztönzése a minél több innovatív tartalmú termék létrehozása és minél több, magasan képzett munkaerő lekötése érdekében, növelve a város gazdasági versenyképességét.

Az intézkedés rövid tartalma

A) Üzleti környezet fejlesztése

Emelt szintű szolgáltatásokat biztosító üzleti inkubátorházak létrehozása (speciális profillal, keresleti elemzés alapján, pl. üzletfejlesztési és menedzsment tanácsadással)

Üzleti telephelyek fejlesztése barnamezős területeken

Fiatal vállalkozók program, amely segíti a start-up vállalkozásokat, és a fiatalok vállalkozóvá válását

B) KKV-k finanszírozásának segítése

Mikrohitel és egyéb pénzügyi szolgáltatások

C) Innováció, K+F

Vállalkozások és felsőoktatási intézmények közötti együttműködés segítése

- elsősorban alkalmazott kutatások (vállalkozói megrendelések alapján)
- együttműködések ösztönzése a fővárosi szolgáltató cégek és a kutatóhelyek között
- együttműködési lehetőségek bővítése a Fővárosi Önkormányzat és az egyetemi kutató központok között
- együttműködési lehetőségek bővítése a Fővárosi Önkormányzat és a fővárosi társaságok és intézmények kutatás-fejlesztési csoportjai között

D) Kreatív gazdaság fejlesztése

A kreatív iparágakhoz kapcsolódó vállalkozások támogatása, nemzetközi piaci szerepük megerősítése, benne az ezekben létrejövő start-up vállalkozások felfutásának elősegítése.

1.2 – Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)

Az intézkedés célja

Cél, hogy a lakosság, a gazdasági szereplők és a különböző intézmények magas minőségű otthonra találjanak a városban, egyebek mellett megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával. A kezdeményező és együttműködő város- és térségfejlesztés lényege az önkormányzati irányító szerep felvállalása, a koordináló szerepkör erősítése, amely gazdaságélénkítő kormányzást, a gazdasági szereplők orientálását jelenti, megteremtve a lakosság és a gazdasági szereplők számára az ideális intézményi és infrastrukturális feltételeket.

Az intézkedés rövid tartalma

A fenti célok elérését szolgálhatják létrehozandó szervezetek vagy meglévő szervezetek átalakítása, továbbá a szolgáltatási hatékonyságot javító lépések, szervezeti, képzési projektek.:

- fejlesztési menedzsment feladatok komplex szemléletű ellátása
- városkommunikációs és befektetés-ösztönzési feladatok megoldása.

1.3 – Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)

Az intézkedés célja

Elengedhetetlen feladat Budapest meglévő turisztikai kínálatának továbbfejlesztése, az örökségi (elsősorban világörökségi) értékeken alapuló vonzerők fejlesztése, a kulturális létesítmények választékának szélesítése, a Duna-part és a vízfelület turisztikai és közösségi használatának növelése, a budapesti fürdők kínálatának és szolgáltatási színvonalának fejlesztése, látogatóbarát és nemzetközi szintű kiállítások rendezése, az egészségturizmusban rejlő lehetőségek feltárása az aktív kikapcsolódási lehetőségek és a családi élményturizmus bővítése. Mindezt kiegészíti a rendezvény- és programkínálat bővítése, valamint a bor- és gasztronómiai kínálat fejlesztése.

A fenti termékfejlesztési célok megvalósítása a turisztikai szolgáltatóipar fejlesztésével, a turista tengelyek meghatározásával, tájékoztató rendszer kiépítésével, folyamatos képzéssel valósítandó meg.

Budapest és térsége fogadási feltételeinek színvonalasabbá tétele illetve meglévő turisztikai kínálatának továbbfejlesztése. A meglévő turisztikai termékek fejlesztése mellett elengedhetetlen azoknak az új vonzerőknek a felfuttatása, bekapcsolása amelyek lehetővé teszik a turisták érdeklődésének fenntartását megyei és fővárosi szinten egyaránt. Összhangban az országos törekvésekkel, építve Budapest fővárosi adottságaira támogatni kell az egészségturisztikai fejlesztések megvalósítását.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Turisztikai termékek fejlesztése
Turisztikai vonzerők szolgáltatásainak fejlesztése, illetve területileg decentralizált vonzerőfejlesztés támogatása
Tematikus útvonalak és hálózatok kialakítása
- B) Egészségügyi turizmus fejlesztése
Egészségturizmus és aktív kikapcsolódás feltételeinek fejlesztése, fürdők gyógyászati szolgáltatásainak fejlesztése. Balneológiai terápiás és kutatóközpont kialakítása.
- C) Budapest Brand kialakítása és bevezetése
Erős Budapest márka felépítése, turizmus marketing, piaci megjelenés és fenntartása, partnerségi kapcsolatok erősítése, intézményi háttér – TDM - megerősítése..
- D) Duna-parti szabadidő zóna
A Duna-part hozzáférhetőségének javítása, vízparti szabadidős zónák kialakítása, úszó szabadidős- és vendéglátó egységek számának és szolgáltatási színvonalának emelése.

1.4. Városterületi együttműködés (BTFK 3)

Az intézkedés célja

Budapest és Pest megye gazdasága és társadalma ezer szállal kapcsolódik egymáshoz már jelenleg is (munkahelyi ingázás, rekreációs szolgáltatások, oktatás és egészségügyi ellátás stb.). Az ezekben rejlő szinergiákat ki kell használni és a felmerülő konfliktusokra megoldásokat keresni. Meg kell találni azokat a közös érdekből fakadó együttműködés lehetőségeket (pl. környezetvédelmi), amelyek érdekében mindkét nagy közigazgatási szereplő ki tud állni, azonosítva azokat a fejlesztési területeket, illetve ágazatokat, amelyek fejlesztése mindkettőjük számára előnyös.

Az intézkedés rövid tartalma

Vannak olyan fejlesztési zónák (pl. Ferihegy térsége), logisztikai területek, amelyek kiépítése közös célként jelenhetnek meg. Ezek fejlesztése csak részben igényel gazdaság-fejlesztési forrásokat. Komoly szerepe lehet a szervező munkának, az együttműködésnek, a jó értelemben vett lobbizásnak.

10.1.2 Stratégiai cél – 5. Hatékony városszerkezet kialakítása – kompakt város

Budapest sokszínűsége területhasználati értelemben olyan érték, melyet meg kell őrizni. A város öt, eltérő adottságokkal rendelkező zónája (belső, átmeneti, elővárosi, hegyvidéki és Duna menti) ezért differenciált fejlesztést igényel. Az értékek és problémák figyelembe vételével összhangot kell teremteni a területhasznosítás és a területek kiszolgálását biztosító különböző (humán és műszaki) infrastruktúrák között. A távlati fenntarthatóság érdekében egy-egy területnek a környezetre gyakorolt negatív hatásait és működtetésének költségét, valamint a társadalmi hátrányokat – e három tényező kiegyensúlyozott összhangolásával – minimalizálni szükséges.

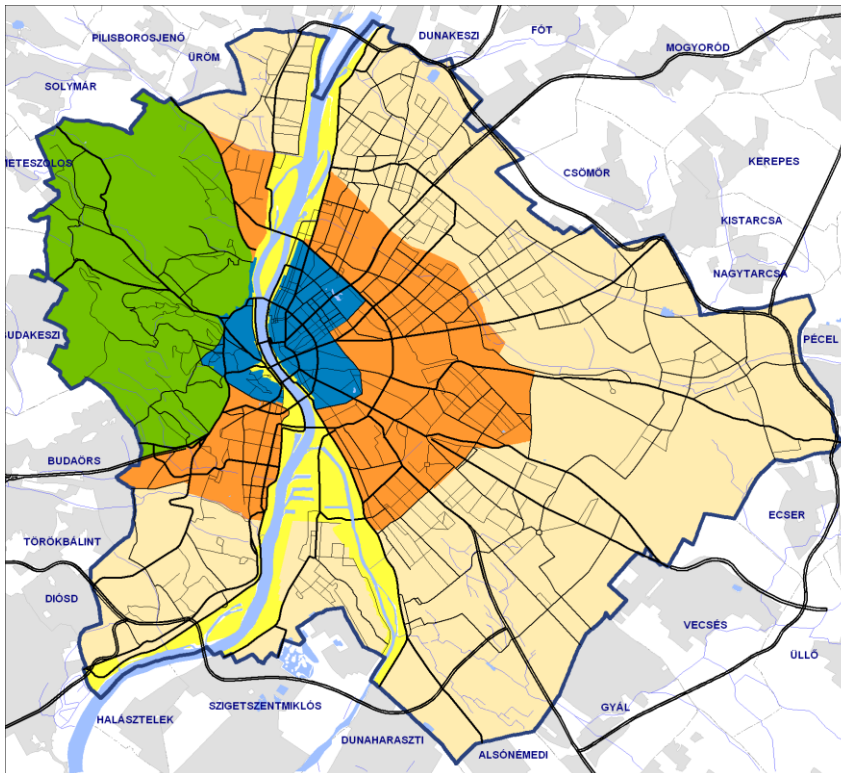
A fejlesztések megvalósítása során kiemelt figyelmet kell szentelni a klímaváltozás hatásaira való felkészülésre és védekezésre, illetve a területtakarékos megoldások alkalmazására.

2.1 – Vegyes területhasználat kialakítása – a Dunával együtt élő város (5.1, 5.4)

Az intézkedés célja

A város öt, eltérő adottságokkal rendelkező zónája (belső, átmeneti, elővárosi, hegyvidéki és Duna menti) differenciált fejlesztést igényel. Kiemelt cél a kiegyensúlyozott térszerkezet megteremtése, olyan vegyes funkciójú, kompakt városi területhasználat és hálózati rendszer kialakítása, mely megőrzi az értékes természeti és épített környezetet. Cél továbbá a közlekedési kényszerek csökkentése, hogy kisebb terhelés érje a város zsúfolt területeit. A már infrastruktúrával ellátott területek (barnamezős területek) váljanak a fejlesztések célterületeivé, az ökológiai szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt. A megfelelő intenzitás és a vegyes területhasználat lehetővé teszi a „kis távolságok elvének” megvalósítását, így a kerékpározás, gyaloglás esélye javul, azaz a közösségi közlekedési szolgáltatás „gazdaságosságának” küszöbe csökken.

A Duna természetközeli partjai váljanak a természetjáró rekreáció, barnamezős partjai a tágabban értelmezett rekreáció közösségi tereivé, vagy - ahol az elfogadható – álljon a gazdasági funkciók szolgálatába. A világörökségi területek minőségének növelése, a parthasználat kiterjesztése és humanizálása, az értékmegőrzés mellett a Duna-part gyalogos, illetve kerékpáros bejárhatóságának biztosítása elsőrendű feladat.

8. ábra: Fővárosi szerkezetileg eltérő adottságú zónák (Forrás: BTFK)

A projektsomag rövid tartalma

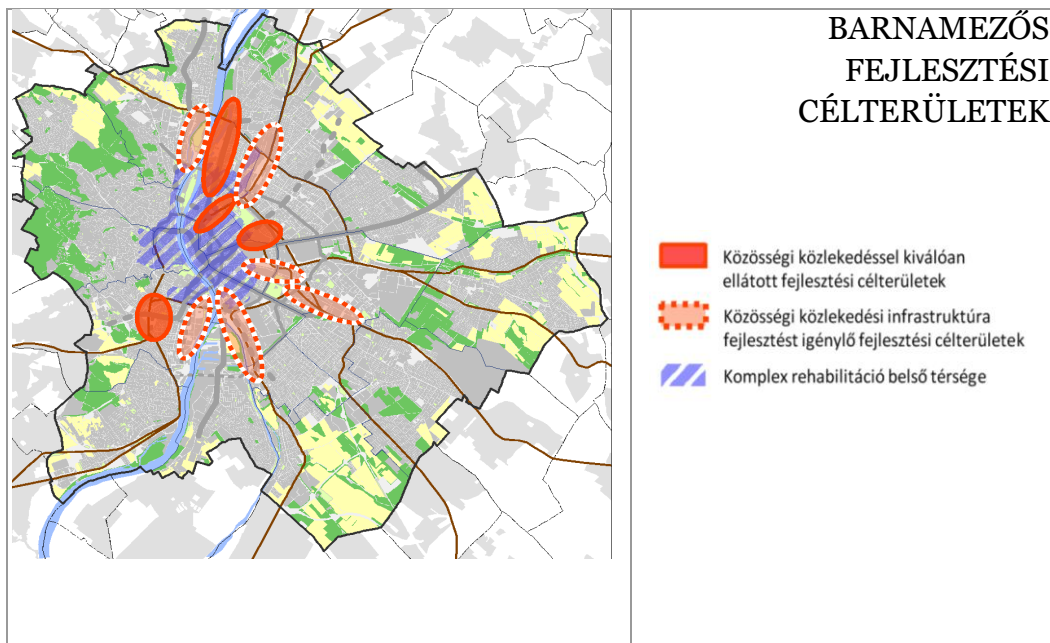
- Zöldfelületi rendszer fejlesztése
- Gazdasági és lakófunkciók elkülönülésének oldása (szomszédsági körzetek komplex ellátását lehetővé tevő szolgáltató rendszerek kialakulásának ösztönzése)
- Körirányú közlekedési elemek megvalósításának előkészítése
- Gyalogos és kerékpáros fejlesztések a Duna partokon és a Duna szigeteivel

2.2 – Barnamezős területek funkcióváltása (5.2)

Az intézkedés célja

A város- és területfejlesztés célterületeinek magját a barnamezős területek kell, hogy képezzék. A funkcióváltás és a területi potenciál kihasználása mellett egyszerre a területeken lévő környezeti problémák megoldása és a zöldmezősként tervezett beruházások – ésszerű keretek melletti – áttérrelése is a célok között szerepel. (A Program értelmezésében funkcióváltásnak tekinthető az adott területhasználati kategórián belüli funkcióváltás is, például ha a korábbi nehézipari funkció helyett egy barnamezős területen könnyűipari funkció jelenik meg.) Az átmeneti és a Duna menti zónában elhelyezkedő barnamezős területek funkcióváltása, hasznosítása kulcskérdés a kompakt város elvén történő városfejlesztés szempontjából. Ki kell használni az átmeneti zónában található barnamezős térségek kedvező közlekedési és közmű adottságait. További cél,

hogy a városszövetbe ékelődött leromlott területek a pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt.

9. ábra: Fővárosi barnamezős fejlesztési célterületek (Forrás: BTFK)

Az intézkedés rövid tartalma

- A meglévő ipari örökség védelme és hasznosítása (új funkciók megjelenése)
- A barnamezős területek funkcióváltása, és értékvédelme
- A fejlesztések barnamezők felé terelését szolgáló differenciált beavatkozások;
- Átmeneti hasznosítások ösztönzése;
(A kármentesítési feladatok a 3.3-as Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem intézkedésben szerepelnek)

2.3 – Differenciált központrendszer létrehozása (5.3)

Az intézkedés célja

A meglévő tradicionális központok fejlesztése és új központok létrehozása. Intermodális szerepű központok kialakítása. A főközpontot tehermentesítő mellékközpontok fejlesztése mellett fontos feladat a helyi központok rendszerének megfelelő kialakítása.

Budapest közúthálózatát a terület-felhasználásból adódó valós forgalmi igények ellátására, az elmúlt évtizedek elmaradt közlekedésfejlesztései következtében számos kisebb főúthálózati- és gyűjtőút hálózati, illetve közösségi közlekedési infrastruktúra elemmel kell kiegészíteni.

Az intézkedés rövid tartalma

- Kerületközpontok fejlesztése – funkcióbővítő városfejlesztési feladatok megvalósításával (főutca típusú beavatkozások)
- A város közlekedési szerkezetének átalakítása az új használati igényeknek megfelelően – meglévő közterületek újracsatlakozása (útépítések, felújítások, közösségi közlekedés fejlesztése – villamos közlekedés projektjei)
- A közúti közlekedés-biztonság javítása (IKOP-os terület)

2.4– Értékvédelem-értékteremtés (5.5)

Az intézkedés célja

A város egyedülálló természeti és táji, valamint ezzel harmóniában lévő épített örökséggel rendelkezik, amelynek megőrzése révén tartható csak fenn a város értékei iránt megmutatkozó kiemelkedő érdeklődés. A főváros világörökségi értékekben igen gazdag, a Világörökségi Listán a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út egyaránt megtalálható. Budapesten célszerű újra meghatározni, pontosítani a területi védettségeket. A kijelölt területekre kedvező beépítési sűrűséget meghatározó, a meglévő egyedi karaktert erősítő és a léptékek megőrzését elősegítő szakszerű szabályozás készítenendő.

Budapest belvárosában – mint történeti városi kultúrtájában – az épülethomlokzatok a városképi látvány kiemelkedő fontosságú elemei. Sokszor a védett értékek közvetlen szomszédságában lévő megkopott, omladozó homlokzatok állagmegóvása, illetve felújítása is sürgető feladat. A hasonlóan fontos, meghatározó elemeknek, a közterületeknek a felújítása évek óta sikeresen zajlik a belvárosban és több városrészközpontban. A városkarakter megőrzése érdekében a helyi egyedi értékek védelme kiemelkedő fontosságú feladat. Az intézményesített védelem hatékonyságát növelni kell.

Az intézkedés rövid tartalma

- Városmegújítási program
- Zöld program

2.5 –A lakásállomány optimalizálása (9.1)

Az intézkedés célja

A magyarországi háztartások jelentős része számára okoz nehézséget a lakhatás költségeinek megfizetése. A lakáspolitikával foglalkozó kutatók álláspontja szerint Magyarországon a bérlakás-állomány, ezen belül a szociális bérlakás-állomány jelentősen elmarad az igényektől, miközben az olcsó bérű bérlakások iránti igény a következő években valószínűleg növekedni fog. A fővárosban jelentkező bérlakás igényekről nem állnak rendelkezésre adatok, az országos adatot alapul véve a fővárosban legalább egy kétszeres mértékű bővítésre van szükség.

A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány egytizede üresen áll, ezek durván fele az állapota miatt nem adható bérbe, ezért ezek helyettesítés, vagy – amennyiben ez racionális – felújítás indokolt lehet.

Az intézkedés rövid tartalma

- A bérlakás-állomány felújítása, indokolt esetekben
- Önkormányzati bérlakás fejlesztés
- Komplex programok, amelyekben a társadalmi-gazdasági problémákkal sújtott területek rehabilitációja érdekében hajtanak végre
- Lakásállomány energetikai célú felújítása (KEHOP-ból finanszírozható fejlesztések)

10.1.3 Stratégiai cél – 6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek megőrzése

A város megítélésében és ezen keresztül versenyképességének megőrzésében kiemelt szerepe van az itt lakók és dolgozók életminőségének. Ennek egyik meghatározó tényezője a minket körülvevő környezeti elemek állapota, amely döntően befolyásolja az egészségi, pszichés és mentális állapotunkat. Ennél fogva jelentős hatással van a városlakók fizikális és szellemi teljesítőképességére, összességében pedig a város versenyképességének egyik fő meghatározója. A tervezett beavatkozásoknak mindezek mellett jelentős humán egészségvédelmi hatása is van.

3.1 – Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, természetvédelem(6.1)

Az intézkedés célja

A biológiailag aktív felületek arányát Budapest teljes területén növelni kell, ennek érdekében az üres fahelyeken fasorokat kell telepíteni, a tervezett erdőtelepítéseket fokozatosan végre kell hajtani, a barnamezős, a hasznosítatlan területeken zöldfelületeket kell létesíteni (akár csak átmeneti jelleggel is). Kiemelt figyelmet érdemelnek a közparkok, -kertek, -terek, amelyek ütemezett felújításáról és újak létesítéséről gondoskodni kell. A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenleg érvényes védelmek megerősítése. A környezeti nevelés támogatása is kiemelt cél. Célszerű az önkormányzatok és a lakosság zöldterületi programokba kezdeményező és végrehajtó szintű bevonása. A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos lakóterületi fejlesztések koordinálása.

Az intézkedés rövid tartalma

- Helyi védettséggel rendelkező természeti területek és értékek, illetve földtudományi természeti értékek (pl. barlangok) védelme– részben KEHOP-ból támogatható
- A zöldfelületi rendszer szempontjából értékes területek megőrzése és revitalizációja (pl. Rákos-patak mente)

3.2 - Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)

Az intézkedés célja

Míg a zajterhelés tekintetében jól azonosíthatóan a gépjárműközlekedés a fő kibocsátó forrás, a levegő szennyezettségének alakulása komplex probléma. Alapvetően meghatározó az energiaátalakítás (beleértve a közlekedést is) emissziója, de időszakosan egyéb tényezők (pl. lakossági fűtés) és a térségi háttérszennyezettség, valamint a mindenkori meteorológiai viszonyok nagyban befolyásolják a levegő minőségét.

A közlekedés környezeti konfliktusainak mérséklésére az egyéni gépjármű használat mértékét kell csökkenteni, amely a modal-split arány javításával, valamint környezetbarát közlekedési módok (pl. vasút, kerékpár) előnyben részesítésével érhető el, a közösségi közlekedés gépjárműflottájának korszerűsítése mellett. A levegőminőség javításában fontos szerepe van a zöldfelület-fejlesztésnek is, elsősorban a lombos növényzet intenzifikálása által. Fontos továbbá a városias területek kedvező átszellőzésének megőrzése, vagy javítása. A közösségi közlekedés használatának növekedéséhez a szolgáltatások minősége, és az ellátás teljes körűvé tétele járulhat hozzá. A zaj- és rezgés csökkentés érdekében korszerűsíteni kell a vasúti és közúti pályákat is.

A fővárosi zajtérkép felülvizsgálata a beavatkozások célzottságát segíti elő, ezért elkészítése a 2014-2020-as tervezési ciklus első felében indokolt.

Az intézkedés rövid tartalma

- Közösségi közlekedés használatát növelő programok
- Fővárosi zajtérkép felülvizsgálata
- Kerékpáros közlekedés körülményeinek javítása

3.3 - Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem (6.4)

Az intézkedés célja

A város fenntartható fejlődésének egyik alapvető feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás. E tekintetben különösen fontos a különböző földtani elemek, a talaj (különösen a termőtalaj) és a talajvizek állapota. Az urbanizációs folyamatok egyre jobban veszélyeztetik ezeket az erőforrásokat is. Budapest területén a korábbi ipari tevékenységekből eredően számos olyan létesítmény, potenciális szennyező-forrás található, melyek térségében beavatkozást igénylő talaj-, és talajvíz szennyezettséggel kell számolni. A szennyező-források felszámolása, a kármentesítés, további szennyezések megakadályozása, a termelői hulladékok megfelelő hasznosítása, vagy ártalmatlanítása kiemelten fontos az élhető városi környezet megteremtéséhez. A Budapesten keletkező tetemes mennyiségű hulladék kezelése nagy teherként jelentkezik a város működtetésében.

Az intézkedés célja a hulladékok keletkezésének megelőzése, illetve a keletkezett hulladékok minél nagyobb arányú felhasználása: újrahasználat, feldolgozást

követő hasznosítás, vagy energetikai hasznosítás által. A cél hogy a hulladéklerakókba minél kevesebb hulladék kerüljön, különösen a szerves és egyéb, jól hasznosítható anyagok tekintetében. További cél a potenciális szennyező-források felszámolása.

Az intézkedés rövid tartalma

- Az újrahasznosítási ágazat fejlesztése, támogatása: elkülönített hulladékgyűjtés rendszere, a válogató és feldolgozó kapacitás bővítése által, különös tekintettel a hulladékszap kezelés megoldandó problémájára (akár termikus hasznosítás). Begyűjtésre kerülő hulladék szerves anyag tartalmának csökkentése elkülönített gyűjtés és komposztálási program továbbfejlesztése révén. Építési- és bontási hulladékok másodnyersanyagként történő felhasználásának támogatása, az inert hulladék átvételi pontok számának növelése (hulladékudvarok bővítése).
- A hulladékgazdálkodás rendszerének gazdaságosabbá, hatékonyabbá tétele a telephelyek fejlesztése és a gépállomány korszerűsítése révén.
- A talaj- és talajvizet veszélyeztető, szennyezett területek feltérképezése, majd a szükséges kármentesítések elvégzése. Felhagyott hulladéklerakók rekultivációja.
- Környezeti nevelés, lakossági szemléletformálás a környezettudatos fogyasztói viselkedés érdekében.

3.4 - *Korszerű vízgazdálkodás (6.5)*

Az intézkedés célja

Meghatározó jelentőségű természeti erőforrások a különböző vízkészletek is, amelyekkel mind minőségi, mind mennyiségi értelemben is felelősen kell bánni. Mindenki, de különösen a lakosság számára, fontos a mindenkor elérhető, jó minőségű ivóvíz, melyet az ivóvízhálózaton keresztül szerezhetnek be. A környezet és az élővizek védelme ma már megköveteli a keletkező szennyvizek teljes mértékben történő megtisztítását. A vízkészletekkel való tudatos gazdálkodás részben az ivóvízfogyasztás csökkentését, részben a csapadékvíz hasznosítását és elvezetésének mérséklését jelenti, amely így a hálózat tehermentesítését eredményezheti. Az egyre szélsőségesebb időjárási események miatt az árvízi védekezés is egyre fontosabb feladattá válik.

Az intézkedés célja a mindenki számára elérhető, jó minőségű víz biztosítása. A vízbázis védelme érdekében a tisztítási technológia fejlesztése mellett, a vízelosztó hálózat korszerűsítésére (vízminőség biztosítása, csőtörések számának csökkentése, elszivárgás minimalizálása) és tudatos vízgazdálkodásra van szükség, a csapadékvizek tudatos kezelésének elősegítése mellett. A felszíni vizek esetében meghatározó a kisvízfolyások rendezése, továbbá az árvízvédelmi rendszer megújulása, valamint a védekezési tevékenység hatékonyságának növelése.

Az intézkedés rövid tartalma

- A vízhálózat korszerűsítése ütemezett hálózatrekonstrukciókkal, a vízminőséget rontó lerakódásokat tartalmazó vezetékek kiváltása.

- A várhatóan egyre nagyobb intenzitású csapadékhullásra való felkészülés, szükséges csapadékvíz-tározók kiépítése.
- Gépészeti felújítás, valamint kapacitásbővítés szükséges a túlterhelt vízhálózati nyomászónákban
- Csatornázatlan területek felzárkóztatása (volt zártkertes övezetek csatornázási helyzetének ésszerű rendezése) ahol szükséges a rákötések ösztönzése
- Dél-Budai főgyűjtő megépítése, a vízfolyásokra történő illegális szenny-, illetve csapadékvíz rákötések megszüntetése a vízminőség és a kapacitás, azaz a vízszállító képesség javítása.
- Egyesített rendszerű csatornák dunai kitorkollásának megszüntetése
- Elválasztott rendszerű szennyvíz és csapadékvíz elvezetési rendszerek kiépítése
- A kritikus állapotú árvízvédelmi védvonalak felújítása.

3.5 – Energiahatékonyság és klímavédelem (6.6)

Az intézkedés célja

A Fővárosi Környezetvédelmi Programban (FKP) szereplő célkitűzéseknek megfelelően a fővárosi közintézmények fajlagos energiaigényét 2005-höz viszonyítva 2016-ig legalább 15%-kal kell csökkenteni. A különböző típusú épületek más-más eszközökkel újíthatók fel hatékonyan, ezért a budapesti épületállomány célzott felújítási programjához elengedhetetlen a meglévő épületállomány részletes feltérképezése, adatbázisának létrehozása.

Meg kell oldani többek között, hogy a hősziget-hatást elősegítő és fokozó magas hőelnyelésű, mesterséges, burkolt felületek aránya csökkenjen, növekedjen a városi szellő hatás és a jól átszellőztetett területek aránya.

Az intézkedés rövid tartalma

- Meglévő épületállomány komplex felújítása, energiahatékonysági programok támogatása;
- Új, energia-hatékony épületek építésének támogatása;
- Zöldtetők, zöldhomlokzatok létesítésének támogatása;
- Városi távhőrendszerek integrációja, régi vezetékszakaszok felújítása, hőveszteség csökkentése, intenzív beépítésű területek bevonása a távhőszolgáltatásba, megújuló energiaforrások részarányának növelése a távhőhálózaton; - KEHOP-ból támogatható

10.1.4 Stratégiai cél – 7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése

4.2 - Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)

Az intézkedés célja

A térségi közlekedés fenntarthatóságának és minőségjavításának kiemelten fontos feltétele az elővárosi vasúti közlekedés színvonalának, vonzerejének növelése. Ez a vasúti pályák, állomások, technikai berendezések és a járműpark korszerűsítését igényli, kapacitásának növelését, megbízhatóságának és szolgáltatásainak lényeges javítását teszi szükségessé.

Az intézkedés célja az elővárosi vasúti közlekedés integrált szemléletű fejlesztése. A vasúti és autóbusz közlekedés versenyhelyzete helyett az együttműködés megteremtése. A várostérség településein – a fővárosba irányuló személygépjármű közlekedés alternatívájaként az eszközváltás lehetőségét biztosító P+R és B+R parkolók fejlesztésének folytatása.

Az intézkedés rövid tartalma

- A városi, elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése;
- Az átszálló kapcsolatok színvonalas kiépítése;
- P+R parkolók, B+R tárolók építése;
- A főváros és a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér között kötöttpályás közösségi közlekedési kapcsolat létrehozása

4.3 – A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)

Az intézkedés célja

A közösségi közlekedés vonzerejének, versenyképességének növelése – mint szolgáltatás – alapvetően a jelenleg nyújtott szolgáltatási színvonal javítását igényli már rövid távon is (városi és várostérségi közlekedés integrálása, igényeket folyamatosan meghaladó férőhelykínálat és megfelelő utas tájékoztatás, megbízhatóság és menetrendszerűség, komfortos megállók és esztétikus járművek) a fenntartható közlekedésfejlődés egyik zálogaként. A kötöttpályás közösségi közlekedési fejlesztések finanszírozása várhatóan nagyobb részben az IKOP-ból lesz biztosítható.

Elő kell segíteni az utazási módváltásokat, ahol lehetséges a kerékpárhasználatra való áttérést is lehetővé tenni. A P+R parkolók 4000 férőhelyet el sem érő jelenlegi kapacitását a főváros lakos számának és a régió belüli kapcsolatrendszernek a figyelembe vételével több mint 20.000 férőhelyre kell növelni. Az egyéni közlekedés alternatívájaként merül fel a Duna mentén a vízi közlekedésben rejlő lehetőségek kihasználása.

Az intézkedés rövid tartalma

- A közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának növelése, vonzó használati feltételek kialakítása (metró vonalak meghosszabbítása, villamos vonalak összekötése, új járművek beszerzése);
- A közösségi közlekedési hálózat területi sűrítése, kiterjesztése az ellátatlan területekre;
- Az átszálló kapcsolatok színvonalas kiépítése; P+R parkolók építése;
- Vízi közlekedés továbbfejlesztése az elővárosi hivatásforgalom számára;
- Közösségi közlekedés intézményi integrációja;
- Közösségi kerékpár rendszer – BUBI – kialakítása.

4.4– A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)

Az intézkedés célja

Összefüggő kerékpáros hálózat kialakítása és a kerékpározás preferálása a környezetbarát közlekedés fejlesztését jelenti.

A haránt irányú és elkerülő közúti kapcsolatok létesítése, hidak építése a közúti elérhetőség javítására, ezáltal egyrészt környezetterhelési szempontból kedvező módon csökkentve az utazások hosszát, másrészt előremozdítva a gazdasági területek fejlesztését.

Az intézkedés rövid tartalma

- Kerékpáros közlekedés fejlesztése (Összefüggő kerékpáros hálózat megteremtése, B+R rendszerű kerékpártárolók létesítése);
- Közúti forgalomcsillapítás (pl. Pesti alsórakpart forgalomcsillapítása);
- A körirányú közúti elemek fejlesztése, elkerülő szakaszok megvalósítása (pl.: Csepeli gerincút befejezése, Csepel-Albertfalva és Újpest-Aquincum Duna hidak megépítése)
- Gazdasági fejlesztésekkel kapcsolatos elemek megvalósítása (pl.:Repülőtéri gyorsforgalmi út fejlesztése, Somogyi út kiépítése);

10.1.5 Stratégiai cél – 8. Befogadó, támogató, aktív társadalom

5.1 –Befogadó és támogató társadalom (8.1)

Az intézkedés célja

A főváros befogadóvá tétele, más országokból betelepülők, vagy az ország más térségeiből érkezők, illetve a nem város lakó városhasználók (tanulók, dolgozók, szolgáltatási rendszert használók, látogatók) befogadásának és egyenlő esélyű városhasználatának biztosítása.

Szükséges a migrációs folyamatok támogatása, és fellépés a társadalmi diszkriminációval szemben. Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű emberek, csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, a társadalmi egyenlőtlenségek

csökkentése érdekében. További cél az elvándorlás mérséklése és a helyi közösségek erősítése, a halmozottan hátrányos helyzetű csoportok társadalmi reintegrációja, különös tekintettel a fővárosi hajléktalan emberekre.

Az intézkedés rövid tartalma

- diszkrimináció ellenes, illetve befogadást segítő programok (Színes Budapest program, XYZ - Fiatalok Programja);
- antiszegregációs programok;
- szomszédsági kapcsolatok és az öngondoskodás erősítése, háttér megteremtése a helyi támogató csoportok működéséhez;
- munkaerő térbeli mobilitását elősegítő támogatások.

5.2 – A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése (8.2)

A foglalkoztatási szint megtartása érdekében a munkaerőpiaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás. Ez magába foglalja a szakképzési rendszer munkaerőpiaci igényekhez igazítását, a képzési kínálat átalakítását, ezáltal a hiányszakmák szerinti szakképzés-fejlesztést, a munkaerőpiacról tartósan vagy átmenetileg kiszoruló, olykor szakképzettség nélküli társadalmi csoportok készség és kompetencia fejlesztését speciális (tranzit) foglalkoztatási programok keretében.

Az ESZA rendelettel összhangban kiemelt cél a korai iskolaelhagyók integrálása a szak és felnőttképzésbe, az élethosszig tartó tanulás minőségének és az ahhoz való hozzáférés javítása, a gyakornoki munka és a fiatalok pályakezdésének elősegítése, intelligens szakosodás fokozása.

Az intézkedés rövid tartalma

- speciális foglalkoztatási programok, kiemelten kezelve a pályakezdő és a tartósan munkanélküli munkavállalók helyzetét;
- fiatalok munkaerőpiaci integrációja;
- egész életen át tartó tanulást ösztönző programok;
- szak- és felnőttképzés fejlesztése;

5.3 – A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)

Az intézkedés célja

A szociális ellátórendszer minőségi fejlesztése preventív szemléletű ellátások erősítésével, a társadalmi problémák halmozódásának és koncentrálódásának megelőzése érdekében. A szociális szolgáltatásokat és a szolgáltatásokban dolgozókat képessé kell tenni a különböző életszakaszokban, élethelyzetekben lévő, különböző társadalmi és kulturális háttérből érkezők sokféle igényeinek felismerésére és az azokra való adekvát megoldások megtalálására.

A köznevelési intézmények fejlesztése, az intézményhálózat kapacitásának és szolgáltatásának lakossági, gazdasági, demográfiai igényekhez való igazításával. A szolgáltatást nyújtók képzése, kompetencia fejlesztése.

A felsőoktatási intézmények szolgáltatásainak, oktatási tevékenységének minőségi fejlesztése, a felsőoktatási képzési és kutatási kapacitások illesztése a munkaerőpiaci elvárásokhoz .

A fővárosnak a lakosság helyi és országos szintű egészségügyi kiszolgálását ezután is el kell látnia és ezen túlmenően továbbra is vállalnia kell az egyes speciális ellátások tekintetében az országos központ szerepet. Cél továbbá az egészségügyi ellátás működésének racionalizálása. A már elindított regionális kórházprogram középtávon sikeres befejezése.

A szolgáltatásokat elérhetővé és megfelelővé kell tenni a speciális igényű emberek számára is. Ezért szükséges az oktatásban, a szociális és egészségügyi szolgáltatásokban a teljes körű, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés.

Az intézkedés rövid tartalma

- a változások rugalmas követéséhez monitoring bevezetése az oktatás, a szakképzés, az egészségügy, a munkaerő-piaci igények és a városbiztonság területén.
- szociális intézményi háló tartalom- és kompetencia fejlesztése;
- köznevelési, felsőoktatási intézmények tartalom- és kompetencia fejlesztése;
- egészségügyi, nevelési, közoktatási intézmények szolgáltatásainak racionalizálása;
- képzések a szakorvosok számára;
- módszertani tananyagok készítése, és tartalomfejlesztés;
- a prevenció széleskörű szakmai feltételeinek megteremtése (pl. szűrőállomások hálózata, iskolai, közösségi prevenció programok, szemléletformáló és aktív életmódot támogató programok);

5.4 – A kulturális kínálat bővítése (8.4)

Az intézkedés célja

Budapest sajátos hagyományai és gazdag kulturális élete miatt is vonzó város, egyedi karakterét a kulturális sokszínűség erősíti. Az itt nagy számban koncentrálódó kulturális intézmények és kulturális civil szervezetek meghatározzák a városlakók életminőségét, identitástudatát és helyhez kötődését, valamint a főváros nemzetközi vonzerejét, versenyképességét is. Budapest elsősorban kultúrájának továbbfejlesztése révén tarthatja meg vonzását és erősítheti regionális központ szerepkörét.

Az intézkedés rövid tartalma

- Kulturális célú programok (fesztiválok, rendezvények) támogatása
- Rendezvényhelyszínek fejlesztése
- Kulturális létesítmények kisebb infrastrukturális fejlesztései

10.2 Az intézkedések egymásra épülése

Az intézkedések egymásra épülését alapvetően a tervezett célrendszer belső logikája határozza meg, azaz, hogy a stratégiai célok hogyan kapcsolódnak egymáshoz, illetve hogyan szolgálják a négy átfogó cél megvalósulását (lásd 14. táblázat).

14. táblázat: A stratégiai célok belső logikai kapcsolatai

Stratégiai cél/ Stratégiai cél	1. KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTT-MŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS	2. TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG	3. PARTNERSÉG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROS-TÉRSÉGBEN	4. NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL	5. HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS	6. A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE	7. BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE	8. BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM	9. RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA
1. KEZDEMÉNYEZŐ, EGYÜTT-MŰKÖDŐ TERÜLET-, VÁROS- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTÉS		✓	✓	✓	✓	✓	✓	0	✓
2. TUDÁSALAPÚ, VERSENYKÉPES, INNOVATÍV ÉS „ZÖLD” GAZDASÁG	✓		✓	✓	✓	✓	✓	0	0
3. PARTNERSÉG – A JÖVŐ KÖZÖS TERVEZÉSE, ÖSSZEHANGOLT FEJLESZTÉSEK BUDAPESTEN ÉS A VÁROS-TÉRSÉGBEN	✓	✓		✓	✓	✓	✓	0	0
4. NEMZETKÖZI SZEREPKÖR ERŐSÍTÉSE A TÉRSÉGI POZÍCIÓ KIHASZNÁLÁSÁVAL	✓	✓	✓		0	0	✓	✓	0
5. HATÉKONY VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA - KOMPAKT VÁROS	✓	✓	✓	0		✓	✓	✓	✓
6. A KÖRNYEZETI ERŐFORRÁSOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA, A TERMÉSZETI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE	✓	✓	✓	0	✓		✓	✓	0
7. BUDAPEST KOMPLEX SZEREPKÖRÉNEK MEGFELELŐ KÖZLEKEDÉSI RENDSZER MEGTEREMTÉSE	✓	✓	✓	✓	✓	✓		0	0
8. BEFOGADÓ, TÁMOGATÓ, AKTÍV TÁRSADALOM	0	0	0	✓	0	✓	0		✓
9. RUGALMAS ÉS KORSZERŰ LAKÁSSTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA	✓	0	0	0	✓	0	0	✓	

szoros, erős kapcsolódás a stratégiai célok között

kevésbé szoros, de van kapcsolódás a stratégiai célok között

jelmagyarázat:

0

nem releváns a célok közötti kapcsolat vizsgálata

értelmezhetetlen a kapcsolódás vizsgálata

A stratégiai célok összefüggés-rendszerét a területfejlesztési koncepció már feltárta, ezt a fenti táblázatban mutattuk be.

A továbbiakban a részprogram szempontjából a VEKOP-ból finanszírozható intézkedések (projekt-csomagok) kapcsolódásainak lesz nagyobb jelentősége, ezért azok egymás közötti kapcsolatait, illetve az **átfogó célokhoz való kapcsolódását vizsgáltuk** részletesebben. Ennek eredményét az alábbiakban foglaltuk össze:

A **„Budapest az Európai városhálózat erős tagja”** átfogó cél megvalósulásához hozzájárul:

- 2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és “zöld” gazdaság (2.1. Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása; 2.3. Turizmus mint gazdasági húzóágazat)
- 7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése, amelyen belül a részprogram és a fővárosi területfejlesztési stratégia hatókörén túlnyúló nemzetközi és országos közlekedési hálózati elemeknek lesz nagy jelentősége (a koncepcióban a 7.1-es prioritás), amelynek TEN-T hálózathoz kapcsolódó fejlesztései az IKOP-ból valósulnak majd meg.
- Kisebb mértékben a fenti célhoz a többi közlekedésfejlesztési beavatkozási irány is hozzájárul (7.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése; 7.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése)

A két fenti közlekedés-fejlesztési intézkedés támogatási területeit az IKOP-ból finanszírozandó elővárosi és városi közösségi közlekedési beavatkozások egészítik ki (7.2. Térségi közlekedés fejlesztése)

„A fenntartható, érték és **tudásalapú gazdaság**” átfogó cél elérését szolgálja:

- 2. Tudásalapú, versenyképes, innovatív és “zöld” gazdaság (2.1. Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása; 2.3. Turizmus mint gazdasági húzóágazat)
- 5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város (5.1. Vegyes területhasználat kialakítása – 5.4. A Dunával együtt élő város; 5.2. Barnamezős területek funkcióváltása; 5.3. Differenciált központrendszer létrehozása)
- 7. Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése (7.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése; 7.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése)
- 8. Befogadó, támogató, aktív társadalom (8.1. Befogadó és támogató társadalom - 8.2. Az életformák és a társadalmi gazdasági környezet változásainak összehangolása; 8.3. A humán szolgáltatások optimalizálása)

Az intézkedés-csoporton belül meglehetősen szoros kapcsolat áll fenn a 7. közlekedési beavatkozások és az 5. Hatékony városszerkezet kialakítását szolgáló beavatkozások között, mivel az utóbbi nem valósítható meg a közlekedési rendszer továbbfejlesztése és részbeni átalakítása nélkül. A kompakt város irányába történő elmozduláshoz elengedhetetlen, hogy a 2. gazdaságfejlesztési beavatkozásoknak kézzelfogható eredményei legyenek pl. az eddig kizárólag lakófunkcióval rendelkező területeken, vagy, hogy a barnamezős területeket jobban be lehessen integrálni a város vérkeringésébe.

Az „Egészséges, **harmonikus, sokszínű városi környezet**” megteremtését elősegítheti:

- 5. Hatékony városszerkezet kialakítása - kompakt város (5.1. Vegyes területhasználat kialakítása – 5.4. A Dunával együtt élő város; 5.2. Barnamezős területek funkcióváltása; 5.3. Differenciált központrendszer létrehozása)
- 6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése (6.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése - 6.2. Természeti- tájképi értékek megőrzése; 6.6. Energia-hatékonyság és klímavédelem)
- 8. Befogadó, támogató, aktív társadalom (8.1. Befogadó és támogató társadalom - 8.2. Az életformák és a társadalmi gazdasági környezet változásainak összehangolása; 8.3. A humán szolgáltatások optimalizálása)
- 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása (9.1. A lakásállomány optimalizálása - 9.2. A térbeni-társadalmi szerkezet kiegyensúlyozása)

A hatékony városszerkezet (5) kialakításához mind a gazdaságfejlesztési beavatkozások (2) sikerére, mind a korszerű és rugalmas lakásstruktúra (9) kialakítására szükség lesz, és a környezeti beavatkozásokkal kiegészülve tudják a harmonikus és sokszínű városi környezetet megteremteni.

Mindezeket a KEHOP-ból finanszírozandó projektsomagok tehetik teljessé: 6.4. Korszerű hulladék-gazdálkodás és talajvédelem; 6.5. Korszerű vízgazdálkodás.

A „Javuló **életminőség**, harmonikus együttélés” átfogó cél megvalósulásához hozzájárul:

- 6. A környezeti erőforrások védelme és fenntartható használata, a természeti értékek és táji adottságok megőrzése (6.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése - 6.2. Természeti- tájképi értékek megőrzése; 6.6. Energia-hatékonyság és klímavédelem)
- 9. Rugalmas és korszerű lakásstruktúra kialakítása (9.1. A lakásállomány optimalizálása - 9.2. A térbeni-társadalmi szerkezet kiegyensúlyozása)

A zaj- és légszennyezés (6.3) csökkentéséhez közvetlenül nem lehet uniós forrásokat kapcsolni, közvetett módon azonban mind a közlekedésfejlesztési beruházások – ezen szempontokat is figyelembe vevő – kialakítása, mind a városszerkezeti fejlesztések hozzá tudnak járulni a lakosság zajterhelésének csökkentéséhez.

A fenti intézkedéseket a KEHOP-ból finanszírozandó projektsomagok egészítik ki: 6.4. Korszerű hulladék-gazdálkodás és talajvédelem; 6.5. Korszerű vízgazdálkodás.

15. számú táblázat: *Finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája*⁴

Sor - szám	Intézkedés és Projektsomag megnevezése ⁵	Projektsomag területi specifikumai ⁶	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektsomag ütemezése	Projektsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektsomagok (igen/nem)
1. Prioritás megnevezése ⁷ : Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és "zöld" Budapestért 10.3.1										
1.1	Technológia innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása	nem releváns	önkormányzatok különösen üzleti infrastruktúra tekintetében, vállalkozások, felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek, Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány	KKV-k, fiatal vállalkozók, felsőoktatási intézmények hallgatói, fiatal kutatók	2014-2018.	45000	ERFA, Részben a GINOP rugalmassági keret terhére	TC3 – A kkv-k versenyképességének fokozása TC1 – A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése TC1 – A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	Eredmény: -A támogatások eredményeként megmozgatott magánberuházás - Teremtett új munkahelyek száma - A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma	igen
1.2	Felhasználóbarát városkormányzat	nem releváns	Fővárosi Önkormányzat	városi lakosság	2014-2020.	7000	ERFA			igen

⁴ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, Millió Ft) összhangban a 1. táblázat 7. oszlopában megadott értékkel. Kérjük az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedni tervezett teljes költségvetési összeget (igényelt támogatás+önerő) megadni (tehát a kötelezettségvállalás időpontja számít, nem a kifizetése). Az utolsó sorban kérjük az adott periódus kumulált összegét megadni.

⁵ A 2014. április 14-én kiküldött Excel táblázatokban megnevezett projektsomagokat (sorszám, megnevezés) szükséges a táblázat soraiban megjeleníteni intézkedésenként szerinti bontásban, kiegészítve az ágazati OP-khoz kapcsolódó tervezett projektsomagokkal. Az adott megyei prioritáson belül a megyék által megjelölt intézkedéshez kapcsolódó projektsomagokat kell megnevezni. Ezt a megyék jelölik ki, és kapcsolják a TOP-hoz és egyéb OP-khoz. A projektsomag egy intézkedéshez tartozó, egymással összefüggő, egymáshoz kapcsolódva megvalósítható projektek csoportja.

⁶ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni az egyes megyén belüli tércategóriákban alkalmazható specifikus projekt tartalmi kritériumokat. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag elsősorban vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).

⁷ Egy intézkedés több projektsomagot tartalmazhat. A cellába az intézkedés számát és címét kell feltüntetni.

	<i>s kialakítása</i>								Output:	
1.3	Turizmus, mint gazdasági húzóágazat	nem releváns	önkormányzatok, az önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok azonos feltételekkel támogatva, Budapesti Fesztivál-és turisztikai központ nonprofit Kft., központi költségvetési szervezetek, gazdasági társaságok, kulturális intézmények, szervezetek, nonprofit szervezetek	turisták, turizmusból élők, turisztikai szolgáltatásokban dolgozók	2014-2018.	36500	ERFA, részben a rugalmassági keret terhére		- A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma -A támogatott attrakciók száma -A támogatott vállalkozások száma -A támogatott K+F együttműködések száma - A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma	igen
1.4	Várostérségi együttműködés	nem releváns		Budapest, és Pest megye településének lakói, KKV-k	2014-2018.	10000	Európai bizottság által támogatott együttműködési programok, Központi költségvetési forrás, Fővárosi önkormányzat saját költségvetési forrása a szervezetfejlesztési és működési támogatást igénylő feladatoknál)			igen

2. Prioritás megnevezése Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városszerkezetért										
2.1	Vegyes területhasználat kialakítása-Dunával együtt élő város	nem releváns	önkormányzatok, BKK	A Duna menti területeken élő lakosok,	2014-2020	180000	ERFA, részben a rugalmassági keret terhére, Központi költségvetési forrás	TC 8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése TC9 – A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem TC4 – Az alacsony szén-dioxid – kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban	output: - Város fejlesztési beavatkozások által érintett területek nagysága	igen
2.2	Barnamezős területek funkcióváltása	nem releváns	önkormányzatok, gazdasági társaságok, központi költségvetési szervek	Helyi lakosok	2014-2020	30000	ERFA		- Községi bérház-programban fejlesztett épületek száma	igen
2.3	Differenciált központrendszer létrehozása	nem releváns	Fővárosi önkormányzat, kerületi önkormányzatok, BKK	helyi lakosok, ingázók, a városi közlekedés résztvevői	2014-2020	31000	ERFA, (rugalmassági keret terhére), KA		-Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma.	igen
2.4	Értékvédelem-értékteretemtés	nem releváns	önkormányzatok, társasházak, központi költségvetési szerv	helyi lakosok, turisták	2014-2020	21000	közvetett módon ERFA, KA, Európai Területi Együtműködése k, Norvég Alap		- Az új funkcióval ellátott területek nagysága -Revitalizált barnamezős területek nagysága	igen
2.5	A lakásállomány optimalizálása	nem releváns	önkormányzatok, társasházak	helyi lakosok, albérlők, potenciális albérlők	2014-2020	50000	ERFA, KA		eredmény: -Támogatással érintett lakosok száma a fejlesztett megújított településrészekben	igen
3.Prioritás megnevezése: Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért										
3.1	Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek, megőrzése, növelése-termesztetvédelem	nem releváns	önkormányzatok, magyar állam, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága	helyi lakosok	2014-2018	20000	ERFA, Központi költségvetési forrás	TC6 – Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése TC4 – Az	output: - Zöldfelületi és természetvédelmi beavatkozásokkal érintett terület -A megújuló	igen

3.2	Zaj és légszennyezés csökkentése	nem releváns	Fővárosi önkormányzat	helyi lakosság	2014-2020	35000	Kohéziós Alap, fővárosi költségvetési forrás	alacsony széndioxid – kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban	energiatermelés további kapacitása eredmény: -A középületek elsődleges energiafogyasztásának csökkenése -Üvegházhatású gázkibocsátás csökkenése	igen
3.3	Korszerű hulladékgyűjtés és talajvédelem	nem releváns	önkormányzat és társulásai, állami szervezetek, önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági szervezetek	helyi lakosság	2014-2020	180000	Kohéziós Alap			igen
3.4	Korszerű vízgazdálkodás	nem releváns	önkormányzat, központi költségvetési szerv, gazdasági társaság, vízközmű tulajdonosok	helyi lakosok, Duna-menti lakosság	2014-2020	125000	Kohéziós Alap			igen
3.5	Energiatermelés és klímavédelem	nem releváns	önkormányzatok, többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, Magyar Állam, intézményfenntartók (KLIK, GYEMSZI)	helyi lakosság	2014-2020	105000	Kohéziós Alap, ERFA			igen
4. Prioritás megnevezése: Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában 10.3.4										
4.1	Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése	nem releváns		helyi lakosság, ingázók, a város közlekedésének résztvevői				TC4 – Az alacsony széndioxid – kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban	output: -A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza -A felújított vagy korszerűsített vasútvonalak teljes hossza -Korszerűsített	igen
4.2	Térségi közlekedés fejlesztése	nem releváns	MÁV, BKK, agglomerációs települések önkormányzatai	Elővárosi lakosok, ingázók, helyi lakosok	2014-2020	250000	Kohéziós Alap			igen

4.3	A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése	nem releváns	Fővárosi Önkormányzat, BKK	Helyi lakosok, a közösségi közlekedés résztvevői	2014-2022	430000	ERFA, Kohéziós Alap	TC 8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	városi kötött-pályás hálózat - Létrehozott P+R parkolóhelyek száma	igen
4.4	A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése	nem releváns	Fővárosi Önkormányzat, kerületi önkormányzatok	helyi lakosok, a főváros közlekedési infrastruktúráját igénybe vevők	2014-2020	150000	ERFA, Részben az IKOP 15%-os rugalmassági kerete terhére	TC10 – Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba	- Kialakított kerékpár-forgalmi létesítmények hossza eredmény: - Az érintett vasúti szakaszon szállított személyek száma -A fejlesztett városi kötött-pályás szakaszokat használó utasok száma -Megtakarított utazási idő a városi kötött-pályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan	igen
5.Prioritás megnevezése: Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért										
5.1	Befogadó és támogató társadalom	nem releváns	önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházak, kulturális intézmények, szervezetek	helyi lakosok, a városba érkező bevándorlók	2014-2020	21000	ESZA	TC10 – Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba TC8 – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	eredmény: -Támogatott gyermekgondozási intézmények növekvő kapacitása -A támogatott képzésben képesítést szerzők száma -A támogatások	igen
5.2	A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való	nem releváns	önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházak, gazdasági	KKV-k, felnőttképzésben tanulók és oktatók, helyi lakosok,	2014-2020	21000	ESZA			igen

	<i>alkalmazkodás segítése</i>		<i>társaságok, felnőttképzést folytató felsőoktatási intézmények, állami intézményfenntartó központi hivatal, kulturális intézmények</i>	<i>diákok, fiatalok</i>				<i>eredményeként fejlesztett gyermekjóléti intézményekben nevelt gyermekek száma</i> <i>output:</i> <i>-A támogatott anti-diszkriminációs programok száma</i>	
5.3	<i>A humán szolgáltatások optimalizálása</i>	<i>nem releváns</i>	<i>érintett oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézmények illetve azok fenntartói, önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházak, állami intézményfenntartó központi hivatal</i>	<i>Szociális ellátó-rendszert igénybevevők, és a szociális ellátórendszerben dolgozók, helyi lakosok, hajléktalanok, felsőoktatásba n tanulók és dolgozók, egészségügyi ellátást igénybevevők és az egészségügyi ellátó-rendszerben dolgozók</i>	<i>2014-2020</i>	<i>37000</i>	<i>ESZA, hazai költségvetési forrás, amennyibe na központi kormányzat infrastruktúrafejlesztési projektet is támogatni kíván</i>	<i>-A korai iskolaelhagyás csökkentéséhez kapcsolódó programok száma</i> <i>-A támogatott képzésben résztvevők száma</i> <i>A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek-ISCED1,ISCED2-száma</i>	<i>igen</i>
5.4	<i>A kulturális kínálat bővítése</i>	<i>nem releváns</i>	<i>Fővárosi Önkormányzat, kerületi önkormányzatok, kulturális intézmények és szervezetek, non-profit szervezetek</i>	<i>helyi lakosok, turisták,</i>	<i>2014-2018</i>	<i>7000</i>	<i>Európai Területi Együttműködés, Norvég Alap, Önkormányzati költségvetés</i>		<i>igen</i>

16. számú táblázat: Az intézkedések pénzügyi ütemterve⁸

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
1.1 –Technológia innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása (2.1)	45 000	
1.2 – Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)	3 500	3 500
1.3 – Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)	40 000	
1.4 – Várostérségi együttműködés (2.4)	10 000	
2.1 Vegyes területhasználat kialakítása - Dunával együtt élő város (5.4)	90 000	90 000
2.2 – Barnamezős területek funkció-váltása (5.2)	15 000	15 000
2.3 – Differenciált központrendszer létrehozása (5.3)	15 500	15 500
2.4 – Értékvédelem-értékteremtés (5.5)	10 500	10 500
2.5 – A lakásállomány optimalizálása (9.1, 9.2)	25 000	25 000
3.1 – Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése – természetvédelem (6.1, 6.2)	20 000	
3.2 – Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)	17 500	17 500

⁸ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, Millió Ft) összhangban a 1. táblázat 7. oszlopában megadott értékkel. Kérjük az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedni tervezett teljes költségvetési összeget (igényelt támogatás+önerő) megadni (tehát a kötelezettségvállalás időpontja számít, nem a kifizetésé). Az utolsó sorban kérjük az adott periódus kumulált összegét megadni.

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
3.3 - Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem (6.4)	90 000	90 000
3.4 - Korszerű vízgazdálkodás (6.5)	75 000	75 000
3.5 – Energiahatékonyság és klímavédelem (6.6)	52 500	52 500
4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)	-	-
4.2 – Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)	125 000	125 000
4.3 – A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)	215 000	215 000
4.4– A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)	75 000	75 000
5.1. Befogadó és támogató társadalom (8.1)	10 500	10 500
5.2 – A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése	10 500	10 500
5.3 – A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)	18 500	18 500
5.4 – A kulturális kínálat bővítése (8.4)	7 000	
Összesen:	971 000	849 000

10.3 Az intézkedések részletes bemutatása

A sorszámozásban az egyes intézkedések önálló sorszámot kaptak, azonban zárójelben feltüntettük a Konceptióban (BTfK) szereplő prioritások (fejlesztési irányok) eredeti számozását.

10.3.1 Gazdaságfejlesztés a versenyképes, innovatív és “zöld” Budapestért – 1. prioritás

A gazdaságfejlesztés tekintetében két intézkedés elemei kapcsolhatók jól a VEKOP tervezett intézkedéseivel (egy K+F és vállalkozásfejlesztési, valamint egy turisztikai fókuszú), a másik két intézkedés megvalósítását elsősorban Önkormányzati költségvetési források szolgálhatják.

10.3.1.1 – Technológia innováció és tudástranzfer hatékonyságának javítása (2.1)

Az intézkedés célja

Az alapvető gazdaságpolitikai cél: erős, versenyképes gazdaság megalapozása, amely a meglévő munkahelyek megtartása mellett jól fizetett és stabil újakat hoz létre, és amely a városlakók és -használók számára képzettségüknek és készségeiknek megfelelő kiteljesedési lehetőséget és létbiztonságot nyújtó jövedelemszerzést kínál, a továbbképzés, ill. új technológiai és innovációs ismeretek folyamatos elérhetőségének biztosításával.

Kiemelt feladat a tudásgazdaság szereplői közötti kooperáció ösztönzése a minél több innovatív tartalmú termék létrehozása és minél több, magasan képzett munkaerő lekötése érdekében, növelve a város gazdasági versenyképességét. Nélkülözhetetlen a start up ökoszisztéma kiépítése, a szellemi tulajdonvédelem ösztönzésével, és elérhetőségének javításával párhuzamosan.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Üzleti környezet fejlesztése
 - Emelt szintű szolgáltatásokat biztosító üzleti inkubátorházak létrehozása
 - Telephelyek fejlesztése barnamezős területeken
 - Vállalkozásfejlesztés (képzés, tanácsadás, klaszterek kialakulásának, működésének támogatása, piacszerzés támogatása, stb.), többek között a fiatal vállalkozók programja, amely segíti a fiatalok vállalkozóvá válását
- B) KKV-k finanszírozásának segítése
 - Mikrohitel és egyéb pénzügyi szolgáltatások

C) Innováció, K+F

Vállalkozások és felsőoktatási intézmények közötti együttműködés segítése

- elsősorban alkalmazott kutatások (vállalkozói megrendelések alapján)
- együttműködések ösztönzése a fővárosi szolgáltató cégek és a kutatóhelyek között
- az innováció speciális területeinek támogatása (pl. ökoinnováció, környezeti K+F+I)

D) Kreatív gazdaság fejlesztése, start-up vállalkozások támogatása

- A kreatív iparágakhoz kapcsolódó vállalkozások támogatása, nemzetközi piaci szerepük megerősítése, benne az ezekben létrejövő start-up vállalkozások felfutásának elősegítése.

Az intézkedés megvalósításában jelentős szerep juthat azon országos fejlesztéseknek, amelyek megvalósítása elsősorban – azok országos jellege és hatása miatt – a GINOP 15%-os rugalmassági keretének terhére oldható meg (pl. EIT ICT Labs Budapesti Node infrastrukturális fejlesztése, MTA kutatóintézet fejlesztések).

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

- önkormányzatok (különösen üzleti infrastruktúra tekintetében),
- vállalkozások,
- felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek,
- Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány (BVK).

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **45 Mrd Ft**
(ebből GINOP 24 Mrd Ft)

Kapcsolódó programok:

VEKOP 1.2 Vállalkozások külpiaci jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése

VEKOP 1.3 A vállalati K+I aktivitás és innovációs együttműködések erősödése

VEKOP 1.4 Megerősített tudásbázisok

VEKOP 2.1 Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáférése javítása

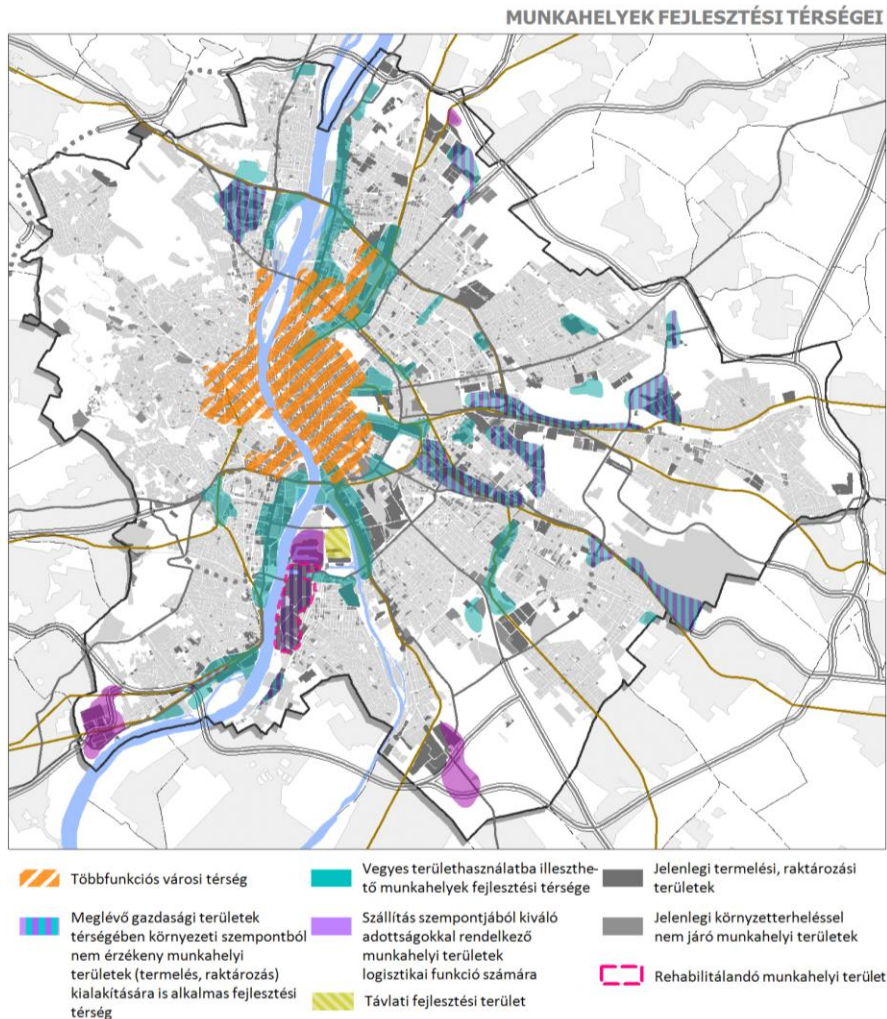
GINOP 2.3 - Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Fenntartható gazdasági növekedést támogató fejlesztés

Finanszírozó alap: ERFA (részben a GINOP rugalmassági keret terhére)
Horizon 2020
Európai Területi Együttműködési programok

A kerületi önkormányzatoknál a projektgyűjtés során elsősorban a támogató üzleti környezet megteremtése került megjelölésre (5 projektötlet), amelyek kidolgozása még meglehetősen alacsony szintű, költségbecslés alig áll rendelkezésre. A Fővárosi Önkormányzat 3 alprogram támogatása merült fel, amelyek közül kiemelkedik az üres és alulhasznosított ingatlanok gazdasági hasznosítása.

10. ábra: Munkahelyek fejlesztési térségei (Forrás: BTFK)

10.3.1.2 – Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)

Az intézkedés célja

Cél, hogy a lakosság, a gazdasági szereplők és a különböző intézmények magas minőségű otthonra találjanak a városban, egyebek mellett megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával. A kezdeményező és együttműködő város- és

térségfejlesztés lényege az önkormányzati irányító szerep felvállalása, a koordináló szerepkör erősítése, amely gazdaságélénkítő kormányzást, a gazdasági szereplők orientálását jelenti, megteremtve a lakosság és a gazdasági szereplők számára az ideális intézményi és infrastrukturális feltételeket.

Az intézkedés rövid tartalma

A fenti célok elérését szolgálhatják létrehozandó szervezetek (pl. a fejlesztési ügynökségi feladatok ellátására), vagy meglévő szervezetek átalakítása, továbbá a szolgáltatási hatékonyság javító lépések, és szervezeti, képzési projektek:

- városfejlesztési menedzsment feladatok megoldása;
- városkommunikációs feladatok;
- befektetés-ösztönzési feladatok megoldása.

A tervezett kedvezményezetti kör lehatárolása

Kedvezményezett: Fővárosi Önkormányzat

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: ~7 Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrásai (alapvetően szervezetfejlesztési és működési támogatást igényel)

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

A tematikus fejlesztési programok Integrált Területi Beruházás(oka)t kívánnak megalapozni. A fejlesztéseket integrált módon menedzselni képes szervezeti háttér kialakítása egyben az ITB végrehajtásában szükséges program-menedzselési kapacitásokat is biztosítani képes.

A befektetésösztönzési tevékenység közvetetten mindhárom TFP stratégiai céljainak eléréséhez hozzájárul.

Finanszírozó alap: ERFA

10.3.1.3 – Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)

Az intézkedés célja

Elengedhetetlen feladat Budapest meglévő turisztikai kínálatának továbbfejlesztése, a kulturális létesítmények választékának szélesítése (ennek részeként például a rendezvény- és programkínálat bővítése, valamint a bor- és gasztronómiai kínálat fejlesztése), a Duna-part és a vízfelület turisztikai és

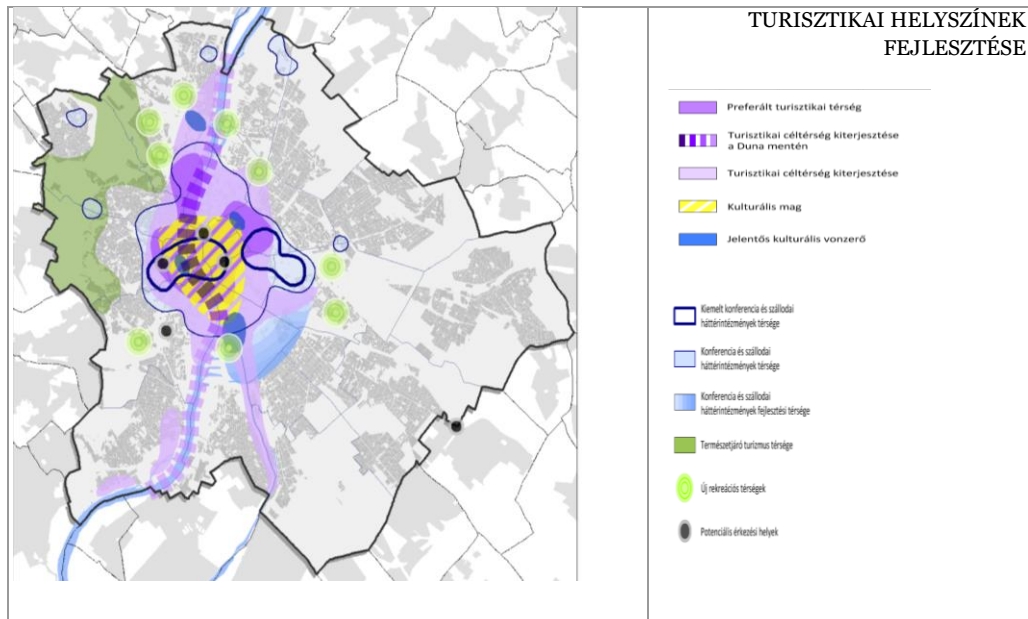
közösségi használatának növelése, a budapesti fürdők kínálatának és szolgáltatási színvonalának fejlesztése, látogatóbarát és nemzetközi szintű kiállítások rendezése, az egészségturizmusban rejlő lehetőségek feltárása az aktív kikapcsolódási lehetőségek és a családi élményturizmus bővítése. Mindezt kiegészíti az üzleti turizmusban rejlő adottságok kiaknázása, infrastrukturális háttérének fejlesztése.

A fenti termékfejlesztési célok megvalósítása a turisztikai szolgáltatóipar fejlesztésével, a turista tengelyek meghatározásával, tájékoztató rendszer kiépítésével, folyamatos képzéssel és eredményes turisztikai marketing tevékenységgel valósítandó meg. A szolgáltatásfejlesztés felölelhet olyan környezeti fenntarthatósággal összefüggő témákat is mint a tradicionális városnézéseket lebonyolító buszállomány lecserélésnek támogatása alacsonyabb szennyezőanyag kibocsátású járművekre.

Az intézkedés célja összességében Budapest és térsége fogadási feltételeinek színvonalasabbá tétele illetve meglévő turisztikai kínálatának továbbfejlesztése. A meglévő turisztikai termékek fejlesztése mellett elengedhetetlen azoknak az új vonzerőknek a felfuttatása, bekapcsolása amelyek lehetővé teszik a turisták érdeklődésének fenntartását megyei és fővárosi szinten egyaránt. Összhangban az országos törekvésekkel, építve Budapest fővárosi adottságaira támogatni kell az egészségturisztikai fejlesztések megvalósítását.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Turisztikai termékek fejlesztése
Turisztikai vonzerők szolgáltatásainak fejlesztése, illetve területileg decentralizált kínálat fejlesztésének támogatása
Tematikus útvonalak és hálózatok kialakítása
- B) Egészségügyi turizmus fejlesztése
Egészségturizmus és aktív kikapcsolódás feltételeinek fejlesztése, fürdők gyógyászati szolgáltatásainak fejlesztése. Balneológiai terápiás és kutatóközpont kialakítása.
- C) Budapest Brand kialakítása és bevezetése
Erős Budapest márka felépítése, TDM funkciók megerősítése: turizmus marketing, piaci megjelenés és fenntartása, partnerségi kapcsolatok erősítése, applikációk támogatása.
- D) Duna-parti szabadidő zóna
A Duna-part hozzáférhetőségének javítása, vízparti szabadidős zónák kialakítása, úszó szabadidős- és vendéglátó egységek számának és szolgáltatási színvonalának emelése.

11. ábra: Fővárosi turisztikai helyszínek fejlesztése (Forrás: BTFK)

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok (az önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok azonos feltételekkel támogatva)
- Budapesti Fesztivál- és turisztikai központ nonprofit Kft.
- központi költségvetési szervezetek,
- gazdasági társaságok
- kulturális intézmények szervezetek,
- nonprofit szervezetek

Megvalósításba bevonható egyéb szervezetek:

- konzultáció: Budapest-Közép-Dunavidéki Regionális Marketing Igazgatóság

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **40** Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

VEKOP 1.2 Vállalkozások külpiazi jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése

GINOP 4.1 - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Rekreációs, turisztikai potenciál kiaknázása

Finanszírozó alap: ERFA
(részben a rugalmassági keret terhére)

Az intézkedés részelemeinek bemutatása

A projektgyűjtés során három kerület jelölt meg termékfejlesztési célú projektet, mindkettő megvalósítása a magánszektor részvételével tervezett.

A kerületek Duna-parton tervezett, illetve turisztikai szempontból is fontos közterületi, épületmegújítási projektjei a 3.3. vegyes területhasználat, Dunával együtt élő város, illetve a 3.5. differenciált központrendszer projektcsomagok részét képezik. A Fővárosi önkormányzat és cégeinek projektjavaslatai a fürdőfejlesztéshez, az állat- és növénykert fejlesztéséhez, illetve a TDM-hez kapcsolódnak.

A projektek egyéb kedvezményezettjei jobbra vállalkozások lesznek, így a támogatni tervezett projektek előzetes meghatározása esetükben nem indokolt, azok várhatóan pályázati rendszerben kerülnek kiválasztásra.

10.3.1.4 – Városterületi együttműködés (2.4)

Az intézkedés célja

Budapest és Pest megye gazdasága és társadalma ezer szállal kapcsolódik egymáshoz már jelenleg is (oktatás és egészségügyi ellátás, , közös gazdasági erőter – HUB funkciók, rekreációs szolgáltatások). Az ezekben rejlő szinergiákat ki kell használni és a felmerülő konfliktusokra megoldásokat keresni. Meg kell találni azokat a közös érdekből fakadó együttműködés lehetőségeket (pl. környezetvédelmi), amelyek érdekében mindkét nagy közigazgatási szereplő ki tud állni, azonosítva azokat a fejlesztési területeket, illetve ágazatokat, amelyek fejlesztése mindkettőjük számára előnyös.

Vannak olyan fejlesztési zónák (pl. Ferihegy térsége), logisztikai területek, amelyek kiépítése közös célként jelenhetnek meg. Ezek fejlesztése csak részben igényel gazdaság-fejlesztési forrásokat. Komoly szerepe lehet a szervező munkának, az együttműködésnek, a jó értelemben vett lobbizásnak. A Duna-part rekreációs célú, és árvízvédelmi fejlesztése, vagy a közösségi közlekedés fejlesztése (P+R) önállóan is megjelenik a területfejlesztési program többi tervezett intézkedésén belül.

Az intézkedés rövid tartalma

Pest megyével folytatott egyeztetést követően, az országos operatív programok elfogadási időszakának végére lesz kidolgozva

Az intézkedés elemeinek bemutatása

Kidolgozás alatt

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **10 Mrd Ft**

Kapcsolódó programok:

- Európai Területi Együttműködés program

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Funkcióhiányok megszüntetése a gazdaságilag racionális vegyes területhasználat preferálásával és a zöldfelületi rendszer bővítésével
 - Fenntartható gazdasági növekedést támogató fejlesztés
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Árvízvédelmi megújulás;
 - Hajózás fejlesztése;
 - Közlekedési kapcsolatok javítása;

Finanszírozó alap:

- Európai Bizottság által támogatott együttműködési programok
- Központi költségvetési forrás
- Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrása (a szervezetfejlesztési és működési támogatást igénylő feladatoknál)

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
1.1 –Technológia innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása (2.1)	2014-2017	45	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
1.2 – Felhasználóbarát városkormányzás kialakítása (2.2)	2014-2020	7	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
1.3 – Turizmus mint gazdasági húzóágazat (2.3)	2014-2017	40	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
1.4 – Városteréségi együttműködés (2.4)	2014-2017	10	Budapest Főváros Önkormányzata

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
			Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
A támogatások eredményeként megmozgatott magánberuházás	eredmény	millió HUF	ERFA	0	25 000	FAIR	évente
A támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	200	FAIR	évente
A támogatott attrakciók száma	output	db	ERFA	0	20	FAIR	évente
A támogatott vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	500	FAIR	évente
A támogatott K+F együttműködések száma	output	db	ERFA	0	15	FAIR	évente
A támogatott kutatási intézményekkel együttműködő vállalkozások száma	output	db	ERFA	0	25	FAIR	évente
Teremtett új munkahelyek száma	eredmény	teljes munkaidő egyenérték	ERFA	0	500	FAIR	évente
A támogatások eredményeként létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma	eredmény	teljes munkaidő egyenérték	ERFA	0	100	FAIR	évente

10.3.2 Településfejlesztési beavatkozások a hatékony városszerkezetért – 2. prioritás

A BTFK a **városfejlesztési beavatkozások** széles körét határozta meg, amelynek elérését a területfejlesztési programban kiemelt 5 intézkedés szolgálhatja (ezek több – a koncepcióban szereplő – prioritást is integrálnak). A városfejlesztési intézkedések olyan projekt-csomagokat tartalmaznak, amelyek részben közterületi fejlesztéseket részben rehabilitációs beavatkozásokat tartalmaznak. A fejlesztések megvalósítása során kiemelt figyelmet kell szentelni a klímaváltozás hatásaira való felkészülésre és védekezésre, illetve a területtakarékos megoldások alkalmazására.

10.3.2.1 Vegyes területhasználat kialakítása - Dunával együtt élő város (5.4)

Az intézkedés célja

Az intézkedés célja a város öt, eltérő adottságokkal rendelkező zónájának (belső, átmeneti, elővárosi, hegyvidéki és Duna menti) differenciált fejlesztése. Kiemelt cél a kiegyensúlyozott térszerkezet megteremtése, olyan vegyes funkciójú, kompakt városi területhasználat és hálózati rendszer kialakítása, mely megőrzi az értékes természeti és épített környezetet. Cél továbbá a közlekedési kényszerek csökkentése, hogy kisebb terhelés érje a város zsúfolt területeit. A már infrastruktúrával ellátott területek (barnamezős területek) váljanak a fejlesztések célterületeivé, az ökológiai szempontból értékes, pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt. A megfelelő intenzitás és a vegyes területhasználat lehetővé teszi a „kis távolságok elvének” megvalósítását, így a kerékpározás, gyaloglás esélye javul, azaz a közösségi közlekedési szolgáltatás „gazdaságosságának” küszöbe csökken.

A Duna természetközeli partjai váljanak a természetjáró rekreáció, barnamezős partjai a tágabban értelmezett rekreáció közösségi tereivé, vagy - ahol az elfogadható – álljon a gazdasági funkciók szolgálatába. A világörökségi területek minőségének növelése, a parthasználat kiterjesztése és humanizálása, az értékmegőrzés mellett a Duna-part gyalogos, illetve kerékpáros bejárhatóságának biztosítása elsőrendű feladat.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Zöldfelületi rendszer fejlesztése
- B) Belvárosi közterületi fejlesztés
- C) Gazdasági és lakófunkciók elkülönülésének oldása
Szomszédsági körzetek komplex ellátását lehetővé tevő szolgáltató rendszerek kialakulásának ösztönzése
- D) Körirányú közlekedési elemek megvalósításának előkészítése

- E) Gyalogos és kerékpáros fejlesztések a Duna-partokon, a Duna szigetein és kapcsolatok megteremtése a Duna szigeteivel.
A Duna-part gyalogos, illetve kerékpáros bejárhatóságának biztosítása.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok
- BKK

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: ~**180** Mrd Ft
Projektenkénti bontás egyelőre nem készíthető

Kapcsolódó programok:

- VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása
- VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)
- GINOP 4.1: - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Funkcióhiányok megszüntetése a gazdaságilag racionális vegyes területhasználat preferálásával és a zöldfelületi rendszer bővítésével.
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Partszakaszok gyalogos elérésének biztosítása;
 - Közlekedési kapcsolatok javítása;
 - Hajózás fejlesztése;
 - Barnamezős területek fejlesztése;
 - Rekreációs, turisztikai potenciál kiaknázása;

Finanszírozó alap: ERFA
(részben a rugalmassági keret terhére)
Központi költségvetési forrás

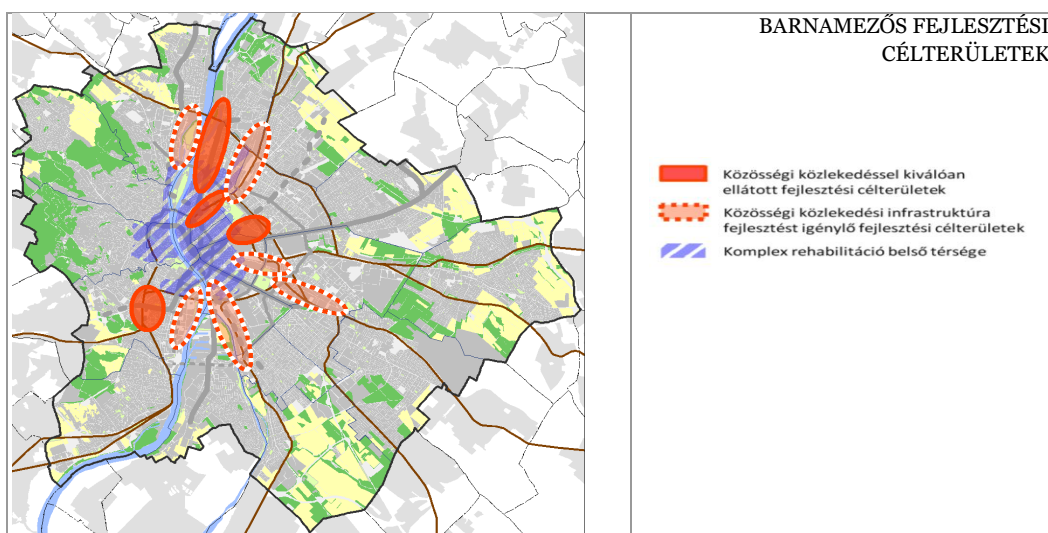
A projektgyűjtés során ehhez az intézkedéshez érkezett a legtöbb projekt a kerületek részéről (összesen 52 db). Kidolgozottsági fokuk nagyon eltérő, ezért költségbecslés is mindössze a projektek felénél áll rendelkezésre. A kisebb közterületi, zöldterületi projektek, s az ehhez szükséges előkészítő beavatkozások jellemzően 50 és 500 millió Ft között szóródnak, a nagyobb léptékű, összetettebb, műemléki környezetben megvalósuló, vagy a jelentős volumenű sportcélú infrastruktúra fejlesztést is tartalmazó projektek nagysága 0,5 és 2 milliárd Ft között változnak (ezek száma 10 db).

A Fővárosi Önkormányzat 10 projektjavaslat előkészítésében gondolkodik. A városligeti és a népligeti projektek előkészítésének szükségességéről és megvalósításáról Kormányhatározat rendelkezik, így azok megvalósításában a központi költségvetési források jelentős.

10.3.2.2 – Barnamezős területek funkcióváltása (5.2)

Az intézkedés célja

A város- és területfejlesztés célterületeinek magját a barnamezős területek kell, hogy képezzék. A funkcióváltás és a területi potenciál kihasználása mellett egyszerre a területeken lévő környezeti problémák megoldása és a zöldmezősként tervezett beruházások – ésszerű keretek melletti – áttelése is a célok között szerepel. (A Program értelmezésében funkcióváltásnak tekinthető az adott területhasználati kategórián belüli funkcióváltás is, például ha a korábbi nehézipari funkció helyett egy barnamezős területen könnyűipari funkció jelenik meg.) Az átmeneti és a Duna menti zónában elhelyezkedő barnamezős területek funkcióváltása, hasznosítása kulcskérdés a kompakt város elvén történő városfejlesztés szempontjából. Ki kell használni az átmeneti zónában található barnamezős térségek kedvező közlekedési és közmű adottságait. További cél, hogy a városszövetbe ékelődött leromlott területek a pótolhatatlan földterületek beépítése helyett a város belső tartalékterületei képezzék a fejlesztések elsődleges célterületeit lakó-, gazdasági és zöldterületi fejlesztés számára egyaránt. Fontos szempont, hogy a szennyezés kockázatával érintett területek esetében funkcióváltásra csak a szükséges kármentesítési feladatok elvégzését követően kerülhet sor.

12. ábra: Fővárosi barnamezős fejlesztési célterületek (Forrás: BTFK)

Az intézkedés rövid tartalma

- A) A meglévő ipari örökség védelme és hasznosítása (pl. Óbudai Gázgyár területén kulturális funkció megjelenése)
- B) A barnamezős területek funkcióváltása, és értékvédelme
- C) A fejlesztések barnamezők felé terelése bónusz/malus szabályozási eszközökkel;
- D) Átmeneti hasznosítások ösztönzése

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok
- gazdasági társaságok
- központi költségvetési szervek

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **30** Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

VEKOP 1.1 Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással

veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Funkcióhiányok megszüntetése a gazdaságilag racionális vegyes területhasználat preferálásával és a zöldfelületi rendszer bővítésével;
 - Fenntartható gazdasági növekedést támogató fejlesztés;
 - A megújulást akadályozó tényezők minimalizálása;
 - Átmeneti hasznosítás támogatása;
- Szociális városrehabilitáció
 - Városi területek, épített környezet fizikai megújítása;
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Barnamezős területek fejlesztése;

Finanszírozó alap: ERFA

A projektgyűjtés során négy projektjavaslat érkezett be, melyből mindegyik a barnamezős területek funkcióváltásának előkészítéséhez szükséges tervezést és szervezeti kapacitások kiépítését célozza, a területek funkcióváltására vonatkozóan csak a VI. kerület jelölt meg funkcionális koncepciót, amely elképzelés egybeesik a Fővárosi listán szereplő Nyugati Grund projekttel. A Fővárosi Önkormányzat ez utóbbi mellett több egyéb funkcióváltási célú barnamezős projektben gondolkodik. **A részleteket a kapcsolódó Tematikus Fejlesztési Program határozza meg.**

A projektek egyéb kedvezményezettjei vállalkozások lesznek, így a támogatni tervezett projektek előzetes meghatározása nem indokolt, azok többnyire várhatóan pályázati rendszerben kerülnek kiválasztásra.

10.3.2.3 – Differenciált központrendszer létrehozása (5.3)

Az intézkedés célja

A meglévő tradicionális központok fejlesztése és új központok létrehozása. Intermodális szerepű központok kialakítása. Ilyen szerepet tölthetnek be a jövőben például az Etele tér, mint a főközpontot tehermentesítő mellékközpont, valamint egyéb kiemelt jelentőségű helyi központok.

Budapest közúthálózatát a terület-felhasználásból adódó valós forgalmi igények ellátására, az elmúlt évtizedek elmaradt közlekedésfejlesztései következtében számos kisebb főúthálózati- és gyűjtőút hálózati elemmel kell kiegészíteni.

A belső kerületek parkolási problémái rendezése érdekében meg kell vizsgálni a megoldási lehetőségeket, támaszkodva a piaci alapú fejlesztésekre (mélygarázsok építése).

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Kerületközpontok fejlesztése – funkcióbővítő városfejlesztési feladatok megvalósításával
Meglévő tradicionális központok fejlesztése és új központok, intermodális szerepű központok létrehozása. Főutca típusú beavatkozások
- B) A város közlekedési szerkezetének átalakítása az új használati igényeknek megfelelően
Meglévő közterületek újraosztása (útépítések, felújítások, közösségi közlekedés fejlesztése – villamos közlekedés projektjei, 42. sz. villamos, egyéb viszonylatok eszközbeszerzései)
- C) A közúti közlekedés-biztonság javítása

A tervezett kedvezményezetti kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- Fővárosi Önkormányzat
- kerületi önkormányzatok
- BKK

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **31** Mrd Ft

- A) Kerületközpontok fejlesztése – funkcióbővítő városfejlesztési feladatok

- B) A város közlekedési szerkezetének átalakítása az új használati igényeknek megfelelően
- C) A közúti közlekedés-biztonság javítása

Kapcsolódó programok:

- VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása
- VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)
- VEKOP 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Városi területek, épített környezet fizikai megújítása.

Finanszírozó alap: ERFA

- IKOP 3.1 – Közlekedésbiztonság javítása
- IKOP 5.1 – Kötőtpályás városi közlekedésfejlesztések
- IKOP 5.2 – Intermodalitás és társadalmi tudatosság javítása

Finanszírozó alap: ERFA (rugalmassági keret terhére), KA

A projektgyűjtés során 21 projekt-ötletet azonosítottak a kerületek, jellemzően hagyományos központjaik, alközpontjaik megújítására vonatkozó tartalommal. A javaslatok előkészítettsége legfeljebb tanulmányterv szintű, a projektek felénél adtak meg nettó bekerülési költséget vagy költségbecslést.

A komplex kerületközponti fejlesztések esetében 2-4 Mrd forintos becsült költséggel számolnak, míg a kisebb (egy-egy piac vagy tér felújítását célzó) projektek esetében 100-200 millió Ft nagyságrendű beruházásokban gondolkodnak. A Fővárosi Önkormányzat részéről egy városfejlesztési alap létrehozása merült fel projektszintű feladatként.

10.3.2.4 – Értékvédelem-értékteremtés (5.5)

Az intézkedés célja

A város egyedülálló természeti és táji, valamint ezzel harmóniában lévő épített örökséggel rendelkezik, amelynek megőrzése révén tartható csak fenn a város értékei iránt megmutatkozó kiemelkedő érdeklődés. Budapesten célszerű újra meghatározni, pontosítani a területi védettségeket. A kijelölt területekre kedvező beépítési sűrűséget meghatározó, a meglévő egyedi karaktert erősítő és a léptékek megőrzését elősegítő szakszerű szabályozás készítendő.

Budapest belvárosában – mint történeti városi tájban – az épülethomlokzatok a városképi látvány kiemelkedő fontosságú elemei. Sokszor a védett értékek közvetlen szomszédságában lévő megkopott, omladozó homlokzatok állagmegóvása, illetve felújítása is sürgető feladat. Az intézkedés felöleli Budapest teljes területét, az ott található fővárosi és kerületi helyi védettségű épületeket is.

A hasonlóan fontos, meghatározó elemeknek, a közterületeknek a felújítása évek óta sikeresen zajlik a belvárosban és több városrészközpontban. A városkarakter megőrzése érdekében a helyi egyedi értékek védelme kiemelkedő fontosságú feladat. Az intézményesített védelem hatékonyságát növelni kell.

A főváros világörökségi értékekben igen gazdag, a Világörökségi Listán a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út egyaránt megtalálható. E helyszínek jól szemléltetik a város történelmének egyes szakaszait, ezért értékeik megőrzése, kibontakoztatása különösen indokolt.

A belváros vonatkozásában a parkolási problémák megoldása is fontos feladat, amelynek megoldásában elsősorban piaci alapú megoldások merülhetnek fel.

Az intézkedés rövid tartalma

- Területi védettségek meghatározása, újra szabályozása, pontosítása;
- Homlokzatok állagmegóvása, felújítása
- Intézményesített védelem hatékonyságának növelése

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok
- társasházak
- központi költségvetési szerv

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **21** Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

A műemlék-épületek felújítása közvetlenül nem támogatható uniós forrásból, azonban amennyiben az épület egy egyéb (szociális város-rehabilitációs, vagy energetikai) célú projekt elemeként jelenik meg, akkor az épületre eső költség elszámolható lehet.

VEKOP 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben
VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

GINOP 4.1 – Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

KEHOP 5.5 – Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – lakóépületek

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Funkcióhiányok megszüntetése a gazdaságilag racionális vegyes területhasználat preferálásával és a zöldfelületi rendszer bővítésével
- Szociális városrehabilitáció
 - Városi területek, épített környezet fizikai megújítása.

Finanszírozó alap:

közvetett módon ERFA, KA
Európai Területi Együtműködések
Norvég Alap

10.3.2.5 – A lakásállomány optimalizálása (9.1, 9.2)

Az intézkedés célja

A magyarországi háztartások jelentős része számára okoz nehézséget a lakhatás költségeinek megfizetése. A lakáspolitikával foglalkozó kutatók álláspontja szerint Magyarországon a bérlakás-állomány, ezen belül a szociális bérlakás-állomány jelentősen elmarad az igényektől, miközben az olcsó bérű bérlakások iránti igény a következő években valószínűleg növekedni fog. A fővárosban jelentkező bérlakás igényekről nem állnak rendelkezésre adatok, az országos adatot alapul véve a fővárosban legalább egy kétszeres mértékű bővítésre van szükség.

A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány egytizede üresen áll, ezek durván fele az állapota miatt nem adható bérbe, ezért ezek helyettesítés, vagy – amennyiben ez racionális – felújítás indokolt lehet.

Az intézkedés rövid tartalma

A lakótelepi és a történelmi belvárosi lakóterületeken kialakuló krízisterületek speciális, illetve komplex rehabilitációra szorulnak: mivel itt a fizikai, műszaki problémák, illetve társadalmi problémák területi koncentrációja áll fenn, ezért a terület jellegéből, állapotából kiinduló beavatkozások szükségesek. A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány egytizede üresen áll, ezek durván fele az állapota miatt nem adható bérbe, ezért ezek helyettesítés, vagy – amennyiben ez racionális – felújítás indokolt lehet lakásállományról és a bérlakásokról.

- A) A bérlakás-állomány felújítása, indokolt esetekben
- B) Önkormányzati bérlakás fejlesztés

- C) Komplex programok, amelyekben a társadalmi-gazdasági problémákkal sújtott területek rehabilitációja érdekében hajtanak végre
- D) Lakásállomány energetikai célú felújítása

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok
- társasházak

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **50 Mrd Ft**

Ebből VEKOP: 11 Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

VEKOP. 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

KEHOP 5.5 – Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – lakóépületek

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Integrált, differenciált fővárosi lakáspolitikai rendszer kialakítása.

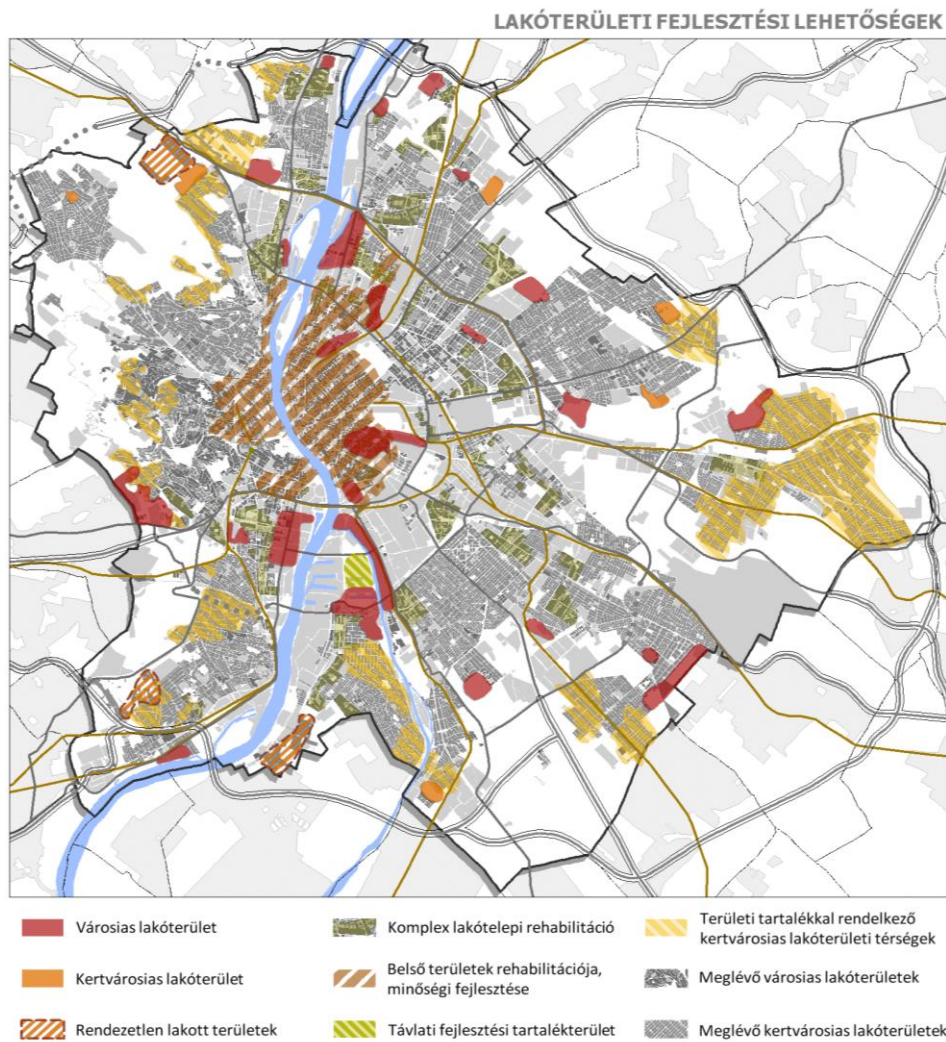
Finanszírozó alap: ERFA,

KA,

Fővárosi Önkormányzat saját költségvetése

A projektgyűjtés során a kerületek a panelprogramot, a társasházak energiahatékonysági megújítását, térfelügyelő rendszerek kiépítését, valamint az önkormányzati bérlakásállomány energiahatékonysági megújítását jelölték meg – programszerűen.

Integrált szociális város-rehabilitáció egyrészt a megkezdett projektek folytatásaként jelent meg (pl. Magdolna negyed VIII. kerület, Havanna Ltp. – XVIII. kerület, IX. kerületi integrált tömb-rehabilitáció), új területet csak a VIII. kerületi Orczy negyed jelent. A projektek pontos meghatározása a kapcsolódó Tematikus fejlesztési program (TFP) keretében történt meg.

13. ábra: Lakóterületi fejlesztési lehetőségek (Forrás: BTFK)

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
2.1 Vegyes terület-használat kialakítása - Dunával együtt élő város (5.4)	2014-2020	180	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.2 – Barnamezős területek funkcióváltása (5.2)	2014-2020	30	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.3 – Differenciált	2014-2020	31	Budapest Főváros

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forráskeret (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
központrendszer létrehozása (5.3)			Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.4 – Értékvédelem-értékteremtés (5.5)	2014-2020	21	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
2.5 – A lakásállomány optimalizálása (9.1, 9.2)	2014-2020	50	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Városfejlesztési beavatkozások által érintett terület nagysága	output	m2	ERFA	0	100 000	FAIR	évente
Támogatással érintett lakosok száma a fejlesztett / megújított településrészekben	eredmény	fő	ERFA	0	100 000	FAIR	évente
Közösségi bérház-programban fejlesztett épületek száma	output	db	ERFA	0	10	FAIR	évente
Támogatásban részesülő közszolgáltatást nyújtó intézmények száma	output	db	ERFA	0	10	FAIR	évente
Az új funkcióval ellátott területek nagysága	output	m2	ERFA	0	10 000	FAIR	évente
Revitalizált barnamezős területek nagysága	output	ha	ERFA	0	40	FAIR	évente

10.3.3 Környezeti fejlesztések Budapest fenntartható fejlődéséért – 3. prioritás

A város versenyképességének megőrzésében kiemelt szerepe van az itt lakók és dolgozók **életminőségének**. A környezet állapota meghatározó szerepet játszik a város és térségének megítélésében, ezen kívül javítja a lakosság életminőségét. Ennek fejlesztéséhez a VEKOP 2 területen ad kapcsolódási lehetőségeket, azonban a KEHOP-on belül további 3 intézkedés finanszírozása valósítható meg.

A zaj- és légszennyezés csökkentés intézkedés céljainak megvalósításához uniós forrás közvetlenül nem használható fel.

10.3.3.1 – Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése - természetvédelem (6.1, 6.2)

Az intézkedés célja

A biológiailag aktív felületek arányát Budapest teljes területén növelni kell, ennek érdekében az üres fahelyeken fasorokat kell telepíteni, a tervezett erdő-telepítéseket fokozatosan végre kell hajtani, a barnamezős, a hasznosítatlan területeken zöldfelületeket kell létesíteni (akár csak átmeneti jelleggel is). Kiemelt figyelmet érdemelnek a közparkok, -kertek, -terek, amelyek ütemezett felújításáról és újak létesítéséről gondoskodni kell. Elő kell segíteni a lakosság közvetlen bevonását a belterületi zöldterületek gondozásába.

A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenlegi védelmek megerősítése.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Helyi védettséggel rendelkező természeti területek és értékek, illetve földtudományi természeti értékek védelme (pl. barlangok)
- B) A zöldfelületi rendszer szempontjából értékes területek megőrzése és revitalizációja (pl. Rákos-patak mente)

A tervezett kedvezményezetti kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok
- Magyar Állam
 - Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **20** Mrd Ft

(részben a KEHOP és GINOP a 15%-os rugalmassági keretük terhére)

Kapcsolódó program:

VEKOP 4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása

VEKOP 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)

GINOP 4.1 – Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása

KEHOP 4.1 – A védett illetve közösségi jelentőségű védett természeti értékek és területek természet-védelmi helyzetének és állapotának javítása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Városi területek, épített környezet fizikai megújítása;
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Rekreációs, turisztikai potenciál kiaknázása;
 - Kisvízfolyás-torkolatok revitalizációjának előkészítése;
- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - A megújulást akadályozó tényezők minimalizálása.

Finanszírozó alap: ERFA

KA

Központi költségvetési forrás

A projektgyűjtés során a Rákos-patak revitalizációját több kerület is megjelölte, ezen kívül a Hosszúréti patak revitalizációja, a Tétényi-fennsík és a Halmi erdő, mint két nagyobb zöldfelületi, rekreációs szempontokat is integráló projekt került azonosításra. A Fővárosi Önkormányzat és cégei által 2 projekt áll előkészítés alatt, amelyeket az ITS Budapest Stratégia 2020 tartalmaz.

10.3.3.2 – Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)

Az intézkedés célja

A zaj- és légszennyezettség számottevően rontja a város élhetőségét, miközben számszerűsíthető egészségügyi és karbantartási költségeket eredményez.

A lakosság terheltsége ne növekedjen, hosszabb távon pedig folyamatosan csökkenjen. A közlekedés környezeti konfliktusainak mérséklésére az egyéni gépjármű használat mértékét kell csökkenteni, amely a modal-split arány javításával, valamint környezetbarát közlekedési módok (pl. vasút, kerékpár) előnyben részesítésével érhető el, a közösségi közlekedés gépjármű-flottájának korszerűsítése mellett. A levegőminőség javításában fontos szerepe van a

zöldfelület-fejlesztésnek is, elsősorban a lombos növényzet intenzifikálása által. Fontos továbbá a városias területek kedvező átszellőzésének megőrzése, vagy javítása, illetve a tudatosság-növelés a háztartási hulladékok tüzelőanyagként való fel nem használása területén.

A közösségi közlekedés használatának növekedéséhez a szolgáltatások minősége, és az ellátás teljes körűvé tétele járulhat hozzá. A légszennyezés csökkentése érdekében támogatási feltételként érvényesítendő a kedvezőbb kibocsátású járművek beszerzése (lásd 1.3-as intézkedés, és 4.3-as intézkedés). A zaj- és rezgés csökkentés érdekében korszerűsíteni kell a vasúti és közúti pályákat is.

A fővárosi zajtérkép felülvizsgálata a beavatkozások célzottságát segíti elő, ezért elkészítése a 2014-2020-as tervezési ciklus első felében indokolt.

Az intézkedés rövid tartalma

- Belterületi vasúti és közlekedési vonalak menti zaj- és rezgésvédelem
- Közösségi közlekedés használatát növelő programok
- Fővárosi zajtérkép felülvizsgálata
- Kerékpáros közlekedés körülményeinek javítása

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek:
Fővárosi Önkormányzat

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **35 Mrd Ft**

Kapcsolódó program:

IKOP 4.1. – Elővárosi vasúti közlekedés korszerűsítése
IKOP 5.1 – Kötőpályás városi közlekedésfejlesztések

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Funkcióhiányok megszüntetése a gazdaságilag racionális vegyes területhasználat preferálásával és a zöldfelületi rendszer bővítésével;
 - A megújulást akadályozó tényezők minimalizálása;

Finanszírozó alap:

Kohéziós Alap (KA)
Fővárosi költségvetési forrás

A projektgyűjtés során egy az intézkedéshez kapcsolódó kerületi projekt érkezett. A Fővárosi Önkormányzat és cégei által több projekt áll előkészítés alatt, amelyeket az ITS Budapest Stratégia 2020 tartalmaz.

10.3.3.3 - Korszerű hulladékgazdálkodás és talajvédelem (6.4)

Az intézkedés célja

A város fenntartható fejlődésének egyik alapvető feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás. E tekintetben különösen fontos a különböző földtani elemek, a talaj (különösen a termőtalaj) és a talajvizek állapota. Az urbanizációs folyamatok egyre jobban veszélyeztetik ezeket az erőforrásokat is. Budapest területén a korábbi ipari tevékenységekből eredően számos olyan létesítmény, potenciális szennyező-forrás található, melyek térségében beavatkozást igénylő talaj-, és talajvíz szennyezettséggel kell számolni. A szennyező-források felszámolása, a kármentesítés, további szennyezések megakadályozása, a termelődő hulladékok megfelelő ártalmatlanítása kiemelten fontos az élhető városi környezet megteremtéséhez. A Budapesten keletkező tetemes mennyiségű hulladék kezelése nagy teherként jelentkezik a város működtetésében.

Az intézkedés célja a hulladékok keletkezésének megelőzése, illetve a keletkezett hulladékok minél nagyobb arányú felhasználása: újrahasználat, feldolgozást követő hasznosítás, vagy energetikai hasznosítás által. A cél, hogy a hulladéklerakókba minél kevesebb hulladék kerüljön, különösen a szerves és egyéb, jól hasznosítható anyagok tekintetében. További cél a potenciális szennyezőforrások felszámolása.

Az intézkedés rövid tartalma

- Az újrahasznosítási ágazat fejlesztése, támogatása: elkülönített hulladékgyűjtés rendszere, a válogató és feldolgozó kapacitás bővítése által, különös tekintettel a hulladékiszap kezelés megoldandó problémájára (akár termikus hasznosítás). Begyűjtésre kerülő hulladék szerves anyag tartalmának csökkentése elkülönített gyűjtés és komposztálási program továbbfejlesztése révén. Építési- és bontási hulladékok másodnyersanyagként történő felhasználásának támogatása, az inert hulladék átvételi pontok számának növelése (hulladékudvarok bővítése).
- A hulladékgazdálkodás rendszerének gazdaságosabbá, hatékonyabbá tétele a telephelyek fejlesztése és a gépállomány korszerűsítése révén.
- A talaj- és talajvizet veszélyeztető, szennyezett területek feltérképezése, majd a szükséges kármentesítések elvégzése. Felhagyott hulladéklerakók rekultivációja.
- Környezeti nevelés, lakossági szemléletformálás a környezettudatos fogyasztói viselkedés érdekében.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzat és társulásaik,
- állami szervezetek,
- önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági szervezetek

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **180** Mrd Ft

Kapcsolódó program:

KEHOP 2.4 Szennyvíziszap országosan egységes koncepció alapján történő hatékony kezelése és optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések energiahatékonyasági elemekkel

KEHOP 3.1 Hulladékkezelési létesítmények hálózatának rendszerszerű fejlesztése (beleértve az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerait)

KEHOP 3.2. Az elkülönített gyűjtés és szállítás rendszerének fejlesztése

KEHOP 3.4 Országos Környezeti Kármentesítési Program

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - A megújulást akadályozó tényezők minimalizálása
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Kisvízfolyás-torkolatok revitalizációjának előkészítése;
 - Víz újrahasonosítása.

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap (KA)

A projektgyűjtés során nem érkezett az intézkedéshez kapcsolódó kerületi projekt. A Fővárosi Önkormányzat és cégei által 4 projekt áll előkészítés alatt, amelyeket az ITS Budapest Stratégia 2020 tartalmaz.

10.3.3.4 - Korszerű vízgazdálkodás (6.5)

Az intézkedés célja

Meghatározó jelentőségű természeti erőforrások a különböző vízkészletek is, amelyekkel mind minőségi, mind mennyiségi értelemben is felelősen kell bánni. Mindenki, de különösen a lakosság számára, fontos a mindenkor elérhető, jó minőségű ivóvíz, melyet az ivóvízhálózaton keresztül szerezhetnek be. A környezet és az élővizek védelme ma már megköveteli a keletkező szennyvizek teljes mértékben történő megtisztítását.

A víztakarékosság célja magában foglalja a túlzott vízkivételek csökkentését, a vízfogyasztás tudatosítását, a takarékos vízhasználatot, és a vízfelhasználás hatékonyságának javítását. A vízkészletekkel való tudatos gazdálkodás részben az ivóvízfogyasztás csökkentését, részben a csapadékvíz elvezetésének mérséklését

(helyben történő hasznosítását) és a hálózat tehermentesítését eredményezheti. Az egyre szélsőségesebb időjárási események miatt az árvízi védekezés is egyre fontosabb feladattá válik.

Az intézkedés célja mindenki számára elérhető, jó minőségű víz. A vízbázis védelme érdekében a tisztítási technológia fejlesztése mellett, a vízelosztó hálózat korszerűsítése (vízminőség biztosítása, csőtörések számának csökkentése, elszívargás minimalizálása) és tudatos vízgazdálkodás. A csapadékvizek tudatos kezelése. Kisvízfolyások rendezése. Az árvízvédelmi rendszer megújulása, valamint a védekezési tevékenység hatékonyságának növelése.

Az intézkedés rövid tartalma

- A korszerű vízhálózat az ütemezett hálózatrekonstrukciója, a vízminőséget rontó lerakódásokat tartalmazó vezetékek kiváltása.
- A várhatóan egyre nagyobb intenzitású csapadékhullásra való felkészülés, szükséges csapadékvíz-tározók kiépítése.
- Gépészeti felújítás, valamint kapacitásbővítés azon ivóvíz-hálózati nyomászónákban, ahol szükséges.
- Csatornázatlan területek felzárkóztatása (volt zártkertes övezetek csatornázási helyzetének ésszerű rendezése) ahol szükséges a rákötések ösztönzése
- Dél-Budai főgyűjtő megépítése, a vízfolyásokra történő illegális szenny-, illetve csapadékvíz rákötések megszüntetése a vízminőség és a kapacitás, azaz a vízszállító képesség javítása.
- Egyesített rendszerű csatornák dunai kitorkollásának megszüntetése.
- Elválasztott rendszerű szennyvíz és csapadékvíz elvezetési rendszerek kiépítése.
- Egyéb víztakarékossági intézkedések, tudatosságnövelés.
- A kritikus állapotú árvízvédelmi védvonalak felújítása.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzat,
- központi költségvetési szerv,
- gazdasági társaság,
- vízközmű tulajdonosok

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **150** Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

KEHOP 2.1 Projekt előkészítés

KEHOP 2.2. Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával

KEHOP 2.3 Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések

KEHOP 1.6. Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Árvízvédelmi megújulás;
 - Víz újrahasznosítása.

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap (KA)

A projektgyűjtés során három kerület jelölt meg csapadékvíz-elvezetési célú projektet. A XVII. kerület esetében az elkészült kiviteli tervek engedélyeztetés alatt állnak, a XVI. kerület tekintetében tanulmányterv, a III. kerületi projekt esetében csatornázási tervek készültek. A Fővárosi Önkormányzat és cégei által 11 projekt áll előkészítés alatt, amelyeket az ITS Budapest Stratégia 2020 tartalmaz

10.3.3.5 – Energiahatékonyság és klímavédelem (6.6)

Az intézkedés célja

A Fővárosi Környezetvédelmi Programban (FKP) szereplő célkitűzéseknek megfelelően a fővárosi közintézmények fajlagos energiaigényét 2005-höz viszonyítva 2016-ig legalább 15%-kal kell csökkenteni. A különböző típusú épületek más-más eszközökkel újíthatók fel hatékonyan, ezért a budapesti épületállomány célzott felújítási programjához elengedhetetlen a meglévő épületállomány részletes feltérképezése, adatbázisának létrehozása. Az intézkedés keretében a Fővárosi Önkormányzat szempontjából nemcsak az általa tulajdonolt szociális intézmények fejlesztése fontos, hanem az állami tulajdonba került, azonban a főváros által működtetett intézményeké is.

Meg kell oldani többek között, hogy a hősziget-hatást elősegítő és fokozó magas hőelnyelésű, mesterséges, burkolt felületek aránya csökkenjen, növekedjen a városi szellő hatás és a jól átszellőztetett területek aránya.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) Meglévő épületállomány komplex felújítása, energiahatékonysági programok támogatása;
- B) Új, energiahatékony épületek építésének támogatása;
- C) Zöldtetők, zöldhomlokzatok létesítésének támogatása;
- D) Városi távhőrendszerek integrációja, régi vezetékszakaszok felújítása, hőveszteség csökkentése, intenzív beépítésű területek bevonása a távhőszolgáltatásba;

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok
- többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok
- Magyar Állam
- intézményfenntartók (KLIK, GYEMSZI)

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **105** Mrd Ft

Kapcsolódó programok

KEHOP 2.1 – Projekt előkészítés

KEHOP 5.3 – Demonstrációs célú megújuló energetikai mintaprojektek;

KEHOP 5.5 – Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid-kibocsátású épületek létesítése – központi költségvetési szervek tekintetében (Budapesti elhelyezkedéssel), lakóépületek

KEHOP 5.6 – Távhőrendszerek komplex energetikai felújítása, illetve megújuló alapra helyezése

KEHOP 5.7 - Közvilágítás korszerűsítése (közvilágítási hálózat energiafelhasználásának csökkentése, lámpatestek, fényforrások, előtétek és kapcsolódó vezetékfelújítások)

VEKOP 2.1 Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáférése javítása

VEKOP 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben

VEKOP 3.1 Energiahatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben

VEKOP 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása

VEKOP 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása
Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Városi területek, épített környezet fizikai megújítása;

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap, ERFA

A kerületi önkormányzatok többsége egy-egy projektet jelölt meg, összesen 25 igény érkezett, ami a közoktatási és –nevelési intézmények, valamint a közfeladatok ellátásának helyet biztosító épületek energiahatékonysági megújítását célozza. Van olyan önkormányzat, ahol programként jelenik meg a kötelező önkormányzati feladatok ellátásához kapcsolódó épületek energiahatékonysági megújítása. A Fővárosi Önkormányzat és cégei által 6 projekt áll előkészítés alatt, amelyeket az ITS Budapest Stratégia 2020 tartalmaz.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által javasolt központi intézményfenntartók által kezelt intézmények épületenergetikai fejlesztéseinek forrásigénye eléri a 13 Mrd forintot, amelyek egy része szintén a VEKOP keretéből finanszírozható.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
3.1 – Zöld-és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése – természetvédelem (6.1, 6.2)	2014-2017	20	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.2 – Zaj és légszennyezés csökkentése (6.3)	2014-2020	35	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.3 - Korszerű hulladék-gazdálkodás és talajvédelem (6.4)	2014-2020	180	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.4 - Korszerű vízgazdálkodás (6.5)	2014-2020	150	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
3.5 – Energia-hatékonyság és klímavédelem (6.6)	2014-2020	105	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Támogatott zöldfelületi és természetvédelmi beavatkozásokkal érintett terület	output	m ²	ERFA	0	10000	FAIR	évente
A középületek elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	eredmény	MJ/év	ERFA, KA	0	850 000	FAIR	évente
Üvegházhatású gáz kibocsátás	eredmény	tonna CO ₂ eq	ERFA	0	124 000	BKÁÉ	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
csökkenése							
A megújuló és hulladék energia-hordozóból származó energia felhasználás aránya Budapesten	hatás	%	ERFA	0,45	1	BKÁÉ	évente
Zöldfelületi intenzitás Budapesten	hatás	%	ERFA	47	48,5	Kutatói elemzés és	5 évente

10.3.4 Közlekedésfejlesztés Budapest komplex szerepkörének szolgálatában – 4. prioritás

A közösségi **közlekedés** vonzerejének, versenyképességének növelése – mint szolgáltatás – alapvetően a jelenleg nyújtott szolgáltatási színvonal javítását igényli már rövid távon is (városi és várostérségi közlekedés integrálása, igényeket folyamatosan meghaladó férőhelykínálat és megfelelő utas-tájékoztatás, megbízhatóság és menetrendszerűség, komfortos megállók és esztétikus járművek) a fenntartható közlekedésfejlődés egyik zálogaként.

Nem elhanyagolhatóak azonban az egyéb közlekedési módok sem, amelynek a fejlesztési igényei közel hasonló nagyságrendben és sürgősséggel jelentkeznek, mint a közösségi közlekedési fejlesztési igények. A Budapestet körbe vevő gyorsforgalmi útgyűrű bezárása, valamint a belső kör irányú közúti elemek és Duna hidak kiépítése az utazási idő rövidülése révén csökkentik a környezeti terhelést és a balesetek számát. Az összefüggő kerékpáros infrastruktúra megvalósítása pedig környezetbarát irányban módosítja a város közlekedését. Kiemelt jelentőséggel bírnak továbbá a közlekedésfejlesztéshez kapcsolódó „szoft” elemek is, mint a biztonságos közlekedésre nevelés, a szemléletformálás a közlekedési igények és módválasztás befolyásolása érdekében.

A közlekedésfejlesztési célok megvalósítását alapvetően az Unió forrásból finanszírozott Integrált Közlekedés Operatív Program tudja biztosítani, azonban egyes részterületeken a VEKOP támogatási keretei kerülnek előtérbe (pl. a közösségi közlekedés egyes tématerületei).

10.3.4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)

A tervezett intézkedés tartalmát alapvetően az országos közút- és vasúthálózati fejlesztések határozzák meg, amelynek előnyeit a főváros is élvezheti, azonban tartalmának kialakítására a közvetlen ráhatása kevés. A Fővárost érintő nagy jelentőségű országos közutak (pl. MO), vagy a tervezett VO vasúti kapcsolat alapvetően befolyásolják a város életét. A Fővárosi Önkormányzat az országos tervek készítése során – azok véleményezési eljárása részeként – tudja a tervezett hálózati fejlesztéseket befolyásolni.

10.3.4.2 – Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)

Az intézkedés célja

A térségi közlekedés fenntarthatóságának és minőségjavításának kiemelten fontos feltétele az elővárosi vasúti közlekedés színvonalának, vonzerejének növelése. Ez a vasúti pályák, állomások, technikai berendezések és a járműpark korszerűsítését igényli, kapacitásának növelését, megbízhatóságának és szolgáltatásainak lényeges javítását teszi szükségessé.

Az intézkedés célja az elővárosi vasúti közlekedés integrált szemléletű fejlesztése. A vasúti és autóbusz közlekedés versenyhelyzete helyett az együttműködés megteremtése. A várostérség településein – a fővárosba irányuló személygépjármű közlekedés alternatívájaként az eszközváltás lehetőségét biztosító P+R és B+R parkolók fejlesztésének folytatása. A helyszínek meghatározása során együttműködés szükséges az összes érintett szereplő, így a Fővárosi Önkormányzat az érintett közlekedési cégek, a kerületek között.

Az intézkedés rövid tartalma

- A városi, elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése;
- Az átszálló kapcsolatok színvonalas kiépítése;
- P+R parkolók, B+R tárolók építése;
- A főváros és a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér között kötöttpályás közösségi közlekedési kapcsolat létrehozása.

A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani zaj- és légszennyezés csökkentésére (BTFK 6.3), ennek részeként támogatandó a passzív akusztikai védelmi intézkedések, illetve környezetbarát technológiák, illetve rendszerek alkalmazása.

Fontos szempont lesz annak érvényesítése, hogy a tervezett vasúti fejlesztések ne „szigetszerűen” valósuljanak, meg hanem integrált módon a települési környezet megújításával is kiegészülhessenek.

A tervezett kedvezményezetti kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- MÁV,
- BKK,
- agglomerációs települések önkormányzatai

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: ~**250** Mrd Ft

Kapcsolódó program: IKOP

IKOP 4.1. – Elővárosi vasúti közlekedés korszerűsítése

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

-

Finanszírozó alap: Kohéziós Alap (KA)

A Fővárosi Önkormányzat és cégei 13 projekt előkészítését tervezik, amelyeket részletesen az ITS tartalmaz, ezek egy része pl. a a Gödöllői hév, és a 2-es számú metróvonal összekötése a kerületi projektjavaslatok között is megjelenik.

10.3.4.3 – A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)

Az intézkedés célja

A közösségi közlekedés vonzerejének, versenyképességének növelése – mint szolgáltatás – alapvetően a jelenleg nyújtott szolgáltatási színvonal javítását igényli már rövid távon is (városi és várostérségi közlekedés integrálása, igényeket folyamatosan meghaladó férőhelykínálat és megfelelő utas tájékoztatás, megbízhatóság és menetrendszerűség, komfortos megállók és esztétikus járművek) a fenntartható közlekedésfejlődés egyik zálogaként. A kötöttpályás közösségi közlekedési fejlesztések finanszírozása várhatóan nagyobb részben az IKOP-ból lesz biztosítható.

Elő kell segíteni a közlekedési módváltásokat, lehetővé téve a kerékpárhasználatra való áttérést. A P+R parkolók 4000 férőhelyet el sem érő jelenlegi kapacitását a főváros lakos számának és a régió belüli kapcsolatrendszernek a figyelembe vételével több mint 20.000 férőhelyre kell növelni. Az egyéni közlekedés alternatívájaként merül fel a vízi közlekedésben rejlő lehetőségek kihasználása.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) A közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának növelése, vonzó használati feltételek kialakítása (benne járművek beszerzése, környezetbarát, innovatív technológiák, alternatív meghajtású járművek támogatása, elterjedésük ösztönzése).
- B) A közösségi közlekedési hálózat területi sűrítése, kiterjesztése az ellátatlan területekre;
- C) Az átszálló kapcsolatok színvonalas kiépítése; P+R parkolók kiépítése
- D) Elővárosi hivatásforgalmi vízi közlekedés továbbfejlesztése
- E) Közösségi közlekedés intézményi integrációja;

A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani zaj- és légszennyezés csökkentésére (BTFK 6.3), ennek részeként támogatandó a passzív akusztikai védelmi intézkedések, és környezetbarát technológiák (pl. kedvezőbb kibocsátású járművek beszerzése), illetve rendszerek alkalmazása.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- Fővárosi Önkormányzat
- BKK

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **430** Mrd Ft
Projektenkénti bontás: folyamatban.

Kapcsolódó program: VEKOP
VEKOP 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által IKOP 5.1 – Kötőpályás városi közlekedésfejlesztések
IKOP 5.2 – Intermodalitás és társadalmi tudatosság javítása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Alulhasznosított és barnamezős területek kezelése
 - Funkcióhiányok megszüntetése a gazdaságilag racionális vegyes területhasználat preferálásával és a zöldfelületi rendszer bővítésével
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése
 - Hajózás fejlesztése

Finanszírozó alap: ERFA; KA

A projektgyűjtés keretében nem érkezett kerületi projektjavaslat, a Fővárosi Önkormányzat és cégei 13 projekt előkészítését tervezik, amelyek et részletesen az ITS tartalmaz.

10.3.4.4– A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)

A 4. prioritási tengely elsősorban „Budapest komplex szerepkörének megfelelő közlekedési rendszer megteremtése” specifikus cél megvalósulását segíti elő az elérhetőség, a közlekedési kapcsolatok mennyiségi és minőségi javításával, szem előtt tartva a környezetileg fenntartható közlekedési módok térnyerését és a közlekedésbiztonságot.

A közúti fejlesztések (mely a felszíni közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedés fejlesztését is szolgálja) elsődleges indoka, hogy elősegítsük a munkaerő hozzáférését a foglalkoztatás centrumaihoz, és enyhítsük a jelentős átmenő forgalom miatt – a centrális hálózati szerkezet következtében – a belvárosra nehezedő nyomást. A Budapestet elkerülő utak és a belső kör irányú közúti elemek kiépítése a sugár irányú szakaszokon csökkentik a környezeti terhelést és a balesetek számát. Az általánosan rövidülő eljutási idő hozzájárul a versenyképesség javulásához és a foglalkoztatottság növekedéséhez, javítja a tranzittengelyek működését.

A kerékpáros közlekedés és a hajózás fejlesztése, valamint a vasúti pályák igénybevétele a városi közlekedés számára a környezeti szempontból fenntartható közlekedési rendszer létrejöttét segíti elő.

Mindezeket kiegészíti a járműállomány megújítása az intelligens közlekedési rendszereken alapuló szolgáltatásfejlesztések, illetve a biztonságos közlekedésre nevelés, és szemléletformálás.

Az intézkedés célja

Összefüggő kerékpáros hálózat kialakítása és a kerékpározás preferálása a környezetbarát közlekedés fejlesztését jelenti.

A haránt irányú és elkerülő közúti kapcsolatok létesítése, hidak építése a közúti elérhetőséget javítja, ezáltal egyrészt környezetterhelési szempontból kedvező módon csökkentve az utazások hosszát, másrészt előremozdítva a gazdasági területek fejlesztését.

Az intézkedés rövid tartalma

Az egyéni közlekedésfejlesztése intézkedés alapvetően olyan közúti beruházásokat tartalmaz, amely környezetterhelési szempontból kedvező módon csökkenti az utazások hosszát, és oldja a fővárosi úthálózat centrális szerkezetét (körirányú elemek, elkerülő szakaszok). Elengedhetetlenül fontos a kerékpáros közlekedési hálózat elemeinek bővítése, célszerű a kerékpárkölcsonzó rendszer továbbfejlesztése.

Az intézkedés a következő területeken kíván fejlesztéseket megvalósítani:

- A) Kerékpáros közlekedés fejlesztése
- B) Közúti forgalomcsillapítás
- C) A körirányú közúti elemek fejlesztése, elkerülő szakaszok megvalósítása
- D) Gazdasági fejlesztésekkel kapcsolatos elemek megvalósítása

A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani zaj- és légszennyezés csökkentésére (BTFK 6.3), ennek részeként támogatandó a passzív akusztikai védelmi intézkedések, illetve környezetbarát technológiák, illetve rendszerek alkalmazása.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- Fővárosi Önkormányzat
- kerületi önkormányzatok
- BKK

Az intézkedés költségigénye

- A) Kerékpáros közlekedés fejlesztése
- B) Közúti forgalomcsillapítás
- C) A körirányú közúti elemek fejlesztése, elkerülő szakaszok megvalósítása
- D) Gazdasági fejlesztésekkel kapcsolatos elemek megvalósítása

Becsült forrásigény: **150** Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

VEKOP 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által
 IKOP 3.2 – Regionális közúti elérhetőség és közösségi közlekedési kapcsolatok javítása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

-

Finanszírozó alap: ERFA
 (Részben az IKOP 15%-os rugalmassági kerete terhére)

A kerületi önkormányzatok 17 projektjavaslata alapján megállapítható, hogy a kerékpárutak és gyalogos hidak építése mellett az új utak építése, közutak felújítása, a földutak szilárd burkolattal történő ellátása továbbra is fontos cél a megjelölt projektek között. Ezek egy része a Fővárosi Önkormányzat projektjei között is megjelenik, mások integrált kerület(központ)i projektek részeként szerepelnek.

A projektjavaslatok előkészítettsége változó, vannak pályázati dokumentáció szinten kidolgozott projektek, azonban a többségük szabályozási terv, vagy koncepcióterv szinten áll. A költségbecslések alapján – főleg a földutak szilárd burkolattal való ellátása – több milliárd forintos beruházási igényű feladatot jelent.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése (7.1)	-	-	-
4.2 – Térségi közlekedés fejlesztése (7.2)	2014-2020	250	Közlekedési Koordinációs Központ Budapesti Közlekedési Központ
4.3 – A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése (7.3)	2014-2020	430	Budapesti Közlekedési Központ
4.4– A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése (7.4)	2014-2020	150	Budapesti Közlekedési Központ

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
A felújított vagy korszerűsített utak	output	km	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
teljes hossza							
Az érintett vasúti szakaszon szállított személyek száma	eredmény	ezer fő	ERFA, KA	0	3 000	FAIR	évente
A felújított vagy korszerűsített vasútvonalak teljes hossza	output	km	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
A fejlesztett városi kötőtpályás szakaszokat használó utasok száma	eredmény	ezer utas/nap	ERFA, KA	0	100	FAIR	évente
Megtakarított utazási idő a városi kötőtpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan	eredmény	ezer utasóra/év	ERFA, KA	0	100 000	FAIR	évente
Korszerűsített városi kötőtpályás hálózat hossza	output	km	ERFA, KA	0	80	FAIR	évente
Létrehozott P+R parkolóhelyek száma	output	db	ERFA, KA	0	6000	FAIR	évente
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	output	km	ERFA	0	250	FAIR	évente

10.3.5 Társadalmi beavatkozások a befogadó, támogató és aktív Budapestért – 5. prioritás

A **humán szolgáltatási** szektorban minőségi fejlesztés szükséges, a társadalmi problémák halmozódásának és koncentrálódásának megelőzése érdekében a preventív szemléletű ellátások erősítésével. Minőségi fejlesztés szükséges még az oktatási, nevelési tevékenység színvonalának emelése céljából.

A humán szolgáltatásokban dolgozókat képessé kell tenni a különböző életszakaszokban, élethelyzetekben lévő, különböző társadalmi és kulturális háttérből érkezők sokféle igényeinek felismerésére és az azokra való adekvát megoldások megtalálására. Ehhez a program két intézkedése segítségével kíván hozzájárulni:

A munkaerő versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú a munkaerő-piaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás, melynek középpontjában a munka világában való részvételhez szükséges szaktudás fejlesztése, készségek és kompetenciák megszerzése áll. Kiemelkedő szerepe van ebben a szakképzésnek, felnőttképzésnek és a felsőoktatásnak.

10.3.5.1. Befogadó és támogató társadalom (8.1)

Az intézkedés célja

A főváros befogadóvá tétele, más országokból betelepülők, vagy az ország más térségeiből érkezők, illetve a nem város lakó városhasználók (tanulók, dolgozók, szolgáltatási rendszert használók, látogatók) befogadásának és egyenlő esélyű városhasználatának biztosítása.

Szükséges a migrációs folyamatok támogatása, és a fellépés a társadalmi diszkriminációval szemben. Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű emberek, csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése érdekében. További cél az elvándorlás mérséklése és a helyi közösségek erősítése.

Az intézkedés biztosít keretet a hajléktalan-ellátáshoz kapcsolódó feladatokra, és a migrációból fakadó feszültségek kezelésére, akár a főváros egészét átfogó fejlesztési programok kidolgozása terén. A hajléktalan-ellátó intézményrendszer szolgáltatás-fejlesztésére az 5.3 intézkedés ad keretet.

Az intézkedés rövid tartalma

A társadalmi kohézió érdekében olyan viszonyok kialakítása szükséges, amelyek hosszú távon mindenki számára biztosítják a társadalmi minimumot, a társadalmi-gazdasági részvétel alap-feltételeit; illetve megteremtik, és nyitva hagyják a mobilitási utakat az egyén számára.

- A) diszkrimináció ellenes, illetve befogadást segítő programok (Színes Budapest program, XYZ - Fiatalok Programja);
- B) antiszegregációs programok;
- C) szomszédsági kapcsolatok és az öngondoskodás erősítése, háttér megteremtése a helyi támogató csoportok működéséhez;
- D) munkaerő térbeli mobilitását elősegítő támogatások.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok,
- non-profit szervezetek, egyházak,
- kulturális intézmények, szervezetek.

Megvalósításba bevont egyéb szervezetek:

- konzultáció: Budapest Esély Nonprofit Kft.

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **21** Mrd Ft.

Kapcsolódó programok:

- VEKOP 5.1 Társadalmi együttműködés erősítése
- VEKOP 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása
- VEKOP 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Közösségek erősítése, közösségfejlesztés, bizalom erősítése;
 - Bűnmegelőzés, drogprevenció, közbiztonság javítása;
 - Tolerancia, elfogadás erősítése, diszkrimináció csökkentése.

Finanszírozó alap: ESZA

A projektgyűjtés alapján, a kerületi önkormányzatok ESZA típusú beavatkozásra – eddig – nem tettek javaslatot.

10.3.5.2 – A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése

Az intézkedés célja

A foglalkoztatás szint megtartása érdekében a munkaerőpiaci változásokhoz való folyamatos alkalmazkodás. A szakképzési és felnőttképzési rendszer munkaerőpiaci elvárásokra való érzékenységének javulása. Ez magába foglalja a szakképzési rendszer munkaerőpiaci igényekhez igazítását, a képzési kínálat átalakítását, ezáltal a hiányszakmák szerint szakképzés-fejlesztést, a munkaerőpiacról tartósan vagy átmenetileg kiszoruló, olykor szakképzettség nélküli társadalmi csoportok készség és kompetencia fejlesztését speciális (tranzit) foglalkoztatási programok keretében.

Az ESZA rendelettel összhangban kiemelt cél a korai iskolaelhagyók integrálása a szak és felnőttképzésbe, az élethosszig tartó tanulás minőségének és az ahhoz való hozzáférés javítása, a gyakornoki munka és a fiatalok pályakezdésének elősegítése, intelligens szakosodás fokozása. A tématerület hangsúlyosan jelenik meg az országos programokban, és alapját képezheti a Pest megye és főváros közötti együttműködésnek.

Az intézkedés rövid tartalma

- A) speciális foglalkoztatási programok, kiemelten kezelve a pályakezdő és a tartósan munkanélküli munkavállalók helyzetét;
- B) fiatalok munkaerőpiaci integrációja;
- C) egész életen át tartó tanulást ösztönző programok;
- D) szak- és felnőttképzés fejlesztése.

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- önkormányzatok,
- non-profit szervezetek, egyházak
- gazdasági társaságok
- felnőttképzést folytató felsőoktatási intézmények
- állami intézményfenntartó központi hivatal
- kulturális intézmények.

Megvalósításba bevont egyéb szervezetek:

- konzultáció: Budapest Esély Nonprofit Kft.

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **21** Mrd Ft

Kapcsolódó programok:

VEKOP 5.1 Társadalmi együttműködés erősítése

VEKOP 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

VEKOP 6.2 A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított

VEKOP 6.5 A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek jobb hozzáférése a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzési lehetőségekhez

VEKOP 6.6 A gazdaság igényeihez igazodó képzési intézményrendszer

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Helyi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás bővítése érdekében;
 - Bűnmegelőzés, drogprevenció, közbiztonság javítása.

Finanszírozó alap: ESZA

A projektgyűjtés során, a kerületi önkormányzatok kizárólag „soft” projektcsomagok megvalósítása nem tettek javaslatot. A komplex társadalmi-gazdasági problémákra komplex projektcsomagok igényeivel jelentkeztek melyekben döntően kisebb hányadban megjelentek ESZA típusú intézkedések is.

A központi közigazgatás 50-80 Mrd Ft értékű fejlesztést tervez a szociális foglalkoztatás terén. A programok szakmai kidolgozása folyamatban van, a fővárost érintő programok konkrét forrásigénye nem ismert.

10.3.5.3 – A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)

Az intézkedés célja

A szociális ellátórendszer minőségi fejlesztése preventív szemléletű ellátások erősítésével, a társadalmi problémák halmozódásának és koncentrációjának megelőzése érdekében. A szociális szolgáltatásokat és a szolgáltatásokban dolgozókat képessé kell tenni a különböző életszakaszokban, élethelyzetekben lévő, különböző társadalmi és kulturális háttérből érkezők sokféle igényeinek felismerésére és az azokra való adekvát megoldások megtalálására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a hajléktalan-ellátás fejlesztésére.

A köznevelési intézmények fejlesztése, az intézményhálózat kapacitásának és szolgáltatásának lakossági, gazdasági, demográfiai igényekhez való igazításával. A szolgáltatást nyújtók képzése, kompetencia fejlesztése. Az óvodai, valamint a gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása terén érdemes megvizsgálni a kerületi és agglomerációs települési együttműködés lehetőségeket, illetve összehangolni a fejlesztési lehetőségeket.

Az alapfokú oktatási intézményekben az életen át tartó tanulás képességét megalapozó, folytonos önfejlesztési, tanulási szükségletekhez kapcsolódó korai készségfejlesztő programok számának növelése. A felsőoktatási intézmények szolgáltatásainak, oktatási tevékenységének minőségi fejlesztése, a felsőoktatási képzési és kutatási kapacitások illesztése a munkaerőpiaci elvárásokhoz.

A fővárosnak a lakosság helyi és országos szintű egészségügyi kiszolgáltatását ezután is el kell látnia és ezen túlmenően továbbra is vállalnia kell az egyes speciális ellátások tekintetében az országos központ szerepet. Cél továbbá az egészségügyi ellátás működésének racionalizálása. A már elindított regionális kórházprogram középtávon sikeres befejezése. Mindezek mellett figyelmet kell fordítani az egészségfejlesztéshez kapcsolódó feladatok támogatására.

A szolgáltatásokat elérhetővé és megfelelővé kell tenni a speciális igényű emberek számára is. Ezért szükséges az oktatásban, a szociális és egészségügyi szolgáltatásokban a teljes körű, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés.

Az intézkedés rövid tartalma

A humán közszolgáltatást nyújtó közintézmények (szociális, egészségügyi, foglalkoztatási, kulturális) a fővárosban sem tudják kiegyenlíttetten, egyenletesen jó minőségben, és a társadalom minden csoportja számára egyformán hozzáférhetően biztosítani a szolgáltatásaikat. A humán szolgáltatások színvonalának emelése egyrészt biztosítható a közintézményeket befogadó épületek állapotjavításával, rekonstrukciójával és eszközbeszerzéseivel, másrészt szükség lehet új szolgáltatások létrehozására, a szakember-ellátottság javítására, helyenként a szakmai színvonal emelésére a szolgáltatási kínálat bővítése által.

A jelen intézkedés ehhez kíván hozzájárulni, a következő területek támogatásával:

- A) a változások rugalmas követéséhez monitoring bevezetése az oktatás, a szakképzés, az egészségügy, a munkaerő-piaci igények és a városbiztonság területén.
- B) szociális intézményi háló tartalom- és kompetencia fejlesztése;
- C) köznevelési, felsőoktatási intézmények tartalom- és kompetencia fejlesztése (kiegészülve a helyi támogató csoportokkal);
- D) felsőoktatást érintő ágazati fejlesztési programokhoz való illeszkedés (EFOP Közép-magyarországi régiós része);
- E) egészségügyi, nevelési, közoktatási intézmények szolgáltatásainak racionalizálása
- F) képzések a szakorvosok számára;
- G) módszertani tananyagok készítése, és tartalomfejlesztés;
- H) a prevenció széleskörű szakmai feltételeinek megteremtése (pl. szűrő-állomások hálózata, iskolai, közösségi prevenciós programok);
- I) a minőségi oktatást támogató kulturális intézmények fejlesztése;

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- érintett oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézmények, illetve azok fenntartói: önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházak, állami intézményfenntartó központi hivatal.

Megvalósításba bevont egyéb szervezetek:

- konzultáció: Budapest Esély Nonprofit Kft.

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: **37 Mrd Ft**

Kapcsolódó programok

VEKOP 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása

VEKOP. 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Közszolgáltatási rendszerek integrált, összehangolt működése;
 - Bűnmegelőzés, drogprevenció, közbiztonság javítása;
 - Integrált, differenciált fővárosi lakáspolitikai rendszer kialakítása;

Finanszírozó alap: ESZA

Hazai költségvetési forrás (amennyiben a központi kormányzat infrastruktúrafejlesztési projekteket is támogatni kíván).

A kerületektől beérkezett projektjavaslatok kisebb részt a differenciált központrendszer integrált projektjeinek elemeiként lettek meghatározva, nagyobb részt a közintézmények energiahatékonysági megújítása miatt az energiahatékonyság és klímavédelem projektcsomag részét képezik. Több javaslat érkezett az egészségügyi alapellátás és a szociális szolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztésére. A szociális szolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése többnyire ERFA intézkedéshez kapcsolódó beruházási igényekkel jelentkezett a kerületi önkormányzatoknál. Ismételten fontos kihangsúlyozni, hogy a projektjavaslatok ennek ellenére tartalmaznak/tartalmazhatnak ESZA típusú intézkedéseket is.

A VEKOP és az EFOP ágazati tervezése során országos felsőoktatási programok kerülnek kidolgozásra (pl. Tudományos-kutatói utánpótlás biztosítása, Nemzeti Kiválóság Program, Felsőoktatási és tudományos tartalmak hozzáféréseinek bővítése, Nemzetközi alapkutatási tevékenységek versenyképességének növelése, Horizon2020 csatlakozás biztosítása a Közép-magyarországi régióban), amelyek a régiót, és ezáltal a fővárost is

érintik. A programok kidolgozása még folyamatban van. Jelenlegi forrásigénye kb. 72-110 Mrd Ft. A Közép-magyarországi régióra, és a fővárosra jutó finanszírozási részarány nem ismert, a tervezés további szakaszában kerül meghatározásra. Várhatóan az EFOP átjárhatóság terhére kerülnek kialakításra a finanszírozási, megvalósítási intézkedések.

10.3.5.4 – A kulturális kínálat bővítése (8.4)

Az intézkedés célja

Budapest sajátos hagyományai és gazdag kulturális élete miatt is vonzó város, egyedi karakterét a kulturális sokszínűség erősíti. Az itt nagy számban koncentrálódó kulturális intézmények és kulturális civil szervezetek meghatározzák a városlakók életminőségét, identitástudatát és helyhez kötődését, valamint a főváros nemzetközi vonzerejét, versenyképességét is. Budapest elsősorban kultúrájának továbbfejlesztése révén tarthatja meg vonzását és erősítheti regionális központ szerepkörét.

A kulturális célú programok támogatás mellett a rendezvény-helyszínek támogatás is szerepet kaphat (beleértve a szabadtéri kulturális és egyéb rendezvény helyszíneket is). Jelentősebb költségvonzatú infrastruktúra fejlesztésre abban az esetben kerülhet sor, ha ennek megvalósítását a központi költségvetés finanszírozza, hiszen kulturális létesítménye építése és felújítása nem szerepel az EU kohéziós politikájának támogatási célterületei között.

Az intézkedés rövid tartalma

- Kulturális célú programok (fesztiválok, rendezvények) támogatása
- Rendezvényhelyszínek fejlesztése
- Kulturális létesítmények kisebb infrastrukturális fejlesztései
- Új lakossági kulturális, közművelődési „kapuk” hálózatának létrehozása (BMK)

A tervezett kedvezményezett kör lehatárolása

Kedvezményezettek

- Fővárosi Önkormányzat
- kerületi önkormányzatok
- kulturális intézmények és szervezetek
- non-profit szervezetek.

Az intézkedés költségigénye

Becsült forrásigény: 7 Mrd Ft

Kapcsolódó programok

Központi Európai Bizottsági keretprogramok

Kapcsolódó tematikus fejlesztési program(ok), és kapcsolódó középtávú célja(ik):

- Szociális városrehabilitáció
 - Községek erősítése, közösségfejlesztés, bizalom erősítése;

Finanszírozó alap:

- Európai Területi Együttműködés
- Norvég Alap
- Fővárosi Önkormányzat költségvetése

Az önkormányzatokat, és az egyes szolgáltatók projekt-javaslati elsősorban infrastruktúra-fejlesztési elemeket tartalmaztak. A projektjavaslatok ennek ellenére tartalmaznak/tartalmazhatnak ESZA típusú intézkedéseket is.

A központi közigazgatás várhatóan 15 Mrd Ft értékű kulturális fejlesztést tervez. A programok szakmai, tartalmi kidolgozása folyamatban van, konkrét forrásigényük nem ismert.

Intézkedés	Ütemezési terv	Indikatív forrásigény (Mrd Ft)	Végrehajtásért felelős szervezet
5.1. Befogadó és támogató társadalom (8.1)	2014-2020	21	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
5.2 – A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése	2014-2020	21	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
5.3 – A humán szolgáltatások optimalizálása (8.3)	2014-2020	37	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya
5.4 – A kulturális kínálat bővítése (8.4)	2014-2017	7	Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatalának később kijelölendő főosztálya

Indikátor megnevezése	Típus	Mértékegység	Finanszírozó Alap	Bázisérték	Célérték (2022)	Adatforrás	Jelentési gyakoriság
Támogatott gyermek-gondozási intézmények növekvő kapacitása	eredmény	fő	ERFA	0	1000	FAIR	évente
A támogatott anti-diszkriminációs programok száma	output	db	ERFA	0	25	FAIR	évente
A korai iskolaelhagyás csökkentéséhez kapcsolódó programok száma	output	db	ESZA	0	10	FAIR	évente
A támogatott képzésben részt vevők száma	output	fő	ESZA	0	7500	FAIR	évente
A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek (ISCED1, ISCED2) száma	output	fő	ESZA	0	1200	FAIR	évente
A támogatott képzésben képesítést szerzők száma	eredmény	fő	ESZA	0	6000	FAIR	évente
A támogatások eredményeként fejlesztett gyermek-jóléti intézményekben nevelt gyermekek száma	eredmény	fő	ERFA	0	10 000	FAIR	évente
Támogatásban részesülő szemléletformáló akciók száma	output	db	ERFA	0	50	FAIR	évente

11. Fővárosi hatáskörön túlmutató fejlesztések

A Fővárosi Önkormányzat költségvetési helyzete az elmúlt pár évben nem tette lehetővé, hogy nagy volumenű gazdaság- és infrastruktúra fejlesztési projekteket saját bevételei terhére valósítson meg. Területfejlesztési céljai eléréséhez ezért külső – elsősorban uniós – forrásokat kell igénybe vennie. Forrásoldalról tehát a Fővárosi Területfejlesztési Program tervezett intézkedéseinek döntő többsége fővárosi hatáskörön túlmutató fejlesztéseket tartalmaz, azonban ezek tervezhetősége szempontjából kiemelkedik a Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program (VEKOP), amelyen belül a 1803/2013. (XI. 8.) kormányhatározat 26,72%-os indikatív tervezési forráskeretet határozott meg a főváros számára.

A 2014-2020-as országos operatív programok közül a többi operatív program nem tartalmaz fővárosi (sem egyéb megye) tervezési keretet. Ezekre a fővárosi projektgazdák várhatóan pályázhatnak majd, illetve országos kijelölés és végrehajtás esetén (pl. közlekedés) haszonélvezői lesznek a megvalósuló fejlesztéseknek. A fenti logika alapján a többi operatív program fővárosi hatáskörön túlmutató fejlesztéseket tartalmaz.

Az ágazati operatív programok (főleg a KEHOP - Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program, és az IKOP - Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program) több pontban is illeszthetőek a kialakított intézkedés struktúrához, ezek mindegyike túlmutat a fővárosi tervezési hatáskörön, úgyhogy ezeket is összesítettük a táblázatban. A rugalmassági keret terhére megvalósítani szánt tevékenységeket szintén jelöltük az összefoglalóban.

Mivel a jogszabály nem rendelkezik arról, hogy a fővárosi indikatív tervezési keret a VEKOP tervezetének pontosan mely intézkedéseit érinti, ezért az alábbiakban az összes intézkedés VEKOP-os kapcsolódását bemutatjuk.

Az alábbi táblázat részletesen bemutatja, hogy az egyes intézkedések pontosan melyik operatív programokhoz kapcsolódnak.

17. táblázat: Az egyes intézkedések kapcsolódása a 2014-2020-as operatív programokhoz

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
1.1. Technológiai innováció és tudástranszfer hatékonyságának javítása				1.2 Vállalkozások külpiazi jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése 1.3 A vállalati K+I aktivitás és innovációs együttműködések erősödése

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
				1.4 Megerősített tudásbázisok 2.1 Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása
1.2. Felhasználó-barát város-kormányzás kialakítása	<i>Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrásával kiegészítve (alapvetően szervezetfejlesztési és működési támogatást igényel)</i>			
1.3. Turizmus, mint gazdasági húzóágazat		4.1 - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása		1.2 Vállalkozások külső jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése
1.4. Városterületi együttműködés	<i>Európai Területi Együttműködésből finanszírozandó. Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrásából valósítható meg (alapvetően szervezetfejlesztési és működési támogatást igényel)</i>			
2.1. Vegyes területhasználat kialakítása - a Dunával együtt élő város		4.1 - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása		4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)
2.2. Barnamezős területek funkcióváltása				4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat,

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
				szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)
2.3. Differenciált központrendszer létrehozása			3.1 – Közlekedés-biztonság javítása 5.1 – Kötött-pályás városi közlekedésfejlesztések 5.2 – Inter-modalitás és társadalmi tudatosság javítása	4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD) 3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által
2.4. Értékvédelem – értékteremtés	5.5 – Épületek energiahatékonyági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásával, kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – lakóépületek	4.1 – Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása		4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD) 3.1 Energiahatékonyág növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben
2.5. A lakás-állomány optimalizálása	5.5 – Épületek energiahatékonyági korszerűsítése			4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
	megújuló energia-források alkalmazásának kombinálásával, illetve új közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – lakóépületek			leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása 3.1 Energia-hatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben
3.1. Zöld- és egyéb biológiailag aktív felületek megőrzése, növelése, természetvédelem	4.1 A védett illetve közösségi jelentőségű védett természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása	4.1: - Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása		4.2 A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása 4.3 Erősebb városi, városrészi közösségi identitástudat, szorosabb közösségi összetartozás (CLLD)
3.2. Zaj- és légszennyezés csökkentése	<i>Uniós forrásból közvetlenül nem támogatható.</i>			
3.3. Korszerű hulladék-gazdálkodás és talajvédelem	2.4 Szennyvíz-iszap országosan egységes koncepció alapján történő hatékony kezelése és optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések energia-hatékony sági elemekkel 3.1 Hulladék-kezelési létesítmények hálózatának			

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
	<p>rendszereszerű fejlesztése</p> <p>3.2. Az elkülönített gyűjtés és szállítás rendszerének fejlesztése</p> <p>3.4 Országos Környezeti Kármentesítési Program</p>			
3.4. Korszerű vízgazdálkodás	<p>2.1 Projekt előkészítés</p> <p>2.2. Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával</p> <p>2.3 Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések</p> <p>1.6. Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése</p>			
3.5. Energia-hatékonyság és klímavédelem	<p>2.1 – Projekt előkészítés</p> <p>5.3 – Demonstrációs célú megújuló energetikai mintaprojektek;</p> <p>5.5 – Épületek energia-hatékonysági korszerűsítése</p>			<p>2.1 Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása</p> <p>3.1 Energia-hatékonyság növelése az önkormányzati tulajdonú épületekben</p>

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
	<p>megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával, illetve új, közel zéró szén-dioxid kibocsátású épületek létesítése – központi költségvetési szervek tekintetében (Budapesti elhelyezkedéssel), lakóépületek</p> <p>5.6 – Távhőrendszerek komplex energetikai felújítása, illetve megújuló alapra helyezése</p> <p>5.7 – Közvilágítás korszerűsítése</p>			<p>4.1 Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása</p> <p>5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása</p> <p>5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása</p>
4.1. Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése			<i>Országos jelentőségű projekt-csomagok</i>	
4.2. Térségi közlekedés fejlesztése			<p>3.2 – Regionális közúti elérhetőség és közösségi közlekedési kapcsolatok javítása</p> <p>4.1. – Elővárosi vasúti közlekedés korszerűsítése</p>	
4.3. A fővárosi közösségi közlekedés fejlesztése			3.2 – Regionális közúti elérhetőség és közösségi	3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
			közlekedési kapcsolatok javítása 5.1 – Köött-pályás városi közlekedésfejlesztések 5.2 – Inter-modalitás és társadalmi tudatosság javítása	fejlesztése által
4.4. A fővárosi egyéni közlekedés fejlesztése				3.2 A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztése által
5.1. Befogadó és támogató társadalom				5.1 Társadalmi együttműködés erősítése 5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása
5.2. A társadalmi, gazdasági környezet változásaihoz való alkalmazkodás segítése				5.1 Társadalmi együttműködés erősítése 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása 6.2 A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése

FŐTEP intézkedések	KEHOP	GINOP	IKOP	VEKOP
				biztosított 6.5 A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek jobb hozzáférése a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzési lehetőségekhez 6.6 A gazdaság igényeihez igazodó képzési intézményrendszer
5.3. A humán szolgáltatások optimalizálása				5.2 Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása 5.3 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása
5.4. A kulturális kínálat bővítése	<i>Központi költségvetési támogatás Fővárosi Önkormányzat saját költségvetési forrása Európai Területi Együttműködés</i>			

A főváros hatáskörén túlmutató fejlesztések egy másik értelmezését adhatja, hogy melyek azok a fejlesztési területek, amelyeknél a projektek megvalósítása nem a Fővárosi Önkormányzat, vagy a fővárosi projektgazdák feladata, hanem az országos infrastruktúra hálózatokat üzemeltető országos szervezeteké (pl. Magyar Közút Zrt.).

A legfontosabb a fővárosi projektgazdák kompetenciáján túlmutató támogatható tevékenységeket tartalmazó intézkedés a **4.1 Nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatok fejlesztése** című intézkedés, amely alapvetően az országos közlekedési infrastruktúra – gyakran nem is a főváros, vagy a Közép-magyarországi régió területén megvalósuló – elemeit öleli fel. Sok esetben azonban az itt megvalósuló fejlesztések jelentősen érintik a fővárost is, például a Vo vasúti kapcsolat esetleges megvalósulása.

Az országos jelentőségű projektekhez tartozó beruházások, az országos fejlesztési tervek további sugárirányú vonalak megépítését tartalmazzák:

1. a vasúti pályák sebességének, a biztosított szolgáltatás minőségének javítása érdekében megkezdett rekonstrukciós munkák folytatása;
2. Budapest elkerülését biztosító harántoló vasúti kapcsolat építése (Vo vasúti kapcsolat);
3. a nagysebességű vasúti közlekedés az országhatár és városhatár között;
4. Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér színvonalas, és meghatározó jelentőségű budapesti kapcsolatainak kialakításához szükséges a repülőtér és a belváros közötti – a térségi, illetve országos közlekedéssel összehangolt – kötöttpályás közösségi közlekedési kapcsolat megteremtése;
5. a Duna közlekedési folyós fejlesztése személyforgalom és az áruszállítás terén.

A fenti táblázatban nem került szerepeltetésre azonban megemlíthető, hogy országos jelentőségű és hatással bíró, Budapest hatáskörén túlmutató projektek nem csak a közlekedésfejlesztés területén fordulnak elő, hanem például az árvízvédelem, vagy a zajvédelem, továbbá az energia-ellátás területén:

- belterületi kötöttpályás közlekedési vonalak menti zaj- és rezgésvédelem;
- árvízvédelmi rendszerek megerősítése - Elsőrendű védvonalak rekonstrukciója.

11.2. Környezeti értékelés

A Nemzetgazdasági Minisztérium által elkészített „Útmutató és tervezési sablon a megyei területfejlesztési program elkészítéséhez” (Útmutató) 3.2-es pontja írja elő a jelen fejezet szerepeltetését az operatív munkarészben.

Mivel a jelen dokumentum a stratégiai és operatív munkarészeket egyben tartalmazza, és a stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) **megállapításai az 5.2-es fejezetben** bemutatásra kerülnek, ezért itt a vizsgálati tartalmat nem érdemes megismételni.

Az SKV a tervezéskísérő eljárások egyik fontos eleme, amelyet az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) sz. kormányrendelet alapján kell elkészíteni. A megfelelő tervezési jogosultsággal rendelkező szakértői cég a fővárosi területfejlesztési program egyeztetési változata és az elfogadott tematika alapján készítette el az SKV elemzést, amely a Fővárosi Területfejlesztési Program II. kötetében teljes terjedelmében elolvasható. A legfontosabb megállapításait az 5.2-es fejezet foglalja össze.

11.3. Teljesítésigazolás követelményrendszerének kialakítása

A Nemzetgazdasági Minisztérium által elkészített Útmutató 3.3-as pontja írja elő a jelen fejezet szerepeltetését az operatív munkarészben.

A Tftv. és a Rendelet – valamint az ez alapján készül Útmutató – alapvetően arra a feltételezésre építve határozta meg a fenti követelményt, hogy szabályozza a kifizetések rendszerét a központi költségvetés decentralizált fejlesztési támogatásai tekintetében. A szabályozás alkalmazása tehát azt feltételezi, hogy a központi költségvetés decentralizált forrást biztosít a megyék (így a főváros számára is) a fejlesztési programja megvalósításához. Ilyen forrásról a szaktárcával folytatott egyeztetések alapján - évekre előre tervezhetően – nincs információ, így az ehhez illeszkedő teljesítésigazolási követelmény-rendszer kialakítása sem releváns.

Az intézményrendszer **jelenleg ismert keretei a 6.1-es fejezetben** részletesen kifejtésre kerültek. A végrehajtáshoz kapcsolódó fővárosi intézményrendszert az országos keretek tisztázását követően, annak formálódásával párhuzamosan, érdemes kialakítani.

12. Társadalmassítás

A Fővárosi Önkormányzat a területfejlesztési stratégiai és operatív program kidolgozása során is lehetőséget biztosít a partnerek bevonására, és egy viszonylag széleskörű társadalmassítási folyamat megvalósítására. A dokumentumokat a **Nemzetgazdasági Minisztériumnak 2014. július 30-ig kellett elfogadnia**. A támogató állásfoglalást a Minisztérium 2014. július 23-án kelt levele tartalmazta. A határidőt a KMOP 5.1.1/D2-13 kódszámú „Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése” című pályázati felhívás szabta meg, amely a tervezési feladat finanszírozását biztosítja.

A jogszabályi előírások alapján 45 napot kell biztosítani a hivatalos véleményeztetési eljárásra, illetve 30 napot a területfejlesztési miniszternek a közgyűlési jóváhagyást lehetővé tevő állásfoglalás kiadására. A 2013. évi CCXVI. törvény által módosított, jelenleg hatályos Tftv. 11.§-a alapján a fővárosi területfejlesztési program elfogadásához is szükséges a kerületi önkormányzatok többségének egyetértése. A kerületi önkormányzatok a 45 napos véleményezési folyamat során már megismerték a Program egyeztetési változatát, és a kapcsolódó észrevételeiket – többi partnerrel együtt – 2014 áprilisáig megküldték a Fővárosi Önkormányzatnak. A második – kizárólag a kerületi önkormányzatokat érintő – egyeztetési körben a kerületi képviselőtestületeknek a javított dokumentációról kell állást foglalnia. Erre várhatóan a minisztériumi jóváhagyást követően kerülhet sor.

A kerületi önkormányzatok előzetes fejlesztési elképzeléseinek megismerését szolgálta a 2013. őszén indított projekt-javaslat gyűjtés, amely során egy egyszerűsített kérdőív kitöltésével tudták a kerületek a fontosabb projekt-javaslatokat eljuttatni a Fővárosi Önkormányzat számára. A felkérésre szinte minden kerület reagált, és visszaküldött 5-10 projektötletet, összesen 157 db-ot. Ezek kidolgozottsága meglehetősen változó volt, azonban az általuk preferált témákat illetően kirajzolódott egy előzetes kép. A projektek között kerületi illetve kerületi intézményi projektek is szerepeltek. A projektgyűjtés összesített eredményét és a leszűrt eredményeket az operatív munkarész intézkedésenként bemutatja.

12.1 A partnerségi terv elemeinek bemutatása

A fővárosi területfejlesztési program partnerségi terve a Rendeletnek és az Útmutató a Megyei Önkormányzatok, a Megyei Jogú Városok, a Főváros és a Balaton Fejlesztési Tanács tervezés koordinációs feladataihoz kapcsolódóan c. dokumentumnak megfelelően készült. A Rendelet a társadalmassítási folyamat alábbi 4 komponensének a bemutatását várja el:

- a) a bevonandó célcsoport;
- b) az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközei és részvételi formái;
- c) a bevonás céljai;
- d) az állampolgárok és a szakmai közösség részvételi szabályai.

A Rendelet szövegezése alapján a partnerségi terv hangsúlya az informális partnerség kereteinek meghatározása, hiszen a tervek formális egyeztetési rendjéről, így a kötelezően bevonandó szervezetek köréről is külön rendelkezik a jogszabály. A partnerségi tervben, az egyszerűbb áttekinthetőség érdekében a két vonal egyben kerül kezelésre egyben kezeljük, és a fenti szempontok a célcsoportok szerinti bontásban kerülnek bemutatásra.

A 2/2005. (I. 11.) sz. kormányrendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálat egyeztetési rendjét a partnerségi terv szempontjából a területfejlesztési tervi egyeztetési folyamat részeként kezeljük.

Bevonandó célcsoportok

A partnerség célcsoportjainak meghatározása során a lehető legszélesebb kör megszólításának elve mentén, három fő csoport került kialakításra:

- I. csoport: a vonatkozó rendeletek szerinti egyeztetési partnerek;
- II. csoport: közigazgatási és szakmai partnerek;
- III. csoport: lakosság.

I. csoport: a vonatkozó rendeletek szerinti egyeztetési partnerek

Az első körhöz tehát a területfejlesztési programok elfogadtatásához kapcsolódó véleményezési eljárás és a stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) kötődő eljárás tartozik, amelynek a jellemzői a következők.

A részvétel céljai:

- az érintettek tájékoztatása a készülő tervekről;
- a közvetlenül érintett közigazgatási szereplők véleményének megismerése;
- a terv elfogadtathatóságának biztosítása.

A részvétel formája: hivatalos írásbeli egyeztetés.

Tájékoztatás módja: hivatalos postai úton.

A Rendelet 13.§-a előírja, hogy a területfejlesztési programok kidolgozásának része az állampolgárok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviselők, társadalmi szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező partnerségi terv.

A Rendelet 18. § (5) bekezdése alapján a megyei területfejlesztési koncepciót és programot **véleményezésre** meg kell küldeni a szomszédos megyei önkormányzatoknak és a 10. számú mellékletben szereplő, következő szervezeteknek:

- az Országos Területfejlesztési Tanács,
- a miniszterek,
- az országos önkormányzati érdekszövetségek,
- az érintett térségi fejlesztési tanácsok,

- az érintett megyei jogú városok önkormányzata (Budapest Főváros Önkormányzata és kerületi önkormányzatok).

A Rendelet alapján 45 napot kell biztosítani a véleményezésre a fenti szervezetek számára. A jóváhagyásra előterjesztett tervben fel kell tüntetni az egyeztetési eljárásba bevont és a véleményt adó szervezetek körét, azokat a tartalmi kérdéseket, amelyekben nem alakult ki egyetértés, az előterjesztő álláspontját az el nem fogadott javaslatokról, illetve a részletesen indokolt ellenvéleményüket.

Az SKV folyamatáról a tervezéskísérő eljárások bemutatásánál az 5.2-es fejezetben lesz részletesen szó, ezért itt azt részletesen nem fejtjük ki. A vizsgálat megindítása előtt a készülő dokumentum tematikája a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti partnerekkel egyeztetésre került. Az elkészült vizsgálatot a releváns jogszabályban meghatározott intézményi körnek kell kiküldeni 30 napos egyeztetésre, majd az eredményeket be kell építeni a dokumentációba..

Az érintett szervek tehát a jogszabályokban előírt formában kerülnek megszólításra, de az egyes munkafázisok a munkacsoportok révén közvetlenül is bekapcsolódhatnak.

II. csoport: közigazgatási és szakmai partnerek

A második csoporthoz tartozó szervezeteket részben szakmai és területi fórumok révén lettek megszólítva, részben írásos formában elektronikus levéllel, illetve a főváros honlapján keresztül.

A részvétel céljai:

- az érintettek tájékoztatása a készülő tervekről;
- a stakeholderek véleményének megismerése;
- a későbbi partnerség alapjainak lerakása, vagy megerősítése (különös tekintettel a terv végrehajtására);
- a terv tartalmának gazdagítása.

A részvétel formája: személyes és írásbeli egyeztetés.

A célcsoport fő kategóriái:

- önkormányzatok (benne a Fővárosi Önkormányzat főosztályai);
- intézményfenntartó központok;
- vállalkozások és érdekképviseleti szervek;
- társadalmi szervezetek és egyéb kulturális, illetve tudományos szervek.

2014 márciusában műhelymegbeszélések kerültek megrendezésre a gazdasági szereplők, civil szereplők, intézményfenntartók és az önkormányzatok számára (összesen 6 alkalommal). Az egyeztetés alapját a FŐTEP 8-10 oldalas kivonata jelentette, miközben

a teljes dokumentum letölthető volt a főváros honlapjáról: <http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>.

Mindezt kiegészíti a Tematikus Fejlesztési Programok (TFP-k) készítésének folyamata, amely a területfejlesztési tervezés részét képezi. A TFP-k intenzív részvételi tervezés során készültek 2014 első felében. A tervezés alapját a három témában (Duna-menti területek fejlesztése, szociális városrehabilitációs programok, barnamezős területek fejlesztése) hetente megrendezett munkacsoport ülések adták, melyek során a Főváros, a kerületek, a szaktárcák, a gazdasági és civil szervezetek, valamint felkért szakértők közösen dolgozták ki a kiemelt témák stratégiai fejlesztési dokumentumait. A munkacsoport ülések tapasztalatai beépítésre kerültek párhuzamosan zajló területfejlesztési program készítésének folyamatába.

III. csoport: lakosság

A lakosság tájékoztatását annyiban körültekintően kell elvégezni, hogy a 2014–2020-as időszakra való felkészülés részeként jelenleg több tervezési munka is fut párhuzamosan (országosan is). Ezek szakmai tartalmát egyszerűsített, közérthető módon kell kommunikálni, és ilyen módon befogadhatóvá tehetőek a laikus olvasók számára.

A részvétel céljai:

- a lakosság tájékoztatása a készülő tervekről;
- az elképzelések validálása, a lakossági igények minél teljesebb megismerése.

A részvétel formája:

internetes felületeken és az ügyfélszolgálati irodán keresztül

A kommunikáció eszközei között – hangsúlyosan – a nyomtatott és elektronikus média eszközei jöhetnek szóba. Markáns sajtómegjelenítésre várhatóan a dokumentumok közgyűlési elfogadását követően kerülhet sor. A készülő tervek megismerésére lehetőséget kínálnak a releváns honlapok, például a <http://budapest.hu/Lapok/Hivatal/Varosfejlesztas.aspx>, és a <http://teruletfejlesztas.budapest.hu/>, illetve a főváros honlapja.

A dokumentumok mindemellett közzé lettek téve a TeIR honlapján, azok az Ügyfélszolgálati Irodán megtekinthetőek

Hivatalos név:	Ügyfélszolgálati Iroda
Címe:	Budapest V., Bárczi István utca 1-3.
Felettes szerv:	Igazgatási és Hatósági Főosztály
Ügyfélfogadási idő:	Hétfő: 8.00 - 18.00 Kedd, Szerda, Csütörtök: 8.00 - 16.30 Péntek: 8.00 - 14.00

12.2 A partnerség eredményeinek bemutatása

A partnerség szó a tervezésben azt jelenti, hogy a programokban érintett szervezeteknek a programok kialakítása során lehetőséget adnak a dokumentumok kialakítási hátterének megismerésére és a véleménynyilvánításra.

Jelen esetben nem merül ki abban, hogy a partnerek véleményét valamilyen fórumon megismerjük, hanem a vélemények figyelembe vételére és a visszacsatolás formáira is hangsúlyt fektetünk.

Egy program végrehajtásának sikere nagy részben azon múlik, hogy a helyi, regionális, ágazati és társadalmi csoportérdekek hogyan érvényesülnek benne. Elengedhetetlen, hogy a partnerek már a tervezés előkészítő fázisában részt vegyenek, valamint a program végrehajtását és a döntési folyamat egészét is figyelemmel kísérik.

A partnerség végigkísérte a Fővárosi Területfejlesztési Program készítésének folyamatát, ezzel biztosítva a program tartalmának kerekébbé, teljesebbé válását.

A Fővárosi Területfejlesztési Program kidolgozása során a partnerséget nem csak elvárásnak tekintettük, hanem lehetőségnek is, amellyel a terv minősége, és elfogadottsága volt javítható. A társadalmi partnerek részvételének előnye, hogy a fontosabb fejlesztési szereplők, a stakeholderok (azaz az terv megvalósítói, a megvalósításában érdekeltek és az általa közvetlenül érintettek stb.) megismerhették a területfejlesztési program tartalmát, elfogadhatták a céljait, illetve az észrevételeik, javaslataik alapján gazdagodott a dokumentum szövege.

A Fővárosi Területfejlesztési Program partnerségének célcsoportjai:

- Budapest Főváros Önkormányzata szakértői munkacsoportja(i) és a főváros társadalmi-gazdasági és civil képviselői;
- kerületi önkormányzatok, és azok főépítészei;
- önkormányzati feladatátszervezéssel létrejött intézményfenntartó központok (KLIK, GYEMSZI, MIK);
- Budapest Közlekedési Központ, és a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságok;
- Pest megyei Önkormányzat, szakértői munkacsoportja(i) –és a megye társadalmi-gazdasági és civil képviselői;
- érdekképviselők (kamarák, VOSZ, MGYOSZ), szakmai szervezetek (pl. mérnök-kamara, vállalkozás-fejlesztési alapítványok, INNOREG);
- társadalmi szervezetek, egyéb kulturális, tudományos szervek;
- köztestületek (Magyar Tudományos Akadémia);
- felsőoktatási intézmények;
- hivatalok (pl. munkaügyi központok, vízügyi felügyelőségek, nemzeti park igazgatóságok);
- Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft.;
- a Rendeletben felsorolt érintettek;
- Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

- Honvédelmi Minisztérium
- Közlekedési Koordinációs Központ
- vállalkozások és egyéb szervezetek.

A partnerség célcsoportjainak meghatározása során a lehető legszélesebb kör megszólítására törekedtünk, azonban tekintettel kellett lenni a szűk határidő mellett a folyamat hatékonyságának biztosítására és a beérkező vélemények kezelhetőségére.

A szakmai partnerség fontos eszközei lehetnek a fórumok, amelyet a Főpolgármesteri hivatal 3-4 havonta, eseti jelleggel hív össze. Az egyik ilyen műhelymegbeszélésre, kerületi Főépítési fórumra 2013. november 19-én került sor a FUGÁ-ban, ahol a területfejlesztési programozás folyamatáról és a részprogram ITS-hez való kapcsolódásáról tájékozódhattak a meghívottak. (lásd mellékletek) A résztvevőket leginkább az érdekelte, hogy az ismertett fejlesztési területeken kívül, milyen más témák támogatása oldható meg (pl. útfelújítások, épített örökség védelme, vasúti fejlesztések és városfejlesztés kombinálása).

2014 márciusában műhelymegbeszélésekre került sor a gazdasági szereplők, a civil szereplők, az intézményfenntartók valamint az önkormányzatok számára összesen 6 alkalommal. (lásd. mellékletek)

1. Kerületi fórumok (Belső, Buda, Pest) – FUGA, 2014. március 4. 5. 6.
2. Civil fórum – FUGA, 2014. március 11.
3. Gazdasági fórum – FUGA, 2014. március 12.
4. Intézményfenntartói fórum – FUGA, 2014. március 13.

Az egyeztetések alapját többek között a FŐTEP 8-10 oldalas kivonata jelentette, miközben ezzel párhuzamosan a teljes dokumentum elérhető volt a Főváros honlapján is.

A fórumok kialakításának szempontjai:

1. Kerületi fórumok

A meghívandó kerületi polgármesterek, jegyzők, főépítészek pontos elérhetőségi adatainak lekérdezéséhez a Magyar Államkinestár adatbázisát, valamint a kormány.hu internetes honlapon található fővárosi kerületek elérhetőségi adatbázisát vettük alapul.

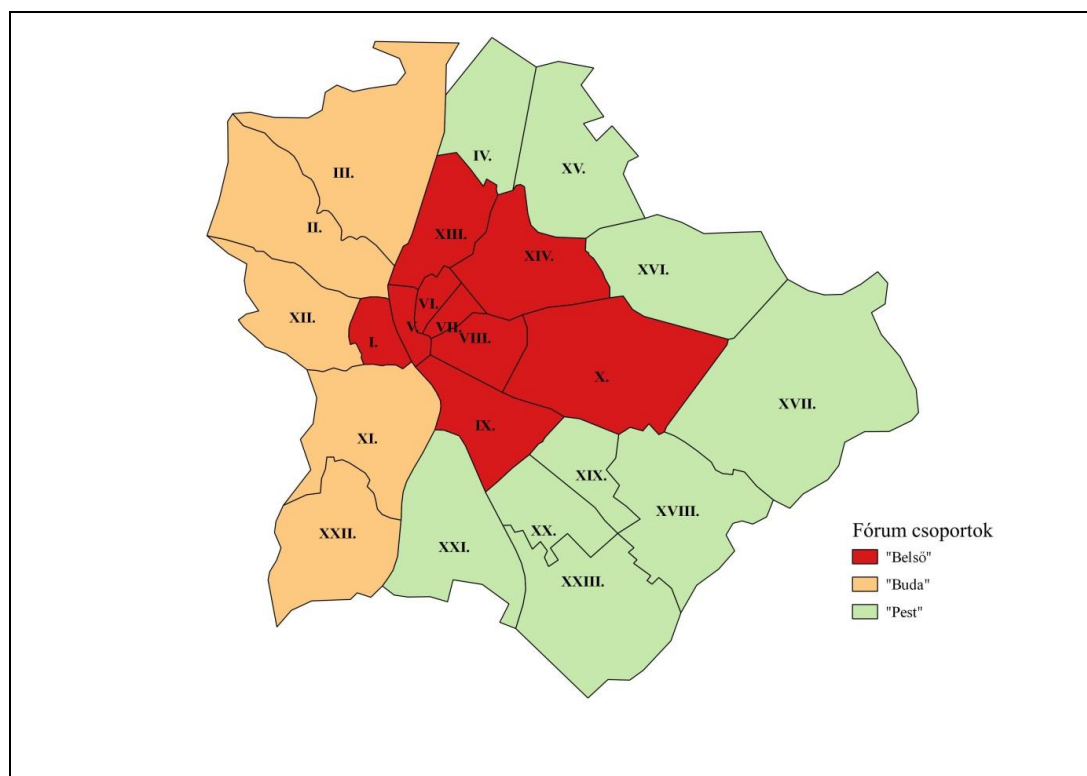
A főváros 23 kerületének összesen 3 fórum került megrendezésre. A fórumokra meghívandó kerületeket a workshop-ok hatékonysága miatt azonban csoportosítani, tematizálni volt szükséges, mivel az eltérő természeti-, társadalmi-, gazdasági- és infrastrukturális adottságú kerületek képviselőinek hozzászólásainak egymás közötti relevanciája is alacsonyabb lehet.

A kerületek csoportosításához a BTFK alapján az alábbi szempontokat vettük alapul:

- Természeti földrajzi szempontból túlnyomórészt homogén területi egységek legyenek
- A három Tematikus Fejlesztési Program közül legalább egy érintse területüket, vagy egyéb átfogó integrált program által érintve legyenek.

A BTFK és a fenti szempontok alapján az alábbi kerület-csoporti beosztást készítettük el.

Fórum megnevezése	Meghívott önkormányzati szereplők kerületei	Workshop dátuma
„Belső” kerületi fórum	I., V, VI., VII., VIII., IX., X., XIII., XIV.	2014.03.04.
„Buda” kerületi fórum	II., III., XI., XII., XXII.	2014.03.05.
„Pest” kerületi fórum	XXI., IV., XX., XXIII., XV., XVI., XVII., XIX., XVIII.	2014.03.06.

2. Civil fórum

A civil fórum megtartására 2014. március 11-én került sor. A meghívottak listájának kialakítása során az alábbi szempontok lettek alapul véve:

- Létszámkorlát meghatározása.
A fórumok hasznosságát nagyban meghatározta a résztvevők száma. Célravezetőbb és hatékonyabb a 12-15 fős, de maximum 20 fővel lebonyolított szakmai műhelymegbeszélés, mivel az érintettek így több időt kaptak véleményük kifejtésére.
- A civil szféra valamely területét tömörítő, több érdekcsoportot átfogó szervezetek bevonása.
Kiemelt szempont volt, hogy kerüljenek meghívásra ezen ernyőszervezetek, de kisebb elemszámban képviselhesse magát önálló civil szervezet is, aminek kiválasztása „véletlenszerűen” történt az online cégbírósági adatbázis alapján.
- Évtizedes szakmai tapasztalattal dolgozó civil szervezetek szerepeljenek a listában.
- Tevékenységük hatásköre országos és/vagy budapesti legyen.
- Az EU 2020-as stratégiai célkitűzéseikhez illeszkedő tevékenységeik vagy, helyi/országos jelentőségű feladatokat lássanak el, melyek a helyi társadalom, gazdaság és környezet fejlesztési szempontjából fontosak.
- A jelenleg, társadalmi egyeztetésen lévő Operatív Programok intézkedései alapján érintettek lehetnek a 2014-20-as Budapesten megvalósítandó projektek során.

3. Gazdasági és innovációs fórum

A gazdasági fórum megtartására 2014. március 12-én került sor. A meghívottak listájának kialakítása során az alábbi szempontok lettek alapul véve:

- Létszámkorlát meghatározása.
A fórumok hasznosságát itt is nagyban meghatározta a résztvevők száma.
- A gazdasági szférát tömörítő, több érdekcsoportot átfogó nagyobb szervezetek kerüljenek meghívásra, de kisebb elemszámban képviselhesse magát önálló gazdasági tevékenységet folytató szervezet is, aminek kiválasztása „véletlenszerűen” történt online cégbírósági adatbázis alapján.
- Évtizedes szakmai tapasztalattal dolgozó gazdasági szervezetek szerepeljenek a listában.

A gazdasági szervezetek véleményének megismerése kiemelten fontos volt, mivel a 2014-20-as költségvetés ERFA forrásainak 60%-át a Kormány gazdaságfejlesztésre tervezi fordítani.

4. Intézményi fenntartó fórum

Az Intézményi fenntartók fórumára 2014. március 13-án került sor.

Kiválasztás módszertana

A szociális ellátást végző intézmények adatbázisának előkészítése

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) Központi információs rendszere (<https://pubregiszter.nrszh.hu/>) tartalmazza a szociális ellátást végző szervezetek hivatalos listáját. A partnerségi workshopra meghívandó intézményfenntartó szervezetek adatbázisának elkészítésekor elsődleges kiválasztási szempont volt, hogy csak hatályos működési engedéllyel rendelkező intézmények szerepeljenek a listában. Ezen kiválasztási szempont alapján az információs rendszeren keresztül lett lekérve a Főváros területén szociális alap- és szakellátást, valamint gyermekjóléti alap- és szakellátást végző intézmények listája (kb. 3000 elemszám). Az adatbázis kezelhetősége, valamint a partnerségi workshopra meghívottak szűkös kerete miatt szűkíteni kellett a listát. További szűkítési szempontok, ami preferencia sorrendet is jelöl:

- A nyújtott szolgáltatás határozatlan időtartamú legyen.
- A meghívottak között szerepeljen valamennyi ellátási forma közül legalább egy, akik közül elsősorban civil szervezetek legyenek az ellátók, mivel az önkormányzatok egyéb fórumokon is értesülnek a partnerségi egyeztetésről.
- Kiemelten jelenjen meg a fővárosban koncentráló, hajléktalan ellátást végző intézmények képviselője.
- Évtizedes szakmai tapasztalattal dolgozó civil szervezetek szerepeljenek a listában, valamint módszertani központ is.
- A családi napközik, bölcsődék, alternatív napközbeni ellátást végző intézmények kikerültek a listából, mivel igen nagy a számuk, elfogadható kiválasztási módszertant nehéz lett volna kidolgozni a szervezetek tevékenységének, ellátási területének pontos ismerete nélkül. Ezért úgy döntöttünk, hogy a családi napközik képviselőjére egy országos szervezetet szólítunk meg (Magyarországi Családi Napközik Közhasznú Egyesülete). A bölcsődék esetében pedig ismét az az elv vezérelt minket, hogy az önkormányzatok mint intézményfenntartók több fórumon értesülnek a FŐTEP partnerségi folyamatáról, ezért jelen fórumon nem jelennek meg.

Mindezen szűrési feltételeket figyelembe véve, előállt egy körülbelül 15 szervezetet magába foglaló lista, amely megfelel a workshop tervezett szociális intézményfenntartói létszámának. A lista szerkesztésének további feladata volt a szervezetek vezetőinek, kapcsolattartóinak felkutatása, mert az NRSZH adatbázisa ezt nem tartalmazta.

A szociális intézmények szakmai ellenőrzését, valamint egyes feladatellátást végző állami szervezetek is megszólításra kerültek a workshop keretében. (Nemzeti

Rehabilitációs és Szociális Hivatal Szociális Főosztály, Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal.)

A köznevelési ellátást végző intézmények adatbázisának előkészítése

A köznevelést végző intézmények adatbázisa az Oktatási Hivatal (OH) adatbázisából, a Köznevelési Információs rendszerből (KIR) sikerült kinyerni.

(<http://www.oktatas.hu/kozneveles/kir>). Az adatbázis lekérdezésének elsődleges szempontja volt az intézményfenntartók szerinti csoportosítás. Az önkormányzati feladatok átszervezésének kapcsán egyes közoktatási, középiskolai és szakképzési feladatok átadásra kerültek a Klebersberg Intézményfenntartó Központnak (KLIK). Ez valamelyest szűkítette a keresési találatokat, de még így is jelentős számú köznevelési intézmény került az adatbázisba. A szociális adatbázis készítéséhez hasonlóan itt is szűkíteni kellett a meghívott kört.

Szűkítési szempontok, ami preferencia sorrendet is jelöl:

- Önkormányzati fenntartású intézmények kikerültek a listából, mivel egyéb fórumokon az önkormányzatokat bevontuk a partnerségbe.
- A Klebersberg Intézményfenntartó Központ Fejlesztési Főosztályát vontuk be az egyeztetési folyamatba, nem az egyes intézményeket. (A KLIK Fejlesztési Főosztálya felelős az uniós és egyéb fejlesztésekért.)
- Képviselőket biztosítunk az egyes egyházaknak, nemzetiségi önkormányzatoknak, egyetemeknek, állami szervezeteknek, mint intézményfenntartóknak.
- Mivel a FŐTEP társadalmi befogadást célzó 5.2 intézkedésének egyik fő fejlesztési iránya a szakképzés fejlesztése, ezért kiemelten fontosnak tartottuk, hogy a KLIK mellett egyéb szakképzést folytató civil szervezetek is bekerüljenek a listába.
- A szűkítés eredményeként 26 szervezet került a listába, akiknek száma ugyan alacsony az érintett szakterületet tekintve, de a beválasztásra került szervezetek általában több intézményt is fenntartanak.

Egészségügyi intézmények adatbázisa

Egészségügyi alapellátás tekintetében alapvetően a helyi, kerületi önkormányzatok a fenntartók. A korábban alkalmazott elvet követtük az ő esetükben. Az önkormányzati feladatátadás következtében néhány járóbeteg szakellátási forma és a fekvőbeteg szakellátás a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézethez (GYEMSZI) került. A GYEMSZI Térségi Menedzsmentért Felelős Főigazgatósága lett illetékes a régióban, így a fővárosban is megvalósuló egészségügyi fejlesztésekért, ezért meghívásuk indokolt és elengedhetetlen volt.

A fejlesztésért felelős szerv mellet a kormányhivatalok hatáskörébe került a népegészségügyi feladatokat ellátó, Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv is bevonásra került. A FŐTEP társadalmi befogadást célzó 5.2, 5.3 intézkedése keretében tervezett egészségügyi ESZA fejlesztések (pl. szűrőprogramok, kampányok stb.) a Népegészségügyi Szakigazgatási Szervet is érinti.

A FŐTEP keretében tervezett szociális foglalkoztatási programok, és a halmozottan hátrányos helyzetűeket célzó munkaerő-piaci programok esetében Budapest Főváros Kormányhivatalának Munkaügyi Központ szerve is illetékes, ezért a meghívottak között szerepeltettük.

A fórumok az előzetes tervek szerint rendben lezajlottak a résztvevők aktív közreműködésével. A workshop-ok hasznosnak bizonyultak, jellemző volt az interaktivitás és a baráti hangulat.

A kerületek, intézmények illetve szervezetek képviselői az előadások után bátran kérdeztek és megköszönték a lehetőséget a kérdések, illetve a vélemények megvitatására.

Az alábbi, fontosabb észrevételek, vélemények hangzottak el a Fővárosi Területfejlesztési Program (FŐTEP) kapcsán:

Kerületi műhelymegbeszélések észrevételei:

Az I. kerület arra a módszertani hibára hívta fel a figyelmet, miszerint a településfejlesztés és a területfejlesztés fogalmak határait nem szabad összemosni. Budapest területfejlesztése a kerület szerint „fából vaskarika”, valójában Pest megye vagy környéke területfejlesztéséről kellene beszélni. A kialakult diszharmónia feloldására tett javaslata szerint, valamennyi kerület Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS) kellene összehangolni a főváros stratégiájával. A főváros által a kerületek részére megküldött direktívák a kerületek számára nehezen követhetők, átláthatók.

A VII. kerület szerint Budapest Agglomeráció Területrendezési tervéhez (BATRT) kellene illeszteni az TFP-t. Nem feltétlenül tartja szükségesnek mindhárom dokumentum (ITS, TFP, TFK) elkészítését.

A VIII. kerület nem volt benne biztos, hogy jól értelmezte a kiadott dokumentumok célját. Szerinte az ITS szólna hosszútávra, a TFP pedig prioritások szerint került elkészítésre.

A Fővárosi Önkormányzat munkatársa szerint fontos, hogy magas társadalmi haszonnal bíró projektek kerüljenek az ITS-be. Kérte a jelenlevőket, hogy ha valamit hiányolnak a dokumentumból, jelezzék. Felhívta a figyelmet a kerületi projektek megküldésének fontosságára, valamint arra, hogy mivel ezen projektek nagy részére valószínűleg nem fog forrás jutni, konszenzusra lesz szükség, konszenzusos dokumentumok megvalósítását szorgalmazta.

A XIII. kerület az I. kerület hozzászólására visszautalva elmondta, hogy nem a kerületi IVS-k összesítésére van szükség, hanem elsősorban arról kellene beszélni, hogy kinek mi a feladata. Három javaslatot tett a jövőre nézve:

1. A három dokumentum (TSZT-IVS-FŐTEP) még nem harmonizált, ez ügyben mindenképp lépéseket kell tenni;
2. „tiszta beszéd” – legyen világos, hogy kinek, mi a feladata;
3. tömörítés.

A VI. kerület azt a kérdést tette fel, hogy az elővárosi vasúti vonalak fejlesztéséhez - amelyek IKOP projektek – látnak-e esély az előadók, hogy a kerület kapcsolódhasson. Felvetette az országos projektek, így pl. a városliget milyen mértékben fogják a VEKOP forrásait terhelni.

A XXI. kerület szeretné a Szabadkikötő projektet a kiemelt projektek között látni. Erről a projektekről már van kormányhatározat is! A kerület véleménye szerint Csepel város – Ófalu, a fővárossal közös gond.

Csepel szerint elsősorban szociális jellegű fejlesztéseket kellene végrehajtani, valamint a komfort nélküli 130 telekből álló területet ipari funkcióra átváltani.

A XV. kerület pozitív véleménnyel van az ITS-ről, azonban két dolgot vetett fel, az egyik a vasúti közút problematikája, amit be kellene tenni az anyagba, illetve az intelligens városfejlesztés folytatásának tervezésével akarnak foglalkozni, a belső szakasz tervezését újra lehetne gondolni. A kerületben kérdésként felmerült, hogy a városfejlesztési alapra honnan kapnak pénzt?

Pest megye véleménye szerint szélesebb körű munkaerő-piaci programra van szükség, amivel az IVS és a Területi Program foglalkozhatna. A Programban jelenleg nagyon „vékony”, markánsabban meg lehetne fogalmazni, máskülönben az ágazat „azt csinál, amit akar”.

Továbbá a barnamező – KKV fejlesztés, nem biztos, hogy a helyén van, viszonylag hátul jelenik meg, a Megye szerint elől kellene szerepeltetni.

Civil egyeztető fórumon elhangzott legfontosabb hozzászólások:

A Levegő Munkacsoport véleménye szerint – a küszöbön álló klíma-katasztrófa miatt – szükség lenne egy éghajlat-változási stratégiára, amelyet be kellene építeni az ITS-be (7. programként). Foglalkozni kell a „zöldítés” problematikájával, több városi zöld felületre van szükség, élhetőbb várossá kell tenni Budapestet (vö. hősziget-hatás), szemben a mostani tendenciával, hogy egyre több felületet burkolnak le. A közlekedésfejlesztés vonatkozásában is javasolja a zöld programhoz kapcsolódó elemeket megkeresni.

Javasolják továbbá a csapadékvíz és szennyvízelvezetés elválasztását, a csapadékvíz védelme érdekében. Szerinte szükség lenne a tömegközlekedés prioritizálására az egyéni közlekedéssel szemben. A fővárosban – információik szerint – az elmúlt pár évben csökkent az egyéni közlekedést igénybe vevők száma, az IRX nevű „dugóindex” értéke 15-ről 9-re csökkent. Az útépitéseket ennek megfelelően vissza kellene fogni.

Továbbá javasolják, hogy a hibás övezeti besorolásokat korrigálni, javítani kellene, a dugódíj vonatkozásában is (pl. Budán a Petőfi-híd térségében). Csökkenteni kell a belvároson keresztül menő óriási forgalmat. Ennek eszközei például az elővárosi P+R parkolók lehetnek. Nem biztos, hogy szerencsés a József Nádor téren építeni 450 férőhelyes mélygarázst. Felhívta a figyelmet a hatóságok kényszerítő szerepére az elfogadott célok érdekében, pl. az elővárosi vasutak menti P+R parkolók vonatkozásában.

Gazdasági egyeztető fórum:

A Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH) a két bemutatott dokumentum „tétjét” illetően kért tájékoztatást, mivel – információk szerint – a közszféra fejlesztésének csomagjai nem pályázati konstrukcióban fognak versenyezni. Gyakorlatilag egy olyan területfejlesztési dokumentum kell, hogy előálljon, amire ha a pénz osztója rábólint, akkor az garancia a megvalósításra. Ezért nem volt érthető, hogy bizonyos közlekedési fejlesztéseket miért nem prioritizál az ITS?

A Budapest-közép-dunavidéki RMI érdeklődött, hogy a Gázgyár területén mi lesz a kulturális funkció, mit lehet tudni a kialakítandó kulturális központról, valamint az ITS-ben hol jelenik meg a turizmus, tudhatunk-e egy kicsit többet a városmárka és a TDM témájáról. Továbbá tájékoztatást kért, hogy lehet-e tudni mi lesz júliustól fesztiválközpont és annak turizmus „lába” vonatkozásában.

A VOSZ-KMRSZ meglátása szerint két olyan terület is van, ami a vállalkozóknak a piacbővítést jelentene: a bérlakásépítés és az épületek energiatakarékos felújítása. Véleménye szerint nem feltétlenül vissza nem térítendő támogatásokban kell gondolkodni, mert például az energiatakarékos felújítások ki tudják termelni a

megetakarításból a ráfordítást. A vállalkozások nagy részénél a tőkehiány okozza a nagyobb problémát, nem a piac hiánya.

A BFKH munkatársa hozzátette az ITS kapcsán, hogy kizárólagossá van téve a barnamező a gazdaságfejlesztési programban, amit nagy hibának tart. Kellenek az ökológiai folyosók és a zöldterületek is, de az alulhasznosított mezőgazdasági területeket büntetés terhe mellett művelni kellene. Ezek a területek – úgy látta – ki lesznek zárva a fejlesztésekből. Nem szabadna ennyire szélsőségesen a gazdaságfejlesztést egy irányba vinni. Továbbá hangsúlyozta, hogy 700 000 ember lakik a pesti külső zónában, míg 400 000 munkahely a belvárosban van, így nehéz a kompakt város irányába lépkedni, különösen mellé téve az agglomerációból való ingázás problematikáját.

Intézményfenntartói egyeztető fórum:

A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának képviselője elmondta, hogy az önkormányzatnak több fejlesztési elképzelése van, mint például:

- kutatási intézmény létrehozása,
- nemzetiségi színház alapítása,
- oktatási intézmény kialakítása.

Az utóbbi azért is fontos, mivel Magyarországon jelenleg 5 régióban van görög kolónia, ezért a fiatalok képzési lehetőségére nagy igény van. Ingatlanuk van, de az épület felújításra szorul. Továbbá összegezve milyen forráslehetőségek lesznek, konkrétan a fenti elképzelések majd milyen programban pályázhatóak, vagy egyáltalán pályázható-e a létrehozásukra?

A Budapesti Vöröskereszt számára nem volt egyértelmű, hogy csak országos jelentőségű pályázat támogatható VEKOP-ból. Valamint kérdésként felmerült, hogy meglévő projekttel vagy innovatív projekttel lehet majd pályázni?

Hivatkozások

Dokumentumok

- Barnamezős területek fejlesztése tematikus fejlesztési program. Budapest Főváros Önkormányzata. Budapest, 2014. május
- Befektetés a jövőbe. Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020. Nemzeti Innovációs Hivatal. Budapest, 2013. június
- Budapest 2030 – hosszú távú városfejlesztési koncepció. Budapest Főváros Önkormányzata. Budapest, 2013.
- Budapest Főváros Környezeti Programja a 2011-2016 időszakra. Budapest Főváros Önkormányzata. Budapest, 2011
- Budapest Területfejlesztési Koncepciója, elfogadás előtti változat. Budapest Főváros Önkormányzata. Budapest, 2014. április
- Budapest több, mint esély – 2010. Budapest Főváros települési esélyegyenlőségi programja. Budapest, 2010
- Duna menti területek fejlesztése tematikus fejlesztési program. Budapest Főváros Önkormányzata. Budapest, 2014. május
- Fővárosi területfejlesztési részdokumentum (I. fázis). A Fővárosi Területfejlesztési Program – VEKOP-hoz illeszkedő elemei. 2.2-es Munkaközi változat. Főpolgármesteri Hivatal. Budapest, 2013. december.
- Fővárosi ágazati részdokumentum (I. fázis). A Fővárosi Területfejlesztési Program – ágazati programokhoz illeszkedő elemei. 2.2-es Munkaközi változat. Főpolgármesteri Hivatal. Budapest, 2013. december.
- IKOP – Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program 3.0 verzió 2014-2020. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. Budapest, 2013. szeptember
- IRÁNYMUTATÁS a megyei és fővárosi szintű tervezési folyamat keretében a Közép-magyarországi régióban elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához. Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal. Budapest, 2013. október.
- ITS Budapest Stratégia 2020. Integrált Településfejlesztési Stratégia. Budapest Főváros Önkormányzata. Egyeztetéségi anyag. 2014. január 31. – Megalapozó munkarész, és Stratégiai Munkarész
- KEHOP – Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program. 3.0 verzió. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium. Budapest, 2013. október

- Közép-Magyarország: fejlesztési igények és a kohéziós politika eszköztára. Nemzeti Fejlesztési Ügynökség. Budapest, 2012. november
- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK). Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal. Budapest, 2013
- Pest Megye Területfejlesztési Konceptiója. Pest Megyei Közgyűlés. Budapest, 2013, november.
- Pest Megye Területfejlesztési Program. Egyeztetési anyag. Pest Megyei Közgyűlés. Budapest, 2014. január
- Szociális városrehabilitáció tematikus fejlesztési program. Budapest Főváros Önkormányzata. Budapest, 2014. május
- Útmutató a megyei önkormányzatok, a megyei jogú városok, a főváros és a Balaton Fejlesztési Tanács tervezés koordinációs feladataihoz kapcsolódóan. Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal. Budapest, 2014. március
- Útmutató és tervezési sablon a megyei területfejlesztési program elkészítéséhez. Nemzetgazdasági Minisztérium. Budapest, 2014. május.
- VEKOP – Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program 4.0 verzió (munkaközi változat). Nemzetgazdasági Minisztérium. Budapest, 2014. március

Jogszabályok

- 1303/2013 EK rendelet az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
- 1083/2006 EK rendelet az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- 1996. évi XXI. (IV. 5.) törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól, Kihirdetve: 2011. XII. 28.
- 218/2009. (X.6.) Kormányrendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program, és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól
- 2/2005. (I.11.) Kormány rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról
- 475/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség megszüntetésével összefüggő egyes kérdésekről
- 60/2014 (III. 6.) Kormányrendelet (III.6.) a támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringjáról és nyilvántartásáról
- 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról
- 1115/2013. (III.8.) Korm. határozat 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről
- 1545/2013. (VIII. 15.) Korm. határozat az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról
- 1803/2013. (XI. 8.) Korm. határozata a Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program (VEKOP) és a Közép-magyarországi régió területén végrehajtandó fejlesztések forrásai felhasználásának tervezéséről szóló 1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozat módosításáról

- 1731/2013. (XI. 11.) sz. kormányhatározat a 2014-2020-as európai uniós programok lebonyolításának alapelveiről
- 1805/2013. (XI. 12.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti időszakban hatályos regionális támogatási térkép koncepciójáról
- 2018/2013. (XII. 29.) Korm. határozat a gazdasági célokat szolgáló operatív programok esetében az integrált területi beruházás eszköz alkalmazásának módjáról, valamint az eszköz használatához szükséges feltételekről
- 1085/2014. (II. 28.) Korm. határozat a közreműködő szervezetek útján ellátott feladatokkal kapcsolatos egyes koncepcionális kérdésekről
- 1122/2014. (III. 6.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti Partnerségi Megállapodás elfogadásáról és az Európai Bizottság számára történő benyújtásáról
- 1187/2014. (III. 28.) Korm. határozata az intelligens szakosodási stratégia tervezési folyamatának irányítási rendszeréről
- 1286/2014. (V. 5.) Korm. határozat a 2014–2020. évekre szóló Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program tervezete jóváhagyásáról és azzal összefüggő egyes kérdésekről

Rövidítések jegyzéke

BKK:	Budapesti Közlekedési Központ
BTFK:	Budapest Területfejlesztési Konceptió
B+R:	„Bike and Ride”, a környezetbarát, de korlátozott hatótávolságú kerékpározást ötvözése a kötöttpályás közlekedéssel
CLLD:	Közösségi szinten irányított helyi fejlesztés (Community Led Local Development)
EFOP:	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EMMI:	Emberi Erőforrások Minisztériuma
ERFA:	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA:	Európai Szociális Alap
FAIR:	Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer
FŐTEP:	Fővárosi Területfejlesztési Program
GINOP:	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
IKOP:	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITS:	Integrált Településfejlesztési Stratégia
KA:	Kohéziós Alap
KEHOP:	Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program
KKV:	kis-és középvállalkozások
KMOP:	Közép-Magyarországi Operatív Program
K+F+I:	kutatás és fejlesztés, innováció
NTH:	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
NFM:	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
NGM:	Nemzetgazdasági Minisztérium
OFTK:	Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
OP:	operatív program
OTrT:	Országos Területrendezési Terv
P+R:	„Park and Ride”, a személygépkocsi kényelmének és rugalmasságának párosítása a kötöttpályás járművek gazdaságos és helytakarékos üzemével
RDF:	refuse derived fuel – hulladékból nyert fűtőanyag

SKV:	stratégiai környezeti vizsgálat
SMCS:	Stratégiai Munkacsoport
SWOT:	Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
TeIR:	Területi Információs Rendszer, www.teir.hu
TFP:	Tematikus fejlesztési program
Tftv.:	Területfejlesztési törvény
TOP:	Terület-és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP:	Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program
VFK:	Budapest 2030 – hosszú távú városfejlesztési koncepció
VM:	Vidékfejlesztési Minisztérium

Mellékletek

1.a Melléklet – Kerületi főépítész fórum, Meghívó

MEGHÍVÓ

Tisztelt Főépítész Asszony / Úr!

2013. november 5-én 14 órakor a FUGÁ-ban konferenciát tartunk, a **Fővárosi stratégiai tervezés helyzetéről és lehetőségeiről**, amelyre ezúton hívom meg.

A találkozó célja, hogy bemutassuk a készülő fővárosi fejlesztési terveket, segítve az érintettek eligazodását a készülő dokumentum-típusok között, illetve javaslatot tegyünk a kerületek bekapcsolódási lehetőségeire.

A rendezvény aktualitását a 2014-20-as uniós tervezés adja. A felkért előadónk igyekeznek aktuális és releváns információkkal segíteni a kerületi főépítészek és városfejlesztési szakemberek munkáját.

Helyszín: **FUGA (1052 Budapest, Petőfi S. u. 5.)**

Időpont: **2013. november 19., 14:00-16:00**

Tervezett program:

- Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
- Tájékoztató a 2014-20-as időszak tervezési kereteiről (VEKOP)– Pecze Tibor Csongor, elnök, Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal – 20'
- Tájékoztató a fővárosi településfejlesztési tervezés helyzetéről (IVS) – Albrecht Ute, ügyvezető, BFVT Kft – 20'
- Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (konceptiótól a részprogramig) – Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 20'
Benne: A kerületek kapcsolódási lehetőségei a területi és településfejlesztési tervezéshez
- Kérdések és válaszok – 30'
Moderátor: Gordos Tamás

Kérem, a részvételükről legkésőbb 2013. november 15-ig szíveskedjenek visszajelezni a LekesN@budapest.hu e-mail címre. A felmerülő kérdéseikre szívesen válaszolunk.

Budapest, 2013. november 12.

Tisztelettel:

Finta Sándor
főépítész

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
96 49 638 638

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

1.b Melléklet – Kerületi főépítész fórum, Meghívottak

KERÜLETI FŐÉPÍTÉSZEK

	név	cím	e-mail
1.	Aczél Péter dr.	Kapisztrán tér 1.	hivatal@budavar.hu
2.	Beszédes Rita	Mechwart tér 1.	beszedes.rita@masodikkerulet.hu
5.	Massányi Katalin	Fő tér 3.	massanyi.katalin@obuda.hu
6.	Berényi András	István tér 14.	foepitesz@ujpest.hu
7.	Kalászi Hajnalka oszt.vez	Erzsébet tér 4.	fejleszt@belvaros-lipotvaros.hu
9.	Matus István	Eötvös u. 3.	' foepitesz@terezvaros.hu '
11.	Lantos Péter	Garay u. 5.	foepitesz@erzsebetvaros.hu
12.	Fernezeyi Gergely	Baross u. 65-67.	foepitesz@jozsefvaros.hu
13.	Szűcs Balázs	Bakáts tér 14.	foepitesz@ferencvaros.hu
14.	Mozsár Ágnes	Szt. László tér 29.	mozsar_agnes@kobanya.hu
16.	Takács Viktor mb.	Zsombolyai u. 5.	
19.	Somogyi Botond	Böszörményi út 23-25.	somogyi.botond@hegyvidek.hu
20.	Arató György	Béke tér 1.	foepitesz@bp13.hu
21.	Barta Ferenc	Pétevárad u. 2.	
24.	Sipos Gábor	Hubay J. tér 1.	foepitesz@bpXV.hu
25.	Tóth Miklós	Havashalom u. 37.	foepitesz@bp16.hu
26.	Bolberitz Henrik	Pesti út 165.	foep@pohi17.hu
28.	Mártonffy Miklós	Üllői út 400.	foep@bp18.hu
29.	Szerdahelyi-Németh Klára		sznk@bp18.hu
30.	Berenz Ibolya	Városház tér 18.	foepitesz@kispest.hu ibolya@hivatal.kispest.hu
31.	Trummer Tamás	Kossuth L. tér 1.	-
34.	Nagyné Bácskay Nóra	Szt. Imre tér 10.	bacsKay.n@budapest21.hu
35.	Rumi Imre	Városház tér 11.	-
38.	Tóth András	Grassalkovits u. 170.	toth.andras@ph.soroksar.hu

1.c Melléklet – Kerületi főépítész fórum, Fotódokumentáció

2.a Melléklet – Kerületi fórumok – Belső kerület, Meghívó

Tisztelt Főépítész Úr / Asszony!

A területfejlesztési tervek tartalmi követelményeiről, valamint elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 13. §-a alapján a Főváros Területfejlesztési Program (Stratégia és Operatív munkarész) egyeztetési változatának jelenleg folyik a törvényi egyeztetése.

A dokumentum operatív munkarészebe beépítésre kerültek a 2013. novemberi projektgyűjtés összesített eredményei. Köszönöm, hogy elküldték a projektötleteiket. Amennyiben ezeket ki szeretnék egészíteni, vagy új projektjavaslatokat szeretnének eljuttatni, akkor ezt 2014. március 17-ig tehetik meg a LelkesN@Budapest.hu e-mail címre. Kérem, hogy a korábban beküldött projektek esetében a hiányzó adatokat szíveskedjenek feltölteni, és a kiegészített adatlapot a megadott címre visszajuttatni. A valós kerületi fejlesztési igények megismerése, és a finanszírozási igények összesítése érdekében a projektadatlap alábbi mezőit mindenképpen szükséges kitölteni: projekt rövid tartalma, legitimitás, előkészítettség mértéke, nettó bekerülési költség.

A 2014-2020 közötti uniós tervezési időszakra való felkészülés egyik fontos eszköze a Fővárosi Területfejlesztési Program és Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása. A dokumentumok tervezett céljainak és intézkedéseinek kialakítása kapcsán hívom Önt együttgondolkodásra az alábbi rendezvény keretében.

Belső kerületi egyeztető fórum

A fórum időpontja: **2014. március 4. (kedd) 14:00 óra**
 Helye: **FUGA Budapesti Építészeti Központ,**
 Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

A fórumon egyeztetésre kerülő dokumentumok letölthetők a főváros honlapjáról (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>), a „Közérdekű adatok - Tájékoztatások, hirdetmények” opció alatt, úgymint:

- Budapest Területfejlesztési Program - Közzététel dátuma: 2014.01.20.
- Fővárosi Területfejlesztési Program 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata - Közzététel dátuma: 2014.02.12.
- Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia - Közzététel dátuma: 2014.01.31.

Kérem, a részvételükről legkésőbb 2014. február 28-ig szíveskedjenek visszajelezni a LelkesN@budapest.hu e-mail címre valamint, hogy a fórumon való aktív részvételével, vagy képviselőtének biztosításával segítse elő a főváros területén megvalósuló fejlesztési célok kialakítását.

Budapest, 2014. február „25”

Tisztelettel:

 Finta Sándor
 főosztályvezető

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.usz.szechenyiterv.gov.hu
 06 40 638 638

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásában valósulnak meg.

2.b Melléklet – Kerületi fórumok – Belső kerület, Tematika

Belső kerületi egyeztető fórum

Fővárosi Területfejlesztési Program, 2014-2020

TERVEZETT PROGRAM

A műhelymegbeszélés időpontja: 2014. március 4. (kedd) 14:00 óra

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

1. Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
2. Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (konceptiótól a részprogramig) – Dr. Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 15'
 - Benne: A kerületek kapcsolódási lehetőségei a területi és településfejlesztési tervezéshez
3. Tájékoztatás az integrált városfejlesztési stratégiáról – Bedőcs Bernadett, tervező, BFVT Kft– 15'
4. Kérdések és válaszok – 30'
Moderátor: Dr. Gordos Tamás

2.c Melléklet – Kerületi fórumok – Buda, Meghívó

BUDAPEST

Tisztelt Főépítész Úr / Asszony!

A területfejlesztési tervek tartalmi követelményeiről, valamint elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 13. §-a alapján a Főváros Területfejlesztési Program (Stratégia és Operatív munkarész) egyeztetési változatának jelenleg folyik a törvényi egyeztetése.

A dokumentum operatív munkarészébe beépítésre kerültek a 2013. novemberi projektgyűjtés összesített eredményei. Köszönöm, hogy elküldték a projektötleteiket. Amennyiben ezeket ki szeretnék egészíteni, vagy új projektjavaslatokat szeretnének eljuttatni, akkor ezt 2014. március 17-ig tehetik meg a LelkesN@Budapest.hu e-mail címre. Kérem, hogy a korábban beküldött projektek esetében a hiányzó adatokat szíveskedjenek feltölteni, és a kiegészített adatlapot a megadott címre visszajuttatni. A valós kerületi fejlesztési igények megismerése, és a finanszírozási igények összesítése érdekében a projektadatlap alábbi mezőit mindenképpen szükséges kitölteni: projekt rövid tartalma, legitimitás, előkészítettség mértéke, nettó bekerülési költség.

A 2014-2020 közötti uniós tervezési időszakra való felkészülés egyik fontos eszköze a Fővárosi Területfejlesztési Program és Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása. A dokumentumok tervezett céljainak és intézkedéseinek kialakítása kapcsán hívom Önt együttgondolkodásra az alábbi rendezvény keretében.

Buda kerületi egyeztető fórum

A fórum időpontja: **2014. március 5. (szerda) 14:00 óra**

Helye: **FUGA Budapesti Építészeti Központ,**
Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

A fórumon egyeztetésre kerülő dokumentumok letölthetők a főváros honlapjáról (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>), a „Közérdekű adatok - Tájékoztatások, hirdetések” opció alatt, úgymint:

- Budapest Területfejlesztési Program - Közzététel dátuma: 2014.01.20.
- Fővárosi Területfejlesztési Program 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata - Közzététel dátuma: 2014.02.12.
- Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia - Közzététel dátuma: 2014.01.31.

Kérem, a részvételükről legkésőbb 2014. február 28-ig szíveskedjenek visszajelezni a LelkesN@budapest.hu e-mail címre valamint, hogy a fórumon való aktív részvételével, vagy képviselőként való részvételével segítse elő a főváros területén megvalósuló fejlesztési célok kialakítását.

Budapest, 2014. február „25.”

Tisztelettel:

Finta Sándor
főosztályvezető

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

2.d Melléklet – Kerületi fórumok – Buda, Tematika

Budai kerületi egyeztető fórum

Fővárosi Területfejlesztési Program, 2014-2020

TERVEZETT PROGRAM

A műhelymegbeszélés időpontja: 2014. március 5.(szerda) 14:00 óra

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

1. Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
2. Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (koncepciótól a részprogramig) – Dr. Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 15'
 - Benne: A kerületek kapcsolódási lehetőségei a területi és településfejlesztési tervezéshez
3. Tájékoztató az integrált városfejlesztési stratégiáról – Bedőcs Bernadett, tervező, BFVT Kft – 15'
4. Kérdések és válaszok – 30'
Moderátor: Dr. Gordos Tamás

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszecsenyiterv.gov.hu
06 40 630 630

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

2.e Melléklet – Kerületi fórumok – Pest, Meghívó

BUDAPEST

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Tisztelt Főépítész Úr / Asszony!

A területfejlesztési tervek tartalmi követelményeiről, valamint elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 13. §-a alapján a Főváros Területfejlesztési Program (Stratégia és Operatív munkarész) egyeztetési változatának jelenleg folyik a törvényi egyeztetése.

A dokumentum operatív munkarészébe beépítésre kerültek a 2013. novemberi projektgyűjtés összesített eredményei. Köszönöm, hogy elküldték a projektötleteiket. Amennyiben ezeket ki szeretnék egészíteni, vagy új projektjavaslatokat szeretnének eljuttatni, akkor ezt 2014. március 17-ig tehetik meg a LelkesN@Budapest.hu e-mail címre. Kérem, hogy a korábban beküldött projektek esetében a hiányzó adatokat szíveskedjenek feltölteni, és a kiegészített adatlapot a megadott címre visszajuttatni. A valós kerületi fejlesztési igények megismerése, és a finanszírozási igények összesítése érdekében a projektadatlap alábbi mezőit mindenképpen szükséges kitölteni: projekt rövid tartalma, legitimáltság, előkészítettség mértéke, nettó bekerülési költség.

A 2014-2020 közötti uniós tervezési időszakra való felkészülés egyik fontos eszköze a Fővárosi Területfejlesztési Program és Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása. A dokumentumok tervezett céljainak és intézkedéseinek kialakítása kapcsán hívom Önt együttgondolkodásra az alábbi rendezvény keretében.

Pest kerületi egyeztető fórum

A fórum időpontja: **2014. március 6. (csütörtök) 14:00 óra**
 Helye: **FUGA Budapesti Építészeti Központ,**
 Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

A fórumon egyeztetésre kerülő dokumentumok letölthetők a főváros honlapjáról (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>), a „Közérdekű adatok - Tájékoztatások, hirdetések” opció alatt, úgymint:

- Budapest Területfejlesztési Program - Közzététel dátuma: 2014.01.20.
- Fővárosi Területfejlesztési Program 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata - Közzététel dátuma: 2014.02.12.
- Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia - Közzététel dátuma: 2014.01.31.

Kérem, a részvételükről legkésőbb 2014. február 28-ig szíveskedjenek visszajelezni a LelkesN@budapest.hu e-mail címre valamint, hogy a fórumon való aktív részvételével, vagy képviselőtének biztosításával segítse elő a főváros területén megvalósuló fejlesztési célok kialakítását.

Budapest, 2014. február „25”

Tisztelettel:

Finta Sándor
főosztályvezető

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
04 42 438 438

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásának köszönhetően megvalósult.

2.f Melléklet – Kerületi fórumok – Pest, Tematika

Pesti kerületi egyeztető fórum

Fővárosi Területfejlesztési Program, 2014-2020

TERVEZETT PROGRAM

A műhelymegbeszélés időpontja: 2014. március 6.(csütörtök) 14:00 óra

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

1. Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
2. Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (konceptiótól a részprogramig) – Dr. Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 15'
 - Benne: A kerületek kapcsolódási lehetőségei a területi és településfejlesztési tervezéshez
3. Tájékoztató az integrált városfejlesztési stratégiáról – Bedőcs Bernadett, tervező, BFVT Kft– 15'
4. Kérdések és válaszok – 30'
Moderátor: Dr. Gordos Tamás

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektnek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

2.g Melléklet – Kerületi fórumok, Meghívottak

Szervezet	Név
Budapest Főváros I. kerület Budavár Önkormányzata	Dr. Aczél Péter, főépítész
Budapest Főváros II. kerület	Beszédes Rita, főépítész
Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat	Massányi Katalin, főépítész
Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata	Berényi András, főépítész
Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata	Kalászi Hajnalka, főépítész
Budapest Főváros VI. kerület Önkormányzata	Matus István, főépítész
Budapest Főváros, VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata	Lantos Péter, főépítész
Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzata	Fernezelyi Gergely, főépítész
Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata	Szűcs Balázs, főépítész
Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat	Mozsár Ágnes, főépítész
Budapest Főváros XI. kerület Önkormányzata	Takács Viktor, főépítész
Budapest Főváros XII. kerület Önkormányzata	Somogyi Botond, főépítész
Budapest Főváros XIII. kerület Önkormányzata	Arató György, főépítész
Budapest Főváros XIV. Kerület Zugló Önkormányzata	Barta Ferenc, főépítész
Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat	Sipos Gábor, főépítész
Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzata	Tóth Miklós, főépítész
Budapest Főváros XVII. Kerület Rákosmente Önkormányzata	Bolberitz Henrik, főépítész
Budapest Főváros XVIII. kerület Önkormányzata	Mártonffy Miklós, főépítész
Budapest Főváros XIX. Kerület Önkormányzata	Berencz Ibolya, főépítész
Budapest Főváros XX. Kerület, Pesterzsébet Önkormányzata	Trummer Tamás, főépítész
Budapest Főváros XXI. Kerület Önkormányzata	Nagyné Bácskay Nóra, főépítész
Budafok-Tétény Budapest XXII. Kerület Önkormányzata	Rumi Imre, főépítész
Budapest Főváros XXIII. Kerület Soroksár Önkormányzata	Tóth András, megbízott főépítész

2.h Melléklet – Kerületi fórumok, Fényképek

3.a Melléklet – Civil fórum, Meghívó

BUDAPEST

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A 2014-2020 közötti uniós tervezési időszakra való felkészülés egyik fontos eszköze a Fővárosi Területfejlesztési Program és Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása. A dokumentumok tervezett céljainak és intézkedéseinek kialakítása kapcsán hívom Önt együttgondolkodásra az alábbi rendezvény keretében.

Civil egyeztető fórum

A műhelymegbeszélés időpontja: **2014. március 11. (kedd) 14:00 óra**

Helye: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

A fórumon egyeztetésre kerülő dokumentumok letölthetők a főváros honlapjáról (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>), a „Közérdekű adatok - Tájékoztatások, hirdetések” opció alatt, úgymint:

- Budapest Területfejlesztési Program - Közzététel dátuma: 2014.01.20.
- Fővárosi Területfejlesztési Program 2/2005. (1.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata - Közzététel dátuma: 2014.02.12.
- Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia - Közzététel dátuma: 2014.01.31.

Kérem, a részvételéről legkésőbb 2014. február 28-ig szíveskedjen visszajelezni a LeikesN@budapest.hu e-mail címre valamint, hogy a fórumon való aktív részvételével, vagy képviselőtének biztosításával segítse elő a főváros területén megvalósuló fejlesztési célok kialakítását.

Budapest, 2014. február „25”

Tisztelettel:

Finta Sándor
főosztályvezető

Nemzeti Fejlesztési Ögynökség
www.ujsechenyterv.gov.hu
06 40 630 430

A projektet az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósítjuk meg.

3.b Melléklet - Civil fórum, Tematika

Civil egyeztető fórum

Fővárosi Területfejlesztési Program, 2014-2020

TERVEZETT PROGRAM

A műhelymegbeszélés időpontja: 2014. március 11. (kedd) 14:00 óra

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

1. Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
2. Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (konceptiótól a részprogramig) – Dr. Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 15'
3. Tájékoztatás az integrált városfejlesztési stratégiáról – Bedőcs Bernadett, tervező, BFVT Kft – 15'
4. Kérdések és válaszok – 30'

Moderátor: Dr. Gordos Tamás

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 636 636

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

3.c Melléklet - Civil fórum, Meghívottak

Szervezet	Név
Budapest Esély Nonprofit Kft.	Pirisi Károly, ügyvezető igazgató
Magyar Természetvédők Szövetsége	Dr. Farkas István, ügyvezető elnök
Közös Sors Integrációs Egyesület Ép és Sérült Emberek Számára	Dr. Máдай Mónika, elnök
Magyar Urbanisztikai Társaság	Körmendy Imre, elnök
HuGBC - Magyar Környezettudatos Építés Egyesülete	Dr. Reith András, alapító, elnök
ENERGIAKLUB - Szakpolitikai Intézet Módszertani Központ	Ámon Ada, igazgató
ÖKOTÁRS Alapítvány	Móra Veronika, igazgató
Duna Szabadidő és Tömegsport Klub	Fábián István, elnök
Budapesti Építész Kamara	Bálint Imre DLA, elnök
BUDAPESTI ÉS PEST MEGYEI MÉRNÖKI KAMARA	Kassai Ferenc, elnök
Városi és Elővárosi Közlekedési Egyesület	Dorner Lajos, elnök
REC - Regionális Környezetvédelmi Központ	Bonifertné Szigeti Márta, vezérigazgató
SZIKE - Környezet- és Egészségvédelmi Egyesület	Gellért Miklós, elnök
Menhely Alapítvány	Aknai Zoltán, igazgató
	Bazsa Tibor Zsolt, intézményvezető
NIOK - Nonprofit információs és Oktató Központ Alapítvány	Gerencsér Balázs, igazgató
Budapesti Szociális Forrásközpont	Gosztonyi Géza
	Sajgál Rózsa
Levegő Munkacsoport	Lukács András, elnök
Független Ökológiai Központ Alapítvány	Kovács Bence, ügyvezető igazgató
Ökoszolgálat Alapítvány	Szabó Gyula, igazgató
Magyar Kerékpárosklub	László János, elnök
Magyar Természetbarát Szövetség	Garancsi István, elnök
EMLA Környezeti Management és Jog Egyesület	Dr. Fülöp Sándor, elnök
MME - Magyar Madártani Egyesület	Dr. Halmos Gergő, ügyvezető igazgató

3.d Melléklet - Civil fórum, Fényképek

4.a Melléklet - Gazdasági és innovációs egyeztető fórum, Meghívó

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A 2014-2020 közötti uniós tervezési időszakra való felkészülés egyik fontos eszköze a Fővárosi Területfejlesztési Program és Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása. A dokumentumok tervezett céljainak és intézkedéseinek kialakítása kapcsán hívom Önt együttgondolkodásra az alábbi rendezvény keretében.

Gazdasági és innovációs egyeztető fórum

A műhelymegbeszélés időpontja: **2014. március 12. (szerda) 14:00 óra**

Helye: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

A fórumon egyeztetésre kerülő dokumentumok letölthetők a főváros honlapjáról (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>), a „Közérdekű adatok - Tájékoztatások, hirdetések” opció alatt, úgymint:

- Budapest Területfejlesztési Program - Közzététel dátuma: 2014.01.20.
- Fővárosi Területfejlesztési Program 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata - Közzététel dátuma: 2014.02.12.
- Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia - Közzététel dátuma: 2014.01.31.

Kérem, a részvételéről legkésőbb 2014. február 28-ig szíveskedjen visszajelezni a LelkesN@budapest.hu e-mail címre valamint, hogy a fórumon való aktív részvételével, vagy képviselőtének biztosításával segítse elő a főváros területén megvalósuló fejlesztési célok kialakítását.

Budapest, 2014. február „25”

Tisztelettel:

Finta Sándor
főosztályvezető

4.b Melléklet - Gazdasági és innovációs egyeztető fórum, Tematika

Gazdasági és innovációs egyeztető fórum

Fővárosi Területfejlesztési Program, 2014-2020

TERVEZETT PROGRAM

A műhelymegbeszélés időpontja: 2014. március 12. (szerda) 14:00 óra

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

1. Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
2. Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (konceptiótól a részprogramig) – Dr. Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 15'
3. Tájékoztató az integrált városfejlesztési stratégiáról – Bedőcs Bernadett, tervező, BFVT Kft – 15'
4. Kérdések és válaszok – 30'

Moderátor: Dr. Gordos Tamás

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
04 40 638 638

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

4.c Melléklet - Gazdasági és innovációs egyeztető fórum, *Meghívottak*

Szervezet	Név
Budapesti Vállalkozásfejlesztési Központ	Dr. Kőrösi Koppány, igazgató
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara	Szatmáry Kristóf, elnök
VOSZ Közép-Magyarországi Regionális Szervezet	Marjay Gyula, elnök
Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége	Dr. Futó Péter, elnök
Magyar Tudományos- Technológiai és Ipari Parkok Szövetsége	Hantos Zoltán, elnök
Közép-magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség	Révai András, elnök
Budapest-közép-dunavidéki RMI	Sztojanovits Kristóf, regionális marketing igazgató
Budapesti Fesztivál- és Turisztikai Központ Nonprofit Kft.	Bán Teodóra, ügyvezető igazgató
Belvárosi Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	Dr. Jakab János, ügyvezető igazgató
Budapest Főváros Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Mátrainé Bartus Éva, igazgató
Kisvállalkozás-Fejlesztési Központ	Kállay László, egyetemi docens igazgató
Mobilitás és Multimédia Koordinációs Iroda Nonprofit Kft.	Málnay Barnabás, igazgató
Graphisoft	Kocsány János
Digital Factory	Valner Szabolcs

4.d Melléklet - Gazdasági és innovációs egyeztető fórum, Fényképek

5.a Melléklet – Intézményfenntartói egyeztető fórum, Meghívó

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A 2014-2020 közötti uniós tervezési időszakra való felkészülés egyik fontos eszköze a Fővárosi Területfejlesztési Program és Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása. A dokumentumok tervezett céljainak és intézkedéseinek kialakítása kapcsán hívom Önt együttgondolkodásra az alábbi rendezvény keretében.

Intézményfenntartói egyeztető fórum

A műhelymegbeszélés időpontja: **2014. március 13. (csütörtök) 14:00 óra**

Helye: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

A fórumon egyeztetésre kerülő dokumentumok letölthetők a főváros honlapjáról (<http://infoszab.budapest.hu:8080/Hirdetmenyek.aspx>), a „Közérdekű adatok - Tájékoztatók, hirdetések” opció alatt, úgymint:

- Budapest Területfejlesztési Program - Közzététel dátuma: 2014.01.20.
- Fővárosi Területfejlesztési Program 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet szerinti stratégiai környezeti vizsgálata - Közzététel dátuma: 2014.02.12.
- Budapesti Integrált Településfejlesztési Stratégia - Közzététel dátuma: 2014.01.31.

Kérem, a részvételéről legkésőbb 2014. február 28-ig szíveskedjen visszajelezni a LelkesN@budapest.hu e-mail címre valamint, hogy a fórumon való aktív részvételével, vagy képviselőtének biztosításával segítse elő a főváros területén megvalósuló fejlesztési célok kialakítását.

Budapest, 2014. február „25.”

Tisztelettel:

Finta Sándor
főosztályvezető

5. b Melléklet – Intézményfenntartói egyeztető fórum, Tematika

Intézményfenntartói egyeztető fórum

Fővárosi Területfejlesztési Program, 2014-2020

TERVEZETT PROGRAM

A műhelymegbeszélés időpontja: 2014. március 13. (csütörtök) 14:00 óra

Helyszín: FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest V. kerület, Petőfi Sándor utca 5.

1. Köszöntő – Finta Sándor, főépítész, Fővárosi Önkormányzat – 5'
 2. Tájékoztató a Fővárosi területfejlesztési programozásról (konceptiótól a részprogramig) – Dr. Gordos Tamás, irodavezető, Pro Régió Ügynökség – 15'
 3. Tájékoztató az integrált városfejlesztési stratégiáról – Bedőcs Bernadett, tervező, BFVT Kft– 15'
 4. Kérdések és válaszok – 30'
- Moderátor: Dr. Gordos Tamás

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 630 630

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

5. c Melléklet – Intézményfenntartói egyeztető fórum – Meghívottak

Szervezet	Név
Klebersberg Intézményfenntartó Központ Fejlesztési Főosztály	Kajdi Ákos, főosztályvezető
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Dr.Mezey Barna, intézményvezető
Semmelweis Egyetem	Baumgartnerné Holló Irén, mb. gazdasági főigazgató
Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyilvánosan Működő Rt.	Tóth Ferencné, intézményvezető
Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Iskolai Főhatósága (EKIF)	Barabás Hunorné, intézményvezető
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Pintér Judit, intézményvezető
Magyarországi Evangélikus Egyház	Kákay István Dezső, intézményvezető
Budapesti Corvinus Egyetem	Dr. Mészáros Tamás, intézményvezető
HOSTIS Idegenforg. és Nemzetk. Gazd. Szakképzési Közalapítvány	Murányi István, intézményvezető
Gazdasági Szakoktatásért Alapítvány	Rátosi Tamás, intézményvezető
GOURMAND Kereskedelmi, Vendéglátóipari, Idegenforgalmi Szakképzési Alapítvány	Dr. Hoffmann Rita, intézményvezető
Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete	Dr. Schaffhauser Franz, intézményvezető
Innovációs Szakképző és Továbbképző Iskola Központ Közhasznú Nonprofit Kft.	Mile Éva, intézményvezető
Kalyi Jag Roma Művészeti, Inter-Európai, Integrációs, Foglalkoztatási és Oktatásfejlesztési Közhasznú Egyesület	Varga Gusztáv, intézményvezető
Egészségfejlesztési-Oktatási Alapítvány	Dr. Koncz Kornélia, intézményvezető
Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat	Dr. Csúcs Lászlóné, intézményvezető
KONTIKI - SZAKKÉPZŐ Szakképzés Szervezési Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú ZRT.	Kajos Gergely, intézményvezető
Alkohol- és Drogrehabilitációs Intézet I.	Kondor Viktor, elnök
Vakok Állami Intézetének Oktató-Képző-Foglalkoztató Centruma szociális foglalkoztatás	Nádai Erika
Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ Budapest XVIII. Családok Átmeneti Otthona	Lehel László, elnök-igazgató
Magyar Vöröskereszt Családok Átmeneti Otthona Integrált Intézmény	Kiss Erika, intézményvezető
Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Átmeneti Szállás .	Miletics Marcell, intézményvezető
XXII. Kerületi Önkormányzat Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat	Juhászné Csuka Csilla, intézményvezető

Szervezet	Név
Kispesti Családsegítő és Gyermekjóléti Központ	Vighné Vincze Erzsébet, igazgató
Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Drogambulancia Közhasznú Alapítvány	Rácz József, igazgató
Magyarországi Családi Napközik Közhasznú Egyesülete	Somos Mónika, elökségi tag
Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei	Pelle József, igazgató
Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal Szociális Főosztály	Kiss Györgyi Éva, főosztályvezető
Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal	Burkáné Dr. Nagy Beáta, hivatalvezető

5. d Melléklet – Intézményfenntartói egyeztető fórum - *Fényképek*

